

30

Gemeente Westerveld

JAARSTUKKEN

2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Deel A: Jaarverslag	5
Voorwoord College.....	5
Leeswijzer	7
Analyse financieel resultaat 2022	9
Programma 0 Bestuur	18
Programma 1 Veiligheid.....	20
Programma 2 Verkeer en vervoer	28
Programma 3 Economie	37
Programma 4 Onderwijs	49
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	57
Programma 6 Sociaal domein	64
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	81
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	93
Overige programma onderdelen	102
Overhead	102
Algemene dekkingsmiddelen	112
Paragrafen	117
Paragraaf A Lokale heffingen.....	117
Paragraaf B Weerstandvermogen en risicobeheersing	128
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen	142
Paragraaf D Financiering.....	151
Paragraaf E Bedrijfsvoering	158
Paragraaf F Verbonden partijen	165
Paragraaf G Grondbeleid	182
Deel B: Jaarrekening	187
B.1. Balans per 31 december	187
B.2. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2022	190

B.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	193
Inleiding grondslagen	193
B.3.1. Algemene grondslagen voor waardering	193
B.3.2. Algemene grondslagen voor resultaatbepaling.....	196
B.4. Toelichting op de balans per 31 december.....	197
B.4.1. Vaste activa.....	197
B.4.2. Vlottende activa	202
B.4.3. Vaste passiva	209
B.4.4. Vlottende passiva	221
B.4.5. Waarborgsommen en garanties	223
B.4.6. Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	225
B.4.7. EMU-saldo.....	225
B.5. Toelichting op overzicht van baten en lasten	227
B.5.1. Toelichting financiële afwijking programma's	227
B.5.2. Overzicht mutaties reserves	230
B.5.3. Incidentele baten en lasten	232
B.5.4. Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT).....	239
B.5.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid	241
Deel C: Bijlagen.....	245
Bijlage 1. Gedetailleerd overzicht reserves	245
Bijlage 2. Gedetailleerd overzicht voorzieningen	247
Bijlage 3. Gedetailleerd investeringsoverzicht.....	248
Bijlage 4. Taakveldenoverzicht.....	253
Vaststellingsblad	261

Deel A: Jaarverslag

Voorwoord College

Voorwoord

Met de Jaarstukken 2022 leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid in 2022. Wij laten daarmee zien wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost. Resultaten die we vaak niet alleen, maar in samenwerking met andere partijen hebben behaald. Deze verantwoording leggen we af, zodat u als gemeenteraad de controlerende taak goed kunt vervullen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 is een nieuwe gemeenteraad gekozen en geïnstalleerd. Het college bestaat uit Rikus Jager, Henk Doeven, Roel Vedder en Jacob Boonstra met als adviseur Debbie Bruijn-Van den Berg. Het college is aan de slag gegaan op basis van het coalitieakkoord 'Bouwen aan de toekomst'. De uitvoering van het coalitieakkoord is uitgewerkt in de Begroting 2023: de start van een nieuwe bestuursperiode.

Financieel resultaat

We sluiten het jaar 2022 af met een resultaat van circa € 3,8 miljoen. Het overschot wordt onder andere veroorzaakt door onderbesteding op de programma's Economie, Sport, Cultuur en Recreatie, Sociaal domein en Volksgezondheid en milieu. Bij het programma Economie zijn de middelen voor de Regio Deal Regio Zwolle (hierna: Regio Deal) nog niet geheel ingezet. Deze middelen worden overgeheveld naar 2023 voor de afronding van het uitvoeringsprogramma. In het Sociaal domein zijn overschotten ontstaan door huishoudelijke ondersteuning die niet geleverd kon worden door onze leveranciers. Er is minder uitgegeven aan zorgbehoefte voor Maatwerkdienstverlening 18-/18+ en door een late verstrekking van energietoeslag in de Decembercirculaire is er een overschot op de middelen voor de energietoeslag. We zien ook een overschot op overhead. Deze wordt voor een groot deel veroorzaakt door beschikbaar gestelde gelden vanuit het gemeentefonds en de diverse circulaire, die nog niet ingezet zijn of vertaald zijn naar beleid. Daarnaast blijven de uitgaven ook achter, omdat niet alle formatie kon worden ingevuld zoals gepland. In 2022 is ook sprake van een klein overschot op de Algemene dekkingsmiddelen, omdat we meer geld hebben ontvangen via het gemeentefonds. Een nadere analyse van het resultaat en de verschillen met de begroting is terug te vinden in de paragraaf 'Analyse financieel resultaat 2022'.

Turbulente tijden

Na twee jaren coronacrisis was ook het jaar 2022 een turbulent jaar. Gemeentelijke overheden werden geconfronteerd met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en statushouders uit overvolle opvangcentra. Ook in Westerveld was de realisatie van opvangplekken een dagelijkse prioriteit voor de gemeentelijke organisatie en vrijwilligersorganisaties. Door de oorlog in Oekraïne zijn de gas- en elektriciteitsprijzen verveelvoudigd. De inflatie is hierdoor sterk toegenomen en de koopkracht staat behoorlijk onder druk. Voor inwoners met lagere inkomens zijn maatregelen genomen om het effect van de koopkrachtdaling enigszins te dempen. De energietoeslag en het noodplan zijn de maatregelen, die wij als gemeente hiervoor hebben ingezet.

Opgave woningbouw

Eén van de grote opgaven van onze gemeente is het realiseren van nieuwe woningen. In 2022 is het Addendum van de Woonvisie vastgesteld. Daarmee hebben we de genoemde woningbouwopgave uit het coalitieakkoord vormgegeven. Bij de realisatie van onze woningbouwdoelen hebben we te maken met de verschillende opgaven in het landelijk gebied, waaronder de stikstofdiscussie en de invoering van de Omgevingswet.

Aankoop Park Hesselte

Eind 2022 is de gemeente eigenaar geworden van Park Hesselte, waarbij sprake is van een link met het project Vitale Vakantieparken. Met de aankoop ontstaan nieuwe kansen en perspectief voor onze woningbouwdoelstellingen. We werken zorgvuldig aan definitieve planvorming.

Ontwikkelingen Sociaal domein

In 2022 is ingezet op kwaliteitsverbetering van begeleiding naar passende (jeugd)zorg. Door de inzet van de regisseur 18-/18+ is een afname zichtbaar van het aantal doorverwijzingen van de huisarts naar jeugdhulp. De uitvoering van huishoudelijke hulp blijft door de huidige arbeidsmarkt een uitdaging. Om dit op te vangen is in 2022 de algemene voorziening Was- en strijkservice 'WaST' gestart. Door het instellen van een noodfonds en het beschikbaar stellen van extra energietoeslag zijn (financieel) kwetsbare inwoners ondersteund. Op het gebied van de schuldhulpverlening mogen we voorzichtig concluderen, dat de inzet van de ervaringsdeskundige en vroegsignalering vruchten begint af te werpen.

In deze Jaarstukken wordt voor de laatste keer gerapporteerd over de ombuigingen Sociaal domein. Vanaf 2023 is de rapportage onderdeel van de reguliere programmamaverantwoording binnen het Sociaal domein.

Organisatieontwikkeling

In 2022 lag de focus op sturing en 'in control' zijn met als doel een bestendige organisatie. De samenwerking met inwoners, ondernemers, gemeenteraad, ketenpartners en andere belanghebbenden stond centraal. De organisatiestructuur is hierop aangepast, waarbij procesinrichting, kwaliteitsverbetering en aansturing de belangrijkste aandachtspunten waren.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Inleiding

Deze Jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag omvat de inhoudelijke verantwoording, de jaarrekening omvat de financiële verantwoording. De Jaarstukken zijn opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) en zijn gecontroleerd door Eshuis Accountants.

Deel A: Jaarverslag

Dit deel start met de bestuurlijke samenvatting, waarin het resultaat over 2022 op hoofdlijnen wordt verklaard.

Deel A - 1: Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit de negen programma's van de gemeente gevolgd door een overzicht van de kosten van overhead en de algemene dekkingsmiddelen.

In de cijfermatige financiële overzichten is ten behoeve van het bevorderen van de leesbaarheid aangegeven of er sprake is van een Voordelig [V] verschil of van een Nadelig [N] verschil.

Per programma wordt aangegeven wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat het heeft gekost. Bij het onderdeel 'wat hebben we bereikt' staat een toelichting die ingaat op de visie uit de begroting van dat betreffende programma, daarnaast worden de beleidsindicatoren vermeld. De beleidsindicatoren hebben 31 december 2022 als peildatum en zijn terug te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Bij het onderdeel 'wat hebben we daarvoor gedaan' worden de doelen uit de begroting en de geboekte voortgang in het jaar 2022 weergegeven. Van de acties (wat gaan we daarvoor doen) wordt ten behoeve van een snelle interpretatie van de voortgang een verkeerslichtenrapportage toegepast. Aan de hand van de volgende kleuren kan de voortgang of het resultaat worden afgelezen. In deze Jaarstukken is in samenwerking met de Auditcommissie uitvoering gegeven aan de motie Duisenberg en zijn de gegeven kleuren afgestemd met de Auditcommissie.

	Activiteit is reeds binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
	Er is actie ondernomen, echter is de doelstelling nog niet behaald.
	Activiteit wordt niet behaald en er is nog geen actie ondernomen.

De kleur groen kan als status ook toegekend worden aan beleid dat overgegaan is naar bestaand beleid. In die gevallen is de actie soms nog niet afgerond, maar de initiële actie wel.

Bij het onderdeel 'wat heeft het gekost' staat het financieel overzicht van alle producten die in 2022 zijn gerealiseerd. Verschillen tussen de 'raming 2022 na wijziging' en de 'realisatie 2022' groter dan € 50.000 worden op productniveau voorzien van een toelichting. Geringe afrondingsverschillen kunnen zich voordoen, omdat bedragen worden afgerond op 1.000-tallen en het kan voorkomen dat de som van de toegelichte bedragen iets hoger of lager uitvalt dan het te verklaren bedrag. Vervolgens wordt per investering aangegeven hoeveel geld er is uitgegeven en wordt de uitgave toegelicht. Wanneer een project in 2022 is afgerond en in gebruik is genomen, dan worden de kapitaallasten vanaf 2023 ten laste van het exploitatieresultaat gebracht. Van de investeringen die in

2022 niet zijn afgerond, wordt het krediet overgeheveld naar 2023. Als de werkelijke kosten lager zijn dan het verstrekte krediet, dan komt het restantkrediet te vervallen. Afwijkingen op de kredieten groter dan 10% of € 50.000 worden toegelicht.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

Deel A - 2: Paragrafen

De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. De paragrafen betreffen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Al onze paragrafen zijn voorgeschreven door het BBV.

Deel B: Jaarrekening

Dit hoofdstuk bevat de jaarrekening 2022 en bestaat uit de balans per 31 december 2022 en het overzicht van baten en lasten over het verslagjaar. In de toelichtingen zijn de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten opgenomen.

Deel C: Bijlagen

In het laatste hoofdstuk zijn de verplichte bijlagen opgenomen. Dit deel bevat het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld, de Single information Single audit (hierna: SiSa) en de controleverklaring van de (onafhankelijke) accountant.

De Jaarstukken worden afgesloten met het Vaststellingsblad.

Analyse financieel resultaat 2022

Samenvatting financieel resultaat

Bij het opstellen van de primitieve begroting 2022 is uitgegaan van een rekeningssaldo na mutatie in reserves van € 357.000 voordelig. Na de wijzigingen in de Voorjaarsrapportage 2022, de Najaarsrapportage 2022 en de overige begrotingswijzigingen in 2022 was het te verwachten resultaat € 131.000 voordelig. Het werkelijke resultaat 2022 is uitgekomen op €3.686.000 voordelig. In onderstaande tabel wordt dit verloop weergegeven.

Programma	Realisatie 2021	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	V/N
0 Bestuur en ondersteuning	2.523	1.787	1.982	1.668	314	V
1 Veiligheid	1.397	1.572	1.602	1.570	32	V
2 Verkeer en vervoer	2.872	3.347	3.220	3.226	-6	N
3 Economie	-1.148	-683	-281	-564	283	V
4 Onderwijs	1.206	1.322	1.319	1.355	-36	N
5 Sport cultuur en recreatie	4.368	4.026	4.318	3.970	348	V
6 Sociaal domein	17.165	17.767	19.476	18.271	1.205	V
7 Volksgezondheid en milieu	748	670	894	424	470	V
8 VHROSV	1.119	1.502	2.370	2.767	-397	N
Totaal saldo programma's	30.248	31.309	34.902	32.686	2.216	V
Overhead	8.531	9.848	10.762	9.206	1.556	V

VpB	393	-	-	-237	237	V
Onvoorzien	-	20	20	120	100	N
Algemene dekkingsmiddelen	40.212	40.883	44.388	44.881	493	V
Saldo lasten en baten	1.039	-295	-1.295	3.106	4.402	V
Mutaties in reserves	876	652	1.427	707	-720	N
Resultaat	1.916	357	131	3.813	3.682	V

Het resultaat over 2022 is opgebouwd uit voor- en nadelen op de verschillende programma's. Bij de 1e Bestuursrapportage 2023 worden voorstellen gedaan hoe om te gaan met de structurele doorwerking daarvan.

Analyse van het verschil t.o.v. de gewijzigde begroting 2022

Het resultaat wijkt af van de laatste bijstelling van de begroting. Een globale analyse van dat verschil is als volgt:

Omschrijving	Programma	Bedrag x € 1.000	V/ N	I/ S
Bijstelling voorzieningen voormalige bestuurders	0.1	255	V	I
Burgerzaken	0.2	53	V	I
Beheer overige gebouwen en gronden	0.3	68	V	I
Economische promotie	3.4	269	V	I
Onderwijshuisvesting	4.2	63	N	I
Cultuur	5.3	59	V	I
Groenonderhoud	5.7	191	V	I

Samenkracht en burgerparticipatie	6.1	123	V	I
Inkomensregelingen	6.3	196	V	I
Maatwerkvoorzieningen	6.6	189	V	I
Maatwerkdienstverlening 18+	6.71	65	V	S/i
Maatwerkdienstverlening 18-	6.72	298	V	S/I
Geëscaleerde zorg 18+	6.81	370	V	S/I
Riolering	7.1	123	N	I
Afval: lagere afrekening verwerking afvalstoffen	7.3	378	V	I
Milieubeheer	7.4	179	V	I
Begraafplaatsen: hogere ontvangsten leges	7.5	82	V	I
Grondexploitatie: winst en verlies name 2022	8.2	410	N	I
Grondexploitaties: aanvulling voorzieningen	8.2	759	N	I
Wonen en Bouwen	8.3	185	V	I
Overhead	0.4	1.556	V	I
Treasury: lagere dividend ontvangsten	0.5	272	N	I
Algemene uitkering	0.7	664	V	I
Overige baten en lasten: voorziening debiteuren en afrekeningen	0.8	120	N	I
VpB op winsten uit grondexploitaties	0.9	237	V	I

Saldo overige niet nader verklaarde baten en lasten	108	N	I
Totaal	3.682	V	
Waarvan incidenteel	2.832	V	I

In grote lijnen kan het verschil van € 3.682.000 verklaard worden door een aantal onderwerpen. De grootste afwijking zit in het voordeel op het taakveld overhead van € 1.556.000. Het overschot wordt veroorzaakt door formatie en stelposten voor Wet open overheid, ICT en loon- en prijscompensatie die niet zijn ingezet. Daarnaast is een fors lagere afrekening van de Ons dienstverlening debet aan het overschot. De Algemene uitkering van het gemeentefonds is € 664.000 hoger uitgevallen dan begroot onder andere door de extra uitkering van de energietoeslag en compensatie voor indexering in de circulaire. Voor het Sociaal domein zien we overschotten bij maatwerkvoorzieningen en maatwerkdienstverlening 18-/18+ van ca. € 870.000. Het overschot (€ 269.000) voor economische promotie komt voor een groot deel voort uit de Regio Deal. De overschotten vanuit de Regio Deal worden via de bestemmingsreserve naar 2023 overgeheveld voor inzet in 2023. De kosten voor het taakveld Afval vallen lager uit dan begroot (€ 378.000), dit voordelige verschil wordt teruggestort in de reserve.

De grondexploitaties geven een boekverlies van € 410.000 en de aanvulling op de voorziening voor de grondexploitaties een nadeel van € 759.000. De mutatie bij reserves betreft een lagere onttrekking aan de reserves, omdat in de programma's minder kosten zijn gemaakt dan begroot. De mutaties op de reserves zijn resultaat neutraal. Voor een complete analyse van de afwijkingen verwijzen we naar de programmaverantwoording. Van het resultaat is € 2.832.000 aan te merken als resultaat uit incidentele baten en lasten.

Beoordelen structureel evenwicht

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten.

Het jaar 2022 is afgesloten met een positief resultaat. Dit bestaat uit incidentele en structurele posten. Voor het beoordelen van een structureel evenwicht is het van belang dat er inzicht is welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welke structureel. Daarom wordt in B.5.3 een overzicht gegeven van de incidentele baten en lasten. Dit verplichte overzicht speelt een rol bij het vaststellen of er sprake is van een structureel evenwicht. Door het betrekken van de eindcijfers uit deze bijlage van incidentele baten en lasten met de cijfers uit het overzicht van de (totale) baten en lasten wordt inzicht gegeven in het 'structurele' karakter van het rekeningsaldo.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Bij/Af	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Saldo baten en lasten (voor mutatie reserves)		-295	-1.295	3.106	4.402
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	Bij	489	495	443	-52
Begrotingssaldo		194	-800	3.549	4.350
Incidentele baten	Af	1.118	6.255	6.565	310
Incidentele lasten	Bij	999	5.483	5.369	-112
Structureel begrotingssaldo		75	-1.572	2.226	3.928

Het structurele saldo is positief. Toch blijft de manoeuvreerruimte (wendbaarheid) voor de gemeente beperkt. Zie ook de toelichting op het kengetal structurele exploitatieruimte in paragraaf B: Risicobeheersing en weerstandvermogen. Dit kengetal is positief en geeft aan dat de gemeente voldoende structurele baten heeft om de structurele lasten te dragen.

Ontwikkeling Eigen Vermogen en solvabiliteit

De vermogenspositie (het eigen vermogen) van de gemeente stijgt met € 3,1 miljoen en de solvabiliteit (1) neemt toe tot 37,2%. Voor de solvabiliteit (2) is sprake van een stijging naar 12,8%. De stijging kan worden toegeschreven aan het positieve resultaat. Zie voor een nadere toelichting paragraaf B: weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkeling Eigen Vermogen	Letter	2021	2022	Afwijking
Algemene reserve	A	4.198.000	7.090.000	2.892.000
Bestemmingsreserve	B	13.376.000	13.590.000	214.000
Totaal Eigen Vermogen	C=A+B	17.574.000	20.680.000	3.106.000

Balans totaal	D	49.915.000	55.573.000	5.658.000
---------------	---	------------	------------	-----------

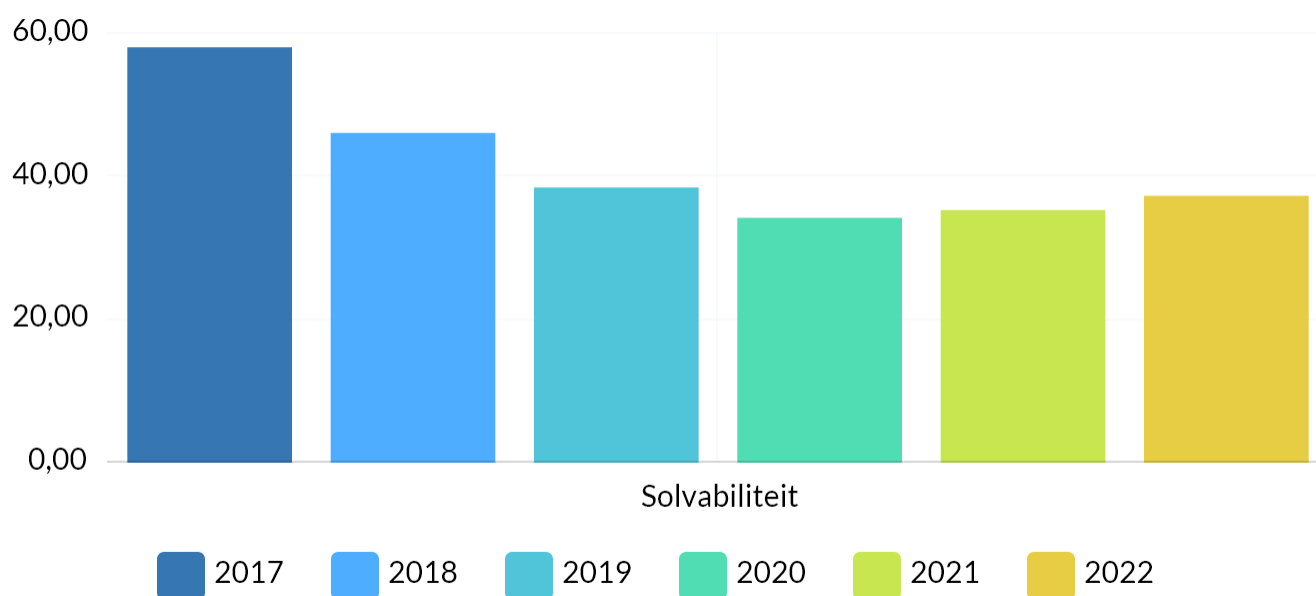
Solvabiliteit (1)	$E=C/D$	35,2%	37,2%	2%
Solvabiliteit (2)	$F=A/D$	8,4%	12,8%	4,3%

De ontwikkeling van de solvabiliteit

Solvabiliteit (1) is het eigen vermogen inclusief de bestemmingsreserves gedeeld door het balanstotaal. Solvabiliteit (2) betreft het eigen vermogen exclusief de bestemmingsreserves gedeeld door het balanstotaal. De laatste geeft een beter inzicht in de solvabiliteit, omdat bestemmingsreserves zijn ingesteld door de raad met als doel bestedingen in de toekomst. De raad kan de inzet van bestemmingsreserves herzien. Tegelijk worden bestemmingsreserves ingezet voor afschrijvingen (bijv. gemeentehuis). Deze bestemmingsreserves zijn ‘beklemd’ en kunnen niet zonder meer vrijvallen. Daarom laat de Solvabiliteit (2) van 12,5% beter zien dat de ruimte voor het opvangen van tegenvallers aanwezig is. Dit kengetal neemt toe vanwege het positieve resultaat over 2022. Zie voor verdere toelichting paragraaf B: weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De ontwikkeling van de solvabiliteit wordt als volgt gepresenteerd:

Solvabiliteit

Jaar	Solvabiliteit
2017	58,00
2018	46,00
2019	38,39
2020	34,16
2021	35,21
2022	37,20

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat voor mutatie bestemmingsreserves is € 3.106.000 positief. Na verwerking van de mutaties uit de reserves door eerdere besluiten van de gemeenteraad bedraagt het resultaat € 3.813.000 positief.

Resultaatbestemming	2022
Resultaat voor mutatie bestemmingsreserves	3.106.000
Mutatie reserves uit eerder genomen besluiten (zie voor toelichting B.5.1)	707.000
Resultaat 2022	3.813.000

Financiële gevolgen voor boekjaar 2023:

Toe te voegen aan bestemmingsreserve huishoudelijk afval	-425.000
Toe te voegen aan bestemmingsreserve Regio Deal	-169.000
Toe te voegen aan bestemmingsreserve Klimaatakkoord	-120.000
Overheveling van extra formatie RO 2022	-169.000
Overheveling Decembercirculaire	-400.000
Per saldo toe te voegen aan de algemene reserve	2.530.000

Bestemmingsreserve huishoudelijk afval

Wij stellen voor om € 425.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval. Op een budget van circa € 1,9 miljoen voor de verwerking van afval is in totaal sprake van lagere uitgaven van € 582.000. Daarnaast zijn de ontvangen afvalstoffenheffingen € 107.000 lager. Per saldo zijn de kosten € 425.103 lager dan de inkomsten. Het betreft een gesloten (dekking)systeem, waarbij de kosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Voor de verschillen tussen baten en lasten is een bestemmingsreserve huishoudelijk afval ingesteld. We stellen voor om de onderschrijding toe te voegen aan deze bestemmingsreserve. Het betekent dat het tarief voor de afvalstoffen(heffing) te hoog was vastgesteld voor 2022. Het bedrag blijft beschikbaar en kan worden gebruikt bij de toekomstige vaststelling van de tarieven. De teveel geïncasseerde afvalstoffenheffing wordt verrekend in de toekomstige tarieven. Voor een toelichting wordt verwezen naar programma 7 en paragraaf A: Lokale heffingen.

Bestemmingsreserve Regio Deal

Wij stellen voor om € 169.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Regio Deal. Voor de Regio Deal actielijn Toerisme zijn minder kosten gemaakt dan vooraf verwacht voor 2022. Om in staat te zijn in 2023 uitvoering te geven aan het totale programma van de Regio Deal is het noodzakelijk dat dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve Klimaatakkoord

Wij stellen voor om € 120.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Klimaatakkoord. In 2022 zijn vanuit het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. De niet benutte middelen willen we graag toevoegen aan de bestemmingsreserve.

Overheveling formatie RO 2022

De middelen die beschikbaar (€169.000) zijn gesteld (bij amendement) zijn niet ingezet. We stellen daarom voor om deze middelen als resultaat te bestemmen naar 2023.

Overheveling middelen Decembercirculaire 2022

Zoals aangekondigd in de raadsinformatiebrief over de Decembercirculaire 2022 stellen wij voor om de middelen uit deze circulaire over te hevelen naar 2023.

Algemene reserve

Wij stellen voor om de resterende € 2.530.000 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Toelichting op het verloop van het eigen vermogen

Verloop eigen vermogen na de voorgestelde bestemming van het resultaat

In onderstaand overzicht staat de algemene reserve vóór resultaatbestemming, ná bestemming van het resultaat en ná de vrijval van de hiervoor genoemde reserves. Het totaal van de algemene reserve op 31 december 2022 (dus vóór resultaatbestemming) is het saldo dat wordt getoond in de balans. Het rekeningresultaat wordt nog apart getoond, omdat de bestemming van het resultaat is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Verloop Eigen Vermogen	Voor bestemming resultaat	Resultaat bestemming	Ten behoeve van budgetoverheveling	Na bestemming resultaat
Algemene reserve	3.277.000	3.099.000	-569.000	5.807.000
Rekening resultaat 2022	3.813.000	0		0
Totaal Algemene reserve	7.090.000	3.099.000		5.807.000
Bestemmingsreserve	13.590.000	714.000		14.304.000
Totaal eigen vermogen	20.410.000	3.813.000		20.111.000

Door het positieve resultaat over 2022 stijgt het beschikbare weerstandsvermogen.

Programma 0 Bestuur

Taakvelden

1. Bestuur
2. Burgerzaken
3. Beheer overige gebouwen en gronden

Wat hebben we bereikt?

Voortbordurend op 'Zo Buiten Zo Binnen' betrekken we steeds vaker, eerder en intensiever de samenleving bij beleid. We willen met inwoners, ondernemers, deskundigen, raads- en collegeleden in gesprek om gezamenlijk beleid te ontwikkelen.

Doel

0.1 Inwoners meer betrekken bij politieke besluitvormingsproces.

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 0.1.1 Betrokkenheid besluitvormingsproces

Omschrijving (toelichting)

De gemeenteraad onderzoekt hoe de samenleving beter betrokken kan worden bij het politieke besluitvormingsproces.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het college heeft in december 2022 de participatieverordening ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Kwaliteit (toelichting)

In afwachting van de agendering van de vaststelling door de raad.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
0.1 Bestuur					
Lasten	1.999	1.463	1.576	1.321	-255
Baten	0	0	0	2	2
Totaal 0.1 Bestuur	-1.999	-1.463	-1.576	-1.318	258
0.2 Burgerzaken					
Lasten	519	439	493	440	-53
Baten	232	283	283	235	-48
Totaal 0.2 Burgerzaken	-287	-156	-210	-205	5
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden					
Lasten	352	239	267	283	15
Baten	116	71	71	139	67
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-237	-168	-196	-144	52
Totaal programma 0	-2.523	-1.787	-1.982	-1.668	314

Toelichting

0.1 Bestuur: een voordelig verschil van € 255.000 aan lasten:

Vanuit de opbouw van het kapitaal voor de pensioenvoorziening is een hogere waarde gerealiseerd, waarbij de voorziening in eigen beheer naar beneden kon worden bijgesteld.

0.2 Burgerzaken: een voordelig verschil van € 53.000 aan lasten:

Voor de gemeenteraadsverkiezing is vanuit het Rijk aanvullend budget beschikbaar gesteld, in combinatie met het reguliere budget is het totaalbudget niet volledig benut.

De baten leges zijn afhankelijk van de ontvangsten leges, beide zijn lager dan vooraf begroot. Dit komt doordat er minder aanvragen zijn ontvangen voor reisdocumenten en rijbewijzen.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden: een voordelig verschil van € 67.000 aan baten:

Het verschil is te verklaren door de verkoop en verhuur van snippergroen. Er zijn meer huuropbrengsten voor snippergroen (€ 19.000) dan begroot en de opbrengst van verkoop van snippergroen is niet begroot (€ 50.000).

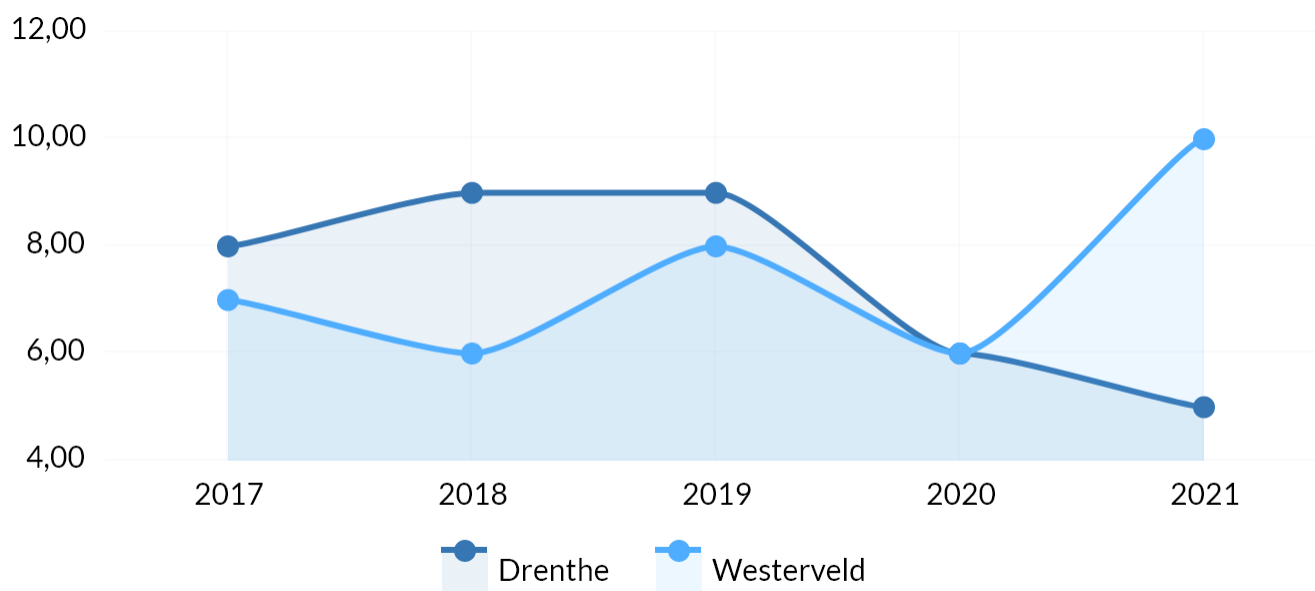
Programma 1 Veiligheid

Taakvelden

1. Crisisbeheersing en Brandweer

2. Openbare orde en Veiligheid

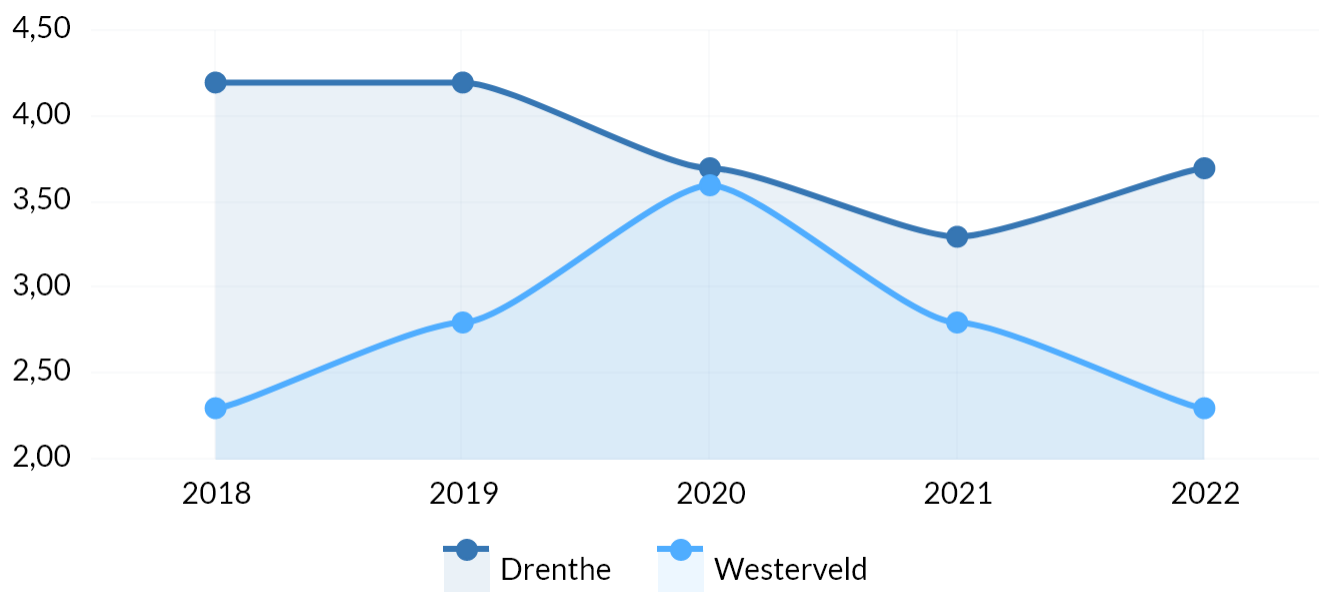
Ind 1.001 Verwijzingen Halt (Aantal per 10.000 inwoners)

Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Drenthe	8,00	9,00	9,00	6,00	5,00
Westerveld	7,00	6,00	8,00	6,00	10,00

Ind 1.002 Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

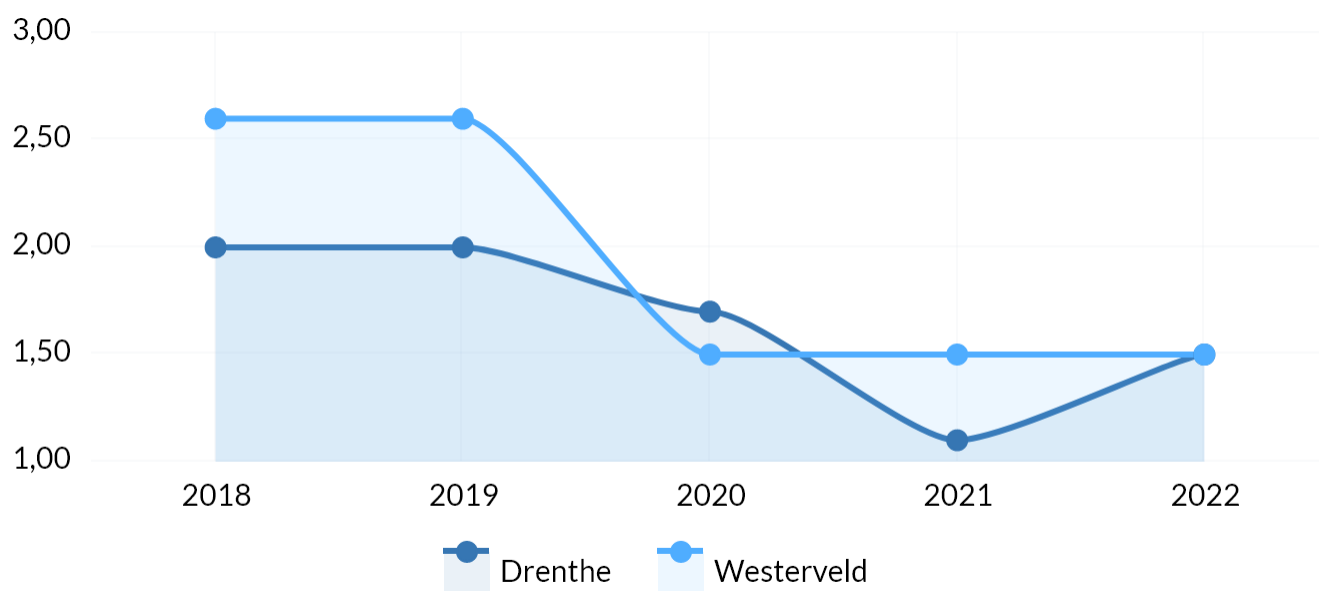

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	4,20	4,20	3,70	3,30	3,70
Westerveld	2,30	2,80	3,60	2,80	2,30

Ind 1.003 Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

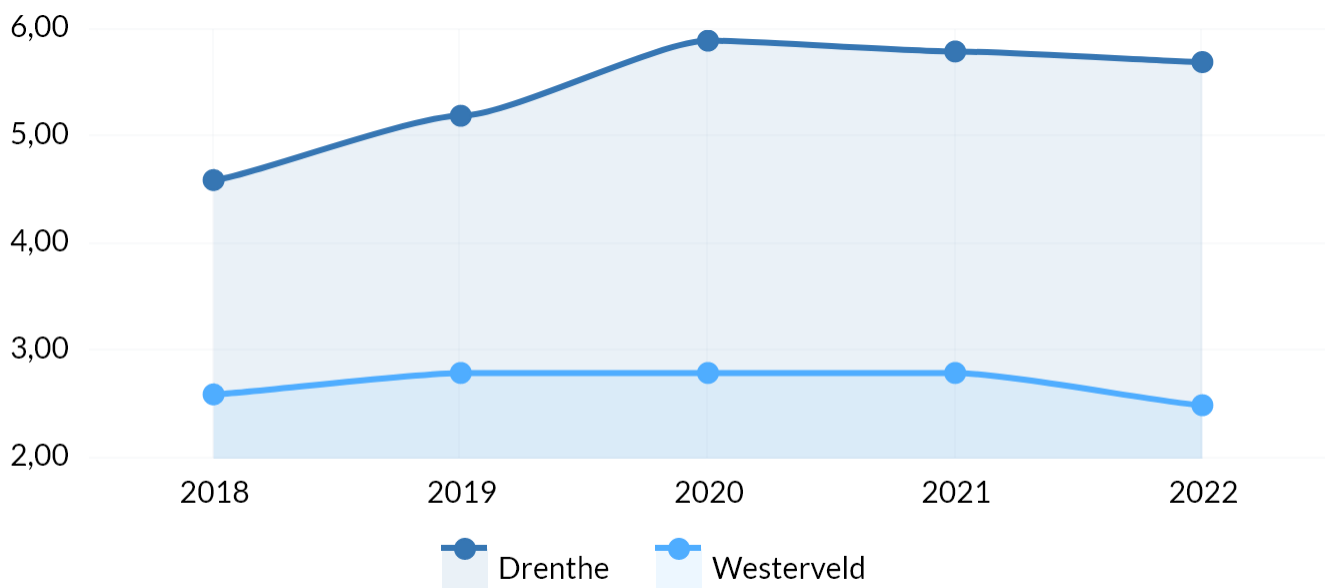

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	2,00	2,00	1,70	1,10	1,50
Westerveld	2,60	2,60	1,50	1,50	1,50

Ind 1.004 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

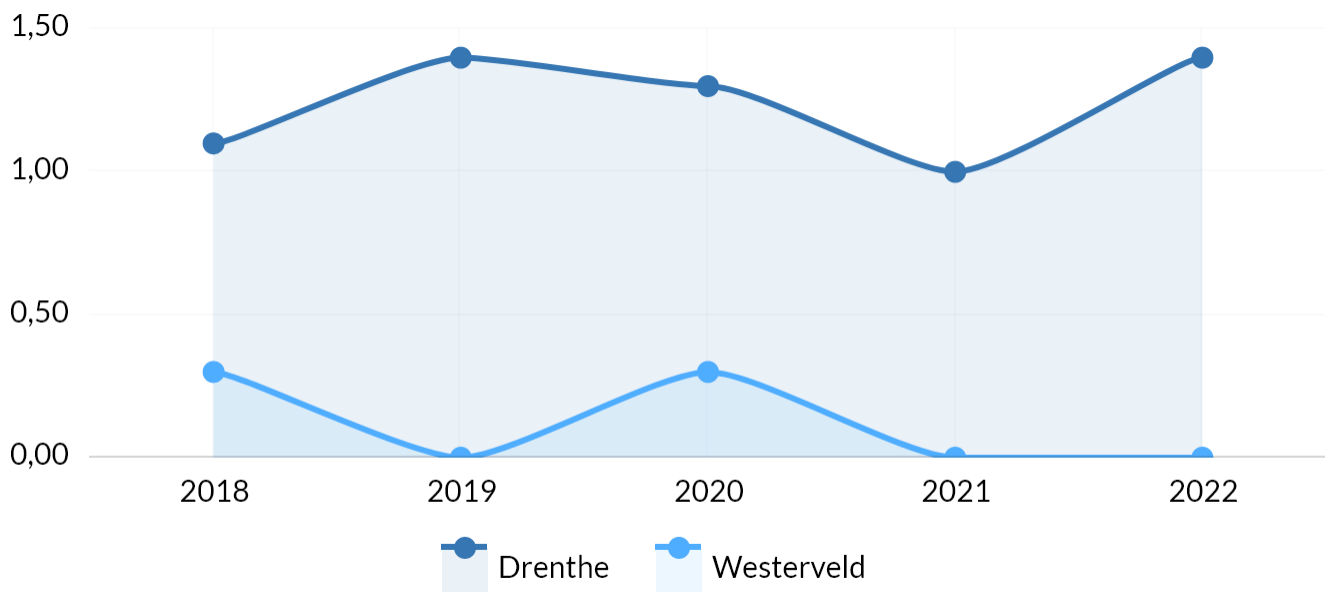

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	4,60	5,20	5,90	5,80	5,70
Westerveld	2,60	2,80	2,80	2,80	2,50

Ind 1.005 Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	1,10	1,40	1,30	1,00	1,40
Westerveld	0,30	0,00	0,30	0,00	0,00

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is een regionaal integraal veiligheidsplan opgesteld in Zuidwest Drenthe. Veiligheidsbeleid is immers het meest effectief wanneer het in samenwerking tot stand komt. Eenduidig beleid voor bepaalde veiligheidsonderwerpen is zeer belangrijk. Ondermijnende criminaliteit is een onderwerp wat een integrale aanpak vereist. Door het opstellen van een gezamenlijk integraal veiligheidsplan creëren we een eenduidige visie op verschillende veiligheidsthema's. Dit heeft een positief effect op de aanpak.

Doel

1.1 Het terugdringen van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Westerveld.

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Indicatoren

test

jaar	westerveld
2022	25

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.1.1 Aangehaakt blijven bij het project vitale vakantieparken

Omschrijving (toelichting)

Aangehaakt blijven bij het project Vitale Vakantieparken.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Kwaliteit (toelichting)

Wij leveren vanuit Openbare Orde en Veiligheid (OOV) een actieve bijdrage aan het project Vitale Vakantieparken omtrent een actueel veiligheidsbeeld.

Actie 1.1.2 Terugdringen criminaliteit

Omschrijving (toelichting)

Samenwerken met handhaving, het RIEC, het sociaal team en andere ketenpartners om de criminaliteit, zowel sociaal als fysiek, inzichtelijk te maken en terug te dringen.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Vanaf 2023 is dit onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

In het voorjaar van 2022 hebben wij het project 'veilig buitengebied' uitgevoerd. Dit was gericht op bewustwording en het vergroten van de weerbaarheid onder loods- en schuureigenaren. Met als doel hen te behoeden voor criminele activiteiten waar zij tegenwoordig voor benaderd kunnen worden.

Doel

1.2 Regionaal eenduidig integraal veiligheidsbeleid formuleren en realiseren.

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.2.1 Integraal veiligheidsplan

Omschrijving (toelichting)

Opleveren van een integraal veiligheidsplan, inclusief uitvoeringsplan in samenwerking met de andere gemeenten in Zuidwest-Drenthe.

Tijd (indicator)

Status

75%

Tijd (toelichting)

Uiterlijk in het tweede kwartaal 2023 wordt het integraal veiligheidsplan aan de raad aangeboden.

Kwaliteit (toelichting)

Om de lokale doelstellingen van gemeente Westerveld te waarborgen wordt in samenwerking met de gemeenten Meppel en Midden-Drenthe het IVP ontwikkeld.

Programma 1 Veiligheid

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
1.1 Crisisbeheersing en brandweer					
Lasten	1.253	1.303	1.308	1.291	-17
Baten	4	4	4	4	0
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.249	-1.298	-1.303	-1.286	17
1.2 Openbare orde en veiligheid					
Lasten	236	285	310	293	-16
Baten	88	11	11	9	-2
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	-147	-274	-299	-284	15
Totaal programma 1	-1.397	-1.572	-1.602	-1.570	32

Toelichting

Binnen dit programma vallen de afwijkingen binnen de vastgestelde rapportagetoleranties en worden daarom niet toegelicht.

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Veiligheidsregio Drenthe (VRD) willen wij een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een veilig Westerveld. De Veiligheidsregio Drenthe is actief op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing en vervult een belangrijke rol als netwerkpartner in het veiligheidsnetwerk van Drenthe. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
6810101 ProactiePreparatie	-1.180	-1.209	-1.226	-1.218	8
6810201 Integrale veiligheid	-18	0	0	0	0
Totaal	-1.198	-1.209	-1.226	-1.218	8

Programma 2 Verkeer en vervoer

Taakvelden

1. Verkeer en vervoer
2. Parkeren
3. Recreatieve Havens
4. Economische Havens en waterwegen
5. Openbaar vervoer

Wat hebben we bereikt?

Wij willen samen met inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. De basis hiervoor is gelegd in het visiedocument BrinQ. Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) geeft de komende periode richting aan het beleid voor Verkeer en vervoer. De fiets krijgt de komende jaren meer aandacht. Snelfietsroutes en elektrisch fietsen maken hier onderdeel van uit. Daarom gaan we aan de slag met het uitvoeringsplan 'fiets'. Bij deze plannen staan wij open voor nieuwe initiatieven en suggesties vanuit de samenleving.

Doel

2.1 Aantrekkelijke openbare ruimte

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

We willen een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.1.1 Ruimtelijk actieplan Havelte

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het ruimtelijk actieplan Havelte (deelproject Molenweg).

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Uitvoering start in 2023 en wordt ook afgerond in 2023.

Kwaliteit (toelichting)

Het participatietraject is succesvol afgerond. De uitvoering start in 2023.

Actie 2.1.2 Uitvoering geven aan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan

Omschrijving (toelichting)

Uitvoeren onderzoek parkeerknelpunten en voorzieningen (recreatie en inwoners).

Tijd (indicator)**Status**

25%

Tijd (toelichting)

We rapporteren de voortgang in 2023.

Kwaliteit (toelichting)

Het onderzoek wordt in 2023 uitgevoerd. Bij de uitvoering van het GWVP is prioriteit gegeven aan het Actieprogramma Fiets. (zie 2.1.3)

Actie 2.1.3 Opstellen actieprogramma fiets

Omschrijving (toelichting)

Opstellen van het 'Actieprogramma Fiets' en het doen van onderzoek naar voorzieningen fietsverkeer.

Tijd (indicator)**Status**

50%

Tijd (toelichting)

Het onderdeel Actieprogramma Fiets van het GWVP wordt in het najaar van 2023 opgeleverd.

Kwaliteit (toelichting)

Het actieprogramma bestaat uit twee fases. De eerste fase betreft een inventarisatie van de fietspaden, de stakeholders worden hier nauw bij betrokken. De tweede fase is het opstellen van een beheerplan fietspaden.

Actie 2.1.4 Beleidsplan openbare verlichting

Omschrijving (toelichting)

Evaluatie beleidsplan openbare verlichting 2016-2026.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De evaluatie is afgerond en wordt in het eerste halfjaar 2023 ter informatie aan de raad aangeboden.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van de evaluatie is er geen bijstelling nodig en wordt er verder uitvoering gegeven aan het beleidsplan.

Doel

2.2 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

We willen vanuit het visiedocument BrinQ de komende jaren de openbare ruimte inrichten en beheren, zodat er sprake is van een meer aantrekkelijk leefbare en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.2.1 Herinrichting 't Olde Schoolplein Diever

Omschrijving (toelichting)

De herinrichting van de voormalige locatie Dingspilhuus is onderdeel van het Brinkenplan 'Diever op dreef'

Tijd (indicator)**Status**

100%

Tijd (toelichting)

De civieltechnische voorbereiding is afgerond. Het bestemmingsplan is vastgesteld in oktober 2022. De uitvoering start in 2023.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestuurlijke traject is afgerond.

Actie 2.2.1 Uitvoering projecten permanente verkeerseducatie

Omschrijving (toelichting)

Doorlopend uitvoering geven aan verschillende projecten in het kader van permanente verkeerseducatie.

Tijd (indicator)**Status**

100%

Tijd (toelichting)

Vanaf 2023 is permanente verkeerseducatie onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Om de verkeersveiligheid te verbeteren worden jaarlijks doorlopend verkeerslessen en -trainingen in het onderwijs en specifieke doelgroepen aangeboden. Ook in 2022 is hier uitvoering aan gegeven.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
2.1 Verkeer en vervoer					
Lasten	3.284	3.681	3.554	3.594	40
Baten	413	334	334	368	34
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	-2.872	-3.347	-3.220	-3.227	-6
Totaal programma 2	-2.872	-3.347	-3.220	-3.227	-6

Toelichting

Binnen dit programma vallen de afwijkingen binnen de vastgestelde rapportagetoleranties en worden daarom niet toegelicht.

Investerings

In de investeringstabellen wordt inzicht gegeven in het (bruto) krediet (K) en de bijdrage van derden (B). Het restant krediet wordt overgeheveld naar 2023, wanneer de investering nog niet gereed gemeld is. De mutatie in het krediet betreft de over- of onderschrijding van gereed gemelde investeringen. In de meeste gevallen is dit een kredietoverschot, dit houdt in dat de kapitaallasten in de toekomst lager zijn dan begroot op basis van het vastgestelde krediet.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

Investerings in €	K/B	Oorspr. Jaar	Oorspr. krediet	Krediet 2022	Besteed in 2022	Gereed	Mutatie krediet	Restant Krediet
a. Ruimtelijk actieplan Havelte	K	2017	2.200.000	652.273	13.259	NEE	-	639.014
b. Vervanging M.A. Naamen van Eemneslaan	K	2018	460.000	40.000	46.837	JA	-6.837	-
	B	2021	-	40.000	30.000	JA	10.000	-
b. Vervanging M.A. Naamen van Eemneslaan	N		460.000	-	16.837	-	-16.837	-

c. Evenementen terrein Uffelte	K	2020	80.000	78.818	4.461	NEE	-	74.357
d. Fietspaden	K	2020	205.000	205.000	-	NEE	-	205.000
e. Vervanging en reconstructie wegen	K	2021	299.000	260.325	296.640	NEE	-	239.503
f. Vervanging en reconstructie wegen	K	2022	830.000	830.000	296.640	NEE	-	533.360
g. GVWP fietspad Doldersumerweg	K	2021	550.000	536.039	24.741	NEE	-	511.298
	B	2022	275.000	275.000	13.935	NEE	-	261.065
g. GVWP fietspad Doldersumerweg	N		275.000	261.039	10.806	NEE	-	250.233
h. GVWP markering fietspaden	K	2021	25.000	14.892	-10.108	NEE	-	25.000
i. Vervanging armaturen en verouderde lichtmasten	K	2021	150.000	150.000	-	NEE	-	150.000
j. GVWP veilige bermen fietpaden	K	2022	50.000	50.000	-	NEE	-	50.000
k. GVWP markering fietspaden	K	2022	50.000	50.000	807	NEE	-	49.193

l. Vervanging armaturen en verouderde lichtmasten	K	2022	150.000	150.000	100.590	NEE	-	49.410
m. Herontwikkeling locatie Dingspilhuus	K	2019	820.000	592.628	11.860	NEE	-	580.768
	B	2021	-	90.000	-	NEE	-	90.000
m. Herontwikkeling locatie Dingspilhuus	N		820.000	502.628	11.860	NEE	-	490.768
n. Investerings bermverharding	K	2021	125.000	31.250	-	NEE	-	31.250
	B	2021	-	31.250	-	NEE	-	31.250
n. Investerings bermverharding	N		125.000	-	-	NEE	-	-
o. Fietspad startbaan	K	2022	223.165	223.165	48.459	NEE	-	174.706
	B	2022	200.000	200.000	48.549	NEE	-	151.541
o. Fietspad startbaan	N		23.165	23.165	-	NEE	-	23.165
p. Uitvoeren beleid- en beheerplan Brinken	K	2021	15.000	15.000	14.432	JA	568	-

q. Parkeerplaats trailer Uffelte t.b.v. paardensport	K	2022	28.500	28.500	25.000	JA	3.500	-
	B	2022	12.500	12.500	25.000	JA	-12.500	-
q. Parkeerplaats trailer Uffelte t.b.v. paardensport	N		16.000	16.000	-	JA	16.000	-
r. Uitvoering motie verlichting trambaan	K	2022	100.000	100.000	-	NEE	-	100.000
s. Parkeerplaats trailer Boschoord t.b.v. paardensport	K	2022	24.750	24.750	27.273	JA	477	-
	B	2022	6.271	6.271	6.271	JA	-	-
s. Parkeerplaats trailer Boschoord t.b.v. paardensport	N		18.479	18.479	18.002	JA	477	-
t. Vervanging brug 'n Achterkamp Lheebroek	K	2022	400.000	400.000	30.186	NEE	-	369.814
u. Uitvoeren beleid- en beheerplan Brinken	K	2022	15.000	15.000	14.133	JA	867	-
Totaal			6.306.644	3.792.619	542.728		1.075	3.248.816

Toelichting:

q. Parkeerplaats trailer Uffelte t.b.v. paardensport

Naast de subsidie van € 12.500 uit de Regio Deal is sprake van een niet-begrote bijdrage van € 12.500 van de provincie Overijssel. Per saldo wordt de investering volledig bekostigd uit bijdragen van derden en kunnen de begrote kapitaallasten vanaf 2023 vrijvallen in de 1e Bestuursrapportage 2023.

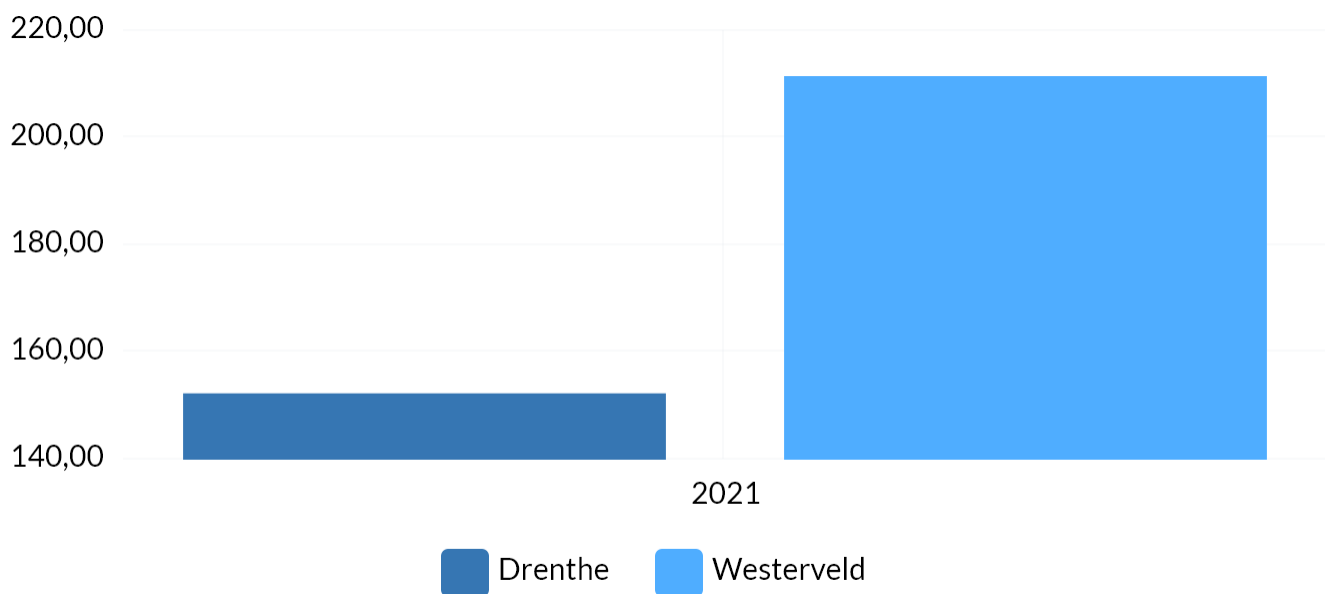
Programma 3 Economie

Taakvelden

1. Economische ontwikkeling
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3. Bedrijfsloket en regelingen
4. Economische promotie

In 3.001 Vestigingen (van bedrijven)

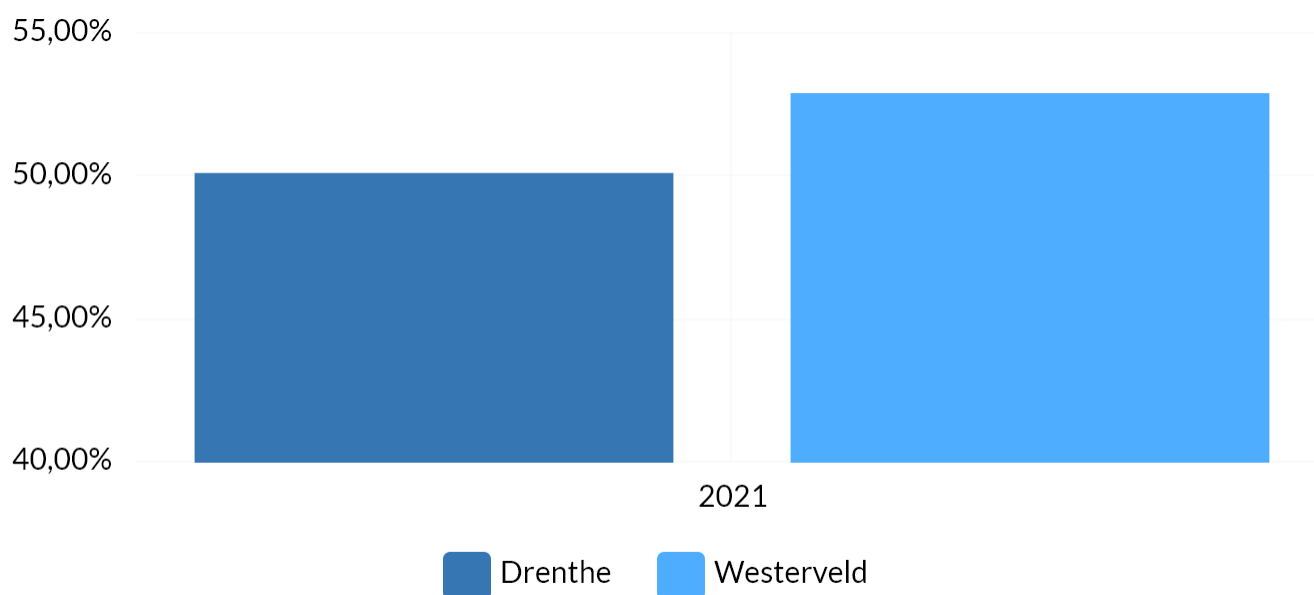
Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA

Gebied	2021
Drenthe	152,20
Westerveld	211,40

Ind 3.002 Functiemenging

Bron: LISA

Gebied	2021
Drenthe	50,10 %
Westerveld	52,90 %

Wat hebben we bereikt?

Om het buitengebied leefbaar te houden moet er evenwicht zijn tussen landbouw, wonen, economie en natuur. De Regio Zwolle is voor onze gemeente van groot belang. We doen mee aan drie actielijnen van de Regio Deal, namelijk economische structuurversterking, het toekomstbestendig maken van de arbeidsmarkt en een meervoudige gebiedsontwikkeling met balans tussen stad en platteland. Met als doel om natuurgebieden te laten floreren in een stedelijk landschap met voldoende duurzame mobiliteitsoplossingen.

Om de concurrentiepositie van de gemeente door het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven te laten versterken, ligt de focus op het stimuleren en ondersteunen van ondernemers bij het programma Vitale Vakantieparken. Hier kunnen twee lijnen worden onderscheiden, namelijk het excelleren van bestaande vakantieparken (uitbreiden, vernieuwen en/of omvormen) of het transformeren van parken naar een andere bestemming. Momenteel zijn er veel gebiedsopgaven zoals het verminderen van de stikstofdepositie, de bossenstrategie, klimaat en energieopgaven. Het Rijk is bezig met een transitie van de Nationale Parken, waarbij de gemeente betrokken is bij een mogelijke doorontwikkeling van de nieuwe standaard voor Nationale Parken.

Doel

3.1 Wij willen het onderscheidend vermogen van de gemeente versterken op het gebied van toerisme en recreatie.

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.1.1 Versterken onderscheidend vermogen

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Regio Deal uitvoering geven aan actielijn 3 'een evenwichtige groei van stad en platteland'
Het spreiden en verleiden van toeristen: via smart mobility. Verwijzing naar parkeer- en fietstransferia in Dwingeloo, Doldersum en Wilhelminaoord.

- twee nieuwe beleefconcepten realiseren
- twee nieuwe arrangementen gericht op meerdaags verblijf realiseren
- faciliteren van project de Vijfsprong Dwingeloo

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De Regio Deal loopt tot en met 2023.

Kwaliteit (toelichting)

Alle genoemde deelprojecten zijn gerealiseerd. Als extra is het deelproject 'verwijzing naar parkeer- en fietstransferia' in Dwingeloo, Doldersum en Wilhelminaoord gerealiseerd.

Actie 3.1.2 Uitvoeren plan Vitale vakantieparken

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het gemeentelijk plan dat aansluit op de Drentse aanpak Vitale Vakantieparken. Door ondersteuning te bieden aan ondernemers en VvE's in de uitvoering van de kwaliteitsverbetering. Ook geven we binnen dit plan uitvoering aan de pilot handhaving vakantieparken.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De Westerveldse aanpak is in 2022 geïntegreerd in de Drentse aanpak en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Het programma gaat verder op inhoud om ondernemers te ondersteunen.

Actie 3.1.3 Sluitend maken wandelknooppuntennetwerk

Omschrijving (toelichting)

We bouwen verder aan een sluitend wandelknooppuntennetwerk in de gemeente Westerveld en starten met de voorbereidingen van fase 3: Drents Friese Wold. Daarnaast faciliteren we dorpsommetjes zoals het Uffelter Boervaartje.

Tijd (indicator)

Status

75%

Tijd (toelichting)

De oplevering van onderdelen van het wandelknooppuntennetwerk is vertraagd en wordt in 2023 opgeleverd.

Kwaliteit (toelichting)

De laatste fase van het wandelknooppuntennetwerk wordt aangelegd in het Drents-Friese Wold. Voorbereidende gesprekken met belanghebbenden zijn gestart. Dorpsommetjes Diever en Zorgvlied worden geïntegreerd in het wandelknooppuntennetwerk.

Actie 3.1.4 Uitvoeren Vrijtijdseconomie

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie van de Koloniën van Weldadigheid.

Tijd (indicator)**Status**

100%

Tijd (toelichting)

Vanaf 2023 is vrijetijdseconomie onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van de Regio Deal zijn subsidies verleend, die ondersteuning bieden bij regiopromotie en de marketingagenda Zuidwest Drenthe.

Actie 3.1.5 Projectuitvoering nationale Parken Nieuwe Stijl

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan de projecten binnen Nationale Parken Nieuwe Stijl.

Tijd (indicator)**Status**

75%

Tijd (toelichting)

In 2022 is gestart met het opstellen van een landschapsvisie. Deze wordt ter besluitvorming aangeboden aan de raad in 2023.

Kwaliteit (toelichting)

De landschapsvisie is een project van Nationale Parken Nieuwe Stijl.

Actie 3.1.6 Zichtbaarheid UNESCO status

Omschrijving (toelichting)

De zichtbaarheid van de UNESCO status van de Koloniën van Weldadigheid nationaal bekend maken, onder andere door meertalige brochures te ontwikkelen, persreizen te organiseren en verdere online en offline marketing.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

In 2022 is subsidie verleend.

Kwaliteit (toelichting)

Er is subsidie verleend aan de Stichting Weldadig Oord voor de uitvoering van het marketing- en communicatieplan van de Koloniën van Weldadigheid.

Doel

3.2 Goed economisch klimaat

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wij willen een goed economisch klimaat stimuleren voor inwoners en ondernemers binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.2.1 Uitvoeren actielijn 1 Regio Deal Zwolle

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Regio Deal Zwolle uitvoering geven aan actielijn 1 'de economische structuurversterking door duurzaam groeien en circulair ondernemen van het MKB'. Specifiek voor 2022 verwachten we:

- Deelname aan de transitie expeditie NICE|TREX
- Opening van Versnellingshoeve
- Begeleiding van 2 start-ups en 1 scale-up
- Uitvoer van 3 leer- en ervaringstrajecten gericht op consumentenbewustzijn

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Project loopt door tot in 2023. De uitvoering van het programma loopt volgens planning.

Kwaliteit (toelichting)

Alle activiteiten zijn conform planning uitgevoerd.

Actie 3.2.2 Uitvoeren actielijn 2 Regio Deal Zwolle

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Regio Deal uitvoering geven aan actielijn 2 'Human Capital Agenda' door actief de ontwikkelkansen uit te dragen bij werknemers en werkgevers.

Tijd (indicator)**Status**

100%

Tijd (toelichting)

Deze actielijn loopt door tot en met 2023.

Kwaliteit (toelichting)

De Human Capital Agenda heeft binnen Westerveld vorm gekregen via subsidiëring van de Versnellingshoeve, daarnaast is het onderdeel van het werkproces van Werk en Inkomen (zie programma 6).

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
3.1 Economische ontwikkeling					
Lasten	567	528	588	447	-140
Baten	256	139	139	26	-113
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	-311	-389	-449	-421	27
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur					
Lasten	0	0	0	9	9
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	-9	-9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen					
Lasten	43	46	46	51	5
Baten	15	14	14	15	1
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-28	-32	-32	-36	-3
3.4 Economische promotie					
Lasten	1.056	1.256	1.516	1.061	-455
Baten	2.543	2.359	2.278	2.092	-187
Totaal 3.4 Economische promotie	1.488	1.103	762	1.030	268
Totaal programma 3	1.148	683	281	564	283

Toelichting

3.1 Economische ontwikkeling: een voordelig verschil van € 140.000 aan lasten:

Het verschil is te verklaren doordat de lasten voor toezicht op de realisatie van snel internet voordeliger zijn uitgevallen (€ 60.000). De lasten van de actielijnen voor de Regio Deal vallen onder meerdere taakvelden, waardoor verschillen tegen elkaar wegvallen. Op dit taakveld is sprake van een voordeel van € 68.000, hetgeen wegvalt tegen een overschrijding op taakveld 3.4. Per saldo is de realisatie van alle actielijnen gelijk aan de begroting.

3.1 Economische ontwikkeling: een nadelig verschil van € 113.000 aan baten:

Het verschil is te verklaren, doordat er een administratieve correctie voor de bijdragen voor de Regio Deal is doorgevoerd. De baten en lasten van de Regio Deal verlopen via de bestemmingsreserve Regio Deal.

3.4 Economische promotie: een voordelig verschil van € 455.000 aan lasten:

Een deel van het verschil is te verklaren door € 71.000 op het gebied van toerisme en recreatie, waarbij de reguliere subsidies vooral via de Regio Deal zijn uitgekeerd. In het kader van de Vitale Vakantieparken komt een verschil naar voren van € 27.000, doordat de kosten voor handhaving milieu lager zijn uitgevallen dan vooraf

begroot was. Daarnaast is er minder uitgegeven aan algemene kosten voor het project Vitale Vakantieparken. Met het oog op de Regio Deal toerisme is een verschil van € 361.000 ontstaan, omdat als gevolg van een herstelboeking vanuit de beginbalans de budgetten zijn bijgesteld. Aangezien niet alle middelen in 2022 zijn uitgegeven, worden de restantbudgetten in 2023 vanuit de reserve beschikbaar gesteld.

3.4 Economische promotie: een nadelig verschil van € 187.000 aan baten:

Het verschil is aan de ene kant te verklaren door een lagere ontvangst van toeristenbelasting (€ 37.000) en aan de andere kant zijn er minder voorschotten ontvangen vanuit de provincie Overijssel in het kader van de Regio Deal (€ 144.000). Dit wordt in 2023 gecompenseerd bij de eindafrekening.

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Recreatieschap Drenthe worden activiteiten ontplooid met als doel versterking van het recreatief-toeristisch beleid en infrastructuur in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. De gemeentelijke bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten verbonden partijen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
6830402 Toerisme en Recreatie	-87	-89	-89	-90	0
Totaal	-87	-89	-89	-90	0

Investerings

In de investeringstabellen wordt inzicht gegeven in het (bruto) krediet (K) en de bijdrage van derden (B). Het restant krediet zal worden overgeheveld naar 2023, wanneer de investering nog niet gereed gemeld is. De mutatie in het krediet betreft de over- of onderschrijding van gereed gemelde investeringen. In de meeste gevallen is dit een kredietoverschot, hetgeen inhoudt dat de kapitaallasten in de toekomst lager zijn dan begroot op basis van het vastgestelde krediet.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

Investerings	K/B	Oorspr. Jaar	Oorspr. krediet	Krediet 2022	Besteed in 2022	Gereed	Mutatie krediet	Restant Krediet
Investerings								
Camping	K	2022	3.000.000	3.000.000	2.300.000		2.300.000	700.000
Hesselte								
Totaal			3.000.000	3.000.000	2.300.000		2.300.000	700.000

Toelichting:

In december 2022 is het recreatiecentrum Hesselte aangekocht. Het betreft een strategische aankoop en biedt mogelijkheden om voor de middellange termijn plannen te ontwikkelen voor een definitieve invulling. Daartoe zal grondexploitatie worden opgesteld. In de ontwikkelfase wordt het terrein benut voor een recreatieve functie. Daarnaast worden op korte termijn flexwoningen geplaatst voor het huisvesten van de doelgroep 'spoedzoekers'.

Verantwoording Regio Deal

Actielijn Economie (tweede jaar)

De eerste expeditie is afgerond. Het collectief en de ondernemers hebben veel ervaring opgedaan. De website www.circulairwesterveld.nl is doorontwikkeld. De ervaringen van de deelnemers zijn te lezen op deze website: Verhalen Expeditie Westerveld - Collectief Circulair Westerveld. Voor de tweede keer was een Expeditie Circulair Westerveld georganiseerd voor inwoners en ondernemers met circulaire ambities. In 2022 zijn vier projecten gerealiseerd. In totaal bestaat de expeditie na twee edities uit acht projecten.

Actielijn Toerisme

In het kader van de Regio Deal actielijn 'Duurzame groei toerisme in de gemeente Westerveld' zijn subsidiebijdragen toegekend voor:

- * marketing en communicatie van de Koloniën van Weldadigheid;
- * inrichting van het bezoekerscentrum in Doldersum (bij hotel Grenzeloos Drenthe);
- * boerderijbeleving bij Hoeve Willem III;
- * auto-avontuur van Johannes gericht op gezinnen met kinderen;
- * film over de tuinbouwschool;
- * aanpassen en optimaliseren van de mountainbikeroute in Dwingeloo;
- * fietsroutes opgezet door Stichting Boerentrots;
- * Duitse versie van de Drenthe hikes;
- * digitalisering van de evenementen op UIT Westerveld.

Daarnaast zijn twee trailerparkeerplaatsen voor ruiters gerealiseerd. De trailerparkeerplaats, gelegen aan de Boijlerstraat, sluit aan op twee ruiterroutes, waaronder de Desperadoroute en een Route door het Drents-Friese Wold. De trailerparkeerplaats, bij de weg achter de es, sluit aan op de ruiterroute in het Wester- en Oosterzand. Ook is gestart met de voorbereiding voor de aanleg van de tweede en laatste fase van het wandelroutenetwerk in Diever en het Drents-Friese Wold. Bij de toegangspoort Holtingerveld gaat Landschapsbeheer Drenthe samen met de stakeholders aan de slag met een plan om het evenemententerrein landschappelijk te vernieuwen. Vanuit de regiopromotie Zuidwest Drenthe is een bijdrage geleverd aan diverse publicaties zoals Het Drenthe magazine, evenementenkalenders, vakantiedoeboek en Erleb Drenthe om de toeristische regio goed in beeld te brengen en te promoten. Er is een nieuwe fietskaart uitgebracht met de zeven mooiste routes door Zuidwest Drenthe en een wandelstartkaart met daarin alle wandelroutes in de regio. Er zijn diverse ondernemersbijeenkomsten en een gebiedssafari voor ondernemers georganiseerd om de kennis over het gebied en het gastheerschap van de ondernemers en TIP-vrijwilligers te verbeteren. Ook is samen met buurgemeente De Wolden en provincie Drenthe gestart met de voorbereidingen voor de gebiedsontwikkeling Dwingelderveld-Witteveen-Ruinen. Dit project komt in 2023 tot uitvoering.

Nationale parken – werkgroep Duurzaam toerisme

Duurzaam toerisme zorgt ervoor dat toekomstige generaties kunnen blijven genieten van het gebied en dat de

lokale bevolking van het toerisme profiteert en hiervan zo weinig mogelijk hinder ondervindt. Door betere regionale samenhang tussen dorpen, tussengebied en rand- en kerngebieden wordt gestreefd naar een goede balans tussen economie, ecologie en de samenleving. De werkgroep Duurzaam toerisme heeft in 2021 opdracht gegeven aan bureau Ginder om een onderzoek uit te voeren naar de intensiteit (feitelijke bezoekcijfers, herkomst en spreiding in en tussen gebieden), het draagvlak (doel en aard van het bezoek, kwaliteit en ligging), de toeristische potentie en de draagkracht van natuurgebieden en tussenliggende gebieden in de Drents-Friese grensstreek. De eerste voorlopige resultaten zijn eind 2022 gepresenteerd. Het definitieve rapport volgt in het voorjaar van 2023.

Actielijn	Omschrijving actielijn	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Realisatie 2021 en 2022	Verwachting 2023
Economie	Ontdekken	167.200	111.545	236.285	287.116
	Innoveren en valoriseren	52.320	47.065	120.314	11.028
	Groei en ketenontwikkeling	32.300	34.726	65.086	28.118
	Onderzoeken en borgen	50.000	4.433	55.367	100.000
	Consumentenbewustzijn vergroten	37.530	7.766	36.304	37.885
Subtotaal Economie		339.350	205.534	513.357	484.147
Toerisme	Spreiden en verleiden	153.869	64.963	129.021	231.673
	Voorzieningen locaties, dagrecreatie en gastheerschap	201.536	173.442	395.624	152.506
	Tussenliggend gebied	185.373	66.036	116.985	120.582
	Koloniën van Weldadigheid	152.468	34.504	77.079	185.497
	Verduurzamen en versterken	-	-	3.078	-

Subtotaal Toerisme	693.146	338.945	721.787	690.258
Totaal Uitgaven (lasten)	1.032.496	544.479	1.235.144	1.174.405
Ontvangen bijdragen van Provincie	337.088	23.062	460.396	414.271
Cofinanciering paardentrailer	12.500	12.500	12.500	-
Cofinanciering provincie Drenthe	19.000	19.000	19.000	-
Cofinanciering fietspad startbaan	-	20.843	20.843	-
Totaal inkomsten (baten)	368.588	75.405	512.739	414.271
Totaal eigen bijdrage gemeente	663.908	469.074	722.405	760.134
Daarvan wordt het volgende bijgedragen uit bestemmingsreserve regiodeal	76.222	82.778	159.000	104.722

Tussentijds is verantwoording afgelegd aan de provincie Overijssel.

Er is in totaal van de provincie Overijssel in 2021 een bedrag van € 189.859 ontvangen voor de actielijn economie en € 247.474 voor de actielijn toerisme. Deze bedragen (50% van de totale toegekende subsidie) zijn in 2021 volledig verantwoord als baten. Voor 2022 zijn de baten opgenomen naar rato van de bestedingen t/m 2022. De bestedingen t/m 2022 die hoger zijn dan de toegekende subsidie zijn verantwoord als nog te ontvangen subsidie. Het restant subsidie wordt in 2023 ontvangen.

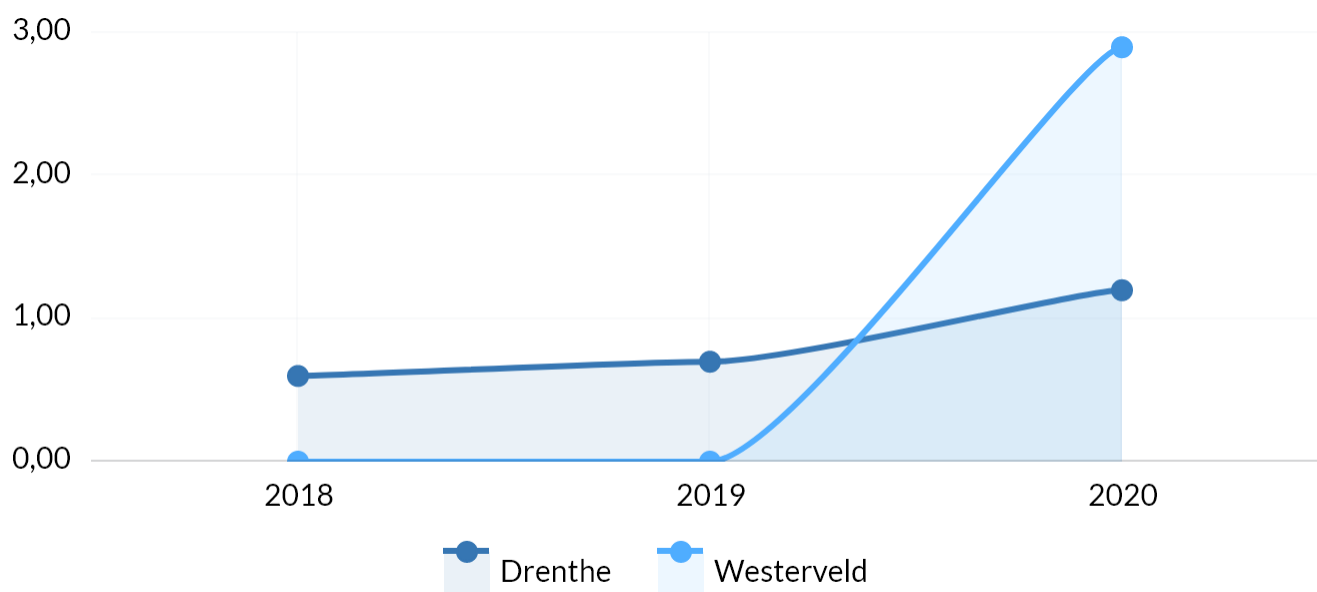
Programma 4 Onderwijs

Taakvelden

1. Openbaar basisonderwijs
2. Onderwijshuisvesting
3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Ind 4.001 Absoluut verzuim

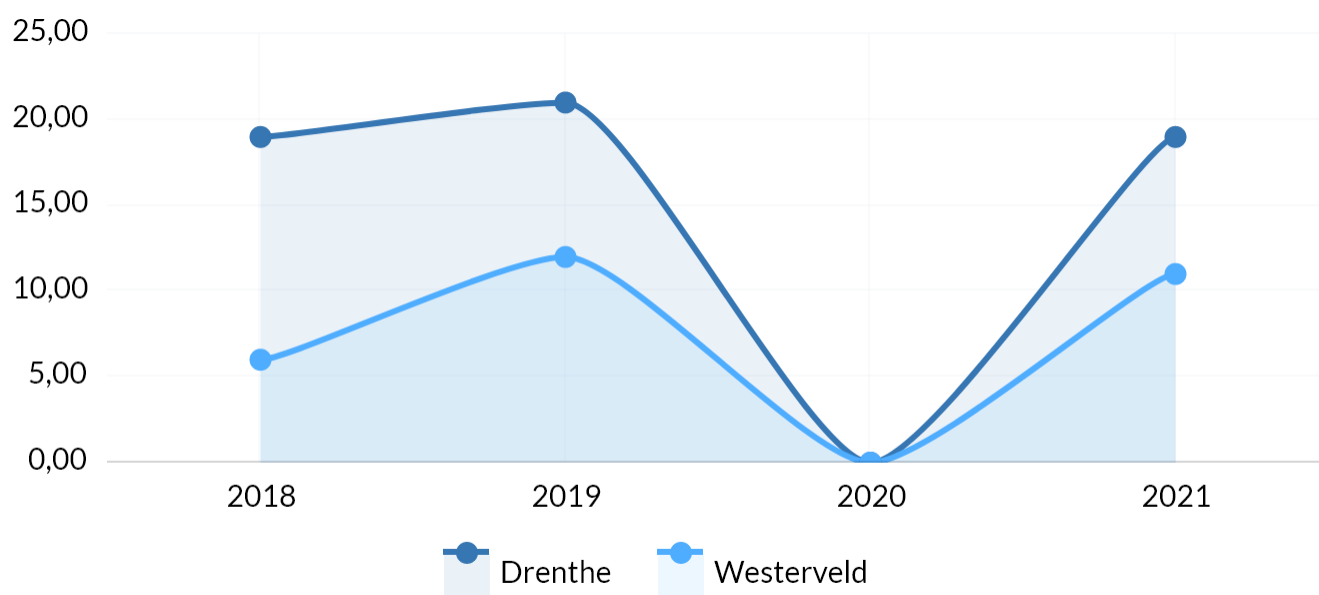
Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Bron: DUO

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,60	0,70	1,20
Westerveld	0,00	0,00	2,90

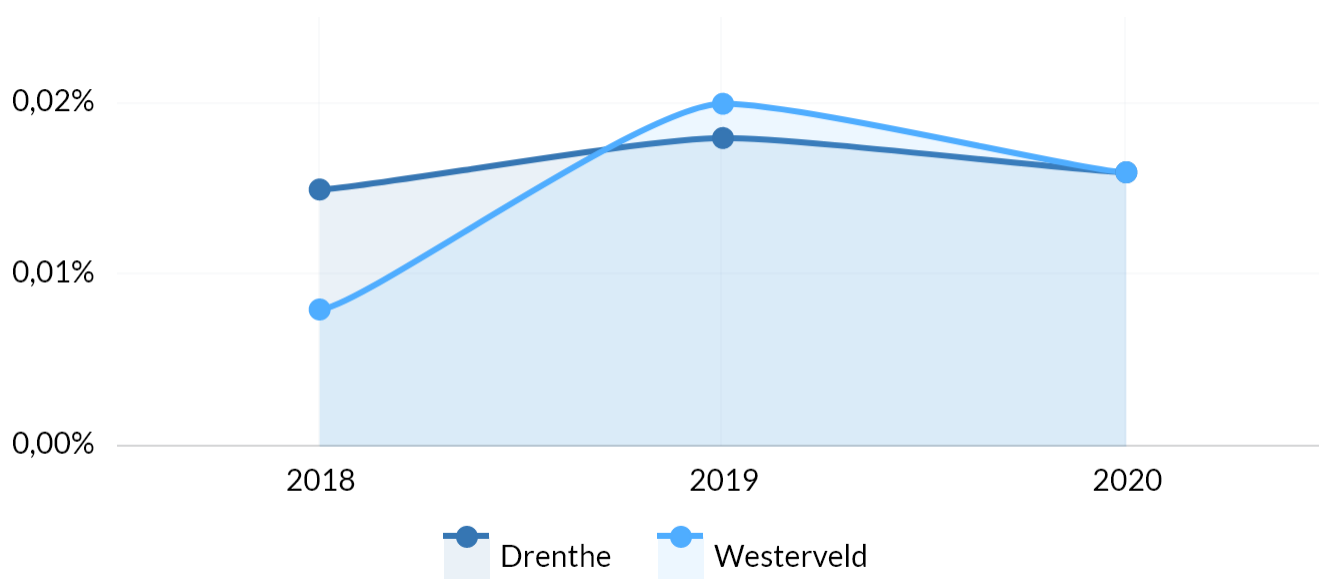
Ind 4.002 Relatief verzuim

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	19,00	21,00	0,00	19,00
Westerveld	6,00	12,00	0,00	11,00

Ind 4.003 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

Bron: Ingrado

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,02 %	0,02 %	0,02 %
Westerveld	0,01 %	0,02 %	0,02 %

Wat hebben we bereikt?

We willen zoveel als mogelijk gelijke kansen creëren voor alle peuters en kinderen en streven naar nagenoeg 100% bereik van de doelgroep 'Peuters voor Voor- en vroegschoolse educatie'. De doorgaande lijn wordt geborgd.

Komend jaar is gericht op het herijken van de resultaatafspraken met de schoolbesturen, de invoering van de (verplichte) VVE-beleidsmedewerker/coach en het updaten van het VVE-beleidsplan. Door het beter afstemmen van de Jeugdzorg met het (passend) onderwijs kunnen kinderen passende zorg ontvangen en worden hiaten en doublures voorkomen.

Zowel in het onderwijs als via het taalpunt/de taalcoördinator wordt gewerkt aan de aanpak van laaggeletterdheid, hetgeen een steeds vaker voorkomend knelpunt is binnen onze samenleving. Dit vereist ook het aanbieden en begeleiden van digitale vaardigheden. Daarnaast wordt via het Regionaal Programma van de vier RMC-gemeenten zuidwest voortijdig schoolverlaten teruggedrongen en worden jongeren in een kwetsbare positie (JIKP) ondersteund.

Doel

4.1 Gelijke kansen voor alle kinderen

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Gelijke kansen voor alle kinderen door o.m. 100% bereik VVEpeuters.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.1.1 Waarborgen doorgaande leerlijn 0-12 jaar

Omschrijving (toelichting)

Het bestaande beleid voortzetten door het waarborgen van de doorgaande leerlijn 0-12 jaar.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

In 2023 is de doorgaande leerlijn 0-12 onderdeel van bestaand beleid.

Kwaliteit (toelichting)

De samenwerking tussen onderwijs en kinderopvanglocaties waarborgt de doorgaande leerlijn 0-12.

Doel

4.2 Betere afstemming

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Betere afstemming, verbinding tussen passend onderwijs en Jeugdzorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.2.1 Verbeteren samenwerking jeugdzorg en passend onderwijs

Omschrijving (toelichting)

Inzet op verbetering van samenwerking tussen Jeugdzorg en passend onderwijs. Dit vormt onderdeel van de projectleider intern/ relatiemanager extern voorliggend veld (onderdeel ombuigingen Sociaal domein).

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Deze actie maakt onderdeel uit van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Met de samenwerkingsverbanden is verbinding tussen PO en VO om te zien waar jeugdzorg en passend onderwijs samenkomen.

Doel

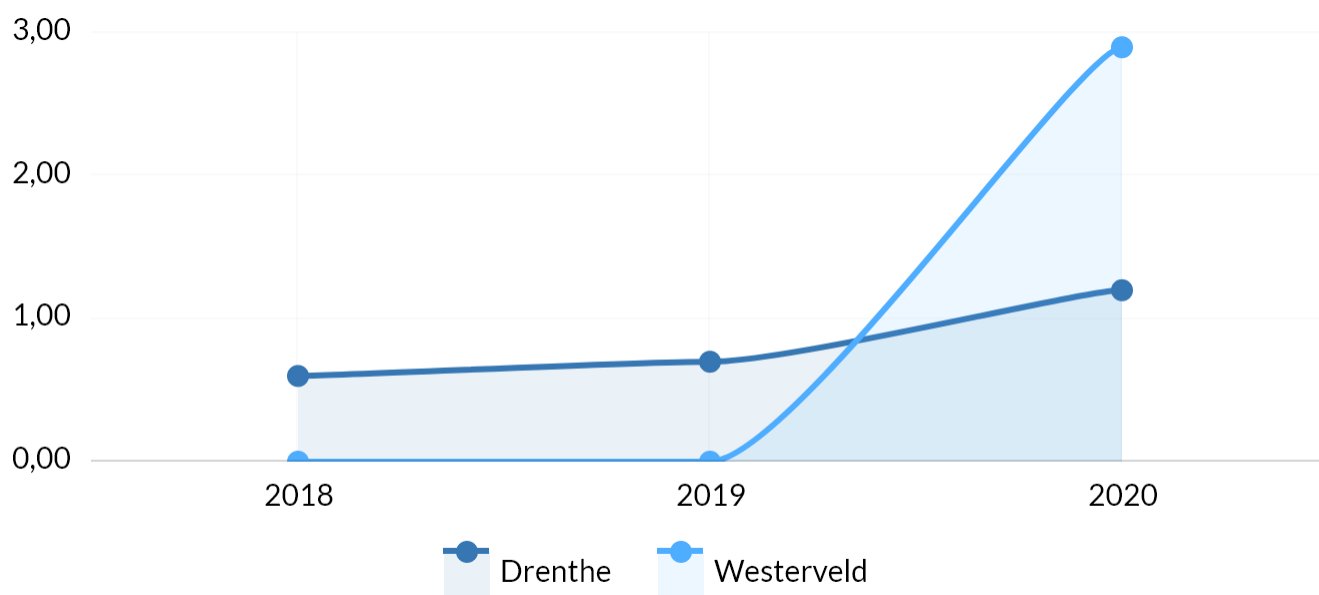
4.3 Terugdringen laaggeletterdheid

Omschrijving (label)

Indicatoren

Ind 4.001 Absoluut verzuim

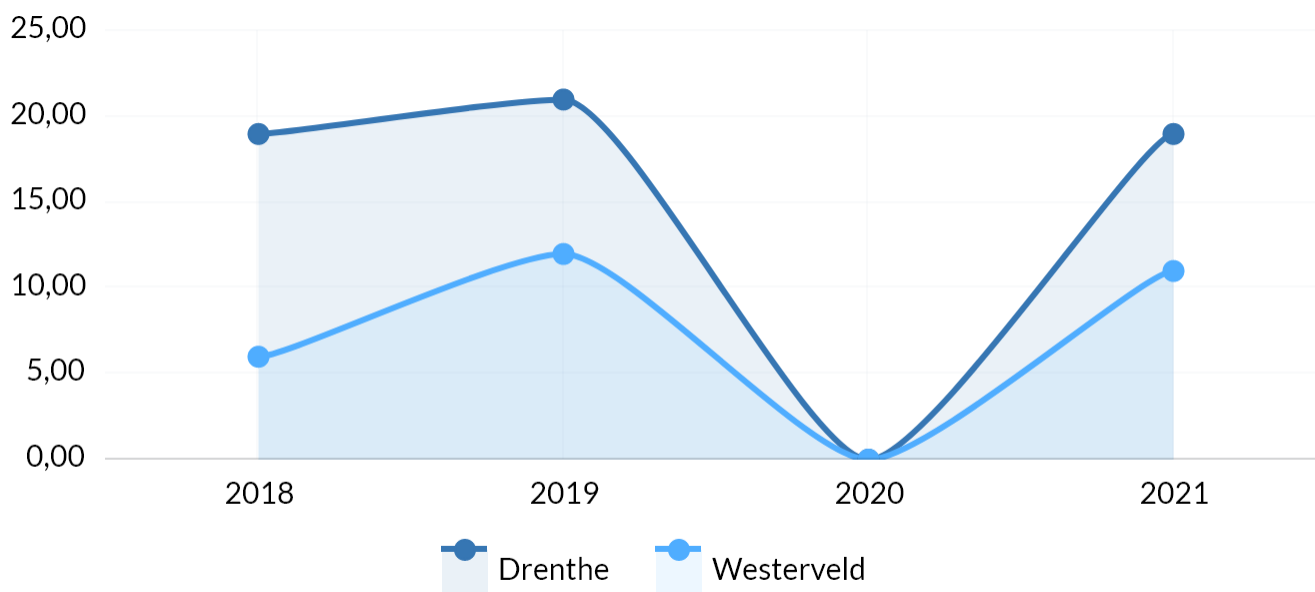
Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Bron: DUO

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,60	0,70	1,20
Westerveld	0,00	0,00	2,90

Ind 4.002 Relatief verzuim

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	19,00	21,00	0,00	19,00
Westerveld	6,00	12,00	0,00	11,00

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.3.1 Ondersteunen bibliotheken.

Omschrijving (toelichting)

Ondersteunen van bibliotheken en het taalpunt. Ook via de Participatiewet voeren we hier actief beleid op.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Deze actie is onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Het terugdringen van laaggeletterdheid is onderdeel van de subsidiëring van de bibliotheek. Het sluit ook aan bij de doelstellingen van de Participatiewet.

Doel

4.4 Voorkomen vroegtijdige schoolverlating

Omschrijving (label)

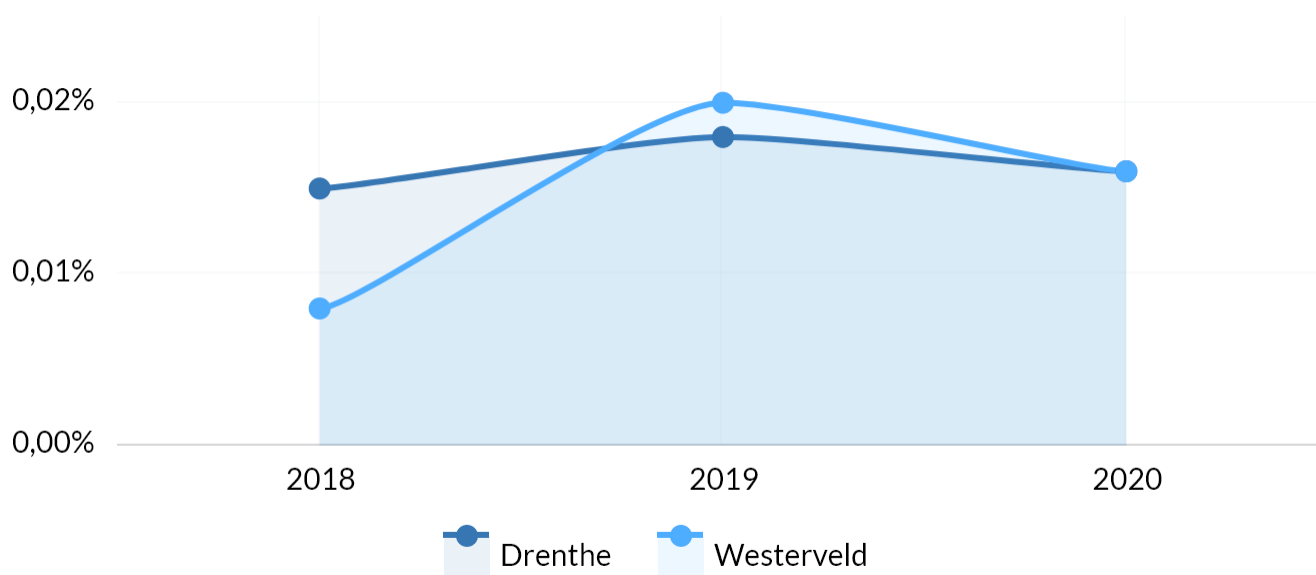
Jaarverslag 2022

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten en ondersteuning jongeren in kwetsbare positie.

Indicatoren

Ind 4.003 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

Bron: Ingrado

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	0,02 %	0,02 %	0,02 %
Westerveld	0,01 %	0,02 %	0,02 %

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.4.1 Uitvoeren Regionaal Programma

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering van het Regionaal Programma via leerplicht en RMC.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De uitvoering van deze actie is onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

De leerplichtambtenaar is belast met de uitvoering van het toezicht op de leerplicht.

Programma 4 Onderwijs

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
4.1 Openbaar basisonderwijs					
Lasten	20	24	24	24	0
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs	-20	-24	-24	-24	0
4.2 Onderwijshuisvesting					
Lasten	749	711	706	769	63
Baten	79	63	63	75	12
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	-670	-649	-643	-694	-51
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
Lasten	647	781	925	926	1
Baten	132	131	273	289	17
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-515	-649	-652	-637	16
Totaal programma 4	-1.206	-1.322	-1.319	-1.355	-35

Toelichting

4.2 Onderwijshuisvesting: een nadelig verschil van € 63.000 aan lasten:

Dit nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere aanslag voor OZB belastingen (€ 23.000) en door een hogere doorbelasting (€ 28.000).

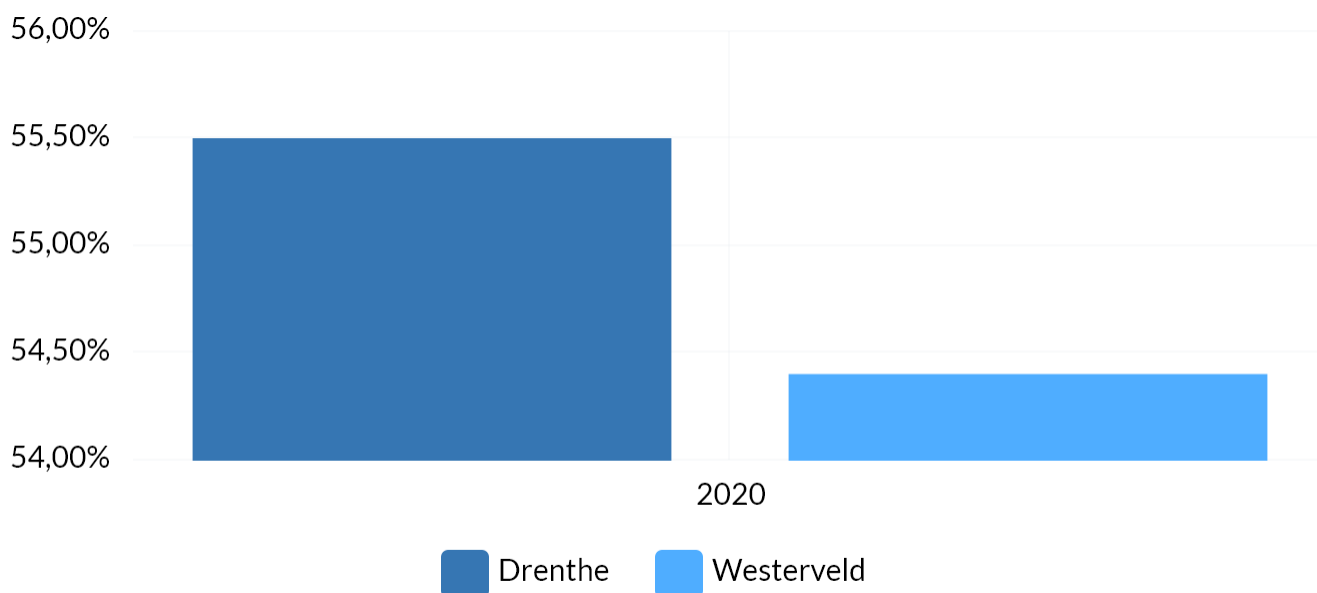
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Taakvelden

1. Sportbeleid en activering
2. Sportaccommodaties
3. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
4. Musea
5. Cultureel erfgoed
6. Media
7. Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Ind 5.001 Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Gebied	2020
Drenthe	55,50 %
Westerveld	54,40 %

Wat hebben we bereikt?

Voor de maatschappelijke voorzieningen richten wij ons op de aanwezigheid van functies in dorpen. Maatschappelijke voorzieningen worden integraal ingericht. Sport, cultuur en recreatie worden ingezet ten dienste van maatschappelijke behoeftes, waarbij we rekening houden met maatschappelijk rendement. We zetten in op een preventieve en integrale aanpak voor alle inwoners. Een onderdeel hiervan is het sport- en preventieakkoord.

Wanneer het gaat over het beheer van openbaar groen dan zal duurzaamheid een prominente rol hebben.

Doel

5.1 Bevorderen gezonde leefstijl

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Bevorderen van een gezonde leefstijl voor alle inwoners in de gemeente Westerveld met speciale aandacht voor de (kwetsbare) doelgroepen waarbij het vergroten van de zelfredzaamheid en het versterken van sociale netwerken het beoogde maatschappelijke doel/effect is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.1.1. Uitvoeren sport- en preventieakkoord

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het sport- en preventieakkoord. Het uitvoeringsprogramma Westerveld in Actie voortzetten.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het uitvoeringsprogramma Westerveld in Actie is onderdeel van bestaand beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Het sport- en preventieakkoord is onder andere geborgd in Westerveld in Actie.

Doel

5.2 Gezonde leefstijl jongeren

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Meer jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 21 jaar houden er een gezondere leefstijl op na door (meer) te bewegen, te sporten en minder tot geen consumptie op gebied van roken en alcohol.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.1.1 Uitvoeren projecten EETteam en Rookvrije generatie

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan de projecten:

- EETteam Westerveld, een integrale aanpak te zorgen voor een goede groei en ontwikkeling van het kind.
- Rookvrije Generatie, voorkomen dat kinderen in de verleiding komen te roken.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Vanaf 2023 is dit onderdeel van het bestaande beleid via Westerveld in actie.

Kwaliteit (toelichting)

Het EETteam en Rookvrije Generatie is onderdeel van Westerveld in Actie.

Doel

5.3 Beschermen status van werelderfgoed

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Door het behalen van de UNESCO Werelderfgoedstatus aan de Koloniën van Weldadigheid, in overleg met onze stakeholders en de provincie Drenthe uitvoering geven aan het managementplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.2.1 Uitvoeren managementplan UNESCO

Omschrijving (toelichting)

UNESCO heeft 4 van 7 Koloniën van Weldadigheid ingeschreven op de Werelderfgoedlijst. Twee van deze vier liggen in de gemeente Westerveld: Frederiksoord en Wilhelminaoord. Met de UNESCO erkenning treedt het UNESCO managementplan effectief in werking.

Eén keer per zes jaar moeten wij aangeven of- en hoe wij de z.g. ‘uitzonderlijke waarden’ van het UNESCO Werelderfgoed goed beschermen, uitdragen en versterken. Dit is een continue proces voor de gemeente Westerveld die nu een rol heeft als ‘koloniemanager’, provincie Drenthe is ‘siteholder’.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De managementrapportage 2022 is afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

De managementrapportage is een doorlopende rapportage zolang we koloniemanager zijn.

Doel

5.4 Aantrekkelijkheid sportlocaties

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Sportaccommodaties in zowel dorpen als in de openbare ruimte aantrekkelijk, duurzaam, toegankelijk, betaalbaar, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig houden/maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.3.1 Toekomstbestendigheid buitensport Havelte en sporthal De Spronk uitwerken

Omschrijving (toelichting)

De toekomstbestendigheid van buitensport Havelte en sporthal De Spronk wordt verder uitgewerkt.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De raad heeft december 2022 over de toekomst van buitensport Havelte besloten. De Spronk wordt naar verwachting in 2023 onderdeel van een integrale afweging voor de ontwikkelingen in het dorp Vledder.

Kwaliteit (toelichting)

Het voorstel Havelte voorziet in een nieuwe duurzame, innovatieve en vitale sportaccommodatie in de kern Havelte, waarbij 1,7 hectare wordt vrijgemaakt voor eventuele woningbouw.

Doel

5.5 Uitvoering geven aan cultuurparticipatie

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Uitvoering geven aan cultuurparticipatie volgens koers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.5.1 Cultureel aanbod zichtbaar maken

Omschrijving (toelichting)

Inzetten op de gestelde doelen en het culturele aanbod zichtbaar maken.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Uitvoering is in 2022 gerealiseerd en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Alle cultuurmakers en culturele verenigingen en stichtingen staan op www.westerveldverbonden.nu. In het najaar van 2022 is de Cultuurgids uitgebracht en verspreid in de gemeente.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
5.1 Sportbeleid en activering					
Lasten	238	202	257	257	0
Baten	53	0	0	50	50
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering	-185	-202	-257	-207	50
5.2 Sportaccommodaties					
Lasten	832	843	892	892	0
Baten	159	150	150	123	-27
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	-673	-692	-741	-769	-27
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					
Lasten	528	342	473	414	-59
Baten	42	0	50	19	-32
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-486	-342	-423	-395	28
5.4 Musea					
Lasten	23	43	43	17	-25
Totaal 5.4 Musea	-23	-43	-43	-17	25
5.5 Cultureel erfgoed					
Lasten	561	218	292	244	-49
Baten	5	0	0	0	0
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed	-555	-218	-292	-244	49
5.6 Media					
Lasten	475	488	499	499	0
Baten	100	100	100	100	0
Totaal 5.6 Media	-375	-388	-399	-399	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Lasten	2.078	2.159	2.181	1.974	-207
Baten	7	19	19	35	16
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.071	-2.140	-2.163	-1.939	223
Totaal programma 5	-4.368	-4.026	-4.318	-3.970	348

Toelichting

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: een voordelig verschil van € 59.000 aan lasten:

Het verschil kan worden verklaard door lagere lasten op (waarderings) subsidies (€ 47.000) voor culturele initiatieven, vrijwilligersinstellingen en amateuristische kunstbeoefening als gevolg van minder subsidieaanvragen. De uitvoering van de museumvisie is niet gestart in 2022, maar vindt in 2023 plaats (€ 12.500). Het budget voor de museumvisie valt nu in het resultaat en wordt bij de 1e Bestuursrapportage opnieuw aangevraagd.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie: een voordelig verschil van € 207.000 aan lasten:

Dit verschil wordt veroorzaakt door een lagere afrekening van de ROVA over de werkzaamheden voor groenonderhoud voor plantsoenen en openbaar groen (€ 160.000), bosbezit, landschapsbeheer en onderhoud bomen (€ 47.000).

Investeringsen

In de investeringstabellen wordt inzicht gegeven in het (bruto) krediet (K) en de bijdrage van derden (B). Het restant krediet wordt overgeheveld naar 2023, wanneer de investering nog niet gereed gemeld is. De mutatie in het krediet betreft de over- of onderschrijding van gereed gemelde investeringen. In de meeste gevallen is dit een kredietoverschot, hetgeen inhoudt dat de kapitaallasten in de toekomst lager zijn dan begroot op basis van het vastgestelde krediet.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

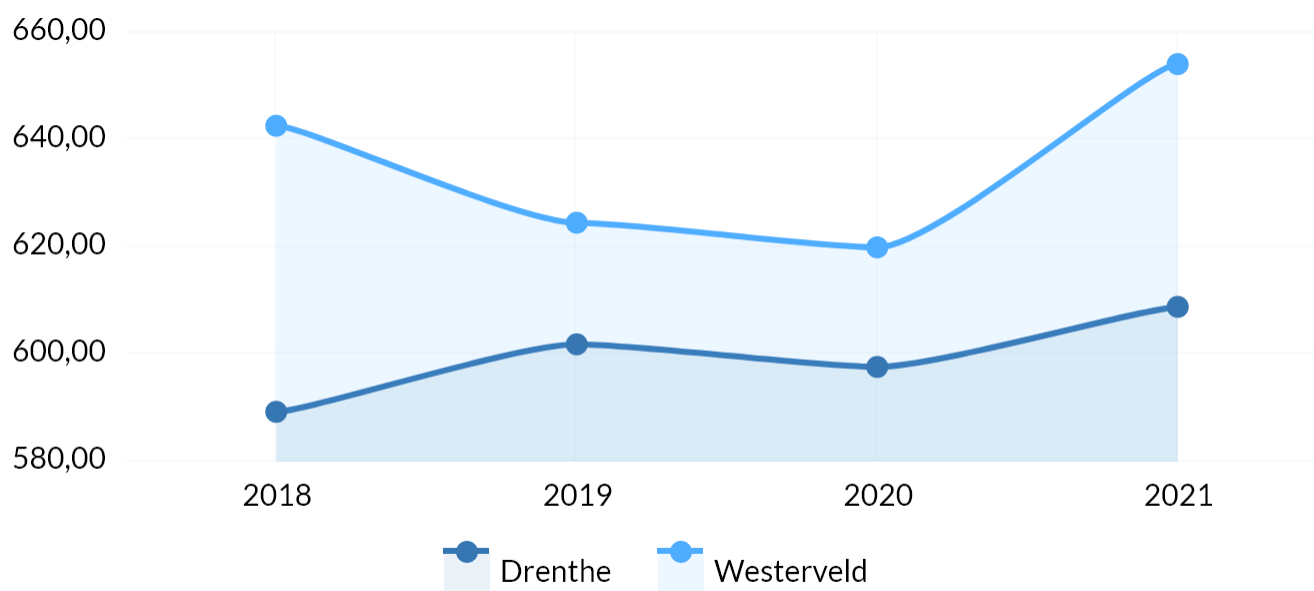
Investeringsen	K/B	Oorspr. Jaar	Oorspr. krediet	Krediet 2022	Besteed in 2022	Gereed	Mutatie krediet	Restant Krediet
a. Sportvelden	K	2021	33.615	33.615	-	JA	33.615	-
b. Sportvelden	K	2022	33.615	33.615	-	JA	33.615	-
c. Parkeerterrein Frederiksoord	K	2021	300.000	300.000	-	NEE	-	300.000
Totaal			367.230	367.230	-		67.230	300.000

Programma 6 Sociaal domein

Taakvelden

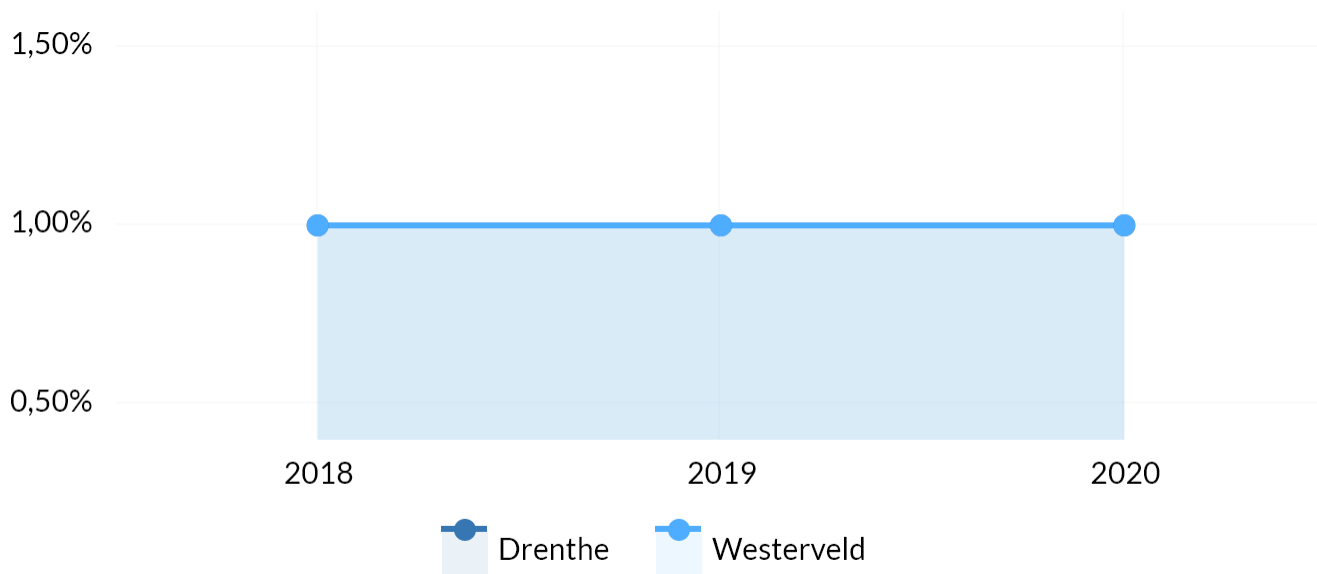
1. Samenkracht en burgerparticipatie
2. Wijkteams
3. Inkomensregelingen
4. Begeleide participatie
5. Arbeidsparticipatie
6. Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
71. Maatwerkdienstverlening 18+
72. Maatwerkdienstverlening 18-
81. Geëscaleerde zorg 18+
82. Geëscaleerde zorg 18-

Ind 6.000 Banen

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	589,30	601,90	597,70	608,90
Westerveld	642,70	624,60	620,00	654,20

Ind 6.001 Jongeren met een delict voor de rechter

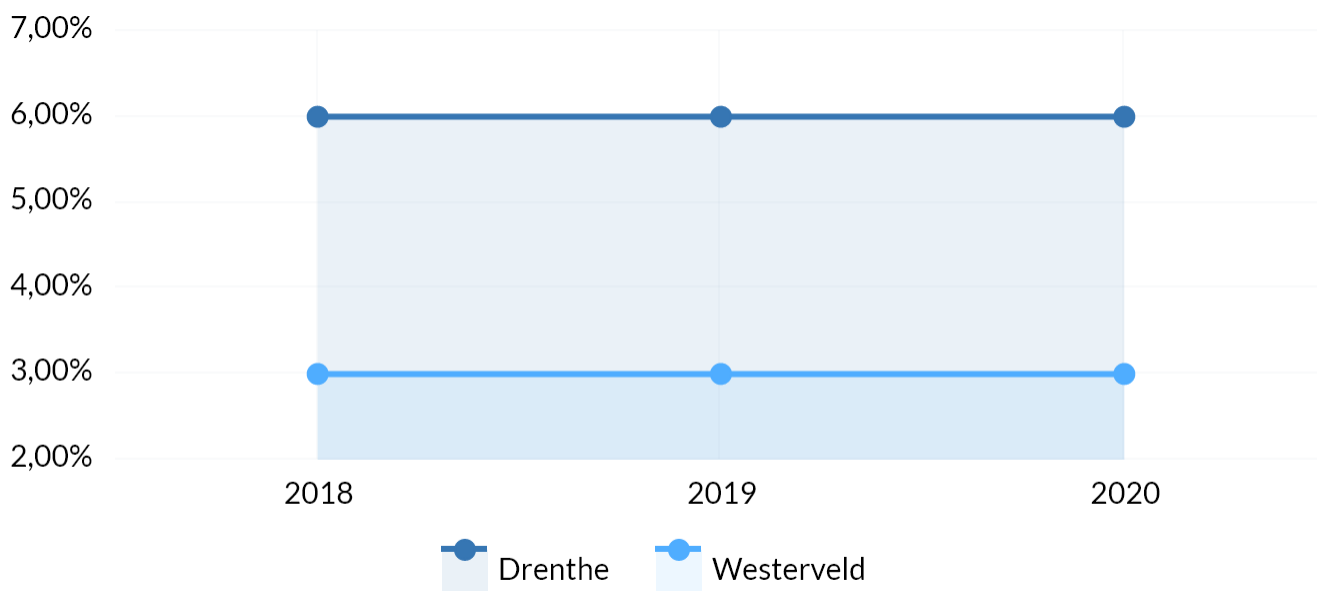

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Westerveld	1,00 %	1,00 %	1,00 %

Ind 6.002 Kinderen in uitkeringsgezin

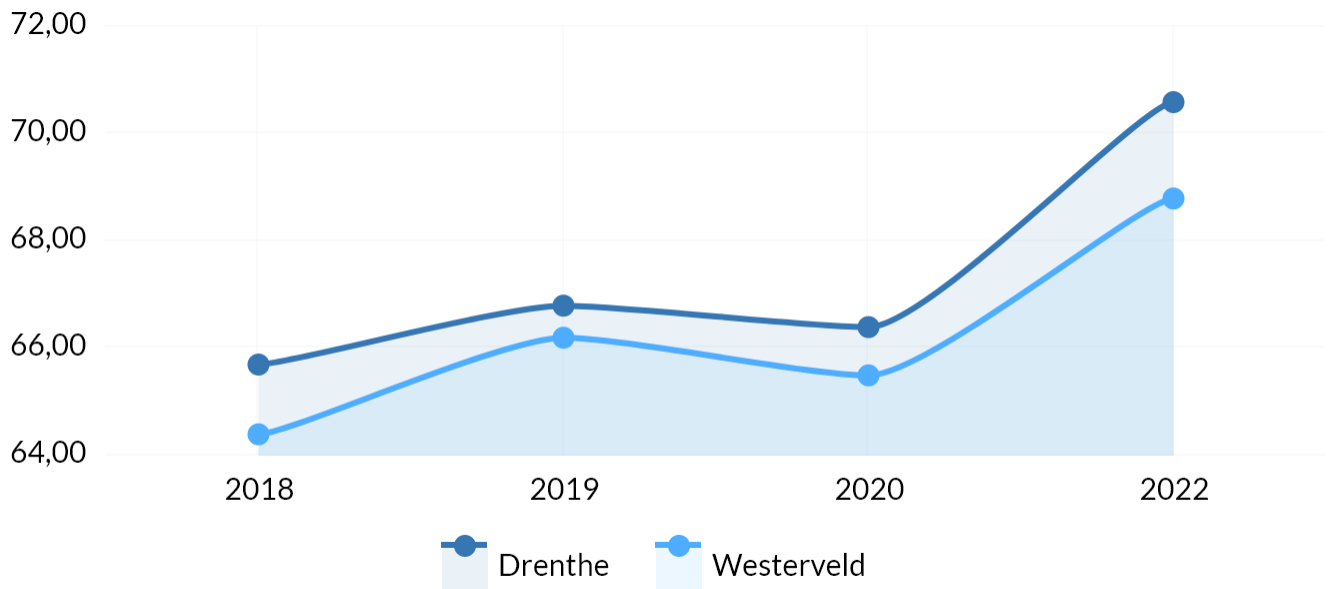
% kinderen tot 18 jaar

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	6,00 %	6,00 %	6,00 %
Westerveld	3,00 %	3,00 %	3,00 %

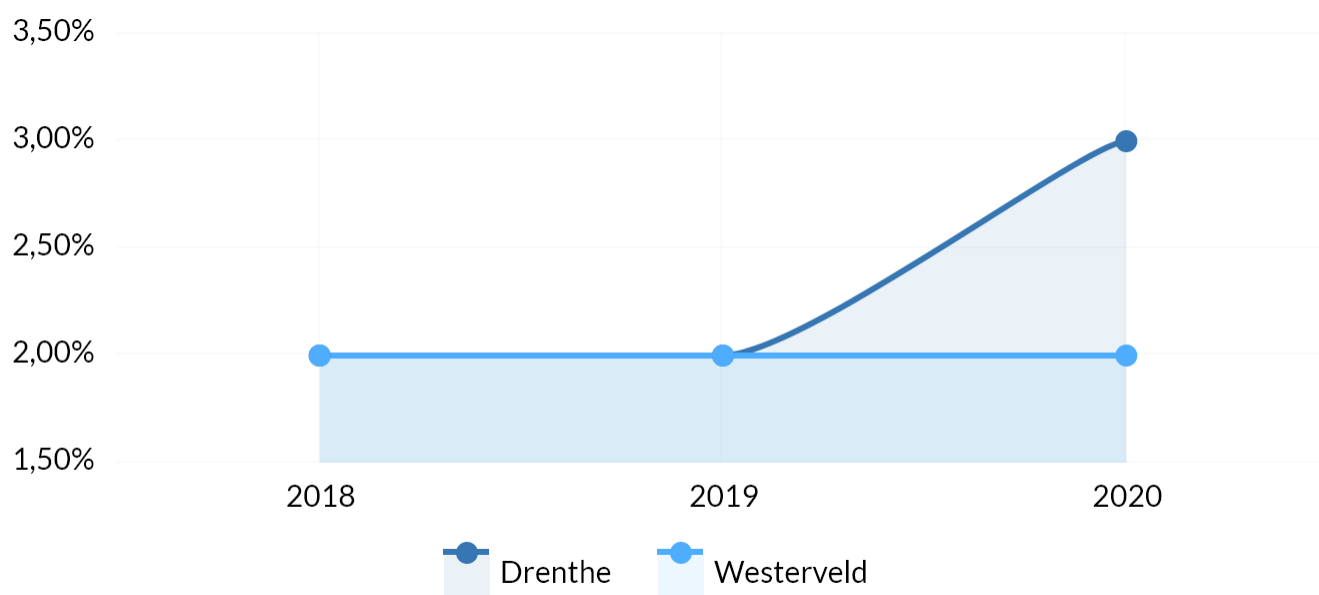
Ind 6.003 Netto arbeidsparticipatie

Gebied	2018	2019	2020	2022
Drenthe	65,70	66,80	66,40	70,60
Westerveld	64,40	66,20	65,50	68,80

Ind 6.004 Werkloze jongeren

% 16 t/m 22 jarigen

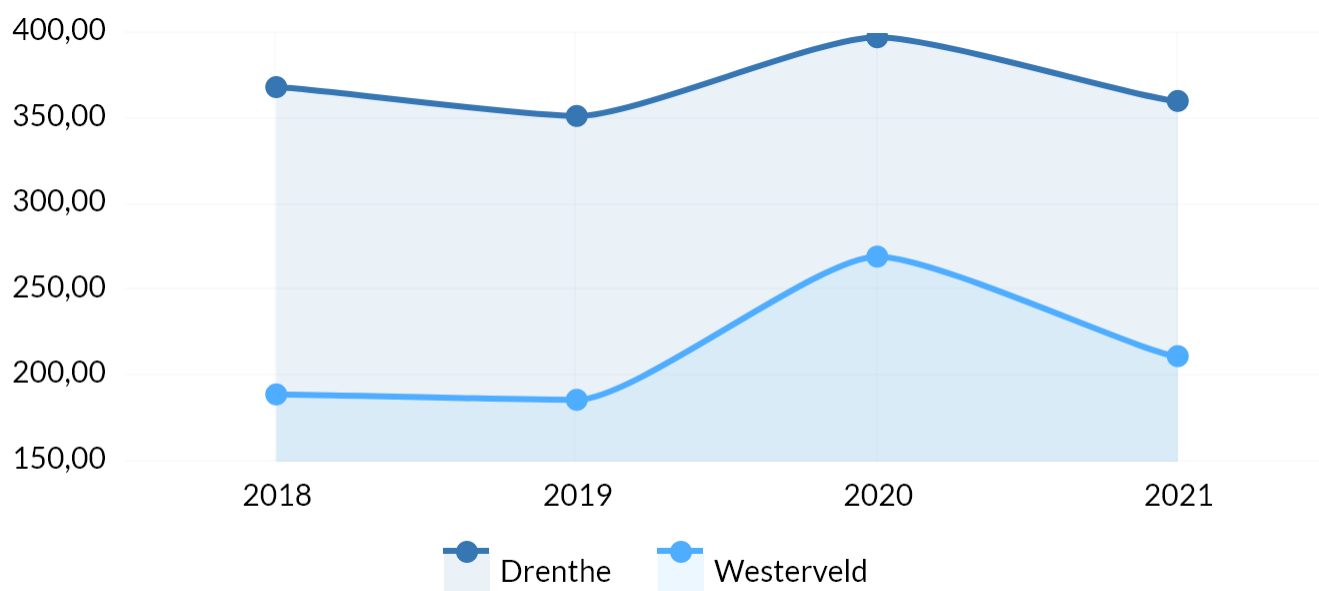

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	2,00 %	2,00 %	3,00 %
Westerveld	2,00 %	2,00 %	2,00 %

Ind 6.005 Personen met een bijstandsuitkering

Aantal per 10.000 inwoners

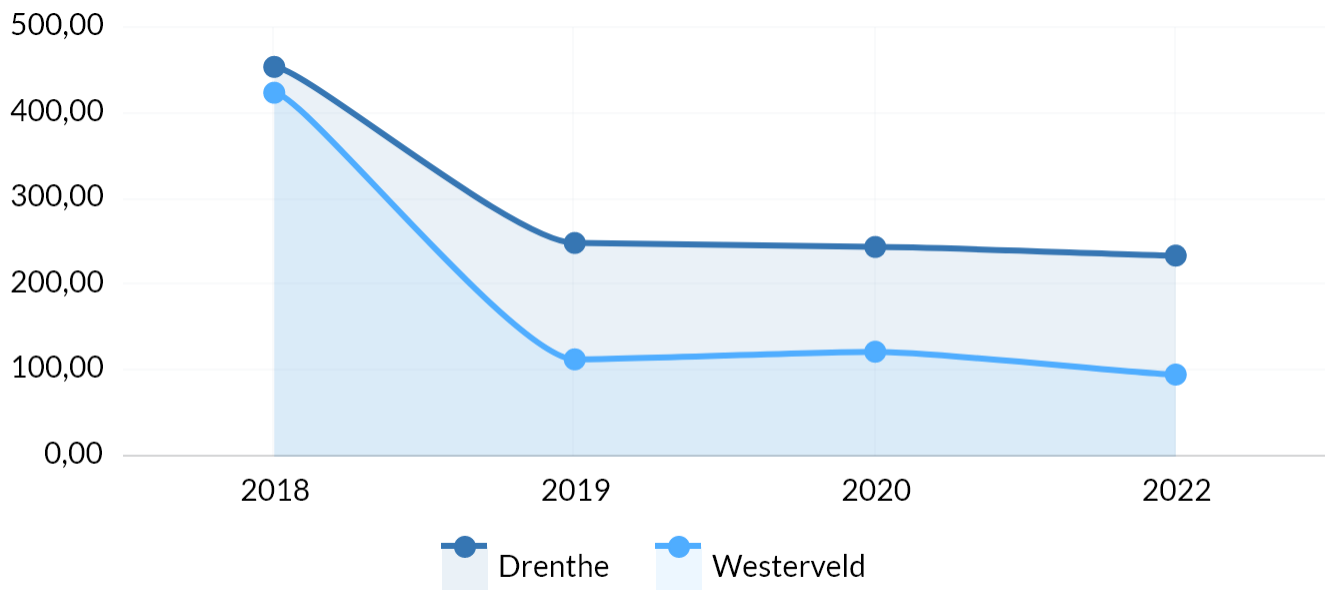

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	368,50	351,60	397,50	360,40
Westerveld	189,20	186,10	269,60	211,60

Ind 6.006 Lopende re-integratievoorzieningen

Aantal per 10.000 inwoners 15 - 64 jaar

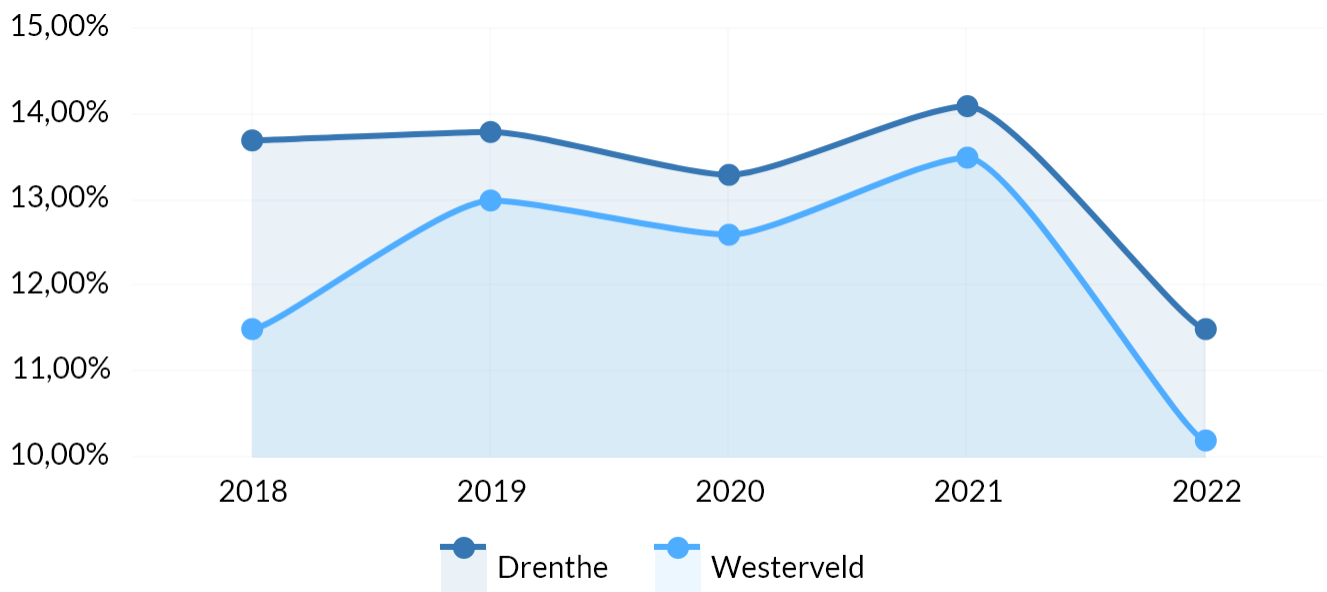

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2022
Drenthe	454,70	249,40	244,60	234,60
Westerveld	424,50	113,60	122,50	95,90

Ind 6.007 Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

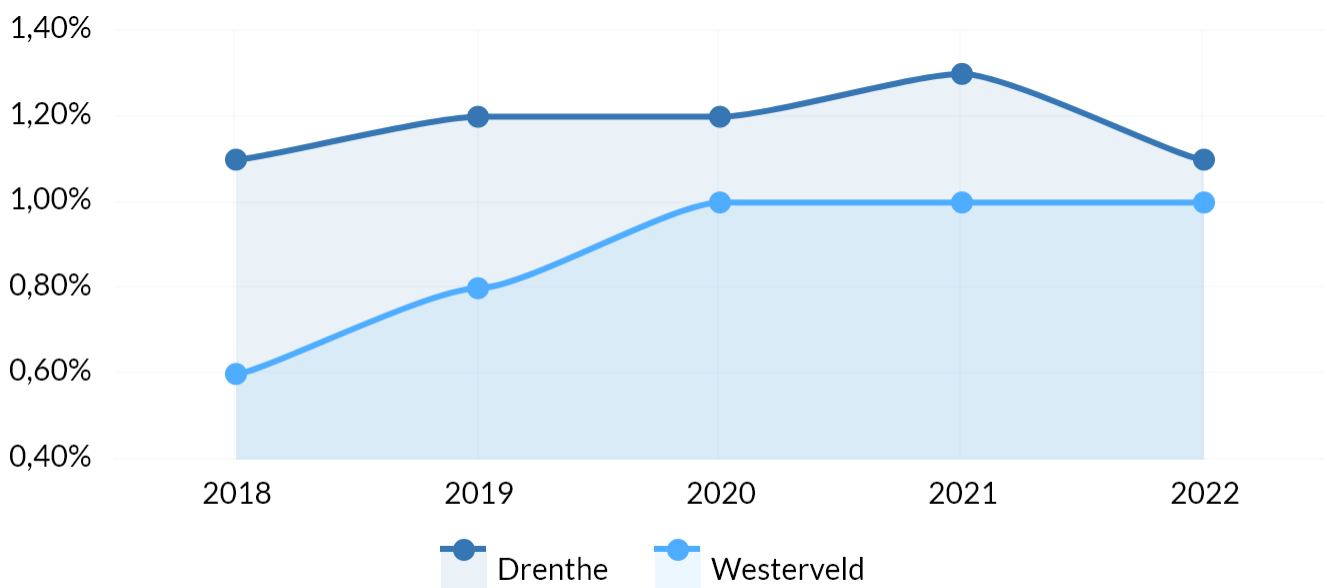

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	13,70 %	13,80 %	13,30 %	14,10 %	11,50 %
Westerveld	11,50 %	13,00 %	12,60 %	13,50 %	10,20 %

Ind 6.008 Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

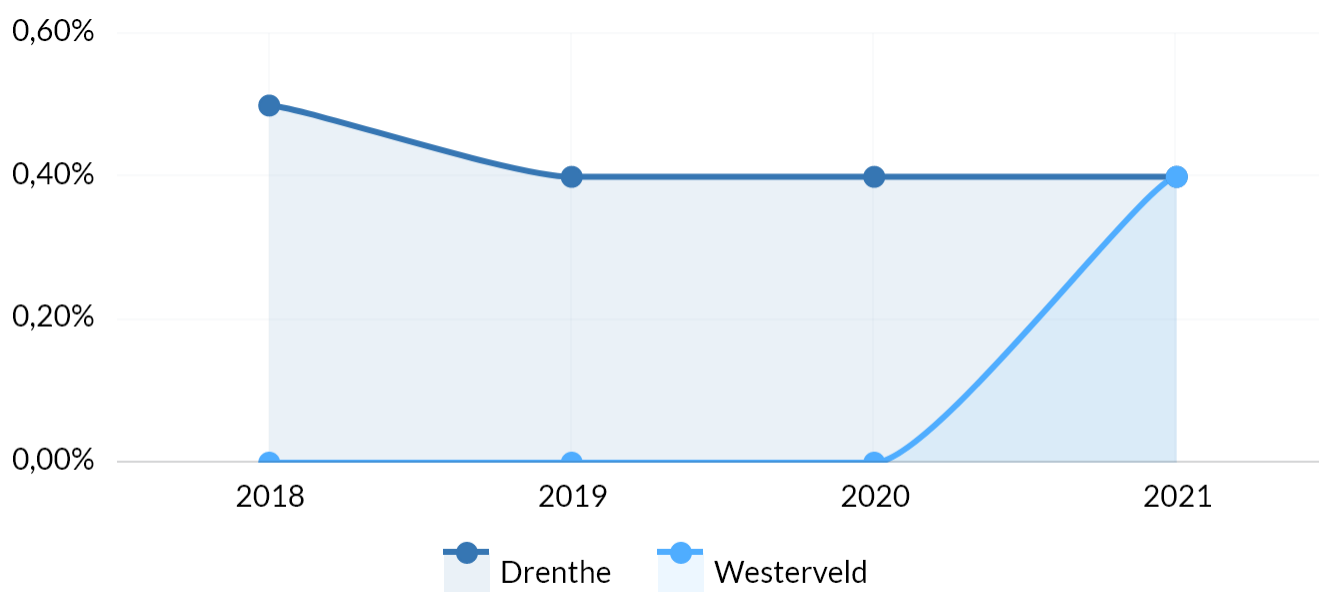

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	1,10 %	1,20 %	1,20 %	1,30 %	1,10 %
Westerveld	0,60 %	0,80 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %

Ind 6.009 Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

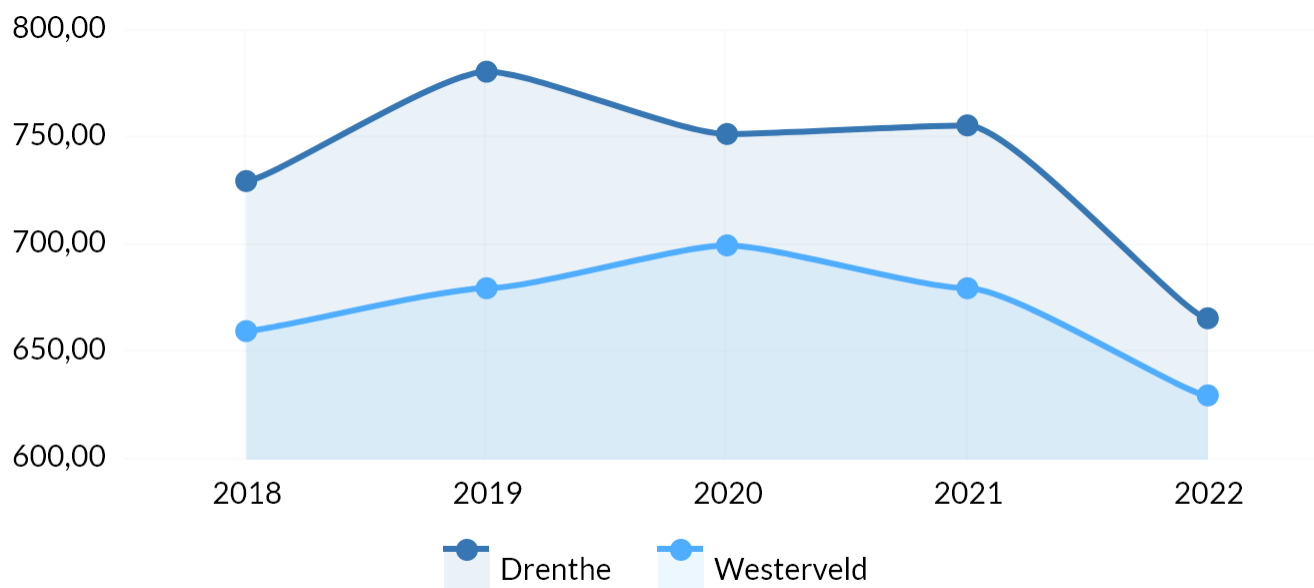

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021
Drenthe	0,50 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
Westerveld	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,40 %

Ind 6.010 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Aantal per 10.000 inwoners

Bron: GMSD

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	730,00	781,00	752,00	756,00	666,00
Westerveld	660,00	680,00	700,00	680,00	630,00

Wat hebben we bereikt?

We houden de sociale cohesie en welzijn binnen de gemeente in stand door aan te sluiten bij enerzijds de ondersteunings- en zorgbehoefte van inwoners en anderzijds de inzet op positieve gezondheid en preventie. Binnen het Sociaal domein ligt de focus op handhaving van de bestaande kwaliteit, efficiënte inzet van bestaande middelen en goede monitoring, teneinde verder uitvoering te kunnen geven aan de ombuigingen Sociaal domein. Wij werken vanuit één integrale toegang voor het hele Sociaal domein.

Doel

6.1 Samenhangend aanbod

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wij streven naar een samenhangend aanbod in ondersteunings- en zorgbehoefte van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.1.1 Samenhang in de uitvoering van wetten

Omschrijving (toelichting)

De samenhang in de uitvoering van de verschillende wetten binnen het Sociaal domein verder uitwerken. Voor 2022 voegen wij de Wet Inburgering en Vroegsignalering toe.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

In 2022 is de Wet Inburgering en Vroegsignalering (als onderdeel Wet gemeentelijke schuldhelpverlening) onderdeel van de integrale toegang en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is de implementatie van de regelingen in de integrale toegang afgerond. In 2023 wordt aan een verdere kwaliteits- en effectiviteitsverbetering gewerkt. Alle vroegsignaleringen worden opgepakt door onze ervaringsdeskundige armoede en schulden.

Doel

6.2 Toekomstbestendig maken zorg en ondersteuning

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

De zorg en ondersteuning in Westerveld (meer) toekomstbestendig maken en (meer) betaalbaar en beheersbaar houden, zodat wij binnen de begroting de best mogelijke ondersteuning kunnen verlenen aan inwoners in Westerveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.2.1 Uitvoeren ombuigingen sociaal domein

Omschrijving (toelichting)

Zoals in de begroting 2020 is aangegeven houden we vast aan de gedragslijn waarbij we maximaal € 2 miljoen uit de algemene middelen aanwenden bovenop de (voorheen) integratie-uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om zelf de kosten in dit domein te beperken. In de notitie 'ombuigingen Sociaal domein' (2019) is dit concreet gemaakt.

Via de Jaarrekening wordt de stand van zaken wat betreft de realisatie van de ombuigingen gerapporteerd. Het ombuigingsproces betreft een geleidelijk proces (van ingroeien) waarbij bezuinigingen stapsgewijs worden gerealiseerd. Zoals ook bij de vorige jaarrekening vermeld, heeft de coronacrisis ook zijn weerslag gehad op het inzetten op en realiseren van de gewenste ombuigingen.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Bij deze jaarrekening wordt afsluitend de voortgang gerapporteerd.

Kwaliteit (toelichting)

Alle ombuigingen zijn financieel verwerkt in de begroting. De rapportage is terug te vinden bij onderdeel A.

Doel

6.3 Ondersteunen psychische kwetsbaarheid in de wijk

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de wijken te ondersteunen. En hiervoor in samenwerking met gemeenten, ketenpartners en zorgverzekeraar, voldoende voorzieningen creëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.3.1 Doorontwikkelen decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Omschrijving (toelichting)

Doordecentralisatie beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO).

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De voorbereidingen voor 2022 zijn afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

De voorbereidingen voor 2023 zijn als actiepunt opgenomen in de begroting 2023. De ingangsdatum voor de decentralisatie voor beschermd wonen is uitgesteld tot 1 januari 2024.

Doel

6.4 Participatie bevorderen

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Mensen optimaal laten participeren in het arbeidsproces en de samenleving na corona.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 6.4.1 Inzet van de programma's Werkbedrijf Regio Zwolle

Omschrijving (toelichting)

Het inzetten van de programma's van Werkbedrijf Regio Zwolle.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Projecten zijn onderdeel van het bestaande beleid.

Kwaliteit (toelichting)

Inzet van programma's van het werkbedrijf Regio Zwolle onder andere Human Capital Agenda, Europees Sociaal Fonds en Werkgeversservicepunt zijn onderdelen van werkproces Werk en Inkomen.

Programma 6 Sociaal Domein

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie					
Lasten	2.939	2.927	4.535	4.012	-523
Baten	11	25	1.468	1.069	-399
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.928	-2.903	-3.067	-2.943	124
6.2 Wijkteams					
Lasten	205	139	262	298	36
Totaal 6.2 Wijkteams	-205	-139	-262	-298	-36
6.3 Inkomensregelingen					
Lasten	6.013	4.701	5.950	5.798	-152
Baten	4.927	3.606	3.840	3.884	44
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	-1.086	-1.095	-2.110	-1.914	195
6.4 Begeleide participatie					
Lasten	3.492	3.552	3.705	3.747	42
Baten	3	0	0	6	6
Totaal 6.4 Begeleide participatie	-3.489	-3.552	-3.705	-3.741	-36
6.5 Arbeidsparticipatie					
Lasten	749	1.174	1.156	1.154	-2
Baten	3	0	66	66	0
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	-745	-1.174	-1.090	-1.088	2
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
Lasten	4.172	4.008	4.429	4.238	-191
Baten	80	165	111	109	-2
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-4.092	-3.843	-4.318	-4.129	189
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+					
Lasten	665	444	373	308	-65
Totaal 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-665	-444	-373	-308	65
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-					
Lasten	4.074	4.334	4.338	4.039	-299
Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-4.074	-4.334	-4.338	-4.039	299
6.81 Geëscaleerde zorg 18+					
Baten	406	0	156	526	370
Totaal 6.81 Geëscaleerde zorg 18+	406	0	156	526	370

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
6.82 Geëscaleerde zorg 18-					
Lasten	286	285	370	337	-32
Totaal 6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-286	-285	-370	-337	32
Gerealiseerd resultaat	-17.165	-17.767	-19.476	-18.271	1.205

Toelichting

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: een voordelig verschil van € 523.000 aan lasten:

Op het gebied van het Vreemdelingenbeleid bedraagt het voordeel € 412.000, dit is te herleiden naar de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de crisishulpopvang asielzoekers. De kosten voor de opvang van ontheemden en asielzoekers vallen binnen de normbedragen die ons ter beschikking zijn gesteld, waardoor dit overschot is ontstaan.

Bij het Sociaal Team is een voordeel ontstaan van € 29.000, doordat voor versterking ondersteuning wijkteams in de decembercirculaire 2021 een bedrag van € 36.000 structureel is ontvangen. Hiervoor is eind 2022 een plan ontwikkeld genaamd 'Domein overstijgend werken'. In combinatie met een bij het Rijk aangevraagde subsidie worden de structurele middelen in 2023 ingezet voor een experimenteel project in Vledder.

Daarnaast is sprake van een voordeel ad € 46.000, omdat in 2022 minder procesregie is ingezet vanuit de post Sociaal Team. Per saldo zijn veel werkzaamheden door de medewerkers zelf uitgevoerd of zijn via de Wmo voorzieningen ingezet. Het is in de praktijk merkbaar, dat de casussen steeds complexer worden. De verwachting is dan ook dat in de komende jaren behoefte blijft aan deze post.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: een nadelig verschil van € 399.000 aan baten:

Op de baten voor het Vreemdelingenbeleid kan het verschil grotendeels verklaard worden, doordat bij de opvang van ontheemden uit Oekraïne en crisishulpopvang asielzoekers sprake is van een negatieve afwijking van € 395.000 ten opzichte van de begroting.

6.3 Inkomensregelingen: een voordelig verschil van € 152.000 aan lasten:

In de Bijzondere bijstand zijn de kosten ten opzichte van de begroting € 140.000 lager dan begroot. Het is een open-einde regeling waarvoor minder aanvragen zijn binnengekomen.

Wat betreft de energietoeslag is er voor €112.000 meer gebruik gemaakt van de regeling dan wij begroot hebben en aan middelen hebben ontvangen van het Rijk. Het betreft een open-einde regeling.

Met het oog op de Tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering zijn de uitgaven € 64.000 minder dan begroot. De kosten voor schuldhulpverlening bij de Gemeentelijke Krediet Bank zijn € 44.000 lager uitgevallen dan begroot. Gezien het karakter van een open-einde regeling is het een uitdaging om bij dit soort regelingen een inschatting te maken van het begrote bedrag. We mogen voorzichtig concluderen dat de inzet van de ervaringsdeskundige en vroegsignalering vruchten begint af te werpen. Op de lange termijn kunnen we hier meer inzicht in geven. Daarnaast hebben we incidentele middelen ontvangen van € 33.000, die we niet hebben ingezet gezien de bijdrage van de ervaringsdeskundige en vroegsignalering.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo): een voordelig verschil van € 191.000 aan lasten:

In totaal is bij de Maatwerkvoorzieningen Wmo (rolstoelen, hulpmiddelen, vervoer en woningaanpassingen)

sprake van een voordeel van € 219.000 hetgeen verklaard kan worden door lagere kosten voor de verstrekking van hulpmiddelen.

Er is aan Wmo huishoudelijke hulp € 125.000 minder uitgegeven dan begroot, omdat de zorgaanbieders een deel van het jaar niet alle benodigde zorg konden leveren als gevolg van personeelstekort.

Bij de Wmo begeleiding is € 60.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit betreft een open-einde regeling, waarbij sprake is van een procentueel kleine afwijking ten opzichte van de begroting.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+: een voordelig verschil van € 65.000 aan lasten:

Op het gebied van Wmo persoonsgebonden budget is minder uitgegeven ten opzichte van het budget, waardoor per saldo sprake is van een voordeel van € 94.000.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-: een voordelig verschil van € 299.000 aan lasten:

Bij de Najaarsrapportage is incidenteel € 237.000 extra budget aangevraagd voor Jeugdhulp. Dit was achteraf niet nodig geweest. Door het project 'Met gezond verstand en behoud van kwaliteit naar gezonde budgetten' en de inzet van de kwartiermaker is het aantal verwijzingen bij de huisarts verlaagd. Na één jaar is er een afname van 20% op de verwijzingen van huisartsen naar Jeugdhulp. Dit komt neer op een afname van 52 trajecten op jaarbasis. Een Jeugdhulptraject na verwijzing van huisarts kost gemiddeld € 6.235,- per traject. Simpel gesteld is er een besparing op Jeugdhulp opgetreden van € 324.220 (52 trajecten x € 6.235). Het is mogelijk dat er een kleine toename is ontstaan op Jeugdhulp aanvragen bij het team Jeugd, omdat scholen en huisartsen gericht gebruik maken van de gemeentelijke Toegang voor Jeugdhulp. Hierdoor kan het bespaarde bedrag niet in zijn geheel als besparing gezien worden. Gelet op de uitgaven voor Jeugdhulp in 2022 verwachten wij dat de onderbesteding hier wel mee te maken heeft.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+: een voordelig verschil van € 370.000 aan baten:

De baten op dit taakveld vallen € 294.000 hoger uit dan begroot. Centrumgemeente Assen heeft een voorlopige inschatting aangeleverd van het overschot beschermd wonen. Het aandeel van gemeente Westerveld op dit overschot bedraagt naar verwachting € 526.000, hetgeen te herleiden is naar een hogere integratie uitkering over 2022. Daarnaast maken minder cliënten gebruik van beschermd wonen als gevolg van de overzetting naar de Wlz en maken tegelijkertijd meer cliënten gebruik van ThuisWonen plus. Per saldo vallen de kosten goedkoper uit dan voorzien. Daarnaast is sprake van een beperkte instroom van cliënten, doordat de maximale capaciteit bereikt is.

Verbonden partijen

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen. Reestmond verzorgt de werkvoorziening ten aanzien van het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die zijn aangewezen op aangepast werk. Reestmond bevordert het vinden van passende arbeid zo dicht mogelijk bij de arbeidsmarkt. Publiekvervoer Groningen Drenthe verzorgt het vervoer van Wmo-cliënten en het vervoer van leerlingen naar en van school. Dit in samenwerking met de andere (openbare) vervoerssystemen in de provincie Groningen en Drenthe. De bijdragen van de gemeente zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
U_34142	Publiek vervoer	-16	-14	-14	-14	0
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-2.788	-2.833	-2.623	-2.681	-59
Totaal		-2.804	-2.846	-2.636	-2.695	-59

Sociaal domein ombuigingen

Zoals afgesproken in de begroting 2021 houden we vast aan de gedragslijn, waarbij we een maximaal bedrag uit de algemene middelen aanwenden bovenop de (voorheen) integratie-uitkering uit het gemeentefonds. In de notitie 'ombuigingen Sociaal domein' is dit concreet gemaakt.

Hierna geven wij de stand van zaken weer. Het ombuigingsproces betreft een geleidelijk proces (van ingroeien), waarbij bezuinigingen stapsgewijs worden gerealiseerd. De coronacrisis heeft ook zijn weerslag gehad op het inzetten en realiseren van de gewenste ombuigingen.

Maatregel	Omschrijving	Beoogde besparing x € 1.000	Mate van realisatie	Gerealiseerd x € 1.000
1 en 2	Inzet regisseur 18-/18+	100	100%	100
3 en 4	Collectiveren onderdelen huishoudelijke hulp	55	0%	-
4 en 5	Collectiveren dagbesteding in combinatie met begeleiding licht	52	0%	-
6	Beperken post subsidie vrijwilligerswerk	42	100%	42
7	Ombuigen subsidie algemene voorziening dagbesteding ouderen	45	100%	45
8	Verlagen budget onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO)	123	100%	123
9	Verlagen budget sociale experimenten	25	100%	25
10	Verlagen deel participatiebudget	45	100%	45

11 en 12	Niet-permanente bewoning en gebruik voorzieningen Sociaal domein	127	0%	-
13	Omgekeerde toets	130	100%	130
14	Afbakening wetgeving	100	100%	100
15 t/m 17	Contractmanagement Wmo/Jeugd	100	0%	-
18 en 19	Schrappen deel participatiebudget, behoud budget armoedebeleid en armoederegisseur	55	100%	55
Totaal		999		565

Totaal is er € 565.000 van de geraamde ombuigingen van € 999.000 gerealiseerd. Dat is circa 56% (was in 2021: 53%) van de beoogde ombuiging. De mate van realisatie daalt ten opzichte van 2021, omdat het te bezuinigen bedrag in absolute zin is gestegen (2021: € 886.000/2022: € 999.000). Met andere woorden de doelstellingen voor 2022 worden niet gehaald.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de onderdelen die nog niet zijn gerealiseerd.

Maatregel 1 en 2: Inzet regisseur 18-/18+

In 2019/2020 is deze ombuiging voorbereid. Het onderzoek is afgerond in februari 2022 en er is een projectplan opgesteld. Op basis van dit plan is de inzet van de regisseur gericht op kwaliteitsverbetering en kostenbesparing. Kwaliteitsverbetering

In het kader van kwaliteitsverbetering wordt gestreefd naar betere samenwerking tussen de ketenpartners, een vloeiende jeugdhulpketen, een doorgaande zorglijn, complementaire deskundigheid, analyse op basis van de Jeugdwet en uniformiteit binnen Westerveld.

Kostenbesparing

Op het gebied van kostenbesparing is na één jaar een afname zichtbaar van 20% op de verwijzingen van huisartsen naar Jeugdhulp, hetgeen in de praktijk uitkomt op een afname van 52 trajecten op jaarbasis. In maart 2022 hebben wij berekend, dat de gemiddelde kosten van één Jeugdhulptraject na verwijzing van de huisarts € 6.235,- bedragen in het jaar 2021. Per saldo is sprake van een besparing op Jeugdhulp ter hoogte van van 52 x € 6.235,- = € 324.220,-. Vanwege het beter positioneren van het voorliggende veld, het verscherpte toezicht op voorliggende wetten en de aandacht voor het normaliseren wordt het overgrote deel van het bovengenoemde bedrag beschouwd als besparing. Door de regie van de Jeugdconsulenten zijn de trajecten gemiddeld genomen goedkoper. Daarnaast voeren de Jeugdconsulenten regie op de zorgzwaarte, omvang, duur en eventuele verlengingen van de zorg, waardoor meer grip op uitvoering en kosten is ontstaan.

Maatregel 3 en 4: Collectiviseren onderdelen huishoudelijke hulp

Het concept van de wasservice als collectieve voorziening is gestart in juli 2022. In samenwerking met Stichting Veurut en WaSt bieden wij deze algemene voorziening aan. De verordening Wmo/Jeugd is aangepast op deze collectieve voorziening. De besparingen kunnen naar verwachting vooral gerealiseerd worden binnen de

Participatiewet. De besparingen op de Wmo-uitgaven worden in 2023 en 2024 gerealiseerd, de lopende beschikkingen worden niet opengebroken. Bij nieuwe aanvragen en beschikkingen wordt het wassen en strijken als een collectieve voorziening aangemerkt.

Maatregel 11 en 12: Niet-permanente bewoning en gebruik voorzieningen Sociaal domein

Wanneer een inschrijving plaatsvindt op een recreatie-adres is er wettelijk gezien recht op het verkrijgen van een gemeentelijke voorziening (zoals Wmo). Het tegengaan van permanente bewoning op vakantieparken is onderdeel van het Project Vitale Vakantieparken.

Maatregel 14: Afbakening wetgeving

De maatregel is nader onderzocht, hetgeen in de praktijk heeft geleid tot aantoonbare besparingen. Met name op het snijvlak van Beschermd Wonen, Thuiswonen+ en maatschappelijke opvang en Wlz. We zien in 2022 een verschuiving naar de Wlz. Dit heeft in 2022 geleid tot een voordeel van circa €200.000.

Maatregel 15, 16 en 17: Contractmanagement Wmo/Jeugd

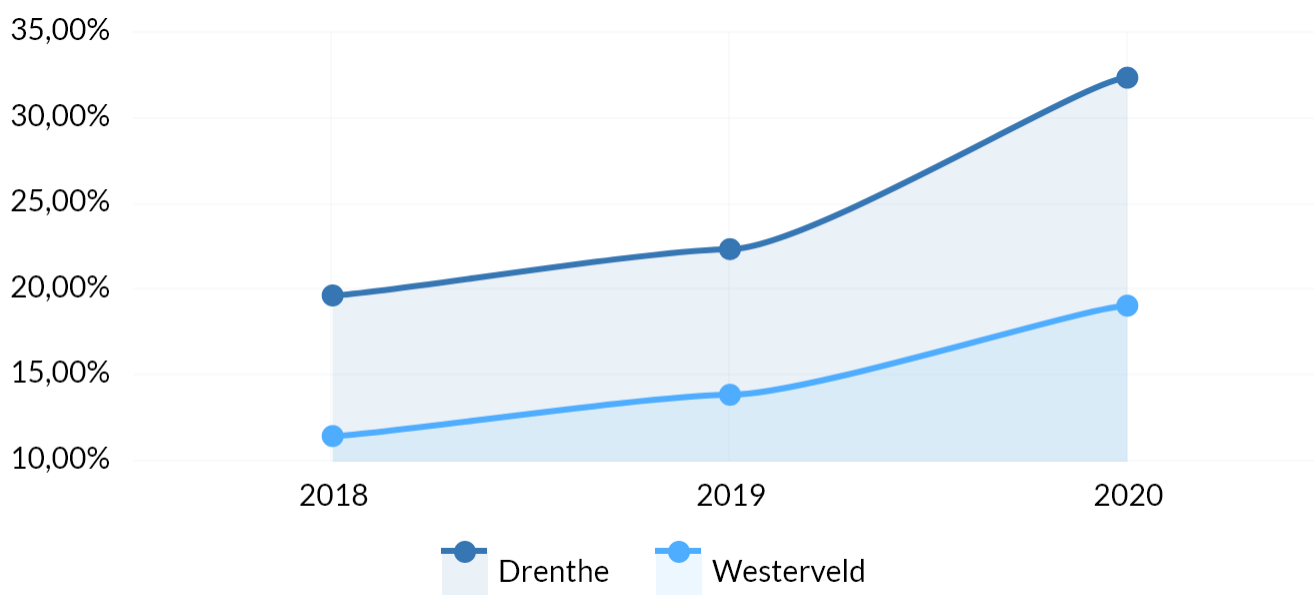
Vanaf 2021 hebben we een contractmanager voor Wmo/Jeugd in dienst, waardoor we beter in staat zijn om de contracten te monitoren. De directe relatie met de voorgestelde ombuiging is niet in geld uit te drukken.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Taakvelden

1. Volksgezondheid
2. Riolering
3. Afval
4. Milieubeheer
5. Begraafplaatsen

Ind. 7.001 Hernieuwbare electriciteit

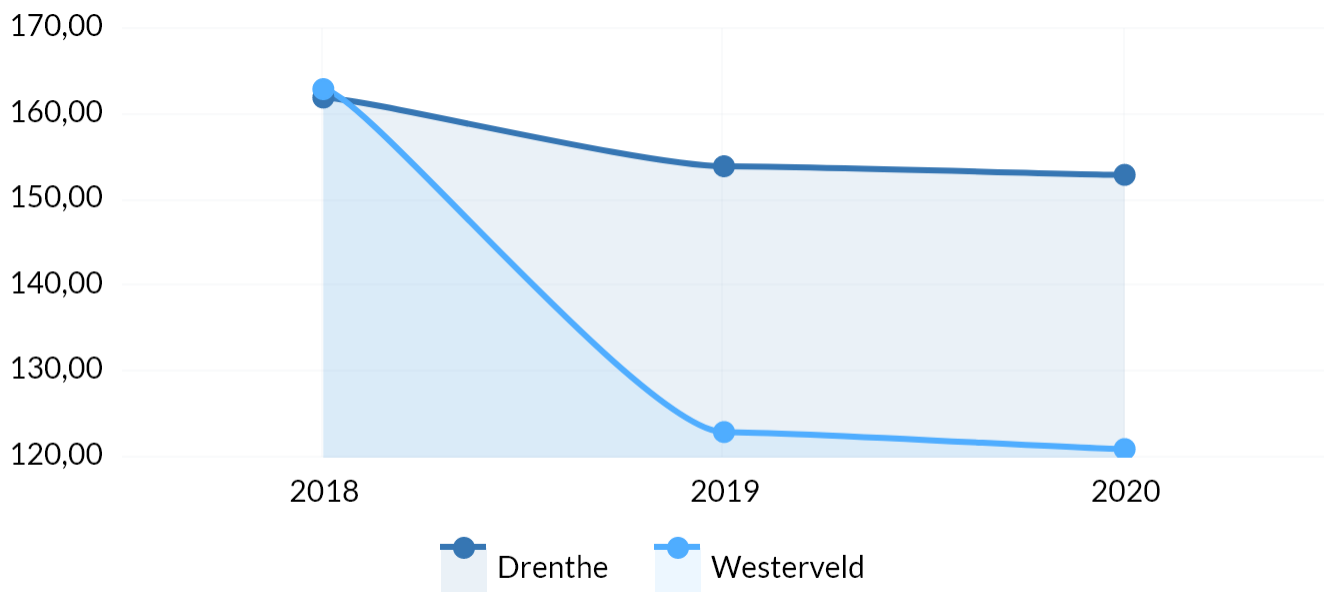

Bron: RWS

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	19,70 %	22,40 %	32,40 %
Westerveld	11,50 %	13,90 %	19,10 %

Ind 7.002 Omvang huishoudelijk restafval

kg / inwoner

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020
Drenthe	162,00 kg	154,00 kg	153,00 kg
Westerveld	163,00 kg	123,00 kg	121,00 kg

Wat hebben we bereikt?

Een vitale, toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarbij wij onder andere invulling geven aan de opgaven vanuit het Rijk en de samenleving.

Doel

7.1 Duurzame landbouw

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

We streven naar een duurzame en toekomstbestendige landbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.1.1 Uitvoering geven aan programma duurzame bollenteelt

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het programma duurzame bollenteelt in Drenthe (uitvoeringsprogramma gewasbescherming onder regie provincie Drenthe).

Tijd (indicator)

Status**Tijd (toelichting)**

De uitvoering is gestart en loopt volgens planning.

Kwaliteit (toelichting)

Actie 7.1.2 Onderzoek doen naar toekomstbestendigheid agrarische sector

Omschrijving (toelichting)

Vanuit de samenwerkingsagenda Zuidwest Drenthe een onderzoek laten uitvoeren naar de toekomstbestendigheid van de agrarische sector.

Tijd (indicator)**Status**

100%

Tijd (toelichting)

Door middel van een enquête is in samenwerking met de gemeente De Wolden onderzoek gedaan in 2022.

Kwaliteit (toelichting)

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek zijn aangeboden aan uw raad.

Doel

7.2 Bevorderen volksgezondheid

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

We willen de volksgezondheid bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.2.1 Uitvoeren Programma Westerveld in actie

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het Programma Westerveld in actie (JOGG, GIDS met bijhorende werkgroepen)

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het Programma Westerveld in actie is in 2022 vastgesteld en is onderdeel geworden van het bestaande beleid.

Kwaliteit (toelichting)

n.v.t.

Actie 7.2.2 Uitvoeren van het project 'Aan de slag met preventie'

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het project 'Aan de slag met preventie'.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het projectplan 'Aan de slag met preventie' is een onderdeel van het Programma Westerveld in actie en is onderdeel geworden van het bestaande beleid.

Kwaliteit (toelichting)

n.v.t.

Doel

7.3 Goed woon- en leefklimaat

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

We streven naar een goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat met oog voor klimaat, milieu, duurzaamheid en biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 7.3.1 Inzet op biodiversiteit en klimaatmaatregelen

Omschrijving (toelichting)

Biodiversiteit en klimaatmaatregelen (ruimte voor water en hittestress) maken onderdeel uit van uitvoering en beleid.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Biodiversiteit en klimaatmaatregelen zijn onderdeel van het bestaande beleid en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

De aandacht voor biodiversiteit en klimaatmaatregelen is ingebed in de beleidsprocessen en bij beheer en onderhoud.

Actie 7.3.2 Gescheiden inzamelen van grondstoffen

Omschrijving (toelichting)

We stimuleren gescheiden inzameling van grondstoffen (VANG doelstellingen) op basis van het grondstoffenplan 2022-2025.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het grondstoffenplan 2022-2025 is vastgesteld in december 2022 en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Vanaf 2023 wordt uitvoering gegeven aan het Grondstoffenplan 2023-2025.

Actie 7.3.3 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Omschrijving (toelichting)

We gaan verder met de verduurzaming van het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed op basis van het duurzaam meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Het duurzaam meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed is vastgesteld in december 2021 en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

De verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed wordt uitgevoerd conform planning.

Actie 7.3.4 Opstellen energievisie Westerveld en doorvertalen in RES 2.0

Omschrijving (toelichting)

We geven een vervolg aan het participatietraject Regionale Energie Strategie (RES).

Tijd (indicator)

Status

25%

Tijd (toelichting)

De startnotitie voor de Energievisie is vastgesteld in november 2022. De verordening voor het participatiebeleid dient voor het vervolg van het participatietraject Energievisie.

Kwaliteit (toelichting)

De startnotitie voor de Energievisie is vastgesteld in november 2022.

Actie 7.3.5 Opleveren van de transitievisie warmte

Omschrijving (toelichting)

We leveren de transitievisie warmte op.

Tijd (indicator)

Status

75%

Tijd (toelichting)

De transitievisie warmte is door het college vastgesteld en aan de raad aangeboden.

Kwaliteit (toelichting)

De raad heeft de transitievisie warmte in januari 2023 vastgesteld.

Actie 7.3.6 Uitvoeren van LAS en LUA

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en Regionale Uitvoeringsagenda (RUA) van start gaan met de lokale uitvoering hiervan.

Tijd (indicator)**Status**

0%

Tijd (toelichting)

De uitvoering van RAS en RUA is niet gestart. Door prioritering in wettelijke en niet-wettelijke taken is de keuze gemaakt om de uitvoering uit te stellen.

Kwaliteit (toelichting)

De RAS en RUA zijn vastgesteld in 2021 deze onderdelen worden uitgevoerd, dit heeft ook een lokale component.

Actie 7.3.7 Vaststellen Riolerings- en waterprogramma 2023-2028

Omschrijving (toelichting)**Tijd (indicator)****Status**

100%

Tijd (toelichting)

Het Riolering en watertakenprogramma 2023-2028 is vastgesteld in september 2022.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met de Fluvius regio is het Riolering en watertakenprogramma 2023-2028 opgesteld.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
7.1 Volksgezondheid					
Lasten	730	753	692	643	-49
Totaal 7.1 Volksgezondheid	-730	-753	-692	-643	49
7.2 Riolering					
Lasten	2.298	2.175	2.199	2.410	211
Baten	2.098	2.150	2.150	2.165	15
Totaal 7.2 Riolering	-200	-25	-49	-245	-196
7.3 Afval					
Lasten	2.164	2.166	2.215	1.744	-471
Baten	2.946	2.710	2.710	2.617	-93
Totaal 7.3 Afval	782	543	495	873	378
7.4 Milieubeheer					
Lasten	511	285	490	311	-180
Baten	21	0	0	0	0
Totaal 7.4 Milieubeheer	-490	-285	-490	-311	180
7.5 Begraafplaatsen en crematoria					
Lasten	422	387	393	416	23
Baten	313	236	236	318	82
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-110	-151	-157	-99	59
Totaal programma 7	-748	-670	-894	-424	471

Toelichting

7.2 Riolering: een nadelig verschil van € 211.000 aan lasten:

De onttrekking vanuit de voorziening voor riolering is bijgesteld op basis van de gerealiseerde investeringen hierdoor ontstaat een nadeel van € 211.000.

7.3 Afval: een voordelig verschil van € 471.000 aan lasten:

Het verschil kan worden verklaard door de lagere eindafrekening van de ROVA, waarbij er een lagere

doorbelasting is voor de verwerking van afval (€ 317.000). Daarnaast zijn de kosten voor de inzameling op het afvalbrengstation lager. Dit is per saldo te verklaren door een lagere aanbod van afval met lagere verwerkingskosten als gevolg (€ 198.000) en hogere kosten voor de ROVA regie van het afvalbrengstation (€ 55.000).

7.3 Afval: een nadelig verschil van € 93.000 aan baten:

Het verschil is per saldo te verklaren door een lagere opbrengst afvalstoffenheffing (€ 106.000) en lagere NEDVANG subsidies (€ 54.000) en een hogere opbrengst bij het brengstation (€ 67.000).

7.4 Milieubeheer: een voordelig verschil van € 180.000 aan lasten:

Het verschil is te verklaren door een voordelig verschil op het budget duurzaamheidsbeleid (€ 161.000). De middelen voor de transitievisie warmte en energievisie zijn niet volledig benut (€ 120.000) en het budget voor subsidies voor duurzaamheidsbonnen is niet volledig beschikt (€ 35.000) vanwege lager aantal aanvragen dan verwacht.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria: een voordelig verschil van € 82.000 aan baten:

Het verschil is te verklaren door een hogere ontvangst van begraafrechten (€ 82.000).

Investerings

In de investeringstabellen wordt inzicht gegeven in het (bruto) krediet (K) en de bijdrage van derden (B). Het restant krediet wordt overgeheveld naar 2023, wanneer de investering nog niet gereed gemeld is. De mutatie in het krediet betreft de over- of onderschrijding van gereed gemelde investeringen. In de meeste gevallen is dit een kredietoverschot, hetgeen inhoudt dat de kapitaallasten in de toekomst lager zijn dan begroot op basis van het vastgestelde krediet.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

Investerings	K/B	Oorspr. Jaar	Oorspr. krediet	Krediet 2022	Besteed in 2022	Gereed	Mutatie krediet	Restant Krediet
a. Riolering milieumaatregelen	K	2020	150.000	82.580	36.672	JA	45.908	-
b. Riolering vrijverval	K	2021	222.784	163.107	55.424	NEE	-	107.683
c. Riolering drukriolering mech/elektrisch	K	2021	33.000	33.000	-	NEE	-	33.000

d. Riolering vrijverval	K	2022	125.863	125.863	126.960	JA	-1.097	-
e. Riolering drukriolering mech/elektrisch	K	2022	432.000	432.000	-	NEE	-	432.000
f. Riolering gemalen bouwkundig	K	2022	17.000	17.000	-	NEE	-	17.000
g. Riolering milieumaatregelen	K	2022	150.000	249.174	-	NEE	-	249.174
	B	2022	-	99.174	-	NEE	-	99.174
g. Riolering milieumaatregelen	N	2022	150.000	150.000	-		-	150.000
h. Riolering onderhoud stedelijk watersysteem	K	2021	46.600	46.600	40.154	JA	6.446	-
i. Verwijderen gedenkstenen begraafplaatsen	K	2021	45.000	84.792	24.838	NEE	-	59.954
i. Verwijderen gedenkstenen begraafplaatsen	K	2022	45.000	-	-		-	-
Totaal			1.267.247	1.134.942	284.049		51.257	799.636

Betrokkenheid Verbonden partijen

Door deelname met aandelen in het ROVA kan de gemeente gebruik maken van de aangeboden diensten.

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen. De bijdragen van de gemeente is als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
6870101 Jeugdgezondheidszorg	-645	-654	-443	-396	48
6870102 Algemene gezondheidszorg	-43	-42	-152	-149	3
6870303 Afvalbrengstation Havelte	0	0	-92	-151	-59
Totaal	-688	-696	-688	-696	-8

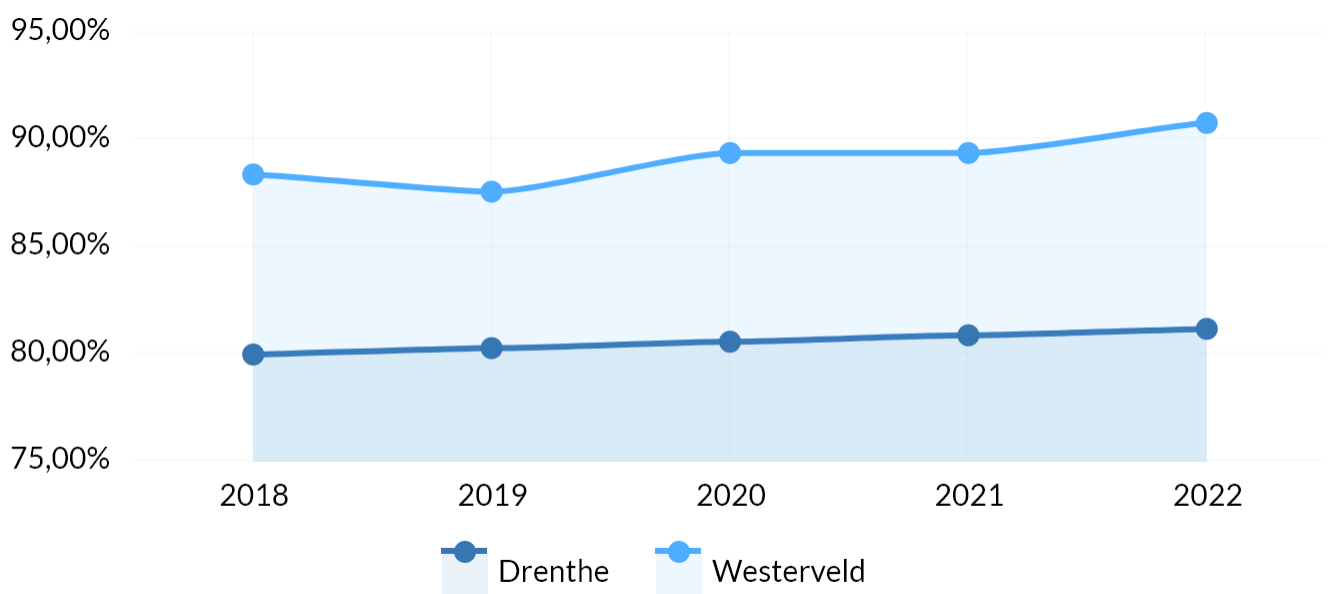
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Taakvelden

1. Ruimtelijke Ordening
2. Grondexploitatie
3. Wonen en bouwen

Ind 8.001 Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

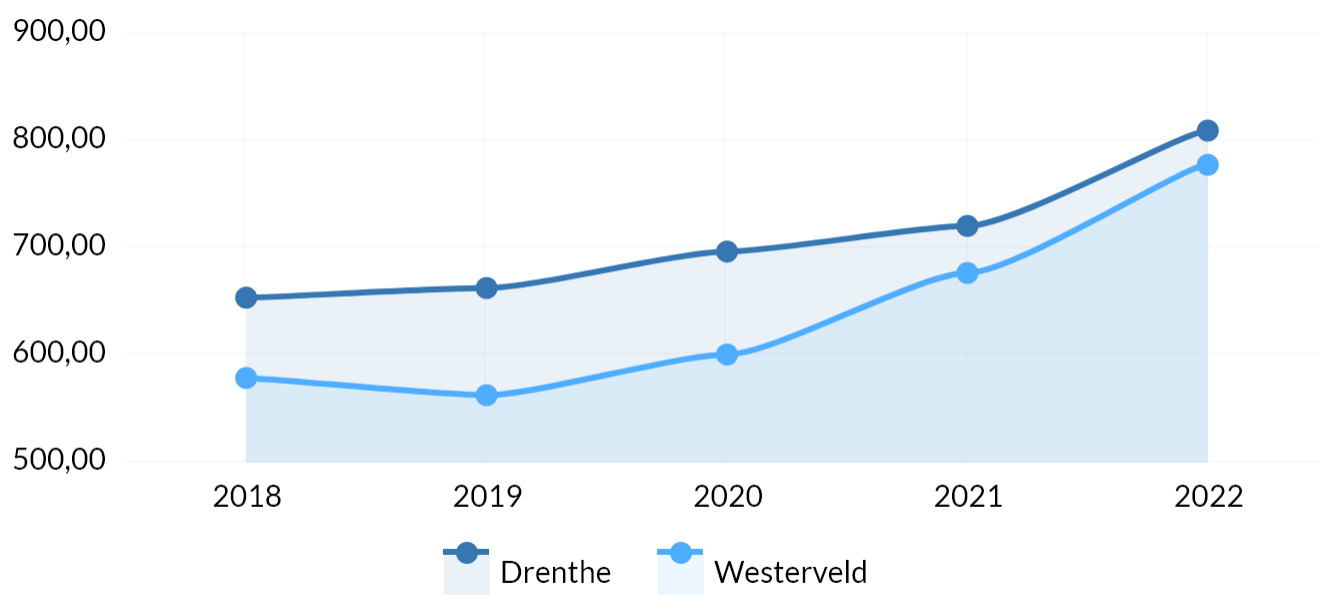

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	80,00 %	80,30 %	80,60 %	80,90 %	81,20 %
Westerveld	88,40 %	87,60 %	89,40 %	89,40 %	90,80 %

Ind 8.002 Gemeentelijk woonlasten eenpersoonshuishoudens

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

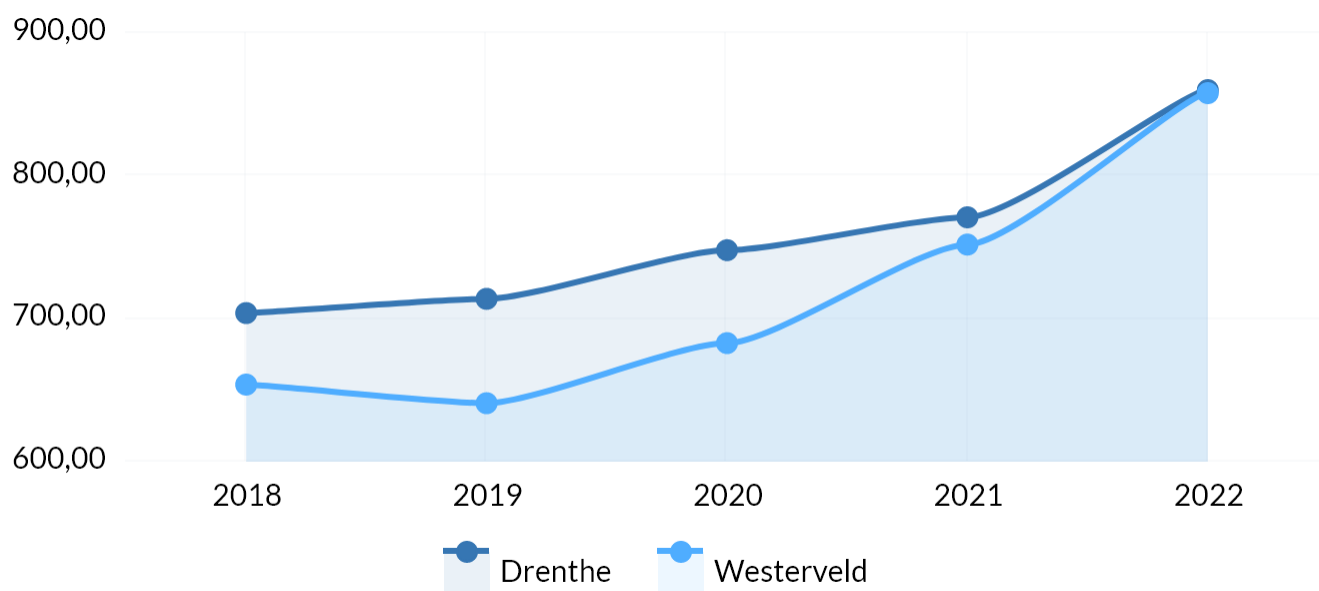

Bron: COELO

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	654,00	663,00	697,00	721,00	810,00
Westerveld	579,00	563,00	601,00	677,00	778,00

Ind 8.003 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

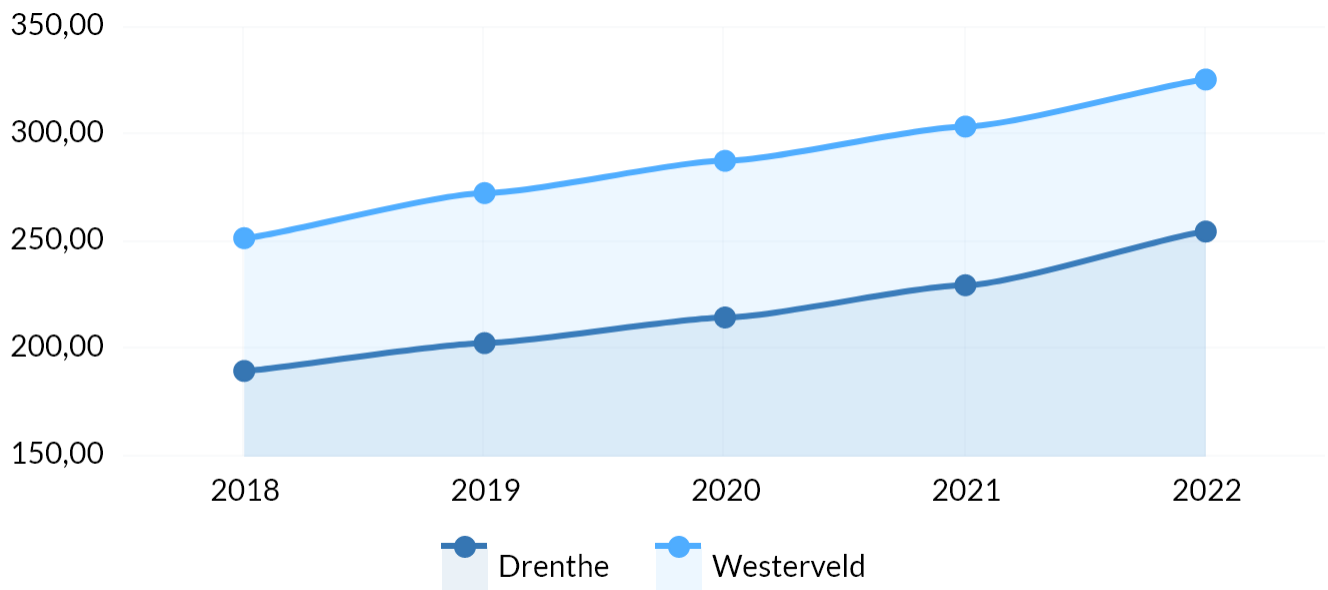

Bron: COELO

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	704,00	714,00	748,00	771,00	860,00
Westerveld	654,00	641,00	683,00	752,00	858,00

Ind 8.004 Gemiddelde WOZ waarde (€ 1.000)

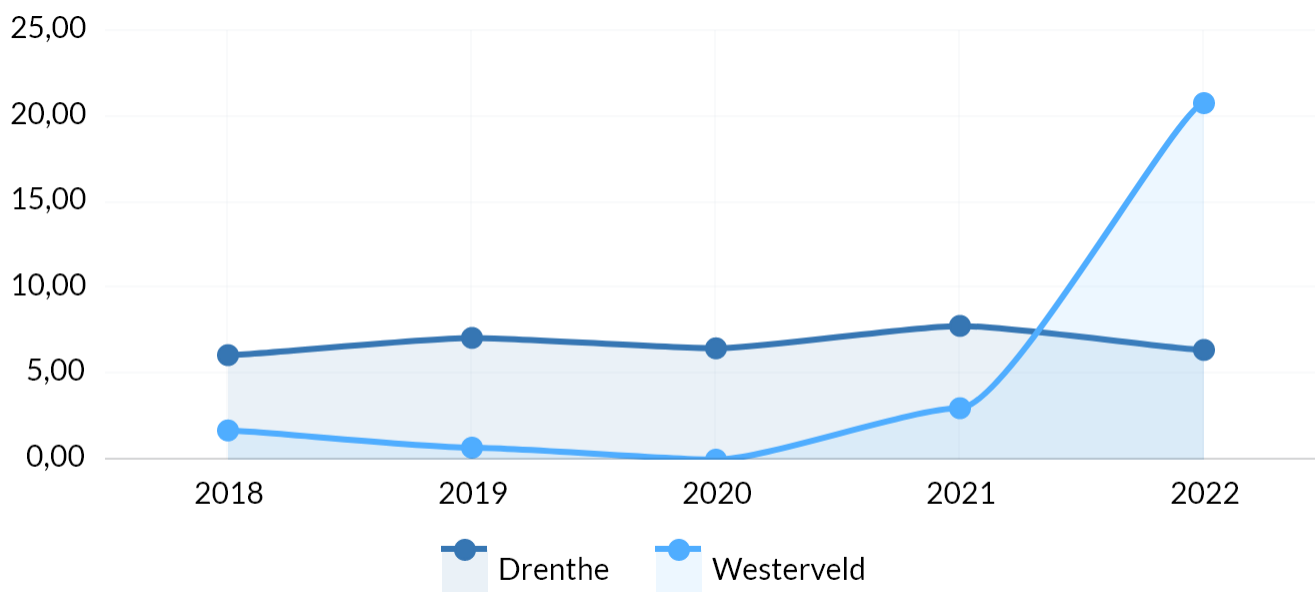
De gemiddelde WOZ waarde van woningen (x 1.000 euro)

Bron: CBS

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	190,00	203,00	215,00	230,00	255,00
Westerveld	252,00	273,00	288,00	304,00	326,00

Ind 8.005 Nieuw gebouwde woningen

Gebied	2018	2019	2020	2021	2022
Drenthe	6,10	7,10	6,50	7,80	6,40
Westerveld	1,70	0,70	0,00	3,00	20,80

Wat hebben we bereikt?

We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn en blijven. We stimuleren inwoners op het gebied van verduurzaming en levensloopbestendigheid van woningen.

De invoering van de Omgevingswet is deze bestuursperiode van groot belang. De wet kent niet alleen inhoudelijke vergaande veranderingen, maar betekent ook een omslag in rol en houding van de gemeente.

Doel

8.1 Vereenvoudiging wetten en regels

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wij streven naar een bundeling en vereenvoudiging van bestaande wetten en regels omtrent de ruimtelijke ordening en de fysieke leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.1.1 Uitvoeren actieplan Omgevingsplan

Omschrijving (toelichting)

Met het oog op de implementatie van de Omgevingswet willen we alle bestemmingsplannen omzetten naar omgevingsplannen.

Tijd (indicator)

Status

0%

Tijd (toelichting)

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024.

Kwaliteit (toelichting)

De start van de omzetting bestemmingsplannen naar omgevingsplannen hangt samen met de definitieve invoering van de Omgevingswet. Wettelijk is er tot 2029 tijd om alle bestemmingsplannen om te zetten naar omgevingsplannen.

Doel

8.2 Afstemmen woonbehoefte en -aanbod

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wij willen de woningbehoefte en het woningaanbod beter op elkaar aan laten sluiten binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.2.1 Actualiseren woonvisie

Omschrijving (toelichting)

- Actualiseren van de woonvisie onder andere door meer vraaggestuurd bouwen mogelijk te maken.
- Beleid opstellen voor inbreidingslocaties.
- Zo nodig inzetten van actief grondbeleid naar aanleiding van de te actualiseren nota grondbeleid.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De actualisatie van de woonvisie is vastgesteld in het Addendum Woonvisie in september 2022.

Kwaliteit (toelichting)

Met dit addendum zijn de kaders bepaald voor het gewenste woningbouwprogramma 2022-2030. Op basis hiervan worden prioriteiten bepaald voor woningbouw.

Doel

8.3 Goed woonklimaat voor doelgroepen

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Wij willen bijdragen aan een goed woonklimaat voor alle doelgroepen, waardoor het aantrekkelijk wordt om in onze gemeente te wonen en te werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.3.1 Uitvoeren beleid woonwagenstandplaatsen

Omschrijving (toelichting)

Naar aanleiding van een onderzoek naar behoefte aan woonwagenstandplaatsen wordt bekeken of aanvullend beleid wenselijk is.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Vanaf 2023 is de actie onderdeel van de Woonvisie en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Het beleid voor woonwagenstandplaatsen is onderdeel van de Woonvisie. Uit onderzoek blijkt dat er geen behoefte is aan extra standplaatsen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
8.1 Ruimte en leefomgeving					
Lasten	632	631	1.430	847	-583
Baten	60	20	20	21	1
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	-572	-611	-1.410	-825	585
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)					
Lasten	389	2.289	4.746	2.926	-1.820
Baten	742	2.289	4.743	1.757	-2.986
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	353	0	-4	-1.169	-1.166
8.3 Wonen en bouwen					
Lasten	1.537	1.395	1.611	1.545	-66
Baten	638	504	654	773	119
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	-900	-891	-957	-772	185
Totaal programma 8	-1.119	-1.502	-2.370	-2.767	-396

Toelichting

8.1 Ruimte en leefomgeving een voordelig verschil van € 583.000 aan lasten:

Het verschil is te verklaren door het uitstel van de invoering van de Omgevingswet (€ 545.000). Daarnaast is voor bestemmingsplannen minder extern advies gevraagd (€ 38.000).

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) een nadelig verschil van €1.166.000 aan lasten en baten:

De begrote baten en lasten worden doorberekend aan de grondexploitaties in de voorraden op de balans. In de begroting is daarom per saldo het budget 0. De winst op de grondexploitatie wordt genomen indien deze zich voordoet. Er vindt een tussentijdse winstneming plaats rekening houdende met nog te maken kosten binnen de grondexploitatie in de toekomst. De tussentijdse winstneming bedraagt € 410.000 negatief. Deze bestaat uit Zorgvlied € 19.000 negatief, Kalterbroeken € 215.000 negatief, Vledderveen € 36.000, Aldi Dwingeloo € 62.000, Vledder Noord € 285.000 negatief, Moersberger Erven € 28.000 en Overaseweg € 17.000 negatief. Op basis van de uitkomsten van de grondexploitaties worden voor Kalterbroeken, Vledder Noord 1B en Overaseweg voorzieningen genomen voor het te verwachten verlies van € 1.200.000. Dit zorgt voor een aanvullende dotatie van € 760.000. Zie verder de toelichting in paragraaf G: Grondbeleid.

8.3 Wonen en bouwen een voordelig verschil van € 66.000 aan lasten:

Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de onderschrijding op WABO-vergunningen (€ 134.000) en een onderschrijding op Volkshuisvestingsbeleid (€ 21.000). Deze laatste betreft de inzet van de middelen voor Woonimpuls. Daarnaast is er een nadelig verschil voor extra inhuur voor Handhaving en toezicht (€ 30.000). Binnen de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD), is de Drentse Maat dit jaar de basis voor de verantwoording

van de RUD. In het jaarprogramma van de RUD, die in de raad van juni 2023 ter besluitvorming voorligt, zijn een aantal risico's benoemd die effect hebben gehad op het resultaat van de jaarrekening 2022.

Daarnaast is er sprake van diverse wijzigingen op het gebied van wet- en regelgeving (omgevingswet, AVG, WOO, e.a.). Als gevolg van maatschappelijke discussies zoals stikstof en energietransitie verandert de rol voor de RUD. Per saldo heeft dit ertoe geleid, dat het begrotingsjaar 2022 is afgesloten met een negatief resultaat van € 179.079. Vanuit de RUD wordt € 23.000 gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve. De overige € 156.000 wordt naar rato van deelnemersjaarafname in rekening gebracht bij de deelnemers. De deelnemersbijdrage voor Westerveld bedraagt op basis van de verrekensystematiek voor 2022 (Drentse maat) € 742.016, hiervoor zal een extra verrekening van € 88.159 plaatsvinden.

8.3 Wonen en bouwen een voordelig verschil van € 119.000 aan baten:

Het verschil wordt verklaard door een hogere ontvangst van leges van WABO vergunningen.

Verbonden partijen

De RUD draagt zorg voor de uitvoering van alle milieuvergunningen- en meldingen, het milieutoezicht en handhaving van alle milieuaspecten en advisering op het gebied van milieu. De te betalen bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
6880301 Handhaving en toezicht					
U_43300 Gemeenschappelijke regelingen	-596	-595	-654	-752	-98
Totaal 6880301 Handhaving en toezicht	-596	-595	-654	-752	-98
Gerealiseerd resultaat	-596	-595	-654	-752	-98

Belangrijkste kaders

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR674496>

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is door de minister opnieuw uitgesteld. Het is de bedoeling dat de wet per 1 januari 2024 ingaat.

Samenvatting omgevingswet	Werk. 2019	Werk. 2020	Werk. 2021	Werk. 2022	Werk. 2023	Totaal
Implementatiekosten	162.019	124.610	61.021	44.246	51.736	443.272
Personeelskosten (formatie)	17.000	100.229	94.173	237.100	106.900	555.402
Personeelskosten inhuur	-	233.180	114.000	231.281	387.000	965.461
Totale projectkosten	179.019	458.019	269.194	512.628	545.276	1.964.135

Onttrekking aan bestemmingsreserve	179.019	458.019	269.194	512.628	545.276	1.964.135
Saldo bestemmingsreserve (oorspronkelijk)	1.320.981	862.062	593.768	81.140	0	0
Incidentele middelen Omgevingswet uit algemene uitkering	-	-	-	480.418	n.v.t.	n.v.t.
Saldo bestemmingsreserve per 31 12 2022/2023				561.558	0	0

In de septembercirculaire is eenmalig € 480.418 beschikbaar gesteld via de algemene uitkeringen. In de Najaarsrapportage 2022 is dit bedrag als budget opgenomen onder de Omgevingswet. In dit jaarverslag verwerken wij deze ontvangen middelen als mutatie op de bestemmingsreserve Omgevingswet. Op basis van de opgestelde projectbegroting voor 2023 worden deze middelen bij de Kadernota 2023 vrijgegeven als budget. Het bedrag dat eind 2022 resteert (€ 81.140) blijft beschikbaar in de bestemmingsreserve Omgevingswet voor uitgaven in 2023. Het totale beschikbare budget voor het complementeren van de implementatie Omgevingswet bedraagt eind 2022 € 561.558.

Overige programma onderdelen

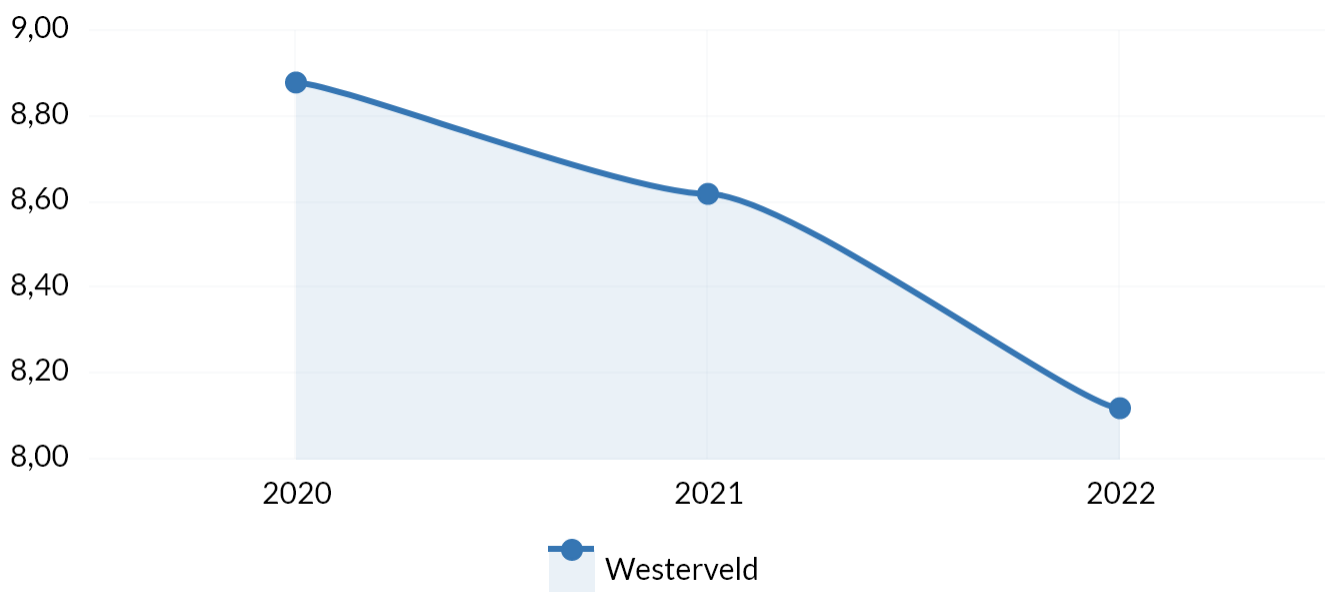
De presentatie in dit onderdeel sluit aan bij de regelgeving van het BBV.

Overhead

Taakvelden

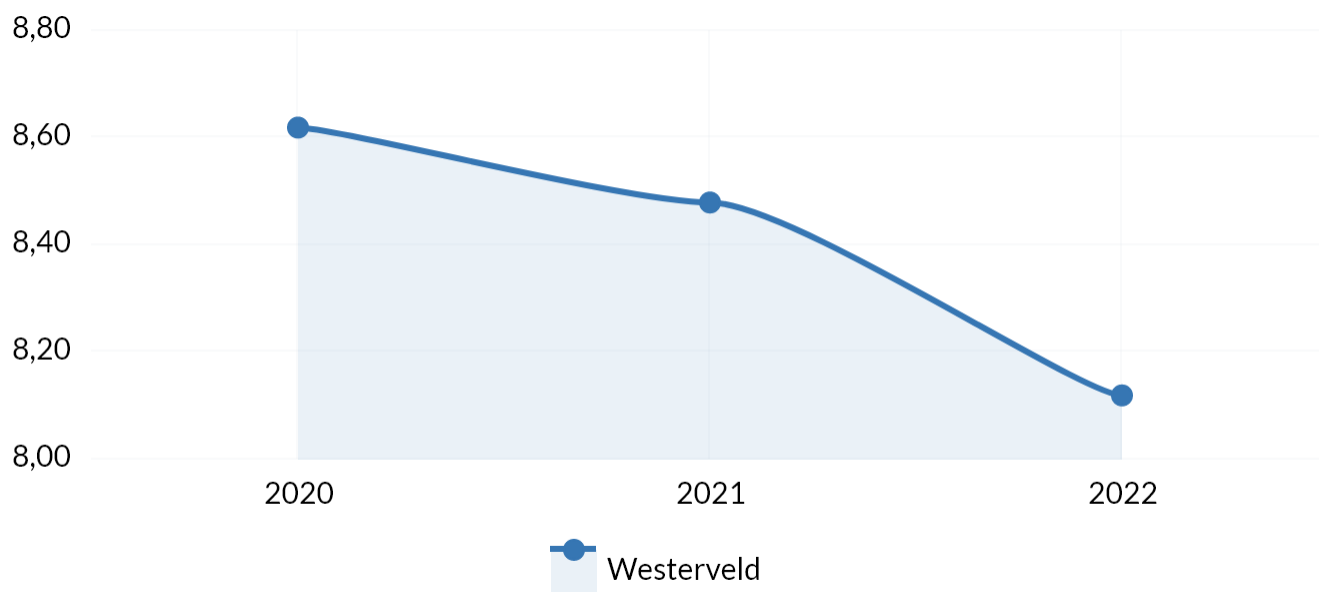
0.4. Ondersteuning organisatie

Ind 0.001 Formatie (fte per 1.000 inwoners)

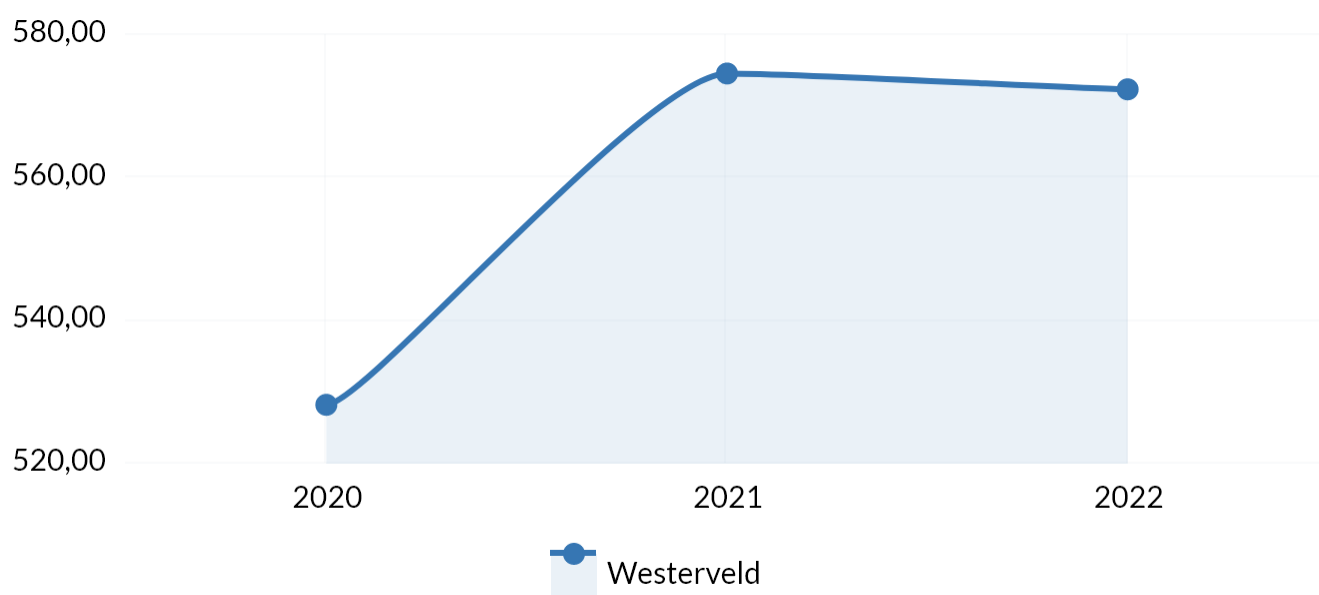
Gebied	2020	2021	2022
Westerveld	8,88	8,62	8,12

Ind 0.002 Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

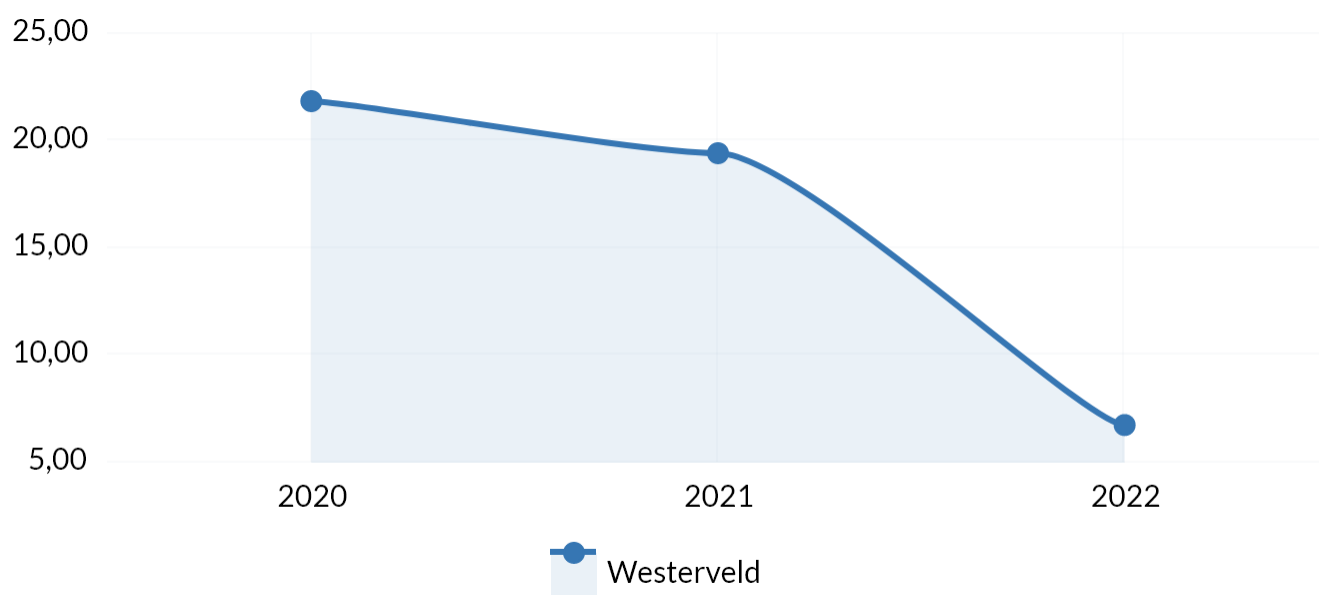
Gebied	2020	2021	2022
Westerveld	8,62	8,48	8,12

Ind 0.003 Apparaatskosten (per inwoner)

Gebied	2020	2021	2022
Westerveld	528,24	574,63	572,41

Ind 0.004 Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + kosten totale inhuur)

Gebied	2020	2021	2022
Westerveld	21,87	19,44	6,76

Ind 0.005 Overhead (als % van de totale lasten)

Gebied	2020	2021	2022
Westerveld	13,88	19,44	15,46

Belangrijkste kaders

Nota reserves en voorzieningen gemeente Westerveld 2020

Financiële verordening gemeente Westerveld 2020

Wat hebben we bereikt?

We gaan verder bouwen aan veilige en toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruikmaken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden.

Doel

O.1 Toekomstbestendige informatievoorziening

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Toekomstbestendige informatievoorziening. In samenhang realiseren van onderdelen uit het dynamische realisatieprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

O.1.1 Realisatie programma informatievoorziening Westerveld

Omschrijving (toelichting)

Realiseren van het uitvoeringsprogramma informatievoorziening Westerveld.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De projecten uit de periode 2020-2022 zijn afgerond of krijgen een vervolg in het realisatieprogramma 2023-2024

Kwaliteit (toelichting)

Het uitvoeringsprogramma informatievoorziening Westerveld is uitgevoerd. In 2022 zijn ruim 20 projecten uitgevoerd, waaronder projecten op het gebied van digitalisering van de planning en controlcyclus, e-herkenning, mijn overheid berichtenbox en het zaakstelsel.

Doel

O.2 Digitaliseren P&C proces

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

De rapportages in de planning- en controlcyclus digitaal te kunnen ondersteunen, te starten met de voorjaarsrapportage 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

O.2.1 Implementeren software-tool

Omschrijving (toelichting)

Implementeren van een software-tool voor het digitaliseren van de planning- en controlcyclus.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De implementatie van de tool is afgerond in 2022. In 2023 wordt de raadsomgeving verder vormgegeven.

Kwaliteit (toelichting)

De begroting 2022 is geconverteerd naar de nieuwe software-tool, waarmee de basis is gelegd voor een digitale begroting 2023. Vanaf het najaar 2022 worden de bestuurlijke producten digitaal aangeboden.

Doel

Taakstelling Voorjaarsrapportage 2021

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Onderzoek naar uitbesteden werkzaamheden gemeentewerf en tractie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie Onderzoek uitbesteden werkzaamheden gemeentewerf en tractie

Omschrijving (toelichting)

Het onderzoek naar de mogelijkheden om de werkzaamheden van de buitendienst en het daarbij benodigde 'rollend materieel' uit te besteden is gestart. Streven is nog steeds – indien de uitkomsten van het onderzoek en

de besluitvorming een significante verandering betekenen – om de uitkomsten in de Voorjaarsrapportage 2022 te verwerken.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

De uitkomsten zijn in de Begroting 2023 verwerkt en daarmee is de actie afgerond.

Kwaliteit (toelichting)

Onderzoek is afgerond en de financiële vertaling is integraal opgenomen in de Begroting 2023.

Kosten van Overhead

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
0.4 Overhead					
Lasten	8.936	9.914	10.828	9.348	-1.480
Baten	405	66	66	141	76
Totaal 0.4 Overhead	-8.531	-9.848	-10.762	-9.206	1.555
Totaal Overhead	-8.531	-9.848	-10.762	-9.206	1.555

Toelichting

Personeel

CAO en corona uitkering

In 2021 is vanuit het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de uitbetaling van een eenmalige vergoeding vanuit de CAO en voor een eenmalige vergoeding corona. De uitbetaling is in 2022 gerealiseerd en er resteert een bedrag van € 101.000.

Wet open overheid (Woo)

Via de meicirculaire 2022 zijn door het Rijk gelden toegekend voor de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). In 2022 is een start gemaakt met het in kaart brengen van de gevolgen voor de organisatie vanuit de Woo, maar de gelden zijn nog niet ingezet. Het streven is om in 2023 de beschikbare middelen aan te wenden voor uitbreiding van de formatie.

Compensatie loon- en prijsontwikkeling

Het Rijk heeft via de circulaire middelen toegekend voor de compensatie van loon- en prijsontwikkelingen. Deze gelden zijn inmiddels voor een groot deel verdeeld over de verschillende programma's. De resterende gelden worden in 2023 ingezet voor het opvangen van een deel van de loonontwikkelingen.

Reiskosten woon-werk verkeer

De reiskostenregeling is in 2022 uitgebreid, zodat deze in het vervolg aansluit bij de uniforme regeling vanuit Ons. Als gevolg hiervan zijn de bijbehorende kosten gestegen. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de regeling is een begroting gemaakt van de bijbehorende kosten, per saldo blijken de werkelijke kosten te hoog ingeschat te zijn voor 2022. De verwachting is dat de stijging van de onkostenvergoeding in 2023 kan worden opgevangen binnen het reguliere budget woon-werkverkeer.

Versterking rechtsbeschermingssysteem

Voor de versterking van een robuust rechtsbeschermingssysteem zijn gelden toegekend. In 2022 was er te weinig tijd om deze middelen op effectieve wijze in te zetten. Voor Westerveld worden deze middelen vanaf 2023 aangewend met als doel om de toegang tot voorzieningen en rechtsbescherming te versnellen en de gemeentelijke ombudsfunctie/eerstelijns juridische ondersteuning te versterken.

Plaats- en tijdonafhankelijk werken

Voor het plaats- en tijdonafhankelijk werken is in 2022 budget beschikbaar gesteld. Hier is tot op heden veel gebruik van gemaakt. Aangezien elke werknemer dit budget naar eigen inzicht kan inzetten, is het verklaarbaar waarom niet het gehele budget in één jaar is besteed.

Vervanging ziekte

Vanuit de WGA-verzekering zijn in 2022 diverse claims ingediend, die betrekking hebben op voorgaande jaren. Per saldo hebben we hiervoor € 79.000 mogen ontvangen.

Formatie

Als gevolg van het verkleinen van de flexibele schil is € 73.000 beschikbaar gekomen voor het formatiebudget, de bijbehorende dotatie is eind 2022 gerealiseerd.

De werkelijke loonsom is € 111.000 lager uitgekomen dan de begrote loonsom als gevolg van moeilijk vervulbare vacatures. Hierdoor zijn één of meer maanden aan loonkosten niet benut, zoals ook het geval is bij de niet-ingevulde vacatures voor trainees. Hierdoor resteert een bedrag van € 46.000 aan loonkosten.

Bij de najaarsrapportage is aanvullend budget gevraagd voor de flexibele schil, dat per saldo minder vaak is ingezet vanwege het beschikbare vacaturegeld. Hierdoor resteert een bedrag van € 131.000.

Daarnaast is in de zomer 2022 een stelpost formatie administratieve ondersteuning toegekend die nog niet volledig is ingezet in 2022, waardoor een bedrag van € 26.000 resteert.

Via een amendement is aanvullend budget beschikbaar gesteld voor de inzet bij ruimtelijke ordening naast de al eerder toegekende formatieplaats. Het aanvullende budget is in 2022 nog niet volledig benut, doordat de focus lag op voorbereidende werkzaamheden voor de planvorming. De resterende middelen worden in 2023 aangewend voor de uitvoering van de plannen.

Voor detachering van eigen personeel voor diverse kleine klussen is eind 2022 alsnog € 52.000 ontvangen.

Sinds het najaar 2022 is het beheer van de kantine onder regie van de gemeente. De bijbehorende exploitatie is in 2022 niet meegenomen in de meerjarenbegroting, maar dit wordt in 2023 verwerkt in de meerjarenbegroting.

Informatievoorziening

Bestuurlijke besluitvorming

In 2022 is een begin gemaakt met de implementatie van een nieuw pakket voor bestuurlijke besluitvorming, het vervolg staat gepland voor mei 2023. Als gevolg van de benodigde doorlooptijd resteren per saldo de nog niet aangewende beschikbare middelen.

Pakket Vergunningverlening

Met het oog op de Omgevingswet stond in 2022 de implementatie gepland van een nieuw pakket voor vergunningverlening. Als gevolg van problemen met de leverancier is de implementatie op het laatste moment niet doorgegaan, waardoor de nieuwe applicatie pas in 2023 beschikbaar zal komen. De resterende middelen worden op dat moment aangewend.

Dienstverlening Ons

De dienstverlening vanuit Ons valt uiteen in twee componenten, de standaarddienstverlening en het voorgenomen meerwerk. Met name het verwachte meerwerk valt lager uit qua kosten, in totaal is over 2022 € 147.000 minder in rekening gebracht door Ons. Daarnaast wordt er gewerkt met een bandbreedte voor ICT investeringen, waarbij over 2022 voor Westerveld € 73.000 minder is geïnvesteerd dan in eerste instantie voorgenomen was.

Kosten van overhead

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten. Deze kosten zijn verantwoord in taakveld 0.4.

Kostensoort	Gewijz. Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil	V/N
Huisvestingskosten	538.000	532.000	6.000	V
Personeel	7.394.000	6.168.000	1.226.000	V
Informatievoorziening	2.455.000	2.128.000	327.000	V
Faciliteiten	374.000	379.000	-5.000	N
Totaal lasten overhead	10.761.000	9.207.000	1.555.000	V

Percentage overhead	16,3%	15,5%	0,8%	V
----------------------------	--------------	--------------	-------------	----------

De hier gepresenteerde bedragen zijn exclusief bestuur en griffie. Ze sluiten aan op de taakveld 0.4: Overhead.

Het percentage overhead daalt, omdat de aan de programma's toegerekende inzet hoger is. De personeelskosten worden vooraf op basis van verzamelde uren van verwachte inzet toegerekend aan de programma's. Dat geldt niet voor het budget voor vervanging tijdens ziekte en voor de inhuur van personeel. Die lasten worden verdeeld naar de programma's op basis van de realisatie. Daarom stijgt het percentage overhead in de begroting, om bij de jaarrekening over 2022 weer te dalen. Dit komt door de BBV-spelregels.

Investerings

In de investeringstabellen wordt inzicht gegeven in het (bruto) krediet (K) en de bijdrage van derden (B). Het restant krediet wordt overgeheveld naar 2023, wanneer de investering nog niet gereed gemeld is. De mutatie krediet betreft de over- of onderschrijding van gereed gemelde investeringen. In de meeste gevallen is dit een krediet overschot, hetgeen inhoudt dat de kapitaallasten in de toekomst lager zijn dan begroot op basis van het vastgestelde krediet.

Met ingang van boekjaar 2023 is een nieuwe werkwijze van toepassing met betrekking tot de kredieten, waarbij het geen automatisme meer zal zijn om kredieten over te hevelen. Bij de 1e Bestuursrapportage kan kenbaar worden gemaakt of bij kredieten een mogelijke overheveling wordt voorzien, waarna bij de 2e Bestuursrapportage het besluit kan worden genomen om kredieten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Vervolgens zullen bij de Jaarrekening 2023 die kredieten worden afgesloten, waarvan besloten is om deze niet over te hevelen.

Investerings	K/B	Oorspr. Jaar	Oorspr. krediet	Krediet 2022	Besteed in 2022	Gereed	Mutatie krediet	Restant Krediet
Gebouwen								
a. Zonnepanelen Afval Breng Station	K	2022	43.000	43.000	28.279	NEE	-	15.021
b. Gebouw Groningerweg 1 Diever	K	2022	12.000	12.000	11.714	JA	286	-
c. Gebouw Drift 15 Dwingeloo	K	2022	15.000	15.000	15.000	JA	-	-
d. Gebouw Middenweg 11f Vledder	K	2022	10.000	10.000	10.000	JA	-	-

Ondersteuning - Faciliteiten

e. Vervanging telefooncentrale gemeentehuis	K	2016	80.000	80.000		JA	80.000	-
f. Laptops en tablets incl. voor raadsleden	K	2022	45.000	45.000	27.847	NEE	-	17.154

Dienstverlening - Openbare werken

g. VW R-041-SL	K	2021	145.000	71.564	36.032	JA	35.532	-
h. VW R-909-SF	K	2021	-	36.718	36.718	JA	-	-
i. VW R-086-SJ	K	2021	-	36.718	36.718	JA	-	-
j. Investing hulpstukken kraan	K	2021	20.000	20.000	-	NEE	-	20.000

Totaal			370.300	370.300	202.309		115.817	52.175
---------------	--	--	----------------	----------------	----------------	--	----------------	---------------

Verbonden partijen

ONS is de partner (in de vorm van een Gemeenschappelijke Bedrijfsvoering) die het technisch beheer ICT, de personeels- en salarisadministratie verzorgt en inkoop.

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	1.201	1.306	1.585	1.365	-220
Gerealiseerd resultaat		-1.201	-1.306	-1.585	-1.365	220

Algemene dekkingsmiddelen

Taakvelden

De algemene dekkingsmiddelen worden gevormd uit een aantal structurele niet aan taakvelden gekoppelde inkomsten. Deze dekkingsmiddelen worden of van het Rijk (in de vorm van de algemene uitkering), van inwoners (in de vorm van heffingen) dan wel uit beleggingen verkregen.

- 5. Treasury
- 6. Belastingen
- 7. Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
- 8. Overige baten en lasten

Wat hebben we bereikt?

We streven naar kostendekkende tarieven.

Doel

A.1 Kostendekkend maken afvalstoffenheffing

Omschrijving (label)

Jaarverslag 2022

Het streven is om de afvalstoffenheffing kostendekkend te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

A.1.1 Tarieven aanpassen

Omschrijving (toelichting)

Door aanpassing van de tarievenverordening zorgen voor kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing.

Tijd (indicator)

Status

100%

Tijd (toelichting)

Gereed.

Kwaliteit (toelichting)

Met het vaststellen van de tarieven verordening in december 2021 is 100% kostendekkendheid conform de begroting gerealiseerd en daarmee is de actie afgerond.

Algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
0.5 Treasury					
Lasten	27	25	64	27	-38
Baten	942	951	949	678	-272
Totaal 0.5 Treasury	914	926	885	651	-234
0.61 OZB woningen					
Lasten	315	251	266	281	15
Baten	2.858	3.084	3.084	3.198	114
Totaal 0.61 OZB woningen	2.543	2.834	2.819	2.917	98
0.62 OZB niet-woningen					
Baten	1.164	1.135	1.135	1.104	-30
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.164	1.135	1.135	1.104	-30
0.64 Belastingen overig					
Lasten	132	127	127	115	-12
Baten	22	31	31	13	-17
Totaal 0.64 Belastingen overig	-110	-96	-96	-101	-5
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
Baten	35.634	36.084	39.646	40.310	665
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	35.634	36.084	39.646	40.310	665
0.8 Overige baten en lasten					
Lasten	191	20	20	122	102
Baten	257	0	0	2	2
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	66	-20	-20	-120	-100
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	40.212	40.863	44.368	44.762	394

Toelichting

0.5 Treasury een nadelig verschil van € 272.000 aan baten te verklaren:

Dit verschil is per saldo te verklaren door lagere dividendontvangsten van onze beleggingen (€ 298.000) en een hoger resultaat van de financieringsmiddelen (€27.000).

0.61 OZB woningen een voordelig verschil van € 114.000 aan baten te verklaren:

Er is sprake geweest van hogere WOZ-waarde (marktwerking) en van areaaluitbreiding (nieuwbouw), waardoor een hogere opbrengst van OZB belasting is gegenereerd.

0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds een voordelig verschil van € 665.000 aan baten te verklaren:

Er zijn extra middelen beschikbaar gekomen bij de decembercirculaire 2022, die door het late tijdstip waarop deze informatie beschikbaar is gekomen (positief) doorwerken in het resultaat over 2022 (€ 553.000). Het resterende verschil bestaat uit doeluitkeringen voor maatschappelijke begeleiding (€ 35.000), kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (€78.000), Leerlingenvervoer Oekraïense vluchtelingen en meerkosten Sociaal domein (€ 90.000) en versterken sociale basis (€ 19.000).

0.8 Overige baten en lasten een nadelig verschil van € 102.000 aan lasten te verklaren:

Dit betreft onder andere een terugbetaling van voorlopige toekenning TOZO 2021, naheffing belastingdienst en correctie debiteuren/voorziening debiteuren werk en inkomen.

Baten Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van de baten algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x €1.000

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
0.5 Treasury					
6800501 Resultaat financieringsmiddelen	19	19	17	44	27
6800502 Beleggingen	255	146	146	0	-146
6800503 Beleggingen nutsbedrijven	668	786	786	561	-225
Totaal 0.5 Treasury	942	951	949	605	-345
0.61 OZB woningen					
6800612 Onroerend zaakbelasting eigenaren Woningen	2.858	3.084	3.084	3.198	114
Totaal 0.61 OZB woningen	2.858	3.084	3.084	3.198	114
0.62 OZB niet-woningen					
6800622 Onroerend zaakbelasting gebruikers nietwoningen	391	378	378	366	-12
6800623 Onroerend zaakbelasting eigenaren nietwoningen	773	757	757	738	-18
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.164	1.135	1.135	1.104	-30
0.64 Belastingen overig					
6800641 Inningskosten belastingen	22	29	29	13	-16
6800642 Kwijtschelding belastingen	0	2	2	0	-2
Totaal 0.64 Belastingen overig	22	31	31	13	-17
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
6800701 Algemene uitkering	31.987	32.516	35.990	36.654	665
6800702 Integratie Uitkering Sociaal Domein	3.598	3.568	3.656	3.656	0
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	35.584	36.084	39.646	40.310	665
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	40.570	41.285	44.845	45.231	386

Baten Overige dekkingsmiddelen

Naast de genoemde (baten) algemene dekkingsmiddelen zijn er nog twee algemene dekkingsmiddelen: Toeristenbelasting en forensenbelasting. Deze worden gepresenteerd bij programma Economie (3.4). Voor het volledige beeld worden ze hier getoond.

Bedragen x €1.000

Baten Forensen- en toeristenbelasting		Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
6830404 Forensenbelasting						
I_22230	Forensenbelasting	939	936	936	944	8
Totaal 6830404 Forensenbelasting		939	936	936	944	8
6830405 Toeristenbelasting						
I_22100	Belastingopbrengsten	1.322	1.107	1.107	1.070	-37
Totaal 6830405 Toeristenbelasting		1.322	1.107	1.107	1.070	-37
Totaal baten forensen- en toeristenbelasting		2.261	2.043	2.043	2.014	-29

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf Lokale heffingen beschrijft de geraamde inkomsten en het beleid, geeft een overzicht van de diverse heffingen, lokale lastendruk en het kwijscheldingsbeleid. De volgende belastingen, heffingen en leges komen aan bod:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Gerealiseerde inkomsten

In deze tabel wordt uitgegaan van de inkomsten uit de lokale heffingen, hierin zijn de kosten die de gemeente moet maken niet meegenomen.

Belasting en heffingen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Vershil
<u>Belastingen</u>				
OZB gebruikers niet-woningen	391	378	366	-12
OZB eigenaren niet-woningen	773	757	738	-19
OZB eigenaren woningen	2.858	3.084	3.198	114
Toeristenbelasting	1.322	1.107	1.070	-37
Forensenbelasting	939	936	944	8
<u>Heffingen</u>				
Rioolheffing	2.098	2.150	2.165	15

Afvalstoffenheffing	2.478	2.380	2.287	-93
<u>Leges</u>				
Leges burgerzaken	227	278	231	-47
Leges markten	15	14	15	1
Leges lijkbezorgingsrechten	313	236	318	82
Leges bestemmingsplannen	60	20	21	1
Leges vergunningen	567	640	783	143
Totaal	12.041	11.980	12.136	156

De inkomsten van 'OZB eigenaren woningen' zijn fors boven de begrote inkomsten uitgekomen. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2022 de waarde van woningen enorm is gestegen (marktwerking). Ook areaaluitbreiding (nieuwbouw) en renovatie (verbouw) hebben hieraan bijgedragen. De areaaluitbreiding beïnvloedt ook de opbrengsten van de leges op vergunningen, die hoger zijn uitgevallen dan geraamd. Ook de stijging van de bouwkosten speelt een rol. Aangezien de WOZ-waarde ook de heffingsgrondslag is voor de OZB en voor de Rioolheffing, kan hiermee ook het positieve saldo op de rioolheffing worden verklaard. Bij de niet-woningen heeft een overloop plaatsgevonden van niet-woningen naar woningen, waardoor deze opbrengsten achterblijven op de raming.

Het aantal forensenbelastingplichtigen is in 2022 lichtelijk toegenomen. Dit heeft mede te maken met de toename van de aanschaf van een tweede woning in onze gemeente. Deze trend heeft zich vanaf 2020 ingezet. De inkomsten van de lijkbezorgingsrechten zijn gestegen ten opzichte van 2022, doordat er veel verlengingen van grafrechten zijn geweest van 10 en 20 jaar. Bij burgerzaken blijven de leges voor reisdocumenten en rijbewijzen achter op de begroting. Dit heeft onder andere te maken met de langere geldigheid van reisdocumenten. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing zijn onder de geraamde opbrengsten uitgekomen. De oorzaak hiervan ligt bij een te gunstige inschatting van het aantal huishoudens en de gezinsgrootte daarvan binnen de gemeente. Ook het achterblijven van de geraamde subsidies ten opzichte van de werkelijke uitgekeerde subsidies speelt hierin een rol. Tot slot hebben minder mensen een vakantie in eigen land doorgebracht, waardoor het aantal overnachtingen (toeristenbelasting) is gedaald ten opzichte van de 'coronajaren'. De vrijstelling van kinderen tot en met 12 jaar voor de toeristenbelasting heeft gezorgd voor een inkomstendaling van de toeristenbelasting. Wanneer alle aangiftebiljetten over 2022 bij de gemeente binnen zijn, vindt een definitieve analyse plaats over het overnachtingsverloop voor de jaren 2019, 2020 en 2021.

Belastingen

De gemeente Westerveld onderscheidt drie belastingen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting

Kenmerkend aan belastingen is, dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de inwoner draagt bij aan de algemene middelen van de gemeente. Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst uit deze belastingen betreft een algemeen dekkingsmiddel, waarvan het de gemeenteraad vrij staat de bestemming te kiezen.

Onroerende zaakbelastingen

De OZB wordt geheven over de onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen van Westerveld gelegen zijn. Dit wordt berekend op basis van de WOZ-waarde. Er wordt bij deze heffing onderscheid gemaakt tussen woningen en niet-woningen. De opbrengsten OZB komen hoger uit als gevolg van de inflatiecorrectie. In het jaar 2022 is de WOZ-waarde van de onroerende zaken als gevolg van marktontwikkelingen ten opzichte van 2021 gestegen met 7%.

Tarieven

In de volgende tabel staat een overzicht van de OZB-tarieven voor de jaren 2021, 2022 en 2023. De hoogte van de OZB op de aanslag wordt bepaald door het percentage te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde die voor een onroerende zaak is vastgesteld.

Tarieven Onroerende Zaakbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
OZB eigenaar woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1090	0,1113	0,1010
OZB eigenaar niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1857	0,1835	0,1945
OZB gebruiker niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1241	0,1214	0,1287

Toeristenbelasting

Voor het jaar 2022 is tariefdifferentiatie ingevoerd. Voor kampeerplaatsen en groepsaccommodaties geldt het lage tarief van € 1,25 per persoon per nacht. Bij de overige accommodatievormen wordt het tarief van € 1,75 per persoon per nacht gehanteerd. Daarnaast krijgen personen tot en met de leeftijd van 12 jaar vrijstelling voor de toeristenbelasting.

Tarieven

Tarieven toeristenbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Toeristenbelasting per nacht tarief in €	1,35	n.v.t.	n.v.t.

Toeristenbelasting (hoog) per nacht tarief in €	n.v.t.	1,75	1,80
Toeristenbelasting (laag) per nacht tarief in €	n.v.t.	1,25	1,30

Forensenbelasting

Voor de forensenbelasting is een heffingsgrondslag ingevoerd naar brandverzekerde waarde, of als die niet bekend is, de geschatte herbouwwaarde van het object. De tarieven voor de forensenbelasting zijn in 2022 ten opzichte van 2021 met de inflatiecorrectie gestegen.

Tarieven

Tarieven forensenbelasting	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Forensenbelasting op basis van brandverzekerde waarde, tarief in Euro.			
< 25.000	241,00	244,00	249,00
25.000 - 50.000	405,00	411,00	420,00
50.000 - 100.000	726,00	736,00	752,00
100.000 - 200.000	1.010,00	1.024,00	1047,00
> 200.000	1.213,00	1.230,00	1257,00

Bestemmingsbelasting (Heffingen)

De gemeente Westerveld kent een tweetal bestemmingsbelastingen:

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Kenmerkend aan de bestemmingsbelastingen is dat de opbrengst ervan niet vrij te besteden is, maar dat het ook niet zo is, dat er een volledig aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat (zoals bij retributie).

Rioolheffing

De gemeente kent taken inzake het uitgebreide waterbeheer. De opbrengst van de rioolheffing wordt gebruikt om invulling te geven aan de volgende gemeentelijke zorgplichten:

1. Een veilige inzameling en transport van afvalwater naar de zuivering, zonder risico's voor bewoners of het milieu (zorgplicht afvalwater);
2. Het zodanig opvangen en verwerken van hemelwater (regenwater), zodat wateroverlast wordt voorkomen

(zorgplicht hemelwater);

3. Het voorkomen en verminderen van structurele grondwateroverlast door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte (zorgplicht grondwater).

Tarief

De eigenaar van het object/perceel is de belastingplichtige. Er wordt een vast bedrag geheven van € 150, - per object, vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde.

Tarieven rioolheffing	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Eigenaarstarief in €	150	150	150
Percentage WOZ-waarde	0,0188%	0,0194%	0,0176%

Kostendekkendheid

In de tabel Rioolheffing is een vergelijking gemaakt tussen begroting voor wijziging en realisatie. De dekkingsbijdrage wordt berekend voor en na de onttrekking aan de bestemmingsreserve.

Rioolheffing	Letter	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Kosten taakveld incl. rente		2.496.413	1.880.946	- 615.467
Aanwending voorziening vervangingsinvestering		-774.963	-259.211	515.752
Netto kosten taakvelden	a	1.721.450	1.621.735	-99.715
Overhead		271.140	271.140	0
BTW		290.289	174.807	- 115.482
Totale kosten	a	2.282.879	2.067.683	215.197
Opbrengst heffingen	b	2.146.310	2.161.360	15.050
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	94,0%	104,5%	7,0%

Bijdrage in de exploitatie uit de exploitatievoorziening riolering	c=(a-b)	136.569	-93.677	200.147
Dekkingspercentage	(b+c)/a	99,9%	100,0%	0,1%

De begroting betreft de gewijzigde begroting. Het in december vastgestelde tarief rioolheffing is gebaseerd op de begroting 2022. De uitvoering van de investeringen (en dus de kapitaallasten) in het rioolsysteem blijven circa € 550.000 achter bij het meerjarenonderhoudsplan. Door de lagere investeringen is de BTW circa € 115.000 lager. Uit de nacalculatie op de kostendekkendheid blijkt, dat er sprake is van een overschot van € 93.677 dat wordt toegevoegd aan de voorziening.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en verwerking van afval. De begrote lasten hiervan worden volledig aan de burger doorbelast in de afvalstoffenheffing.

Tarief

De eigenaar van het object/perceel is de belastingplichtige.

Tarieven afvalstoffen	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Afvalstoffenheffing in €			
Eenpersoonshuishouden	149,00	159,00	204,00
Tweepersoonshuishouden	199,00	212,00	274,00
Driepersoonshuishouden	224,00	239,00	310,00
Meer dan driepersoonshuishouden	249,00	265,00	340,00
Recreatiewoning niet permanent bewoond	149,00	159,00	204,00
Extra containergebruik (grijs)	279,00	297,00	360,00
Extra containergebruik (grijs) vanaf extra 2de container	N.V.T.	N.V.T.	25,00
Extra containergebruik (groen)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Extra containergebruik (oranje)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

Extra containergebruik (oranje) vanaf extra 2de container	N.V.T	N.V.T.	25,00
Reinigingsrecht per container excl. btw in €	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.

Kostendekkendheid

Onderstaand wordt een vergelijking gemaakt tussen begroting voor wijziging en realisatie. De dekkingsbijdrage wordt berekend voor en na de onttrekking aan de bestemmingsreserve.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Letter	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Kosten taakveld incl. rente		1.343.387	1.074.128	- 269.259
Kosten afvalbrengrstation		822.875	669.437	- 153.438
Inkomsten taakveld excl. heffingen		-762.000	-774.334	-12.334
Netto kosten taakvelden		1.404.262	969.231	- 435.031
Kwijtschelding		48.100	33.499	-14.604
Overhead		115.860	115.860	-
BTW		381.210	298.856	-82.354
Totale kosten	a	1.949.432	1.417.447	- 531.985
Opbrengst heffingen	b	1.949.432	1.842.549	- 106.883
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	100%	130,0%	30%
Bijdrage in de exploitatie uit de exploitatievoorziening riolering	c=(a-b)	0	-425.103	425.103

Dekkingspercentage	(b+c)/a	100,0%	100,0%	0%
--------------------	---------	--------	--------	----

De beheerskosten ROVA zijn € 56.000 hoger, de verwerkingskosten afval zijn € 198.000 lager en de inhuur van personeel is € 11.000 lager. Daardoor daalt ook de BTW met € 82.354 ten opzichte van de begroting. De totale kosten geven zo een voordeel op dit taakveld van € 532.000. De aan inwoners in rekening gebrachte heffing is € 107.000 lager. Omdat er minder kosten zijn gemaakt, blijkt achteraf dat de heffing bij de inwoners te hoog is geweest. Daarom wordt voorgesteld om het 'resultaat' van € 425.103 toe te voegen aan de bestemmingsreserve afval (zie het voorstel resultaatbestemming). Hierdoor blijven deze middelen beschikbaar binnen het gesloten systeem van (baten en lasten) afval. Met andere woorden, het is mogelijk om dit in de toekomst terug te geven aan de inwoners in de vorm van een lager tarief of om toekomstige kostenstijgingen minder dan volledig door te laten werken in de tarieven.

Retributies

De gemeente Westerveld kent twee soorten retributies:

- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Kenmerkend aan retributies is dat er een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden retributies zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor verleende diensten of het gebruik van voorzieningen. Retributies mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Tarief

Voor 2022 wordt een inflatiecorrectie van 1,4 % op de leges en lijkbezorgingsrechten toegepast. Kostendekkendheid van 100% is niet mogelijk doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd zijn.

Kostendekkendheid

Leges	Begroting 2022			Realisatie 2022		
	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
Leges Burgerzaken ov.	38	9			0	
Leges Eigen Verklaringen	95	12			5	
Leges Naturalisaties	18	2			1	
Leges Reisdocumenten	112	100			96	
Leges Rijbewijzen	121	110			83	
Leges Uittreksel GBA	6	5			3	

Leges Verbintenissen	42	38			35	
Leges VOG	8	7			3	

Subtotaal burgerzaken	439	283	64,5%	440	231	52,6%
------------------------------	-----	-----	-------	-----	-----	-------

Leges bestemmingsplannen	321	20	6,2%	282	21	7,4%
Leges vergunningen	1.307	490	37,5%	1.388	783	56,4%
Leges markten	46	14	30,4%	51	15	29,4%
Lijkbezorgingsrechten	387	236	61,0%	420	318	75,7%

Totaal Leges	2.499	1.043	41,7%	2.141	1.137	53,1%
---------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Aanduiding lokale lastendruk

In het onderstaande overzicht is een vergelijking gemaakt van de woonlasten in Westerveld met een aantal omliggende gemeenten (tarieven 2022). Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een gemeente betaalt aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de interpretatie moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen, omdat slechts een aantal categorieën belastingplichtigen met elkaar wordt vergeleken en er verschillende heffingsmethodieken voor rioolheffing worden gehanteerd. Daarnaast hanteert niet elke gemeente hetzelfde dekkingspercentage voor rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze tabel geeft aan dat Westerveld lagere tarieven hanteert dan omliggende gemeenten.

Gemeente	Westerveld	De Wolden	Meppel	Midden Drenthe	Steenwijkerland	Weststellingwerf
Gemiddelde woningwaarde Westerveld	304.000	325.000	249.000	265.000	270.000	259.000

Eenpersoonshuishouden						
OZB-woningen	338	309	362	310	273	314
Afvalstoffenheffing	159	134	212	162	218	193
Rioolheffing	209	209	174	239	202	182
Totale woonlasten	706	652	748	711	692	688
Meerpersoonshuishouden						
OZB-woningen	338	309	362	310	273	314
Afvalstoffenheffing	212	174	212	184	233	290
Rioolheffing	209	233	174	239	202	182
Totale woonlasten	759	716	748	733	708	785

Bron: Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl) gebaseerd op de gemiddelde WOZ waarde woningen in de gemeente Westerveld.

Kwijtscheldingbeleid

Westerveld hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Voor gepensioneerden geldt 100% van de AOW-norm. Westerveld maakt daarmee, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht dat lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% van het bijstandsniveau te verhogen tot maximaal 100%. Dit houdt in dat als men onder de norm komt, men in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding kan worden verleend op afvalstoffenheffing en in uitzonderlijke gevallen op OZB en rioolheffing. Door toepassing van de uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding vanwege aanwezig vermogen, onder andere doordat de overwaarde van een woning moet worden aangemerkt als vermogen. Indien er geen sprake is van overwaarde kan kwijtschelding worden verleend.

	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
<u>Kwijtschelding aantallen</u>					
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	257	240	234	250	229
Aantal beroepschriften	1	3	1	5	0
Aantal geheel of gedeeltelijk toegewezen	228	217	219	223	188
<u>Kwijtschelding bedragen</u>					
Afvalstoffenheffing	28.900	28.581	37.618	40.000	33.499
Rioolheffing	200	205	585	-	-
OZB	100	214	869	-	-
Totaal	29.200	29.000	39.071	40.000	33.499

Paragraaf B Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door weerstandscapaciteit. Deze paragraaf beschrijft de risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente in gevaar kunnen brengen. Voldoende weerstandvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

De paragraaf weerstandvermogen heeft in tegenstelling tot de rest in de gemeenterekening en –verslag een toekomstgericht karakter. Immers op 31 december hebben de bij de primitieve begroting 2022 voorspelde risico's zich voorgedaan of juist niet voorgedaan. De feiten zijn verwerkt in de jaarcijfers. Daarom worden hier de risico's opnieuw beoordeeld, waarvoor een kans bestaat dat deze zich in de toekomst kunnen voordoen. We beoordelen of de weerstandscapaciteit voldoende is.

Risicobeheersing

Met het principe van integraal management is het sturen op risico's een vast onderdeel van de bedrijfsvoering. Om te bepalen of het weerstandvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit (zie art 11 van het BBV). De relatie tussen beide componenten wordt in de volgende figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \text{Beschikbare weerstandscapaciteit (A)} / \text{Benodigde weerstandcapaciteit (B)}$$

De volgende tabel is ontleend aan het Gemeenschappelijk Toezicht Kader 2022 gemeenten van de gezamenlijke provincies. Wij streven naar een weerstandvermogen dat ten minste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandvermogen dat gelijk is aan of hoger is dan 1,0, hetgeen is vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen 2020 welke door de raad is vastgesteld op 22 december 2020. Dit betekent dat de ondergrens van de algemene reserve gelijk is aan de geraamde benodigde weerstandcapaciteit.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende

F	<0,6	ruim onvoldoende
---	------	------------------

Weerstandscapaciteit betreft alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat aanpassingen nodig zijn in de begroting en het beleid.

Inventarisatie van risico's (is benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis zich voordoet met een negatieve impact voor de organisatie. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals bijvoorbeeld imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

1. Overige verstrekte leningen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan Essent en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Daarnaast zijn er drie hypotheekleningen verstrekt aan medewerkers. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, wordt geschat op 30%.

2. Grondexploitaties

De gemeente heeft in totaal vijf grondexploitaties, in Zorgvlied Noord Oost Fase II, Kalterbroeken in Diever, Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte, Vledder Noord Fase Ib en Moersberger Erven. Het risico bestaat dat de grondexploitaties niet (verder) gerealiseerd worden en de huidige boekwaarde afgeboekt moet worden. De kans daarop wordt geschat op 30%. Door verkopen en tussentijdse winst name is de boekwaarde ultimo 2022 negatief. Daarom wordt thans geen impact bepaald. Het risico voortvloeiend uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt hier niet gekwantificeerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf G: Grondbeleid.

3. Garantstellingen

Voor tien instellingen binnen de gemeentegrenzen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, wordt geschat op 10%.

4. Garantstelling WSW-achtervang

De gemeente is door middel van een garantstelling verbonden aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Mocht een woningbouworganisatie niet aan haar financiële verplichtingen kunnen voldoen, dan zal zij eerst de WSW aanspreken. Wanneer blijkt dat de WSW onvoldoende financiële middelen heeft, dan worden vervolgens andere woningbouworganisaties aangesproken. Tenslotte kan de gemeente worden aangesproken. Het vastgoed fungeert in deze situatie als onderpand. Actium is de grootste woningbouworganisatie die actief is binnen de gemeente Westerveld. Actium beschikt over circa 16.000 woningen die verspreid zijn over verschillende gemeenten. In de gemeente Westerveld zijn ongeveer 1.600 woningen (10%) in het bezit van Actium. Naast Actium is woningcorporatie Woonconcept vertegenwoordigd binnen de gemeente. Zij verhuurt één wooncomplex aan een instelling, bestaande uit circa 20 woningen. Op basis daarvan wordt geschat dat maximaal 10% opeisbaar is. De kans dat dit scenario zich voordoet, wordt geschat op 10%. (<https://www.wsw.nl/gemeenten/achtervang/>)

5. Exploitatie lasten

De exploitatie is realistisch begroot. Toevallige negatieve uitkomsten in het resultaat kwamen tot 2021 ten laste van de reserve rekeningsaldo. Met het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen 2020 is deze reserve

samengevoegd met de algemene reserve. Daarom wordt een negatieve uitkomst van het rekeningsaldo meegenomen voor de bepaling van de weerstandcapaciteit. Daarvoor wordt een risico geschat van circa 1% van de totale lasten. Dat komt neer op een bedrag van circa € 500.000. De kans daarop wordt geschat op 50%.

6. Algemene uitkering gemeentefonds (risico gedekt uit eigen reserve)

Jaarlijks ontvangt de gemeente bijna € 36,1 miljoen uit het gemeentefonds. De rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds naar het aantal inwoners, jongeren en uitkeringsgerechtigden, de oppervlakte van de gemeente en grootte van de watergebieden. Bij de circulaire in mei, september en december kan het voorkomen dat er wijzigingen zijn in de hoogte van de algemene uitkering. De grootste negatieve bijstelling in de voorgaande jaren was circa 3%. Dit risico schatten wij nu op € 968.000, waarbij de kans wordt geschat op 20%. Dit risico wordt door het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen 2020 volledig gedekt uit de algemene reserve.

7. Kosten vervanging wegens ziekteverzuim

In de begroting wordt een bedrag van € 203.000 geraamd voor vervanging bij ziekte. Dat gaat uit van een ziekteverzuim van 2%. Het verzuimpercentage voor 2022 bedroeg 5,39%. (in 2020: 6,94%). Overschrijding van het budget voor vervanging bij ziekte is toegestaan tot het landelijk gemiddelde verzuimpercentage.

Er bestaat een aannemelijk risico dat het werkelijke ziekteverzuim hoger is dan 2%. Er wordt bekeken of het noodzakelijk is om het budget voor vervanging bij ziekte structureel bij te stellen. De raad heeft bij de vaststelling van de begroting 2023 een bijraming van het ziektebudget geamendeerd. Op basis daarvan en gegeven de huidige context wordt dat risico geschat op € 300.000. De kans schatten wij op zeer reëel en daarmee op 100%.

8. Volume ontwikkelingen Sociaal domein

In de begroting hebben we een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van ontwikkelingen in volume en prijs. Er bestaat een risico dat de zorgvraag meer toeneemt dan onze inschatting of dat de prijsontwikkeling afwijkt. De kans daarop schatten wij in op 5% OVER 3% van het budget van het Sociaal domein. Immers met de voorgenomen ombuigingen willen wij dekking vinden voor mogelijke volume groei door in het voorligende veld deinstroom van cliënten te kunnen sturen.

9. BTW-compensatiefonds

Er wordt uitgegaan van een lagere aanspraak onder het plafond. Gemeenten mogen deze ruimte meenemen in hun begroting, al blijft voorzichtigheid geboden.

Het ministerie van BZK heeft in afstemming met VNG en provinciale toezichthouders een advies opgesteld over de wijze waarop de ruimte onder het plafond BOF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt: gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren wij om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Voor de Begroting 2023 is dit 10.7 punten van de uitkeringsfactor. Provincie Drenthe staat structurele raming toe, mits deze post wordt opgenomen.

Er bestaat een risico op uitnutting van het compensatiefonds door alle gemeenten samen. De kans dat dit scenario zich voordoet wordt geschat op 50%.

10. Dividend

Door de coronacrisis en door investeringen door (nuts)bedrijven in de energietransitie staat de uitkering van toekomstig dividend onder druk. De partners waarin wij deelnemen geven allemaal aan dat winsten zullen afnemen en derhalve het uit te keren dividend lager zal zijn.

Rendo geeft aan dat het toekomstige dividend gebaseerd zal zijn op een uitkeerbare winst tussen de € 5,0 miljoen

en € 7,5 miljoen, met een gemiddelde verwachting van € 6,2 miljoen. In vergelijking met de huidige uitkeerbare winst van € 7,5 miljoen is dat een verlaging van het dividend met 17%. In bedrag komt dat overeen met circa € 120.000 minder dividend. Dat bedrag betreft dus ons risico van lagere inkomsten in de toekomst.

Ook Enexis geeft aan dat de dividend uitkering zal dalen met circa 15% in 2022 en 29% in 2023. Daarnaast voorziet Rova een lager dividend van circa 29%.

Bovenstaande opsomming die niet volledig is en ook nog eens onzeker is, geeft wel aan dat de lagere dividenduitkeringen resulteren in een lager resultaat. Vooralsnog benoemen wij deze factor als een risico. Dit risico schatten wij op € 206.000. De kans dat het dividend daadwerkelijk lager zal zijn schatten wij op 50%.

11. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in zeven gemeenschappelijke regelingen: SSC-ONS , Reestmond, Veiligheidsregio Drenthe, GGD, RUD, Publiekvervoer Groningen Drenthe en Recreatieschap Drenthe. Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, wat weerslag zal hebben op de individuele partijen. Wij gaan er vanuit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. De kans dat dit scenario zich voordoet, wordt geschat op 50%.

Samenvatting:

Omschrijving Risico	I/S	Kans	Impact	Risico in Euro
1. Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	30%	670.000	201.000
2. Grondexploitaties (scenario volledig afboeken)	I	30%	0	0
3. Garantstellingen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	3.445.000	344.500
4. Garantstelling WSW achtervang (scenario 10% opgeëist)	I	10%	2.950.000	295.000
5. Exploitatie lasten	I	50%	285.000	143.000
6. Algemene uitkering gemeentefonds	I	20%	1.083.000	217.000
7. Ziekteverzuim	I	100%	300.000	300.000
Subtotaal incidentele benodigde weerstandscapaciteit				1.501.000
8. Volume ontwikkelingen sociale domein	S	5%	467.970	23.000
9. BTW/compensatiefonds	S	50%	207.000	104.000
10. Dividend uitkeringen	S	50%	206.000	103.000

11. Gemeenschappelijke regelingen (scenario 5% extra)	S	50%	337.000	169.000
Subtotaal structureel benodigde weerstandscapaciteit				399.000

Niet te kwantificeren risico's

Herschikking Algemene uitkering gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt de gemeente circa € 36,1 miljoen uit het gemeentefonds. De fondsbeheerders willen een herschikking van de middelen naar gemeenten. Er is onderzoek gedaan naar criteria en de impact daarvan op de algemene uitkering aan gemeenten. Er is advies gevraagd aan het ROB. Dat heeft geleid tot hernieuwd onderzoek. Daarom kan nu geen verwachting worden opgesteld van de mogelijke effecten voor de gemeente Westerveld.

Personeel

Het blijkt steeds lastiger om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het risico bestaat dat we onvoldoende expertise en/of capaciteit hebben. Door tijdelijke externe inhuur kunnen tegen extra kosten, de meest kwetsbare functies worden ingevuld. Eventueel kunnen taken worden uitgesteld. Het financiële risico is op dit moment lastig in te schatten voor Westerveld.

Omgevingswet

De gemeente is verantwoordelijk voor de invoering van de Omgevingswet die gepland staat voor 1 januari 2024. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen ter beschikking gesteld in 2022. Er wordt daarom geen gekwantificeerd risico geraamd.

Effecten milieu op verkoop en ontwikkeling van gronden

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) uitspraak gedaan over de Programmatische Aanpak Stikstof (hierna PAS). De RvS oordeelde dat de PAS niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Dat betekent dat voor veel ruimtelijke ontwikkelingen toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) vereist is. Dit kan via het 'aanhaken', dat wil zeggen, als onderdeel van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) of via een aparte natuurvergunning op grond van de Wnb. Gedeputeerde Staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze natuurvergunning. De gevolgen van de uitspraak halen nog steeds regelmatig het nieuws. Veel initiatieven liggen stil. De uitspraak van de RvS laat ook zien dat voor het herstel van onze natuur flinke stappen nodig zijn. De totale stikstofdepositie moet blijvend worden verlaagd. Gemakkelijke oplossingen hiervoor zijn er nog niet.

Er zijn nog geen ontwikkelingen in onze gemeente geannuleerd door deze stikstofproblematiek. Samen met de Provincie Drenthe en de andere Drentse gemeenten wordt het landelijk beleid op de voet gevolgd en wordt gekeken welke maatregelen genomen moeten worden om ontwikkelingen toch doorgang te kunnen laten vinden.

Inflatie

Op dit moment is er sprake van een hoge inflatie van circa 10%. In de Begroting 2023 is rekening gehouden met een kostenontwikkeling van 5,9% op goederen en diensten. Subsidies zijn niet geïndexeerd. Instellingen die subsidies ontvangen kunnen een beroep doen op een tijdelijk hogere subsidie. De raad heeft op 8 november 2022, bij de vaststelling van de begroting 2023, een noodfonds ingesteld waar verzoeken als deze uit gedekt kunnen worden. Een gekwantificeerd risico wordt niet geraamd.

Inventarisatie beschikbare weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit worden incidentele risico's afgedekt met incidenteel geld en worden structurele risico's opgevangen met structurele middelen. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is het volgende bepaald:

- De algemene reserves worden volledig meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit;
- De bestemmingsreserves, stille reserves en stille voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Deze middelen zijn direct aan te wenden voor de financiële gevolgen van een risico.

Vrij beschikbaar Per 31 - 12 -2022

Algemene reserve 3.277.000

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheid om, door middel van een verhoging van belastingen en leges, structurele risico's op te vangen. De OZB is de enige belasting die hiervoor in aanmerking komt. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door het 'redelijk peil' voor de tarieven (norm van artikel 12) te vergelijken met het tarief dat de gemeente Westerveld hanteert. De onderstaande tabel laat zien dat de onbenutte belastingcapaciteit € 2.720.000 bedraagt.

Soort	WOZ-waarde	Tarief Westerveld	Tarief art. 12	Vershil	Onbenutte capaciteit
OZB eigenaren woningen	3.319.363.000	0,1010	0,1800	0,0790	2.596.000
OZB eigenaren niet-woningen	412.725.000	0,1946	0,1800	-0,0146	0
OZB gebruikers niet-woningen	310.565.0000	0,1287	0,1800	0,0513	124.000
Totaal					2.720.000

De onbenutte belastingcapaciteit is hoger dan het bedrag ad € 1.640.000 per einde 2021. Dat komt door een stijging van de WOZ-waarde en van de eigen gemeentelijke tarieven voor OZB en een lager tarief art. 12.

Beoordeling weerstandsvermogen en kengetal

Op basis van voorgaande inventarisatie geeft dat de onderstaande beoordeling en confrontatie.

Beoordeling	Per 31-12-2022
Incidentele weerstandscapaciteit	3.276.000
Structurele weerstandscapaciteit	2.720.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit (A)	5.996.000
Incidentele benodigde weerstandscapaciteit	1.501.000
Structureel benodigde weerstandscapaciteit	399.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit (B)	1.900.000
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	4.096.000
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	3,16

De beschikbare weerstandscapaciteit per einde van het boekjaar is hoger dan in 2021 als gevolg van stijging algemene reserve. De benodigde weerstandscapaciteit daalt, waardoor de ratio voor het weerstandsvermogen stijgt naar 3,16 (was in 2021: 2,01). Hiervoor onder risicobeheersing hanteerden wij als norm 'voldoende' met een bijbehorende ratio weerstandsvermogen van ten minste 1,0. Er wordt dus voldaan aan het eigen uitgangspunt. De gemeente kan de geïnventariseerde risico's opvangen.

Een kanttekening is op zijn plaats. Wordt de beschikbare weerstandscapaciteit werkelijk benut (ingezet voor tegenvallers) dan heeft dit consequenties voor de solvabiliteit en/of de lokale lasten.

Wanneer de gemeenteraad instemt met het voorstel van resultaatbestemming is het beeld als volgt:

Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	4.096.000
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	3,16

Financiële kengetallen normen

De financiële positie is altijd een momentopname waardoor een getal alleen niet zoveel zegt. Het gaat om de verbanden tussen de getallen en de ontwikkeling van getallen over een aantal jaren. Daarom wordt in de begroting de ontwikkeling van de kengetallen in meerjarig perspectief gegeven en in de jaarstukken de ontwikkeling daarvan in de afgelopen jaren (vanaf 2017 t/m 2022). De gemeente kan een eigen normering definiëren waarbij het gaat om de vraag, wanneer de financiële positie als gunstig of ongunstig kan worden aangemerkt. De gemeente hanteert de landelijk afgesproken signaleringswaarden als norm, die de provincie ook hanteert in haar rol als toezichthouder op de gemeentelijke financiën. De kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Zij leggen verbanden tussen een aantal aspecten die elk voor een verantwoord oordeel van de financiële positie relevant zijn. Zij helpen daarmee de raadsleden bij hun kaderstellende en controlerende rol.

In onderstaande tabel staan de uitkomsten van de financiële kengetallen weergegeven. De gezamenlijke toezichthouders hebben de financiële kengetallen gecategoriseerd en bandbreedtes gesteld. De categorieën variëren van minst risicovol, gemiddeld risicovol en meest risicovol. Per kengetal wordt een korte toelichting gegeven.

Beoordeling vanuit het interbestuurlijk toezicht	Minst risicovol	Gemiddeld risico	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90 - 130%	>130%
Solvabiliteitsratio (1)	>50%	20 - 50%	<20%
Solvabiliteitsratio (2)	>33%	10 - 33%	<10%
Grondexploitatie	<20%	20 - 35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95	95 - 105	>105

Solvabiliteitsratio (2) betreft een eigen (voorlopige) normstelling in afwachting van de herziene notitie van de Commissie BBV die binnenkort wordt verwacht.

Financiële kengetallen	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
1. Netto schuldquote	5,0%	15,0%	22,2%	21,9%	17,1%	11,4%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	3,0%	14,0%	21,6%	20,8%	18,3%	9,4%
3. Solvabiliteitsratio(1) incl. bestemmingsreserves	58,0%	46,0%	38,4%	34,2%	35,2%	37,2%
4. Solvabiliteitsratio(2) excl. bestemmingsreserves	18,1%	6,9%	2,9%	4,6%	8,4%	12,8%
5. Grondexploitatie	2,0%	2,0%	-1,3%	-2,5%	-0,6%	-2,8%
6. Structurele exploitatieruimte	2,0%	-5,0%	-2,5%	-0,9%	2,8%	6,4%
7. Belastingcapaciteit	94,0%	90,0%	89,1%	92,2%	96,8%	98,3%

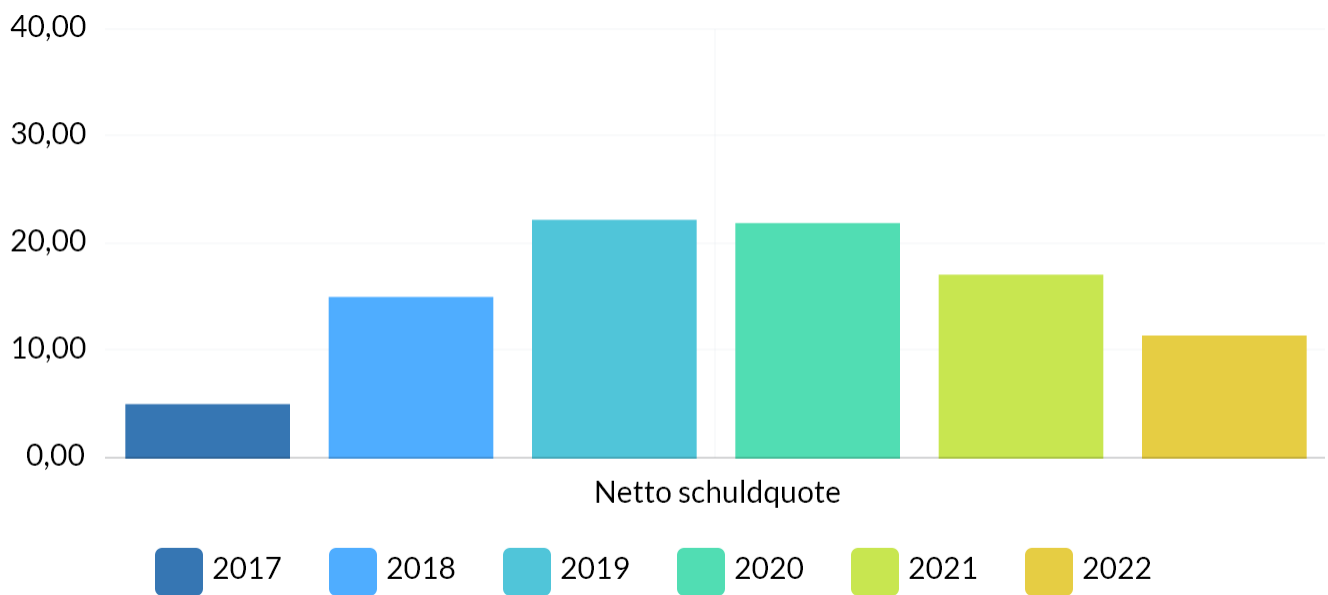
Kengetallen geven inzicht in de weerbaarheid, kan de gemeente tegen een stootje? Daarvoor zijn relevant: solvabiliteit, schuldquote en grondexploitatie. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit geven inzicht in de wendbaarheid, kan een gemeente zich relatief snel aanpassen aan veranderende omstandigheden? Een kengetal krijgt betekenis in relatie tot vergelijkbare gegevens over een reeks van jaren, waardoor een trendmatig inzicht kan worden verkregen. Met een grafische presentatie kan het inzicht verder worden verbeterd. Voor het betekenis geven aan de kengetallen wordt tekstueel een duiding gegeven.

De trendmatige cijfers uit bovenstaande tabel worden hierna grafisch gepresenteerd.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de netto schuld en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een netto schuldquote kleiner dan 90% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2022 een netto schuldquote van 11,4%. De totale schuld stijgt met circa € 1,0 miljoen. Het kengetal daalt enigszins, wat komt door de toegenomen totale exploitatieomvang. Nieuwe investeringen in het publieke domein kunnen niet langer gedekt worden uit exploitatie resultaten en vrijval van kapitaallasten. Er ontstaat een extra financieringsbehoefte. Vanwege deze vermogens behoefte in de komende jaren zal dit percentage stijgen, maar nog ruim binnen de norm van <90% blijven. Gemeenten in Nederland in de klassengrootte van 10000 – 20000 inwoners kennen hiervoor in 2020 35,6%. Daar blijft Westerveld met 11,4% nog (ruim) onder.

Netto schuldquote

Jaar	Netto schuldquote
2017	5,00
2018	15,00
2019	22,18
2020	21,88
2021	17,08
2022	11,40

Solvabiliteitsratio (1)

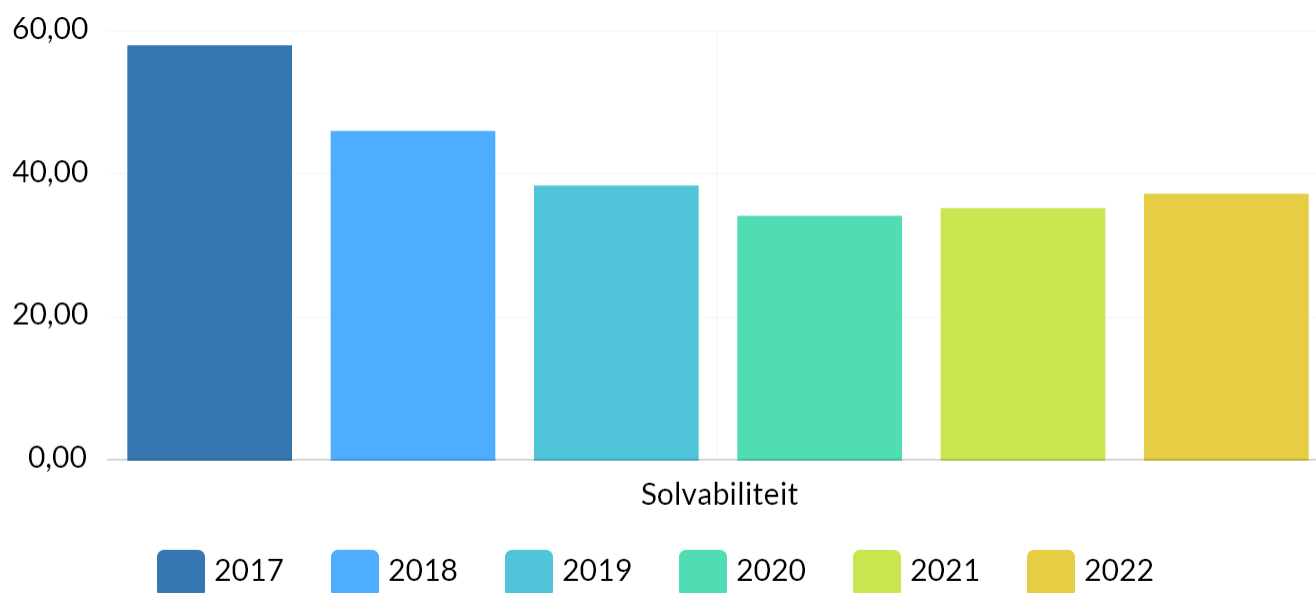
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen inclusief bestemmingsreserves ten opzichte van het totale balansomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een solvabiliteitsratio groter dan 50% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2022 een solvabiliteitsratio van 37,2%. Dankzij het positieve resultaat dat kan worden toegevoegd aan de algemene reserve. De daling van de bestemmingsreserves wordt gecompenseerd door het positieve resultaat.

Na de daling van de solvabiliteit gedurende een aantal jaren is nu sprake van een stabilisatie. Gemeenten in Nederland in de klassengrootte van < 25.000 inwoners kennen hiervoor in 2021 38.1%. Westerveld 'scoort' met 37,2% een fractie lager dan het gemiddelde. De ontwikkeling bij deze vergelijkbare gemeenten is ook dalend, alleen bij Westerveld is de daling in de afgelopen jaren sterker geweest.

Een solvabiliteitsratio exclusief bestemmingsreserves geeft een beter beeld van de vermogenspositie van gemeenten. De gemeenteraad kan bestemmingsreserves opheffen en toevoegen aan de algemene reserve is het achterliggende idee waarom vaak alleen naar de solvabiliteitsratio (1) wordt gekeken. Het bezwaar daarvan is dat een bedrag in de bestemmingsreserves is ter dekking van kapitaallasten. Circa 60% van de totale bestemmingsreserve wordt daarvoor ingezet. Met andere woorden deze bestemmingsreserves zijn zodanig

‘beklemd’, dat ze niet zonder consequenties voor bezuinigingen op de exploitatie zijn door te voeren. Het is daarom gewenst ook de volgende ratio te betrekken in het oordeel over de financiële positie van de gemeente.

Solvabiliteit

Jaar	Solvabiliteit
2017	58,00
2018	46,00
2019	38,39
2020	34,16
2021	35,21
2022	37,20

Solvabiliteitsratio (2)

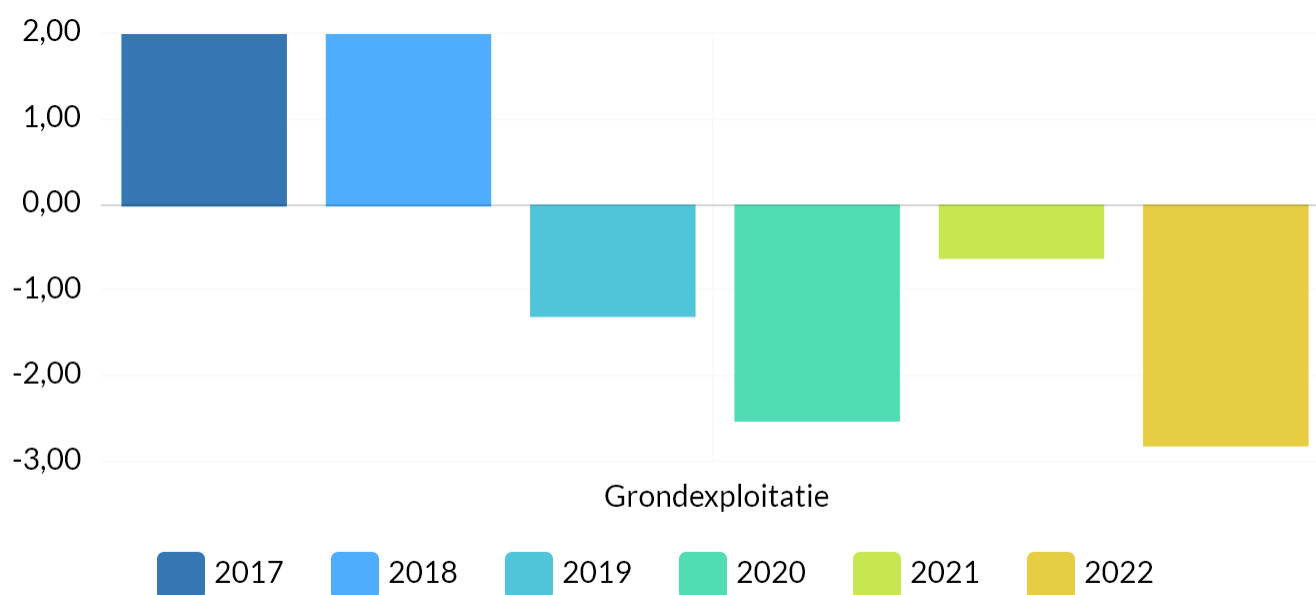
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen exclusief bestemmingsreserves ten opzichte van het totale vermogen aan. Het gaat hier dus om het kengetal dat de verhouding van ‘vrije’ vermogen uitdrukt ten opzichte van het totale vermogen. Bestemmingsreserves kennen immers een bestemming voor (beleids)taken in het lopende jaar of komende jaren. Daarmee liggen, zolang de raad niet anders beslist, de bestemmingsreserves en de onttrekkingen daaruit vast. Ze kunnen niet direct worden ingezet voor het opvangen van optredende risico's. De gemeente Westerveld heeft eind 2022 een solvabiliteitsratio (2) van 12,8%. Deze neemt toe door het positieve resultaat welke kan worden toegevoegd aan de algemene reserve. Het verschil met het vorige kengetal betreft de bestemmingsreserves. Er is wel sprake van een verbetering en de gemeente Westerveld blijft nog net onder door haarzelf gestelde norm minimale norm van 10%. Nieuwe tegenvallers vragen steeds dat een afweging moet worden gemaakt tussen het opvangen daarvan door het verhogen van de lokale lasten, bezuinigingen op niet kerntaken, het opnieuw beoordelen van voorzieningen voor grootonderhoud en/of het naar beneden bijstellen van het kwaliteitsniveau in de openbare ruimte. Dit betreft een eigen kengetal. Landelijke cijfers zijn niet voorhanden waardoor er geen vergelijking kan worden gemaakt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De gezamenlijke toezichthouders beschouwen een kengetal grondexploitatie kleiner dan 20% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2022 een kengetal grondexploitatie van -2,8%.

Dit betekent dat er in het onderhandenwerk (de voorraad gronden) de baten op 31-12-2022 de gerealiseerde lasten overtreffen. Daarom is het balanssaldo en het hier berekende kengetal negatief. De baten kunnen nog niet als winst worden genomen omdat er nog toekomstige uitgaven tegen over staan, zoals de inrichting van de wijk, bestrating en aanleg groenvoorzieningen. Winsten worden pas genomen op het moment dat ze daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Dat bedrag is gedaald ten opzichte van 2021 door een nieuwe resultaatbepaling in 2022. Voor tussentijdse winstneming gelden specifieke regels die worden voorgeschreven door het BBV. Eventuele toekomstige verliezen zijn per jaareinde beoordeeld en daar waar nodig is een voorziening opgenomen. Er zijn geen gronden extern gefinancierd. Het aflossen van leningen uit de opbrengst van grondverkoop is niet nodig. Zo kan de toekomstige winstneming bijdragen aan versterking van het eigen vermogen en het verbeteren van de solvabiliteit. Gemeenten in Nederland in de klassengrootte van 10000 – 20000 inwoners kennen hiervoor in 2020 4,9%. Daar blijft Westerveld ruim onder.

Grondexploitatie

Jaar	Grondexploitatie
2017	2,00
2018	2,00
2019	-1,29
2020	-2,51
2021	-0,61
2022	-2,80

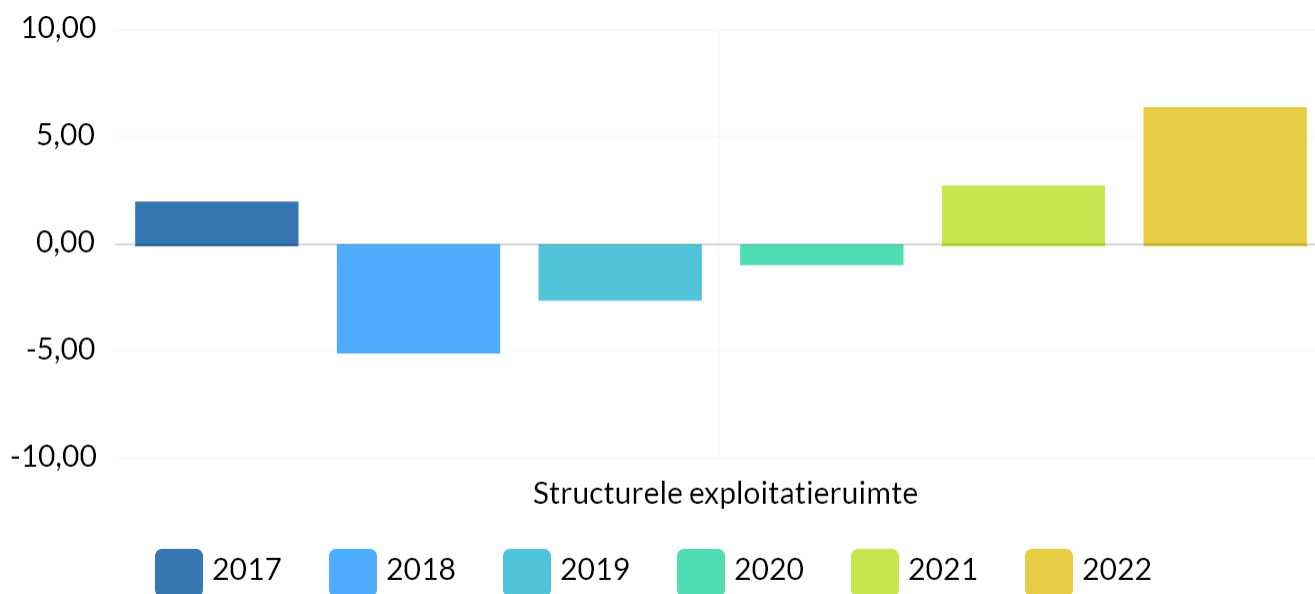
Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen - 0,4 en 0,4) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen het structurele exploitatieoverschot (of tekort) en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders vinden een structurele exploitatieruimte groter dan 0% het minst risicovol. De gemeente Westerveld beschikt in 2022 over een structurele exploitatieruimte van 6,4%. Dat wil zeggen het positieve resultaat over 2022 gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten is positief. Bij (eventueel) noodzakelijke bezuinigingen worden als eerste de incidentele posten weggewerkt, waarna voor het verkrijgen van een structureel evenwicht de gemeente alsnog moet bezuinigen op structurele lasten. Dat is de betekenis van dit kengetal.

Gemeenten in Nederland in de klassengrootte van 10000 – 20000 inwoners kennen hiervoor in 2020 2,1%.

Westerveld wijkt nauwelijks af in vergelijking met deze gemeenten.

Structurele exploitatie ruimte

Jaar	Structurele exploitatieruimte
2017	2,00
2018	-5,00
2019	-2,53
2020	-0,88
2021	2,75
2022	6,40

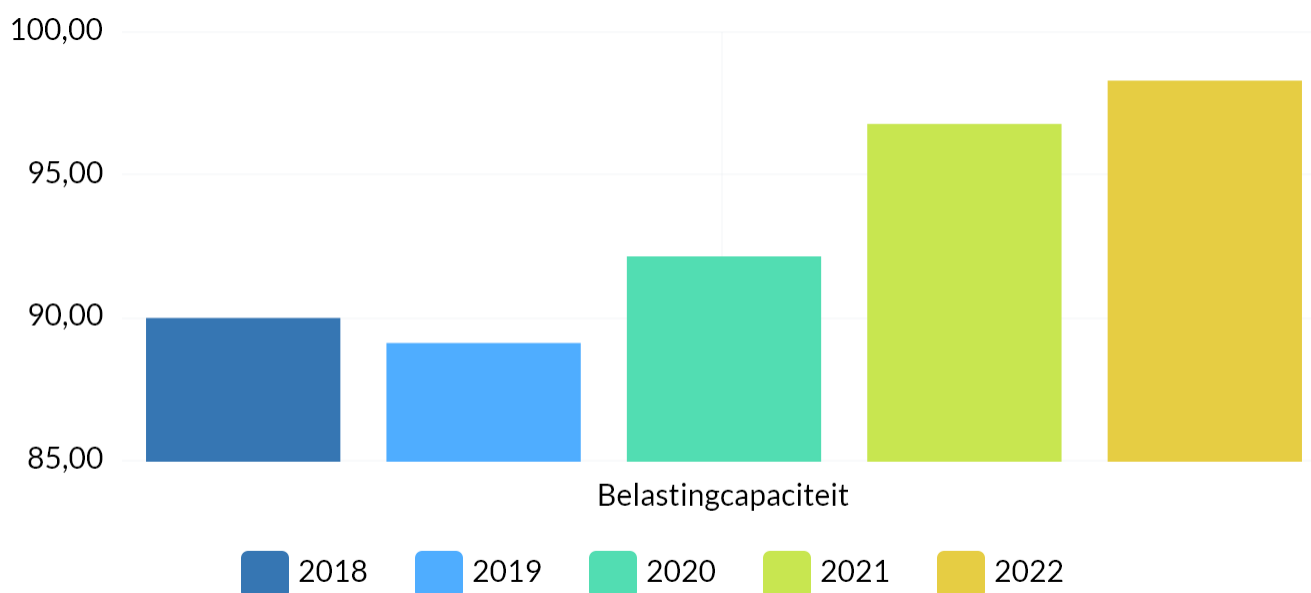
Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Als dit percentage laag ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De lagere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een lagere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalheffingen kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het vaststellen van de tarieven is een politieke keuze. Voor de kostendekkendheid wordt verwezen naar paragraaf A. In december 2022 heeft de raad besloten om de reinigingsheffing meer kostendekkend te maken.

Gemeenten in Nederland in de klassengrootte van 10000 – 20000 inwoners kennen hiervoor in 2020 105,4%. Gemeenten die maximaal de ruimte voor belastingheffing willen benutten hanteren als doelstelling maximaal de norm van 105%. De gezamenlijke toezichthouders vinden een belastingcapaciteit kleiner dan 95% het minst risicovol, omdat er dan ruimte is om de tarieven relatief snel te verhogen. De gemeente Westerveld heeft in 2022 een belastingcapaciteit van 98,3%. Dat betekent dat er ruimte is om tarieven (w.o. OZB) te verhogen.

Alle kengetallen in het 'groen' is niet de primaire doelstelling van de gemeente. Het gaat er juist om de totale taak van de gemeente en de ambities in te passen in een zorgvuldig gewogen op langere termijn houdbare gezonde financiële situatie. Dat vraagt gezien de gewijzigde financiële realiteit om adequaat sturen.

Belastingcapaciteit

Jaar	Belastingcapaciteit
2018	90,00
2019	89,12
2020	92,15
2021	96,78
2022	98,30

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen beschrijft de realisatie van het beleid dat betrekking heeft op wegen, civieltechnische kunstwerken, riolering, water en groen, gebouwen en overige ruimte (begraafplaatsen en speellocaties). Er wordt ingegaan op de kwaliteit van de openbare ruimte, de vertaling van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud.

Algemeen kwaliteitsniveau

Eerder is de visie (BrinQ) op de openbare ruimte vastgesteld. In dit plan is aangegeven wat de waarden zijn voor het beheer en onderhoud aan de openbare ruimte. Deze waarde kent twee kanten: welke functie moet de openbare ruimte vervullen en in welke sfeer wordt deze vormgegeven. Op basis van deze gedachtenlijn heeft dit geresulteerd in twee soorten waarden: basisvoorwaarden en onderscheidende waarden.

Basisvoorwaarden:

Deze waarden drukken vooral uit hoe de gebruiker zich op een plek wil voelen: het is er schoon en heel, veilig, toegankelijk en hij wil de openbare ruimte duurzaam doorgeven aan toekomstige gebruikers.

Onderscheidende waarden:

Deze waarden verschillen per dorp en zijn door de inwoners bepaald en dorpen verschillen hierdoor. De onderscheidende waarden hebben te maken met bijv. het verschil in landschap, dorpskern of de gemeenschapszin van de gemeente Westerveld.

De raad stelt de kwaliteitsniveaus van beide hiervoor getoonde waarden vast.

Voor de productonderdelen verharding, groen en meubilair wordt in het BrinQ de gewenste kwaliteit aangegeven. De riolering en gebouwen behoren niet tot het BrinQ. Voor riolering is het in september 2022 vastgestelde Riolering en Water Programma 2023 - 2028 (voorheen Watertakenplan) leidend en voor het onderhoud aan onze gebouwen is sober en doelmatig het uitgangspunt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de door de raad vastgestelde beleids- en beheersplannen.

Naam / Omschrijving	Vastgesteld	Planning	Wegen	Riolering	Groen en water	Gebouwen	Overige ruimte
BrinQ-visie	2018		√		√		√
Wegenbeheerplan	2019		√				
Beheerplan kunstwerken	2018		√				
Visie op groenstructuur	2017				√		
Beleid- en beheerplan brinken gemeente Westerveld	2013				√		
Riolering en Water Programma	2022			√	√		
Beheerplan waterpartijen	2016	2022			√		

Beleidsnotitie Grond- en hemelwater	2014	2022	√	√
Beleidsplan openbare verlichting	2015	2022	√	
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	2020		√	
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2012			√
Uitvoeringsbesluit graven en asbezorging	2010			√
Meerjaren onderhoudsplan gebouwen	2021	jaarlijks		√
Duurzaam meerjaren onderhoud- en investeringsplan gebouwen	in uitvoering	jaarlijks		√
Boombeleidsplan	2014	2022		√

Wegen

De kwaliteit van de (zand)wegen en paden maakt deel uit van de BrinQ-visie. De openbare verlichting valt eveneens onder wegen. Het huidige Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte loopt van 2016-2026. In 2023 wordt een tussentijdse actualisatie gemaakt. In 2026 komt een geheel nieuw beleidsplan.

Wegen	Eenheid	Hoeveelheid
Verhardingen binnen en buiten de bebouwde kom		
Rijbanen	m2	1.888.503

Fietspaden	m2	259.419
Voetpaden	m2	110.485
Parkeervlakken	m2	76.541
Totaal verhardingen	m2	2.334.948
Semi-verharde paden	m2	584.100
Zandwegen	m2	468.000
Bermen	km	621
Bruggen	stuk	47
Lichtmasten	stuk	4.611
Verkeersborden	stuk	4.200

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

Het onderhoud wegen is uitgevoerd volgens het beheerplan. In 2022 is een nieuwe wegininspectie uitgevoerd ten behoeve van actualisatie van de voorziening.

Vanuit de voorziening groot onderhoud en de kredieten vervanging en reconstructie zijn in 2022 als volgt onderhoud of vervangingen/reconstructies uitgevoerd:

- Bultenpostweg Havelte
- Boergrup Vledderveen
- Pastorieweg Vledder
- Heerendijk Nijensleek
- Oostvierdeparten Vledderveen
- Veendijk Havelte
- Trambaanweg Havelte
- De Kamp Wapse
- Hezenes Diever
- Friesestraatweg Darp
- Wapserauwen en Heerendijk (bermverharding)
- M.A. Naamen van Eemneslaan Zuidzijde

Financiële verantwoording Wegen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6820101 Wegbeheer	-1.243	-1.050	-3
6820102 Grootonderhoud wegen	-1.545	-1.503	31
Totaal onderhoudsbudget	-2.788	-2.553	28

Financiële verantwoording Kunstwerken

Dit betreft de uitgaven conform het meerjarenonderhoudsplan kunstwerken, die worden 'bekostigd' uit de voorziening voor kunstwerken. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 130.000 gedoteerd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6820106 Onderhoud civiele kunstwerken bruggen	-37	-74	3
Totaal onderhoudsbudget	-37	-74	3

Riolering

In het samenwerkingsverband Fluvius is met de vijf omliggende gemeenten en het waterschap het Riolering en Water Programma (RWP) 2023 - 2028 opgesteld. Het RWP bestaat uit een hoofdrapport en specificaties per gemeente. In de specificatie zijn de gemeentelijke watertaken van gemeente Westerveld verder uitgewerkt. De raad heeft dit plan in september 2022 vastgesteld.

Riolering	Eenheid	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	km	252
Persleidingen	km	204
Rioolgemalen	stuk	598
Bergbezinkbassin	stuk	10

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

De werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens het Watertakenplan 2016-2022, waarbij uit oogpunt van integraal werken zoveel mogelijk is afgestemd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals herinrichtingplannen en reconstructie/vervanging van wegen. Hierbij was het klimaat robuust inrichten een speerpunt.

- De volgende fase van het Ruimtelijk Actieplan Havelte, De Havelter Schapendrift en de Meidoornlaan, is afgerond.
- Het reguliere onderhoud van alle rioolvoorzieningen is uitgevoerd volgens planning.
- Volgens het risicogestuurd beheer hebben er diverse reparaties van schadebeelden in het rioolstelsel plaatsgevonden.

- Om aan te sluiten bij de doelstellingen vanuit de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) is de looptijd van het huidige Watertakenplan verlengd tot 1 januari 2023.

Financiële verantwoording Rioleringen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6870201 Rioleringszorg beheer	-580	-809	-229
6870202 Rioleringszorg nieuw Waterplan	-949	-909	36
6870204 Waterkering en afwatering	-646	-691	-17
Totaal Riolerings	-2.175	-2.410	-211

Meerjarig grootonderhoud Rioleringen

Dit betreft de uitgaven conform het meerjarenonderhoudsplan Rioleringen, die worden 'bekostigd' uit de bijbehorende voorziening. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 700.000 gedoteerd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6870202 Rioleringszorg nieuw Waterplan	-771	-259	791
Meerjarig onderhoud riolen	-771	-259	791

Groen en water

De kwaliteitsniveaus van het groen en de waterpartijen maken deel uit van de visie BrinQ, die in 2018 is vastgesteld. Deze visie is vertaald in een beheersplan voor het onderhoud van groen en water. De financiële vertaling daarvan werkt door in deze jaarrekening. Voor watergangen en duikers is een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

Groen en water	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuk	50.541
Bos(plantsoen)	m2	881.800
Heesters	m2	153.400
Hagen	m1	13.200
Gras / gazon	m2	965.800
Waterpartijen	km	580

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

Het reguliere onderhoud van plantsoenen, openbaar groen en bomen is zoveel mogelijk uitgevoerd volgens de

kwaliteitsniveaus van de visie BrinQ, waarbij zoveel mogelijk is afgestemd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals herinrichtingplannen en reconstructie/vervanging van wegen. Voor het verhogen van biodiversiteit is doorlopend aandacht. Binnen de gestelde budgetten wordt gedacht in mogelijkheden. Het reguliere onderhoud van plantsoenen en openbaar groen is uitbesteed aan ROVA, dit was een actiepun uit visie BrinQ. Daarnaast heeft bestrijding van de Eikenprocessierups plaatsgevonden. Het was een relatief rustig jaar met beperkte overlast, hierbij hebben de weersomstandigheden een gunstige rol gespeeld. Er is een start gemaakt met het inventariseren van de bomen binnen Westerveld. Voor circa 10.000 bomen is een BoomVeiligheidsControle (BVC) uitgevoerd. Op basis van de verkregen uitkomsten is een raambestek Europees aanbesteed.

Financiële consequenties Groen en water

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
6850701 Bosbezit landschapsbeheer en onderhoud bomen	-549	-383	46
6850702 Plantsoenen en openbaar groen	-1.226	-1.195	167
Totaal onderhoudsbudget	-1.775	-1.578	213

Gebouwen

Het planmatig onderhoud is vastgelegd in een meerjarenonderhoudsplan op het niveau van 'sober en doelmatig', waarbij per gebouw een voorziening is aangemaakt. Er zijn voldoende middelen aanwezig om het onderhoudsniveau te realiseren.

Gebouwen	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijk vastgoed	stuk	38
Sportaccommodaties)	stuk	15

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- Het reguliere onderhoud is uitgevoerd op basis van een sober en doelmatig onderhoudsniveau.
- De basisschool in Darp valt onder het onderhoudsbeheer van de gemeente en is opgenomen in het meerjarenonderhoudsprogramma en het klein/dagelijks onderhoud.
- De duurzaamheidsmaatregelen zijn deels opgenomen in het meerjarenonderhoudsprogramma en in het investeringsprogramma.
- Vanwege de coronacrisis zijn een aantal werkzaamheden uit het meerjarenonderhoudsprogramma uitgesteld, deze worden in de loop van 2023 uitgevoerd. Het risico van uitstel is in deze gevallen beperkt.

Financiële consequenties Gebouwen

Bedragen x €1.000

Meerjarig onderhoud gebouwen	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6800304 Voormalige werf Havelte van Helomaweg	-34	-1	33
6800307 Voormalige school Heidehoek Vledderveen	-4	0	4
6800309 Brink 4 Dwingeloo	-4	0	4
6800312 Voormalige school Darp	0	0	2
6800402 Gemeentewerf Tractie	-28	-17	11
6810101 ProactiePreparatie	-5	-3	3
6830402 Toerisme en Recreatie	-6	-3	2
6840203 Brede School Dwingeloo De Twingel	-5	-1	4
6850201 Binnensport en opstallen buitensport	0	-16	11
6850203 Sporthal Dwingeloo	-38	-34	38
6850204 Sporthal De Spronk	-3	0	5
6850504 Kerktorens molens en onderduikershol	-67	11	78
6860112 Accommodaties sociaal cultureel werk	0	0	0
6870301 Vuilophaal afvoer en verwerking	-3	0	0
6870303 Afvalbrengstation Havelte	-1	-1	4
6870501 Begraafplaatsen	-6	-5	0
Totaal onderhoudsbudget	-205	-71	199

Overige ruimte

Het kwaliteitsniveau van de begraafplaatsen is vastgelegd in visie BrinQ. Voor onderhoud aan de speelvoorzieningen geldt, dat veiligheid en de daarmee gepaarde aansprakelijkheid maatgevend is. Sportvelden worden op een basisniveau onderhouden.

Overige ruimte	Eenheid	Hoeveelheid
Speellocaties	stuk	64
Speeltoestellen	stuk	317
Sportvelden	stuk	21
Begraafplaatsen	stuk	7

Toelichting gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

Het reguliere onderhoud is uitgevoerd waarbij de wetgeving (Attractiebesluit) leidend is geweest. Het budget is nagenoeg niet toereikend om vervanging van toestellen te kunnen verantwoorden. Ook het valzand dat in 90% van alle gevallen de valondergrond betreft, kan niet worden gereinigd binnen het huidige budget. Voor de sportvelden is een nieuw raambestek Europees aanbesteed. De begraafplaatsen worden conform beleid en bestek onderhouden. Ook hier kijken we naar de mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten.

Financiële consequenties overige ruimte

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
6850202 Groene sportvelden en terreinen	-176	-210	-35
6850703 Speelterreinen	-108	-104	10
6870501 Begraafplaatsen	-387	-416	-23
Totaal onderhoudsbudget	-670	-730	-48

Paragraaf D Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering beschrijft de wijze waarop binnen de gemeente Westerveld gelden worden belegd of worden aangetrokken. In deze paragraaf komen achtereenvolgens de ontwikkeling van de schuldpositie, de ontwikkeling van de rente, het schatkistbankieren en het risicobeheer aan bod.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Elk jaar inventariseren we onze aangetrokken leningen. We bepalen dan of er nieuwe leningen afgesloten moeten worden, of we eerder kunnen aflossen en of we andere financieringskeuzes willen maken. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van aangetrokken leningen.

Lening	laatste Jaar aflossing	Boekwaarde 31-12-2021	Opgenomen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2022	Rente %	Rente Boekjaar
BNG 86900	2022	18		18	0	6,06%	1
BNG 87141	2022	18		18	0	5,93%	1
BNG 95306	2022	150		150	0	4,91%	4
BNG 87895	2023	109		54	55	5,40%	3
BNG 88185	2023	145		73	73	5,35%	6
BNG 89538	2025	272		91	181	4,53%	9
BNG 90058	2025	272		91	181	5,02%	11
BNG 98177	2028	1.400		200	1.200	4,77%	64
BNG 112544	2044	2.760		120	2.640	1,33%	35
BNG 113821	2025	3.200		800	2.400	0,15%	4
BNG 115758	2050	0	6.000	0	6.000	2,05%	72
BNG 116153	2032	0	3.000	0	3.000	2,76%	4

Totaal leningen	8.345	9.000	1.615	15.730	1,36%	214
------------------------	--------------	--------------	--------------	---------------	--------------	------------

De leningen lopen door tot in ieder geval 2050. Vanwege begrote investeringen en vooruitlopend op stijgende renteontwikkelingen is een nieuwe langlopende financiering aangetrokken in 2022 van 6 miljoen Euro. De raad heeft in november 2022 besloten tot het aantrekken van de terreinen van camping Hesselte in Havelte en daarvoor is 3 miljoen euro projectfinanciering aangetrokken.

Berekening rekenrente

Bij de vernieuwing van het BBV in 2016 is de 'notitie rente' verschenen. De doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering) en het stimuleren dat gemeenten de rentelasten opnemen in de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het jaar 2018. Het bij de primitieve begroting 2022 vastgestelde percentage was 0,40%. Omdat de afwijking in het jaarwerk groter is dan de toegestane 25% heeft een herrekening plaats gevonden voor de toegerekende rente. Voor het jaar 2022 is een renteomslag van 0,53% gehanteerd. Dat was het herrekenende percentage bij de Najaarsrapportage 2022. De werkelijkheid komt iets lager uit. Herrekening naar 0,50% is niet nodig, omdat deze binnen de norm blijft.

Renteschema jaarrekening 2022

De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	A	213.964
De externe rentebaten voor de korte en lange financiering	B	43.647
Saldo rentelasten en rentebaten	X=A-B	170.317
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	C1	-2.557
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	C2	3.856
De rentebaat van door verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	C3	-
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente	Y=X-C1-C2+C3	176.730
Rente over eigen vermogen	D1	-

Rente over voorzieningen	D2	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	$Z=Y+D1+D2$	176.730
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	E	202.172
Renteresultaat op het taakveld Treasury (0.5)	$F=Z-E$	-25.442
Percentage renteomslag (herrekend)	Uit onderstaande tabel	0,50%

Omdat het percentage voor de renteomslag is herrekend ten opzichte van de begroting wordt onderstaande (verplichte) tabel gepresenteerd.

Renteomslag jaarrekening 2022		
Totale boekwaarde activa	A	38.805.275
Boekwaarde aan derden verstrekte leningen	B	1.226.391
Boekwaarde projectfinanciering	C	2.200.000
Boekwaarde t.b.v. omslagrente	$D=A-B-C$	35.378.884
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	Z ((zie tabel hiervoor)	176.730
Percentage renteomslag (herrekend)	$E=Z / D$	0,50%
Percentage renteomslag (toegepaste percentage)		0,53%

Schatkistbankieren

Door middel van het schatkistbankieren worden overtollige gelden van de gemeente overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Een klein deel van het saldo mag als werkkapitaal worden aangehouden. Dit betreft een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2,5 miljoen. Voor onze gemeente betreft dit een bedrag van afgerond € 425.500.

Gemiddelde saldi	Norm 0,75% begrotingstotaal	Werkkapitaal	Kwartaaltoets kleiner dan de norm	Schatkistbankieren
1e kwartaal	425.500	-	Ja	520.324
2e kwartaal	425.500	9.231	Ja	1.675.609
3e kwartaal	425.500	8.549	Ja	7.003.031
4e kwartaal	425.500	8.150	Ja	8.061.044
Gemiddeld per jaar	425.500	6.511	Ja	4.343.026

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal richtlijnen waaraan gemeenten zich in de uitvoering van treasurybeleid moeten houden, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast stelt de wet beperkingen aan het extern beleggen van overtollige middelen, hetgeen is vastgelegd in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Als er sprake is van een financieringstekort dan zal in eerste instantie de financieringsbehoefte worden ingevuld door het afsluiten van kortlopende leningen (kasgeldleningen). Op basis van de paragraaf financiering in de begroting jaar t+1 en met behulp van de liquiditeitsbegroting uit jaar t wordt dan de financieringsbehoefte bepaald. Incidentele tekorten kunnen worden ingevuld met kasgeldleningen zolang dat passend is binnen de criteria van de kasgeldlimiet. In alle andere gevallen zal een langlopende vaste geldlening worden afgesloten, waarvoor (conform de financiële verordening) een offerte moet worden opgevraagd bij een bank met minimaal een AA-rating van twee Rating Agency's.

Voor de beheersing van de renterisico's kunnen twee richtlijnen worden onderscheiden, de kasgeldlimiet voor kortlopende geldleningen en de renterisiconorm voor langlopende geldleningen (benoemd in de wet FIDO). Deze worden hierna verder uitgewerkt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Het geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan 1 jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van de totale baten. Op basis van de cijfers in de begroting 2022 was de norm € 4,8 miljoen. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken of moet gemotiveerd worden waarom hiervoor niet is gekozen.

Momenteel is de rente waartegen de banken kortlopende leningen verstrekken negatief. Dat is het gevolg van het ECB-beleid om de Europese economie te stimuleren. Banken betalen aan de ECB een rentevergoeding voor het stallen van overtollige middelen bij de ECB. Banken worden zo uitgedaagd het geld in de economie te stoppen door het verstrekken van kredieten (leningen te verstrekken). Aan deze praktijk zal in het derde kwartaal 2023 een

einde komen. De ECB stopt met het opkoopprogramma en bouwt deze af in de eerste twee kwartalen van 2023. We zien, mede door de oorlog in Oekraïne, de langlopende rente oplopen.

De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. We maken bij het voorzien in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Een overzicht van de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet wordt hierna weergegeven.

Kasgeldlimiet 2022	Letter	Begroot	Realisatie	Verschil
<u>Vlottende schulden</u>				
Opgenomen kasgelden < 1 jaar		4.800	0	-4.800
Totaal Vlottende schulden	a	4.800	0	-4.800
<u>Vlottende middelen</u>				
Tegoeden in rekening courant		275	250	-25
Courante gelden in kas		5	1	-4
Totaal Vlottende middelen	b	280	251	-29
Netto vlottende positie (schuld)	c=a-b	4.520	251	-4.629
<u>Beoordeling kasgeldlimiet</u>				
Begrotingstotaal (baten)	d	56.734	56.734	
Percentage conform de regeling	e	8,5%	8,5%	-
Toegestane kasgeldlimiet	f=d*e	4.800	4.800	-
Ruimte (+) c.q. overschrijding van de kasgeldlimiet (-)	g=f-c	280	4.549	jb

Voor de financiering van het rekeningresultaat, investeringen en aflossingen is in 2022 kasgeld aangetrokken tot een bedrag van € 7,0 miljoen per jaareinde. De eerste twee kwartalen van 2022 is met kasgeld boven de norm geleend. In juli 2022 is circa € 3,5 miljoen uit het BTW-compensatiefonds ontvangen. De gemeente voldoet dan weer aan de norm en blijft voldoen aan de wettelijk bepaalde 'kwartaaleis'. De hier vermelde overschrijding is daarom geen probleem en is daarom niet gemeld aan de provincie.

Naar verwachting kan begin 2023 nog beperkt gebruik worden gemaakt van aanvullende financiering met kortlopende kasgelden tegen de gunstige rentevoorzwaarden. In het tweede kwartaal van 2023 wordt mogelijk een langlopende vaste lening aangetrokken om te kunnen voldoen aan de 'kwartaaleis'.

In onderstaande tabel is zichtbaar in welke kwartalen van 2022 wordt voldaan aan de kasgeldlimiet. Het derde kwartaal is altijd lager door de eenmalige uitkering van het BCF-fonds. Er wordt voldaan aan de 'kwartaaleis', omdat niet meer dan twee kwartalen achtereen de norm wordt overschreden.

Gemiddelde saldi	Norm 8,5% begrotingstotaal	Bedrag x € 1.000	Kwartaaltoets kleiner dan de norm
1e kwartaal	4.800	6.597	Nee
2e kwartaal	4.800	3.899	Ja
3e kwartaal	4.800	-	Ja
4e kwartaal	4.800	-	-Ja
Gemiddeld per jaar	4.800	2.613	Ja

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal bij aanvang van dat jaar. De norm (wet FIDO) stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking kan komen voor herfinanciering of renteherziening, met een maximum van € 2,5 miljoen. Gemeenten hebben de plicht om te informeren ten aanzien van het renterisico dat zij over hun vaste schuld lopen.

Onderstaande tabel laat zien dat we binnen de grenzen van de risiconorm blijven. We hebben overwogen om onze leningenportefeuille te herzien door leningen af te lossen en opnieuw af te sluiten tegen een lager rentepercentage. Bij nader inzien weegt de te betalen boeterente niet op tegen het lagere rentepercentage. Gezien de korte looptijd van een aantal leningen is daar dan ook vanaf gezien.

Beoordelen risico's (bedragen x € 1.000)	Letter	Begroot	Realisatie	Verschil
Renterisico: Renteherzieningen	a	-	-	-

Renterisico :Aflossingen	b	1.935	1.615	-320
Renterisico's	c=a+b	1.935	1.615	-320

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal	d	56.734	56.734	-
Percentage conform de regeling renterisiconorm	e	20%	20%	-
Renterisiconorm	f=d*e	11.347	11.347	-

Toetsing risico's aan de renterisiconorm

Ruimte binnen (+) c.q. overschrijding(-) van de norm	g=f-c	9.412	9.732	-320
---	--------------	--------------	--------------	-------------

De betaalde aflossing is € 320.000 lager, omdat in de begroting rekening was gehouden met een nog aan te trekken langjarige financiering in 2021. Deze begrote externe financiering was niet nodig door vertragingen in de uitvoering en realisatie van investeringen en omdat de limieten voor het kasgeld niet worden overschreden. Omdat er geen sprake is van herfinanciering van de aflossingen (er is sprake van interne financiering), is er (voorlopig) geen sprake van renterisico. Theoretisch is er voldoende ruimte voor het aangaan van nieuwe vaste geldleningen. Het aantrekken van een vaste geldlening heeft wel negatief effect op de schuldquota.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. De ondersteunde processen zijn:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- Personeel & organisatie (HRM)
- Inkoop, aanbesteding en contractmanagement
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie
- Juridische zaken
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging).

Investeringsbeleid

De geplande investeringen zijn per programma toegelicht.

Organisatieontwikkeling en samenwerking

In 2022 lag de focus op sturing en 'in control' zijn met als doel een bestendige organisatie. De samenwerking met inwoners, ondernemers, gemeenteraad, ketenpartners en andere belanghebbenden stond centraal. De organisatiestructuur is hierop aangepast per 1 juli 2022, waarbij kwaliteitsverbetering en aansturing de belangrijkste aandachtspunten waren.

Financiën, toezicht en controle op de eigen organisatie

Interne controle en rechtmatigheid

Met de komst van een eigen medewerker voor de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) is het mogelijk geworden om de toets op rechtmatigheid in te richten waarbij het afgelopen jaar veel tijd en energie gestoken hebben in het vormgeven en implementeren van de 3 lijnen van controle. De eerste lijn als verantwoordelijke voor de controles in het primaire proces, de tweede lijn als verantwoordelijke voor de controles rond rechtmatigheid en de derde lijn als verantwoordelijke voor de verbijzonderde interne controle. Met deze inrichting hebben we een belangrijke voorwaarde gerealiseerd om in staat te zijn om het college over boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverklaring af te laten geven.

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van burgemeester en wethouders aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 30 november 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 596.000.

Het college is van mening dat een aantal van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de

balansmutaties onrechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Deze worden hieronder weergegeven.

Post/omschrijving van de toelichting (x € 1.000)	Fouten	Onzekerheden
Rechtmatigheid		
Sociaal domein - PGB jeugdzorg en WMO		24
Sociaal domein - WMO zin		62
Sociaal domein - Jeugdzorg zin		47
Inkoop & aanbestedingen	327	
Subsidies	48	339
Totaal	375	472
Materialiteit (1% voor fouten, 1% voor onzekerheden)	596	596
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	596	596

Beheersmaatregelen

Het optimaliseren van processen en het gebruik van beheersmaatregelen is niet een éénmalige taak. Dit blijft één van de belangrijkste aandachtspunten. Bij deze jaarrekening willen we alvast voor de processen met de grootste risico's enige toelichting geven op de beheersmaatregelen die we getroffen hebben en die we nog verder uit willen werken.

Aanbestedingen

Voor de aanbestedingen zijn duidelijk afspraken gemaakt, die samen met ONS gemonitord worden. Echter worden deze afspraken niet softwarematig of anderszins afgedwongen. Hierdoor blijft een risico bestaan dat de eigen inkoopregels en/of Europese aanbestedingsrichtlijnen niet worden gevolgd en dat er onrechtmatige inkopen plaatsvinden. Wij zijn voor Openbare Ruimte gestart om het risico op onrechtmatige inkopen te verminderen door de inzet van een verplichtingenadministratie. Dit wordt op termijn ook ingezet voor inhuur. Op basis van de verplichtingen kunnen we eerder in het proces zien waar we qua opdrachtgrootte risico's

lopen. Actie is nodig omdat we tijdens de jaarrekeningcontrole een aantal fouten hebben moeten constateren. Deze inkopen betreffen een bedrag van € 327.000 die niet voldoen aan de richtlijnen Europese aanbestedingen. Deze inkopen hebben betrekking op verschillende diensten, te weten software, afvalverzameling en -verwerking en leveringen dieselbrandstof. Door verlenging van bestaande contracten is hierbij het grensbedrag voor Europese aanbestedingen overschreden.

Sociaal domein

Naast de controles op rechtmatigheid, zijn er aanvullende werkzaamheden gedaan om een goede basis voor een oordeel over de rechtmatigheid te verkrijgen. Voor zorgaanbieders met een hogere omzet dan € 125.000 is een controleverklaring ontvangen en met de kleinere zorgaanbieders is finale kwijting afgesproken. Hierdoor is de onzekerheid beperkt tot € 109.000. Voor het SVB hebben we de verantwoordingsbrieven ontvangen, hieruit volgt een onzekerheid van € 24.000.

Subsidies

Voor subsidies is op basis van de uitgangspunten van de ASV het proces zo eenvoudig mogelijk vastgelegd. In het proces is een rechtmatigheidstoets opgenomen, waarbij gecheckt wordt of is voldaan aan alle vereisten. We zien dat hierdoor beter gelet wordt op de stukken die toegevoegd worden, maar dat er nog stappen gezet moeten worden op het gebied van verantwoording. We zijn daarnaast aan het onderzoeken of we het proces subsidieverstrekingen beter kunnen borgen in de systemen, waarbij we op basis van risico het aantal te controleren dossiers bepalen. Voor 2022 hebben we gezien dat er één subsidie met een bedrag van € 48.000 ten onrecht is verstrekt. Daarnaast hebben we gezien dat het monitoren van de voortgang en opvolging van de verschillende termijnen onvoldoende geborgd is in de organisatie. Hierdoor zien we een onzekerheid van € 339.000 doordat een aantal verstrekte subsidies nog niet zijn vastgesteld.

Factuurafhandeling

Voor factuurafhandeling is een start gemaakt met het verbeteren van kwaliteit en efficiency. Dit wordt nog verder uitgewerkt en uitgebreid in 2023 waarbij tegelijk gewerkt wordt aan de vastlegging van prestatielevering.

Fraude

Eind 2022 is beleid opgesteld rond fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Dit zal in 2023 onder de aandacht gebracht worden van de gehele organisatie. Het doel van beleid rond het onderwerp fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik is om allereerst bewustwording te creëren, de kaders en te nemen stappen uit te schrijven en het onderwerp onderdeel te maken van de reguliere planning- en controlcyclus.

Doelmatigheid

Op 27 september 2022 is het wetsvoorstel aangenomen door de Eerste Kamer inzake de Wet versterking decentrale rekenkamers. De nieuwe regelgeving wordt 1 januari 2023 van kracht en hiervoor zal in 2023 een verordening aan uw raad voorgelegd worden. In het verslagjaar is het onderzoek afgerond naar het krediet 'Diever op Dreef' en de uitkomsten zijn gedeeld met college en raad. Voor 2023 heeft het college in 2022 ingestemd met een onderzoek naar de samenwerking met het shared service centrum ONS. De uitkomsten hiervan zullen in de eerste helft van 2023 met de raad gedeeld worden.

Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering (ICT)

Door uitvoering te geven aan het dynamisch meerjarenprogramma Westerveld 2020-2022 hebben we verder kunnen bouwen aan een veilige en toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruik maken van de

mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden. Eén van de grootste projecten die is afgerond, is de implementatie van een nieuw zaakstelsel.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) formeel van kracht en heeft de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vervangen. De AVG geeft natuurlijke personen meer wettelijke bescherming van het verwerken van hun persoonsgegevens. Ook geeft het deze personen meer rechten op dit vlak, zoals het recht op inzage, wijziging en verwijdering.

In 2022 is uitvoering gegeven aan een viertal thema's te weten:

1. Bewustwording en organisatorische inbedding
2. Autorisatiemanagement
3. Risicomanagement en DPIA 's
4. Verplichte informatie, documenten en processen AVG

Daarnaast heeft de Wet publieke Gezondheid (WPG) zijn intrede heeft gedaan. In 2022 zijn er stappen gezet om hier uitvoering aan te geven.

Ook is er energie gestoken in het versterken van de samenwerking met de andere ONS partners. Vanuit ONS loopt een groot programma Verhoogde Digitale Weerbaarheid (VDW), waarbij passende maatregelen worden geïmplementeerd om de basisbeveiliging op orde te krijgen.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

De inkooptaken zijn ondergebracht bij het shared service center ONS. In 2022 is een start gemaakt met het harmoniseren van de inkooptaken tussen de gemeente Westerveld en shared service center ONS. De eerste resultaten zijn de in 2022 vastgestelde geharmoniseerde algemene inkoopvoorwaarden. In 2022 is tevens een start gemaakt met de harmonisatie van het inkoopbeleid.

Personeel en organisatie (HRM)

In 2022 is er veel aandacht geweest voor het verder ontwikkelen van de organisatie. De organisatiestructuur is deels gewijzigd. Hiermee wordt beoogd dat we als organisatie in staat blijven om alle facetten van onze missie en visie uit te blijven voeren, namelijk het zijn van een omgevingsgerichte, dienstverlenende en ontwikkelende gemeente. De organisatiestructuur ziet er sinds 1 juli 2022 als volgt uit:

- Team Dienstverlening, hieronder vallen Informatievoorziening, Belastingen & Basisregistratie, Ondersteuning en Financiën.
- Team Openbare Ruimte, hieronder vallen de buitendienst en de binnendienst.
- Team Ruimte & Ontwikkeling, hieronder vallen VTH, RO, Grondzaken, Economie, Recreatie & Archeologie en Duurzaamheid & Natuur.
- Team Sociaal Domein, hieronder vallen Uitvoering en Beleid.
- Team Staf, hieronder vallen HR, Privacy, AOV, Communicatie, Juridische Zaken, Strategie & Advies en de Concern Controller.

Om de wijziging in de organisatiestructuur extra kracht bij te zetten en de teamleiders te ondersteunen in het zo optimaal mogelijk vormgeven en ondersteunen van haar of zijn team is een Management Development traject gestart in de vorm van een coach. Deze coach is gekoppeld aan het MT en zal voor een langere periode ondersteuning bieden daar waar nodig.

Als werkgever blijven we inzetten op het voorkomen van (langdurig) ziekteverzuim. Het streven is om te anticiperen op individuele situaties van medewerkers die (tijdelijk) extra zorg en aandacht nodig hebben. Deze aanpak past bij de maatschappelijke aard van onze organisatie en helpt medewerkers de juiste balans te vinden tussen werk en privé, waardoor ze langer inzetbaar blijven en werkgeluk wordt bevorderd.

Daarnaast is in 2022 ook op andere gebieden ingezet om het werkgeluk van onze medewerkers te bevorderen:

- Vanuit het MT is er meer aandacht voor ondersteuning bij en het sturen op het prioriteren van werkzaamheden, aangezien de werkdruk als hoog wordt ervaren. Met als doel om voor meer duidelijkheid te zorgen en de beleving van de werkdruk beheersbaar te maken.
- Eind 2022 is het leerplatform Leerveld (Studytube) geïntroduceerd. Dit elearning platform biedt op een laagdrempelige manier verschillende trainingen en cursussen aan, waarmee medewerkers zich kunnen ontwikkelen op persoonlijk en op professioneel vlak.
- Het periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PMO) heeft plaatsgevonden in 2022. In eerste instantie geeft dit de medewerker inzicht in haar of zijn fysieke gestel en is persoonlijk advies ontvangen over onder andere leefstijl. Daarnaast is aandacht besteed aan het psychische gestel. De gemeente heeft advies ontvangen met handvatten om het werkgeluk te bevorderen. Hier wordt in 2023 verder invulling aan gegeven.

Het gemiddelde verzuim voor 2022 voor gemeente Westerveld bedroeg 6,68%. Het gemiddelde verzuim over 2021 lag lager, namelijk op 5,39%. De stijging sluit aan bij de landelijk zichtbare trend, waarbij verzuim in zijn geheel is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

Personeelsformatie en personeelsbudgetten

Met het volgende overzicht geven wij globaal inzicht in de begrote formatie in vergelijking met 2022.

Formatie in FTE en geld	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Vershil
Totaal formatie ambtelijke organisatie (in FTE)	165,82	166,83	1,01
Totaal budget	11.908.200	12.085.000	176.800

Hierna geven wij inzicht in de personele kosten en de kosten voor inhuur in vergelijking met de daarvoor vastgestelde budgetten.

Ambtelijke organisatie	Begroot 2022	Realisatie 2022	Vershil
In FTE	166,83	161,29	-5,54
In geld	12.085.000	11.364.000	-721.000

Inhuur kosten in de overhead

Flexibele schil	1.707.000	1.722.000	15.000
-----------------	-----------	-----------	--------

Inhuur ambtelijke organisatie	1.672.000	1.044.000	-628.000
-------------------------------	-----------	-----------	----------

Totaal personeelsbudget	15.464.000	14.130.000	-1.334.000
--------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

In 2022 wordt 5,54 FTE minder ingezet op de vaste formatie. Dit komt door verloop en het lastig(er) invullen van openstaande vacatures. Om de taken te kunnen uitvoeren en de ambities te realiseren wordt gebruik gemaakt van ingehuurd personeel. Daarin zit ook begrepen de inhuur voor vervanging van personeel door ziekte. Aan inhuur van personeel hangt een hoger prijskaartje. Totaal besparen we op het budget ambtelijke formatie € 721.000. Zie ook de toelichting bij de overige programma onderdelen: Overhead

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft een toezichthoudende rol op de gemeenten op een aantal terreinen. Deze terreinen zijn:

- Ruimtelijke ordening
- Wabo
- Huisvesting statushouders
- Archiefzorg
- Financieel toezicht
- Monumentenwet

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Hiervoor zijn toezichtcriteria ontwikkeld op basis waarvan zelfbeoordeling plaats kan vinden. Deze zelfbeoordeling heeft een plek in de P&C-cyclus en daarmee in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen.

Bij de jaarrekening 2022 heeft de zelfbeoordeling samengevat het volgende resultaat opgeleverd. Een groene kleur betekent dat aan alle eisen is voldaan, oranje betekent dat aandacht nodig is omdat aan een aantal eisen niet is voldaan, rood betekent dat onvoldoende is voldaan aan de eisen.

Domein	Status
--------	--------

Ruimtelijke ordening	
----------------------	--

Huisvesting statushouders	
Archiefzorg	
Financieel toezicht	
Monumentenwet	

Bij archiefzorg scoort de gemeente voldoende in plaats van goed omdat de doelen in het jaarplan voor archiefzorg nog onvoldoende SMART waren ingevuld. Hier zijn inmiddels stappen in gezet, waardoor de verwachting is dat ook voor het onderdeel archiefzorg in de toekomst het oordeel 'goed' zal zijn.

Nieuwe wet- en regelgeving

In januari 2023 is bekend geworden dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024. De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infra, milieu, natuur en water naar een basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Uitgangspunt bij de invoering binnen Westerveld is dat dit gebeurt op basis van wat minimaal nodig is voor de invoering van de Omgevingswet. Voor de bedrijfsvoering betekent dit onder andere dat in 2022 is gewerkt aan het actualiseren van de processen die moeten worden geïmplementeerd. Daarnaast is gestart met het opleiden van de medewerkers. Tevens zijn diverse beleidsstukken door de raad vastgesteld zoals een geactualiseerde leges- en planschadeverordening, de kaders voor het adviesrecht raad, de beleidskaders voor participatie en de uitgangspunten omgevingsplan.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarin zij een bestuurlijk of financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van banden met deze partijen komt voort uit politieke motieven en maatschappelijke relevantie. Een bestuurlijk belang betekent dat leden van het college, in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling, vertegenwoordigd zijn. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Deelnemingen in vennootschappen
3. Participaties in stichtingen en verenigingen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Werkvoorzieningsschap Reestmond

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel

Openbaar belang

Aandeel

Het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die aangewezen zijn op aangepast werk op een dergelijke plek. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt. Dit houdt mede in het ontwikkelen van de arbeidsmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor hun door- en uitstroomkansen vergroot worden.

24,8%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	2.391
	31-12-2022	2.618
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	3.889
	31-12-2022	2.382
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	299
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	2.635

Risico's

Voor een beschrijving van de risico's wordt verwezen naar paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarrekening 2022 van Reestmond.

Veiligheidsregio Drenthe

Veiligheidsregio Drenthe te Assen

Openbaar belang

Aandeel

Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen 4,4%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	3.293
	31-12-2022	2.426
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	29.055
	31-12-2022	26.716
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-170
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	1.211

Risico's

De Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de risico's uiteindelijk verhaald kunnen worden op de deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio geeft zelf aan dat er risico's gezien worden in de financiële afwikkeling van de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO), herziening FLO overgangsrecht en de kosten voor personeel (vergoeding vrijwilligers en loon- en prijsontwikkeling). De reserves worden als ruim voldoende ingeschat om de risico's af te dekken.

Daarnaast worden nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd en zullen de daaruit voortkomende consequenties voorgelegd worden aan de raad.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.		Op basis van inwoner aantal
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	2.956
	31-12-2022	3.802
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	11.175
	31-12-2022	7.230
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	618
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	877
<i>Risico's</i>		

NB: Gemeentelijke bijdrage is inclusief huisvesting jeugdgezondheidszorg en Veilig Thuis Drenthe.

Voor een beschrijving van de risico's wordt verwezen naar paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarrekening 2022 van GGD Drenthe.

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD) te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>

Het uitvoeren van alle milieuvergunningverlening, meldingen, milieutoezicht en handhaving en alle milieuspecialismen en advisering op het gebied van milieu.	3,7%
--	------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	334
	31-12-2022	155
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	5.214
	31-12-2022	5.845
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-179
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	653

Risico's

Op dit moment vinden een aantal wijzigingen plaats binnen de RUD op grond van het rapport van Seinstra en van der Laar. Deze ontwikkelingen in de organisatie en het financieel meer in control komen hebben gevolgen voor de bijdrage van de gemeente. De bijdrage is inmiddels al gestegen. Wanneer er bij de RUD tekorten ontstaan zijn de gemeenten en de provincie naar rato verantwoordelijk voor het bijpassen van deze tekorten

Recreatieschap Drenthe

Recreatieschap Drenthe te Dwingeloo

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf op het gebied van de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme)	7,7%
---	------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	1.161
	31-12-2022	1.170

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	1.073
	31-12-2022	1.293
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	11
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	63

Risico's

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus voor het Recreatieschap Drenthe

Eems Dollard Regio

Eems Dollard Regio te Bad Nieuweschans

Openbaar belang

Aandeel

Bevorderen van samenwerking aan zowel Duitse als Nederlandse kant van de grens 0,94%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	713
	31-12-2022	689
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	3.660
	31-12-2022	3.128
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-23
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	332

Risico's

Volgens paragraaf 15 lid 3 Gemeenschappelijke Regeling EDR zijn de deelnemers aan de EDR verplicht om naar rato van hun deelnemersbijdragen bij liquidatie extra bijdragen te verstrekken

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

Openbaar belang

Aandeel

Alle gemeenten in Drenthe en Groningen en het OV-bureau Groningen Drenthe werken samen aan het creëren van een optimaal vervoersnetwerk dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. 1,58%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	165
	31-12-2022	430
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	191
	31-12-2022	228
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	265
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	14

Risico's

Het risico voor de deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling is beperkt. In het geval de GR een tekort realiseert, zal dit bij de deelnemende gemeenten worden opgehaald.

Overheid en Services (ONS)

Overheid en Services (ONS)

Openbaar belang

Aandeel

De gemeente Westerveld is per 1 januari 2021 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling ONS. Het is een lichte regeling voor de bedrijfsvoering. De gemeente neemt sinds 1 januari 2021 diensten af voor de Personeels- en salarisadministratie en sinds 1 september voor het technisch beheer van de ICT. Per 1 januari 2022 worden ook de inkoopdiensten afgenomen. Naast Westerveld nemen de gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen en de provincie Overijssel deel in de gemeenschappelijke regeling. Het deelnemingspercentage is gebaseerd op het bedrag aan bijdrage van de gemeente Westerveld ten opzichte van het totale bedrag. Qua zeggenschap heeft de gemeente dezelfde stem als een andere deelnemers, waarmee het aandeel op 20% uitkomt.

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	495
	31-12-2022	3.013
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	13.518
	31-12-2022	9.059
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	2.545
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2022	1.164

Risico's

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus ook voor de tekorten van ONS. Via tussentijdse rapportages en bestuurlijke afwegingen zal dit zoveel mogelijk beperkt worden.

2. Deelnemingen in vennootschappen

Onderstaande vennootschappen zijn ontstaan door de splitsing van het netwerkbedrijf en het leveringsbedrijf van Essent en daarnaast door de verkoop van de aandelen in het leveringsbedrijf Essent.

Enexis Holding B.V

Enexis Holding B.V. te 's Hertogenbosch

Openbaar belang

Aandeel

Enexis Holding B.V. beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt er voor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komt. 0,0928%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	4.241
	31-12-2022	5.291
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	5.154
	31-12-2022	4.907
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	1.300

Risico's

Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.

CSV Amsterdam B.V.

CSV Amsterdam B.V. te 's Hertogenbosch

Openbaar belang

Aandeel

Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.	0,0928%
--	---------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	312
	31-12-2022	210
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	22
	31-12-2022	13
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-102

Beleidsvoornemens en risico's

De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering e beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. 's Hertogenbosch

<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>
------------------------	----------------

Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.	0,0928%
--	---------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	1.532
	31-12-2022	1.480
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	6.925
	31-12-2022	9.914
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	-52

Risico's

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).

Overige vennootschappen waarin wordt deelgenomen.

N.V RENDO

N.V RENDO te Hoogeveen

Openbaar belang

Aandeel

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering 7,97%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	76.024
	31-12-2022	n.n.b.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	101.110

	31-12-2022	n.n.b.
--	------------	--------

Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	n.n.b.
---------------------------------	------	--------

<i>Risico's</i>

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering

De begroting van RENDO wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering	1,079%
--	--------

<i>Financieel</i>

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	53.000
----------------------------	----------	--------

	31-12-2022	n.n.b.
--	------------	--------

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	144.000
-----------------------------	----------	---------

	31-12-2022	n.n.b.
--	------------	--------

Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	n.n.b.
---------------------------------	------	--------

<i>Risico's</i>

Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.

De begroting van WMD wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Waterbedrijf Vitens NV

Waterbedrijf Vitens NV te Zwolle

Openbaar belang

Aandeel

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopoliepositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering 0,449%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	600
	31-12-2022	n.n.b.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	1.340
	31-12-2022	n.n.b.
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	n.n.b.

Risico's

Het risico voor de gemeente zit in het afwaarderen van de boekwaarde van de aandelen. Wanneer zou blijken dat Vitens niet meer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Op dit moment is dat risico met een solvabiliteit van circa 30% zeer gering.

De begroting van Vitens wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Wadinko N.V.

Wadinko N.V. te Zwolle

Openbaar belang

Aandeel

Bevorderen werkgelegenheid. 2,344%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	74.147
	31-12-2022	n.n.b.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	6.923
	31-12-2022	n.n.b.
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	n.n.b.

Risico's

Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening van Wadinko, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.

Door Wadinko wordt geen openbare begroting opgesteld.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) te den Haag

Openbaar belang

Aandeel

Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; d.m.v. gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen. 0,0009%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	5.062
	31-12-2022	n.n.b.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	143.995
	31-12-2022	n.n.b.
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	n.n.b.

Risico's

Maximaal risico t.a.v. de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen en het niet ontvangen van dividend. Het risico op afwaardering zal beperkt zijn aangezien het een staatsbank betreft. Het risico op beperkte dividenduitkering heeft zich de laatste jaren voorgedaan, door gewijzigde regelgeving en de lage rente. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden

De BNG Bank kan geen gegevens inzake vermogen en resultaat voor het komende jaar aanleveren in verband met bedrijfsgegevens die voor concurrenten van belang kunnen zijn.

ROVA N.V.

Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA N.V.) te Zwolle

Openbaar belang

Aandeel

Door deelname in de aandelen van ROVA kunnen we gebruik maken van de aangeboden diensten. 0,184%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	40.320
	31-12-2022	40.866
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2022	58.839
	31-12-2022	63.473
Resultaat over 2022 (x € 1.000)	2022	4.369

Risico's

Voor de gemeenten zal maximaal het ingelegde bedrag in aandelen moeten worden afgeboekt bij een eventueel faillissement van ROVA, daarnaast zal er met spoed een andere afvalinzamelaar gezocht moeten worden. Dit kan hogere kosten met zich meebrengen. Het risico dat dit zich voor zal doen, wordt zeer klein geacht, aangezien er regelmatig overleggen met ROVA plaatsvinden en de financiële organisatie geborgd is.

3. Participaties in stichtingen en verenigingen

Overige samenwerkingsverbanden.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG ondersteunt gemeenten bij hun ontwikkeling en behartigt hun belangen. Als belangenbehartiger van alle gemeenten is de VNG regelmatig gesprekspartner van andere overheden leden van het parlement, maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen.

Daarnaast voert de VNG gemeenschappelijke diensten voor gemeenten uit en biedt haar leden een platform. Jaarlijks wordt de contributie op basis van het aantal inwoners vastgesteld. Voor 2022 bedroeg de bijdrage voor onze gemeente € 32.656. Daarnaast wordt er nog een jaarlijkse bijdrage betaald aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (€ 61.760).

Talentenregio

Talentenregio is een samenwerkingsverband op het gebied van Human resource management, tussen 26 decentrale overheidsorganisaties uit de regio Zwolle. Het doel van Talentenregio is om samen te werken op het gebied van intergemeentelijke mobiliteit, om een kennisnetwerk te zijn, om de arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren en om een traineetraject te bieden. De contributiekosten bedragen € 18.735 per jaar. Daarnaast wordt er nog gebruik gemaakt van de aangeboden producten van de Talentenregio.

Vereniging van Drentse gemeenten (VDG)

De Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) is de provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De VDG is van en voor de Drentse gemeenten en biedt een belangrijk platform aan haar leden om elkaar te ontmoeten, kennis te delen, gezamenlijke afspraken te maken om een gezamenlijk gezicht te zijn richting VNG, Rijk, Provincie en andere samenwerkingspartners van gemeenten. De VDG wordt ondersteund door een klein projectbureau. Dit projectbureau bestaat uit een bestuurlijk adviseur/ programmamanager en een programma-/ projectsecretaris. In 2019 is de strategische agenda van de VDG vastgesteld. Hiermee wil het bestuur invulling geven aan de wens om meer inhoudelijke focus en verdieping aan te brengen binnen de vereniging. De strategische agenda bestaat uit zes opgaven:

- Leefbaarheid en krimp
- Samen aan de slag voor het klimaat
- Goede en bereikbare zorg
- Problematische schulden
- Goed openbaar bestuur
- Omgevingswet

De bijdrage voor 2022 was € 10.522 (exclusief aanvullende bijdrage voor projecten en herstelbijdrage).

Regio Zwolle

Regio Deal Regio Zwolle is een bestuurlijke samenwerking tussen 22 verschillende gemeenten en 4 provincies rondom Zwolle.

In 2020 is volop gewerkt aan de nieuwe agenda genaamd 'Nieuwe Agenda Regio Zwolle stapt over eigen grenzen'. Binnen deze agenda wordt gewerkt aan een vijftal tafels: economie, menselijk kapitaal (HCA), leefomgeving, energie en bereikbaarheid. De tafel economie kent de bestaande sectoren/clusters, te weten: Agri&Food, Vrijtijdseconomie, Health, Kunststoffen en Logistiek. De gemeente Westerveld doet daarnaast mee aan de tafel menselijk kapitaal. Binnen de andere tafels volgt de gemeente de ontwikkelingen als het gaat om leefomgeving

met de woningbouwopgave en bedrijventerreinen, de tafel energie om de lijn te bewaren als het gaat om overkoepelende zaken en de tafel bereikbaarheid middels de verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle. We trekken daarnaast ook op met de provincie Drenthe en de andere drie gemeenten die lid zijn van de Regio Deal. Een belangrijk onderdeel van de Regio Deal is Kennispoort. Kennispoort is het innovatie-netwerk van ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. In 2020 hebben wij succes geboekt door deelname van de gemeente aan twee actielijnen uit de Regio Deal Regio Zwolle. Op het vlak van circulair produceren en consumeren en de vrijetijdseconomie hebben wij extra budget ontvangen om een versnelling te kunnen maken op deze onderwerpen. De ontwikkelingen en voortgang van de Regio Deal Regio Zwolle worden besproken in de tafel Leefomgeving.

De gemeentelijke bijdrage in 2022 is € 2,40 per inwoner.

Stichting Het Oversticht Zwolle

Het welstandstoezicht en de gemeentelijke monumentencommissie zijn in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit bij deze stichting ondergebracht, zie ook hieronder. De gemeentelijke archeoloog wordt eveneens via Het Oversticht ingehuurd. Het bestaande inhuurcontract voor de gemeentelijke archeoloog heeft een looptijd van drie jaar, ingaande 1 januari 2019 en lopende tot 1 januari 2023.

Beoordeling bouwplannen.

De gemeente Westerveld maakt voor planbeoordelingen gebruik van de commissie Ruimtelijke kwaliteit (welstandstoezicht) van Het Oversticht in Zwolle. Deze commissie heeft tot doel het uitbrengen van een onafhankelijk integraal advies over zaken in het kader van de Omgevingsvergunning aangaande bouw- en monumentenwetgeving.

Het installeren van de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van Het Oversticht is een raadsbevoegdheid. De huidige samenstelling wordt tot aan het in werking treden van de Omgevingswet, (voorzien voor 1 januari 2023 en uitgezonderd bijzondere omstandigheden) ongewijzigd gecontinueerd; behoudens natuurlijk verloop. Met ingang van 1 januari 2019 zijn de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit opnieuw (her-) benoemd.

Samenwerkingsverband UNESCO nominatiedossier 'Koloniën van Weldadigheid'

Sinds 2010 wordt er internationaal samengewerkt aan een succesvolle nominatie van de voormalige Rijkskoloniën van Weldadigheid tot UNESCO Werelderfgoed. De gemeente Westerveld is één van de voortrekkers geweest voor uitbreiding van het dossier en heeft in 2012 een bestuurlijk charter ondertekend, waarin we deze intentie (zowel op het gebied van personele inzet als financieel) hebben bevestigd. Uiteindelijk zijn vier van de zeven Koloniën van Weldadigheid ingeschreven als UNESCO Werelderfgoed, waarvan twee in onze gemeente liggen:

Frederiksoord en Wilhelminaoord (inclusief een deel van de Oost- en Westvierdeparten in Weststellingwerf, Fryslân). De gemeente Westerveld heeft zitting in de stuurgroep en een ambtelijk managementteam, beide staan onder voorzitterschap van de provincie Drenthe. Naast de gemeente Westerveld zijn de overige partners binnen het samenwerkingsverband de gemeenten Noordenveld (Dr.), Steenwijkerland, Ommen en Hardenberg (Ov), Weststellingwerf (Fr), Stad Hoogstraaten (Provincie Antwerpen) en Merksplas (Provincie Antwerpen), de provincies Drenthe, Overijssel, Fryslân en Antwerpen. De Vlaamse partners worden vertegenwoordigd door Het Kempens Landschap als zijnde het uitvoeringsorgaan van de Provincie Antwerpen.

Op lokaal niveau wordt in een coördinatiemodel samengewerkt met de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf. Westerveld ondersteunt Weststellingwerf op ambtelijk niveau voor het UNESCO deel van de Oost- en Westvierdeparten. Er vinden afstemmingsgesprekken plaats met de belangrijkste stakeholders in het dossier – inwoners, ondernemers uit de recreatie- en toeristische sector, gekoepeld in Stichting Weldadig Oord, Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de agrarische sector, samengebracht in de Vereniging Agrarische

Belangen Oorden en Parten. Met de agrarische sector en de gemeenten Weststellingwerf en Steenwijkerland is een bestuurlijk convenant afgesloten over het agrarisch grondgebruik binnen de aangewezen UNESCO kern- en bufferzones. Door de succesvolle uitrol van het coördinatiemodel heeft ons component inmiddels binnen het dossier een voorbeeldfunctie. Door alle partners wordt aan de hand van een door de stuurgroep vastgesteld werkplan gewerkt aan gemeenschappelijke communicatie (het verhaal van de zeven) en het UNESCO managementplan (voor de UNESCO geregistreerde vier Koloniën in Nederland en België). Vier keer per jaar wordt er met alle partijen in ons gebied een z.g. 'Stakerholdersklankbordoverleg' georganiseerd, twee keer per jaar wordt er een stuurgroep georganiseerd. De gemeente Westerveld heeft zich middels het UNESCO managementplan financieel en op het gebied van personele inzet aan het dossier gecommitteerd.

WRZ Zwolle

Het Werkbedrijf Regio Zwolle (WRZ) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de regio Zwolle, het UWV Werkbedrijf, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen. Het Werkbedrijf heeft geen rechtspersoonlijkheid, maar is een netwerk van partijen die samenwerken op basis van een af te sluiten convenant aan het oplossen van arbeidsmarktvraagstukken in de regio. De individuele partijen besluiten ieder voor zich tot samenwerking in het Werkbedrijf.

Momenteel aan het werk met de herstel aanpak Werkgelegenheid daarbij bouwt Regio Zwolle voort op wat er al is in de regio. Het afgelopen jaar en de afgelopen maanden hebben we een eigen crisisaanpak binnen de Human Capital Agenda en Werkbedrijf Regio Zwolle. Crisisaanpak wordt verbonden aan hetgeen wat we in afgelopen periode met elkaar hebben opgebouwd en de verbinding gelegd met economie en werk.

P10-gemeenten

De P10 is het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. De inmiddels dertig grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veel dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten. In P10-verband brengen zij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. De P10 is samen met andere organisaties zoals LTO, Vereniging Kleine kernen, Netwerk Platteland, één van de organisaties die de Plattelandsthema's onder de aandacht brengt van diverse partijen. Gesprekspartners zijn o.a. VNG en diverse ministeries.

De P10 maakt zich onder meer sterk voor:

- Functieveranderingen op het Platteland
- Nieuwe Economische kansen in de Buitengebieden
- Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs)
- Recreatie en toerisme
- Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden)
- Natuur- en waterbeheer, duurzaamheid
- Relatie Plattelandsgemeente en Gemeentefonds.

De contributie voor onze gemeente bedraagt € 7.500 per jaar.

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf grondbeleid beschrijft het grondbeleid in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Het gemeentebestuur formuleert de doelstellingen en het grondbeleid is hieraan ondersteunend. Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid, de uitvoering van het grondbeleid, de actuele financiële positie, de winstneming en de risico's en voorzieningen weer. De niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn, zoals vastgelegd in het BBV, opgenomen als materiële vaste activa.

Visie op grondbeleid

De gemeente Westerveld hanteert sinds de vaststelling van de nieuwe Nota Grondbeleid (2021) een situationeel grondbeleid. De markt heeft de ruimte om te ondernemen, maar wanneer de gemeente het nodig acht om meer invloed op het grondbeleid te hebben dan wordt actief grondbeleid ingezet. Het financiële risico van het grondbeleid dient voor de gemeente aanvaardbaar te zijn. Bij maatschappelijk interessante initiatieven wordt het financiële risico zorgvuldig afgezet tegen het maatschappelijk belang.

Uitvoering grondbeleid

Algemeen

Als in onderstaande wordt gesproken over resultaat, dan is dat het verwachte resultaat aan het eind van de grondexploitatie. Op basis van gerealiseerde en nog te realiseren baten en lasten in de toekomst wordt op basis van de PoC-methode (percentage of completion), een berekening gemaakt voor de tussentijdse winst. Dit wordt berekend naar de mate waarin de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Kort gezegd kan 25% van de verwachte winst worden genomen als 50% van de kosten en 50% van de opbrengsten zijn gerealiseerd.

Bouwgrond in exploitatie

Zorgvlied

Het plan in Zorgvlied bevat 15 kavels die zijn uitgegeven voor woningbouw. Begin 2022 waren alle kavels al verkocht en in heel 2022 werd het gebied woonrijp gemaakt. Het plan is civieltechnisch gereed en in 2023 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd om het gebied woonrijp te maken, daarna kan de exploitatie worden afgesloten. Hoewel het plan financieel voordelig is, kan er dit jaar geen winst worden genomen en moet een bedrag van € 18.000 worden gedekt (voorziening), Volgens de POC-methode. Dit is het gevolg van de gecumuleerde winst die in voorgaande jaren al is genomen van € 288.000. Hierna komt het te verwachten voordelige resultaat uit op € 12.000 (NCW per 1-1-2023).

Kalterbroeken

Kalterbroeken is een woningbouwproject waarin 93 woningen worden toegevoegd aan Diever. Per 1-1-2022 zijn 84 kavels voor woningbouw uitgegeven, en de laatste kavel is in 2022 verkocht. In 2021 is het niet gelukt het bestemmingsplan voor microwonen te herzien en daardoor zijn deze 8 kavels nog niet uitgegeven. Dit staat nu voor 2023 in de planning. Momenteel zijn wij bezig met de uitgifteprocedure. De verwachting is dat de kavels in 2023 nog worden geleverd. Het project is civieltechnisch gereed. De laatste werkzaamheden zijn gepland voor 2023, waarna het project aan het eind van het jaar kan worden afgesloten. Ook hier overschrijdt de in eerdere jaren genomen winst het positieve resultaat, waardoor een bedrag van € 215.000 moet worden gedekt. Door deze wijziging is het verwachte financiële resultaat € -58.000 nadelig (NCW per 1-1-2023).

Vledder Noord fase 1b

In dit plan is ruimte voor circa 45 woningen. Een deel hiervan heeft al een uitgewerkte woonbestemming. Op een ander deel van de het plan ligt nu nog een maatschappelijke bestemming. De bedoeling is om ook hier woningen mogelijk te maken. In 2022 zijn 24 van de 26 kavels geleverd. Momenteel zijn we druk bezig met bouwen. De verwachting is dat de laatste kavels in 2023 worden verkocht. Om fase 1b af te kunnen ronden, dient het meest oostelijke gedeelte van het bestemmingplan te worden gerealiseerd. Op dit moment zijn er gesprekken over de invulling hiervan. De grondexploitatie sluit naar verwachting met een nadelig financieel resultaat. In 2022 werd nog een nadelig financieel resultaat verwacht van € 396.000 (NCW per 1-1-2022). Na de actualisatie is dit een nadelig resultaat van circa € 998.000 (NCW per 1-1-2023). Deze verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de tweede fase van dit plan waarschijnlijk voornamelijk sociale woningbouw zal worden gerealiseerd. Dit heeft een nadelig effect op de hoogte van de opbrengsten. Er is een voorziening opgenomen in deze jaarrekening van € 285.000 om dit tekort te dekken.

Moersberger Erven

Dit plan betreft de uitbreiding van het bedrijventerrein aan de Moersberger Erven te Nijnsleek. Het terrein is uitgebreid met 4 kavels. De laatste twee kavels zijn in 2022 geleverd. Er worden momenteel bedrijfspanden gebouwd op de kavels. De Laatste werkzaamheden zijn gepland voor eind 2023, daarna kan het project afgesloten worden. Het verwachte financieel resultaat is circa € 38.000 voordelig (NCW per 1-1-2023). Omdat er al opbrengsten zijn gerealiseerd en het een financieel voordelig plan is, kan in dit plan een tussentijdse winst worden genomen. Deze bedraagt circa € 28.000.

Vledderveen

De grondexploitatie Vledderveen is in 2021 vastgesteld en betreft de uitgifte van kavels ten behoeve van maximaal 21 woningen. Deze kavels worden in 2 fasen uitgegeven. De uitgifte van de eerste fase is eind 2021 gestart. Alle tien de kavels zijn direct gereserveerd en 4 zijn in 2022 verkocht. In 2022 zijn de werkzaamheden begonnen om het gebied bouwrijp te maken. De verwachting is dat Vledderveen vanaf november 2023 woonrijp gemaakt wordt. Naast het woonrijp maken vinden er nog wat kleinere werkzaamheden plaats. De opbrengsten van de tweede fase worden in 2024 verwacht. In 2025 kan de grondexploitatie vervolgens worden afgesloten. Het verwachte financiële resultaat is circa € 539.000 voordelig (NCW per 1-1-2023). Er kan winst genomen worden, ten bedrage van € 36.000.

Meenteweg-Oeveraseweg – Havelte

Deze grondexploitatie betreft de afronding van een bedrijventerrein in Havelte. Op dit bedrijventerrein is nog een kavel van 1,6 hectare beschikbaar. De locatie is nog niet bouwrijp gemaakt. Er moeten nog werkzaamheden plaats vinden voordat het terrein geschikt is voor eventuele uitgifte. Verder moeten er nog werkzaamheden in de openbare ruimte plaatsvinden, zoals in het bestemmingsplan is opgenomen. In 2022 was de verwachting nog dat het project in 2024 kon worden afgesloten, dit is nu met een jaar opgeschoven naar 2025. Deze vertraging komt doordat er geen prioriteit is gegeven aan het uitgeven van dit bedrijventerrein. In 2022 werd nog een nadelig financieel resultaat verwacht van € 40.000 (NCW per 1-1-2022). Dit is nu verslechterd tot een negatief resultaat van 137.000 (NCW per 1-1-2023). De voorziening hiervoor is aangepast en bedraagt circa € 37.000.

Aldi-locatie Valderseweg Dwingeloo

Deze grondexploitatie is in 2021 vastgesteld. Het betreft de sanering en gedeeltelijke uitgifte van een perceel grond van circa 9.000 m² ten behoeve van een supermarkt. In 2022 is het gebied geleverd en woonrijp gemaakt. De laatste werkzaamheden zijn voor het eerste half van 2023 gepland, daarna kan het project worden afgesloten. Het

verwachte financiële resultaat is circa € 78.000 voordelig (NCW per 1-1-2023). Er kan winst genomen worden, ten bedrage van € 62.000.

Actuele financiële positie

Bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Winst-neming	Voor-ziening	Boekwaarde 31-12-2022
Zorgvlied Noord - Oost	-68	26	-	-19		-61
Kalterbroeken Diever	-483	508	162	-215	58	-410
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	122	7	-	-17	137	-25
Vledder Noord fase 1b	461	573	792	-285	998	-1.042
Moersberger Erven	80	10	173	28		-56
Complex Aldi Dwingeloo	-57	662	869	62		-200
Complex Vledderveen	22	195	172	36		81
Totaal bouwgronden in exploitatie	78	1.980	2.167	-410	1.192	-1.713
<u>Voorzieningen t/m 2022</u>						
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-37	-100			-137	-
Vledder Noord fase 1b	-396	-601			-998	-
Kalterbroeken Diever	-	-58			-58	-
Totaal bouwgronden in exploitatie	-355	1.221	2.167	-410	0	-1.713

Bouwgrond in exploitatie excl. winstnemingen

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2022	Prognose lasten	Prognose baten	Geraamd resultaat (EW)	Geraamd resultaat (NCW)
Zorgvlied Noord-Oost II	-41	28	-	13	13
Kalterbroeken Diever	-137	539	525	123	-58
Meenteweg / Oeveraseweg Havelte	129	721	782	-69	-137
Vledder Noord fase 1B	242	1.234	517	-959	-998
Moersberger Erven	-84	51	6	39	38
Complex Aldi Dwingeloo	-264	181	0	82	78
Complex Vledderveen	45	272	880	563	539
Totaal bouwgronden in expl.	-110	3.026	2.710	-300	-525
<u>Voorzieningen t/m 2022</u>	-1.192				
Totaal bouwgronden in expl.	-1.176				

De tabel laat zien welke baten en lasten nog gepland staan tot de voltooiing van de grondexploitatie. De prognose geeft een voorspelling over het toekomstig financieel resultaat. Voor de grondexploitaties Kalterbroeken, Meenteweg-Oeveraseweg en voor Vledder Noord fase 1b resteert op basis van verwachtingen een nadelig financieel resultaat. Hiervoor worden voorzieningen opgenomen.

Voorzieningen

Voor Kalterbroeken is per 31-12-2022 een voorziening genomen van € 58.000. Voor Meenteweg / Oeveraseweg is per 31-12-2022 een voorziening genomen van € 137.000. Voor de ontwikkeling Vledder Noord fase 1b is een voorziening genomen van € 998.000. Deze bedragen zijn voldoende.

Winstneming

Volgens de commissie BBV moet winst (tussentijdse winstname) worden genomen op het moment dat er in een grondexploitatie opbrengsten zijn. Volgens de POC-methode (percentage of completion, een methode die het aandeel van de gerealiseerde opbrengsten afzet tegen het aandeel van de gerealiseerde kosten en de te verwachten winst) is de te nemen winst jaarlijks te berekenen. Met de jaarrekening van 2022 is op deze wijze een winst van € 126.000 uit de grondexploitaties van Vledderveen, Aldi Dwingeloo en Moersberger Erven genomen.

Risico's

In het algemeen kan gesteld worden dat er weinig risico's zijn bij onze grondexploitaties. Voor de verliezen die we kunnen inschatten is een voorziening opgenomen. Op dit moment betreft dat Zorglied, Kalterbroeken, Meenteweg-Oeveraseweg en Vledder Noord fase 1b.

Voor grondexploitaties die in uitvoering zijn, geldt dat er een algemeen risico is dat deze ontwikkeling uiteindelijk niet (volledig) voltooid worden. Er is geprobeerd om het risico hierop zo veel mogelijk te beperken door middel van diversiteit in woningtypologieën, behoefteonderzoek en het hanteren van marktconforme grondprijzen. Voor vrijwel alle grondexploitaties is een passend vigerend bestemmingsplan. Alleen voor een deel van het plan Vledder Noord fase 1b is een bestemmingsplanwijziging nodig. Dit levert een risico op; het is namelijk nog niet zeker of de beoogde ontwikkeling hier plaats kan vinden. Ons inziens is dit een relatief klein risico en is dit al gedeeltelijk opgevangen door genoeg tijd voor deze ontwikkeling in de grondexploitatie op te nemen. Voor nadere inschatting van de risico's in breder verband wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Zie ook paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Deel B: Jaarrekening

B.1. Balans per 31 december

Balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12- 2022	31-12- 2021	x	Passiva	31-12- 2022	31-12- 2021
<u>Vaste Activa</u>				<u>Vaste Passiva</u>		
Immateriële vaste activa				Eigen vermogen		
-Bijdragen aan activa in eigendom van derden	10	13		- Algemene reserve	3.277	2.282
Materiële vaste activa				- Bestemmingsreserves	13.590	13.376
- Investerings met een economisch nut	27.044	25.875		- Gerealiseerde resultaat	3.813	1.916
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.208	1.323		Subtotaal eigen vermogen	20.553	17.574
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	12.612	12.568		Voorzieningen		
Subtotaal materiële vaste activa	40.863	39.766		- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.802	1.910
Financiële vaste activa				- Egalisatievoorzieningen	5.153	4.241
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	563	563		- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5.665	5.130

- Leningen aan deelnemingen	-	-	Subtotaal voorzieningen	12.619	11.281
- Overige langlopende leningen	-4	-2	Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
- Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	670	665	- Onderhandse leningen van: binnenlandse banken en overige financiële instellingen	15.730	8.345
Subtotaal financiële vaste activa	1.229	1.226	Subtotaal vaste schuld	15.730	8.345
Totaal vaste activa	42.102	41.005	Totaal vaste passiva	49.115	37.200

Vlottende activa

Vlottende passiva

Vorraden

- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.713	-355			
- Gereed product en handelsgoederen	4	2			
Subtotaal voorraden	-1.709	-353			

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

- Vorderingen op openbare lichamen	3.971	4.324	- Kasgeldleningen	-	7.000
- Rekening courantverhouding met het Rijk	5.786	1.931	- Banksaldi	-	-

- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-	-	- Overige schulden	2.415	2.747
- Overige vorderingen	1.228	614			
Subtotaal uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	10.984	6.869	Subtotaal netto-vlottende schuld	2.415	9.747
Liquide middelen			Overlopende passiva		
- Kassaldi	2	-	- Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar	2.135	1.292
- Banksaldi	269	227	- Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	1.907	1.676
Subtotaal liquide middelen	271	227	Subtotaal overlopende passiva	4.042	2.968
Overlopende activa					
- Overige nog te ontvangen bedragen	3.926	2.166			
Totaal vlottende activa	13.471	8.910	Totaal vlottende passiva	6.457	12.715
Totaal activa	55.573	49.915	Totaal Passiva	55.573	49.915
			Gewaarborgde geldleningen	3.445	3.860
			Garantstellingen	29.501	26.864

B.2. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2022

Rekening 2022

Onderstaand baten en lasten per programma.

Bedragen x €1.000

Programma	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
Lasten					
0. Bestuur en ondersteuning	2.871	2.141	2.336	2.043	-293
1. Veiligheid	1.489	1.587	1.617	1.584	-34
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	3.284	3.681	3.554	3.594	40
3. Economie	1.666	1.830	2.150	1.569	-581
4. Onderwijs	1.416	1.516	1.655	1.719	64
5. Sport, cultuur en recreatie	4.735	4.295	4.637	4.296	-341
6. Sociaal domein	22.596	21.563	25.117	23.931	-1.187
7. Volksgezondheid en milieu	6.125	5.766	5.990	5.523	-466
8. VHROSV	2.558	4.315	7.788	5.318	-2.470
Totaal Lasten	46.740	46.693	54.845	49.577	-5.268
Baten					
0. Bestuur en ondersteuning	348	354	354	376	21
1. Veiligheid	92	15	15	14	-2
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	413	334	334	368	34
3. Economie	2.814	2.512	2.431	2.133	-299
4. Onderwijs	211	194	336	364	29
5. Sport, cultuur en recreatie	367	269	319	326	7
6. Sociaal domein	5.431	3.796	5.641	5.660	19
7. Volksgezondheid en milieu	5.377	5.095	5.095	5.100	4
8. VHROSV	1.440	2.814	5.417	2.551	-2.866
Totaal Baten	16.492	15.384	19.943	16.891	-3.052
Totaal saldo programma's	-30.248	-31.309	-34.902	-32.686	2.215

Overhead en VpB (onvoorzien onder alg. dekkingsmiddelen)

0.4 betreft overhead en VpB.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
0.4 Overhead					
Lasten	8.936	9.914	10.828	9.348	-1.480
Baten	405	66	66	141	76
Totaal 0.4 Overhead	-8.531	-9.848	-10.762	-9.206	1.555
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)					
Lasten	393	0	0	-237	-237
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-393	0	0	237	237
Totaal overhead, vpb en onvoorzien	-8.924	-9.848	-10.762	-8.969	1.792

Algemene dekkingsmiddelen (inclusief onvoorzien)

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
Lasten	664	422	477	544	67
Baten	40.876	41.285	44.845	45.306	461
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	40.212	40.863	44.368	44.762	394

Saldo baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
Lasten	56.733	57.030	66.149	59.223	-6.927
Baten	57.773	56.735	64.854	62.338	-2.516
Saldo Baten en Lasten	1.039	-295	-1.295	3.116	4.411

Mutatie in de reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
Onttrekkingen	1.936	677	2.774	2.657	-117
Stortingen	1.059	25	1.347	1.950	603
Totaal mutatie in de reserves	876	652	1.427	707	-720

Resultaat boekjaar

Het resultaat betreft de storting in de algemene reserve.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
Onttrekkingen	0	0	1.529	0	-1.529
Stortingen	0	357	1.660	3.813	2.153
Resultaat boekjaar	0	-357	-131	-3.813	-3.681

B.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding grondslagen

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Gemeenten kunnen in geval van nood terugvallen op een garantie vanuit het Rijk. Daarnaast is rekening gehouden met de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) en de financiële verordening conform artikel 212 gemeentewet. In de financiële verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie vastgelegd. De BBV-voorschriften en de financiële verordening vormen de basis voor de balans, het overzicht van baten en lasten en de toelichtingen.

B.3.1. Algemene grondslagen voor waardering

Waardering activa en passiva

De waardering van de activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De jaarstukken zijn opgesteld uitgaande van de veronderstelde continuïteit van de gemeentelijke organisatie.

Vaste activa

Afschrijving

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid van de Financiële verordening gemeente Westerveld. De afschrijving van activa start bij de ingebruikname van het desbetreffende goed, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen. De afschrijvingsmethodiek is lineair waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

Gronden en terreinen	13 – 38 jaar (op grond zelf wordt niet afgeschreven)
Woonruimten	18 – 50 jaar
Bedrijfsgebouwen	13 – 50 jaar
Grond- weg en waterbouwkundige	15 – 50 jaar
Overige materiële vaste activa	4 – 25 jaar

Een gedetailleerder overzicht van de afschrijvingstermijn is opgenomen in de bijlage afschrijvingsbeleid van de financiële verordening gemeente Westerveld 2020 .

Rente

De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en eventuele afwaarderingen

wegens duurzame waardeverminderingen. Kosten voor het afsluiten van nieuwe geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen derden die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Voorraden

Binnen de post voorraden wordt onderscheid gemaakt in de volgende soorten voorraden: grond- en hulpstoffen, onderhanden werk (waaronder bouwgronden in exploitatie), gereed product en handelsgoederen en vooruitbetalingen. De voorziening voor verliesgevende grondexploitaties worden gewaardeerd tegen contante waarden.

Grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord.

Onderhanden werk

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk toegerekende rente.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Voor het bepalen daarvan geldt de verplicht voorgeschreven methode van percentage of completion (POC-methode). Zolang er geen sprake is van een tussentijdse winstneming worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit

de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Hieronder vallen onder andere de uitgeleende gelden en vorderingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

Vorderingen (debiteuren)

De vorderingen en schulden zijn statisch bepaald en gewaardeerd tegen nominale waarde. In de financiële verordening is bepaald dat voor de vorderingen een voorziening wegens oninbaarheid wordt gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid (de zogenaamde individuele toets). Voor openstaande vorderingen betreffende onroerendezaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing wordt, met uitzondering van individuele vorderingen groter dan € 50.000, een voorziening wegens oninbaarheid gevormd ter grootte van het historische percentage van oninbaarheid.

Schatkistbankieren en drempelbedragen

In principe dienen alle overtollige middelen in de Rijks schatkist te worden aangehouden. Het zogenaamde drempelbedrag is hierop een uitzondering. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van het begrotingstotaal van de gemeente) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Dit bedrag staat verantwoord op de rekeningcourantverhouding met het Rijk.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans ook gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd. Conform het advies van de commissie BBV vindt er geen rentetoerekening plaats aan de reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen of, dan wel het voorzienbare verlies. Rentetoerekening aan voorzieningen is wettelijk niet toegestaan tenzij de waardering tegen contante waarde is of voorzieningen als gevolg van bijdragen van derden dit verplicht stellen. Bij de gemeente Westerveld is daarvan sprake bij de voorziening aangaande de pensioenverplichtingen ten behoeve van de voormalig wethouders. Deze is tegen de contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben van oorsprong een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

B.3.2. Algemene grondslagen voor resultaatbepaling

Grondslagen resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld. De lasten worden bepaald met inachtneming van de eerder vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume betreffen een uitzondering. Deze worden toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De mutaties in reserves worden, zowel bij de begroting als bij de rekening, afzonderlijk verantwoord. Zowel het totaal van het saldo van baten en lasten als het rekeningresultaat zijn hierdoor inzichtelijk.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het college over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat zij schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten. Eventuele schattingen en hiermee verbonden aannames zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van het jaarverslag wordt dit bedrag bestemd.

B.4. Toelichting op de balans per 31 december

B.4.1. Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa van de gemeente Westerveld bestaan enkel uit bijdragen aan activa in eigendom van derden en dit betreft uitsluitend de investeringsbijdrage aan de Havelter Tennis Club in 2011. Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt opgebouwd:

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	13	-	-	3	-	10
Totaal Immateriële activa	13	-	-	3	-	10

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa is geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardevermindering. Onder de bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. De afschrijvingslasten zijn niet toegelicht omdat dit jaarlijks terugkerende lasten betreft. Een gedetailleerd overzicht van de investeringen per 'nut' is terug te vinden in bijlage 3.

Investeringen met economisch nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut is als volgt:

Investeringen met economisch nut	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden- en terreinen	3.271	2.200	-	20	-	5.451
Bedrijfsgebouwen	20.630	-	-	979	-	19.651
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	169	326	-	286	2	208

Vervoersmiddelen	1.154	109	23	160	-	1.080
Machines, apparaten en installaties	506	28	-	124	-	410
Overige materiele vaste activa	145	125	-	26	-	244
Totaal economisch nut	25.875	2.788	23	1.595	2	27.044

De investering van € 2,2 miljoen betreft de aankoop van gronden. De gepresenteerde desinvestering vervoersmiddelen betreft de verkoop van auto's. Zie de toelichting onder programma Overhead.

Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is als volgt:

Investerings met economisch nut, waarvoor heffing wordt geheven	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	1.134	-	-	94	-	1.040
Machines, apparaten en installaties	189	-	-	22	-	167
Totaal economisch nut vv. heffing	1.323	-	-	116	-	1.208

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut is als volgt:

Investerings in de openbare ruimte	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
---------------------------------------	--------------------------	-------------	----------------	--------------	--------------------	--------------------------

**met
maatschappelijk nut**

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.388	703	-	450	160	12.481
---	--------	-----	---	-----	-----	--------

Overige materiele vaste activa	180	-	-	49	-	131
--------------------------------	-----	---	---	----	---	-----

Totaal maatschappelijk nut	12.568	703	-	499	160	12.612
---------------------------------------	---------------	------------	----------	------------	------------	---------------

De bijdrage derden betreft een BDU uitkering voor wegreconstructie van Naamen (€30.000), ruimtelijk actieplan Havelte (€26.951), GVVP fietspaden (€13.935), GVVP Markering fietspaden (€10.109), fietspad startbaan (€48.459) en bijdrage Regiodeal en provincie Overijssel voor de aanleg van parkeerterrein t.b.v. paardensport van respectievelijk € 18.347 en € 12.076.

Aanvullend dient met ingang van de jaarrekening 2018 onderscheid gemaakt te worden in de activa in de openbare ruimte met maatschappelijke nut met een aanschafdatum van voor 1 januari 2017 en een aanschafdatum van na 1 januari 2017. Met onderstaand overzicht is aan deze voorwaarde voldaan.

**Investerings in
de openbare
ruimte
met
maatschappelijk
nut**

Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Desinvestering	Afschrijving	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
--------------------------	-------------	----------------	--------------	--------------------	--------------------------

Aanschaf voor 1 januari 2017	3.371	-	-	225	-	3.146
------------------------------	-------	---	---	-----	---	-------

Aanschaf na 1 januari 2017	9.197	703	-	274	160	9.466
----------------------------	-------	-----	---	-----	-----	-------

Totaal maatschappelijk nut	12.568	703	-	499	160	12.612
---	---------------	------------	----------	------------	------------	---------------

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa is als volgt opgebouwd:

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Kap. verstreking aan deelnemingen	563	-	-	-	-	563
Overige langlopende leningen	-2	1	-	3	-	-4
Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	665	6	-	1	-	670
Totaal financiële vaste activa	1.226	7	-	4	-	1.229

Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen

Het saldo bestaat voornamelijk uit de kapitaalverstrekingen (aandelen) aan de ROVA en de BNG bank. De volledige post kapitaalverstrekingen aan deelnemingen is als volgt:

Kapitaalverstrekingen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Aandelen Waterleidingmij Drenthe (WMD)	1	-	-	-	-	1
Aandelen Rendo N.V.	36	-	-	-	-	36

Aandelen Waterleidingmij. Vitens	4	-	-	-	-	4
Aandelen Enexis Holding B.V.	15	-	-	-	-	15
Aandeel Publiekbelang Elektr. Prod. B.V.	6	-	-	-	-	6
Aandelen ROVA	384	-	-	-	-	384
Aandelen BNG	118	-	-	-	-	118
Totaal kapitaalverstrekkinge n	564	-	-	-	-	564

Er zijn geen mutaties in dit jaar.

Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen bestaan uit de nog te verrekenen posten inzake de fietsregeling.

Overige langlopende leningen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Fietsplan gemeente Westerveld	-2	1	-	3	-	-4

Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer

De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer betreffen de uitzettingen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). De uitzettingen bij de SVN zijn de zonne- en startersleningen. Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Overige uitzettingen met een	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
------------------------------------	--------------------------	---------------	--------------	-----------	--------------	--------------------------

looptijd van één
jaar of langer

Starterslening (4281)	442	6	-	1	-	447
Zonnelening 2016 (4283)	31	-	-	-	-	31
Zonnelening 2016 (4284)	2	-	-	-	-	2
Zonnelening 2017 (4285)	85	-	-	-	-	85
Zonnelening 2018 (4286)	23	-	-	-	-	23
Zonnelening 2019 (9632)	82	-	-	-	-	82
Totaal Overige uitzettingen	665	6	-	1	-	670

B.4.2. Vlottende activa

Voorraden

De voorraden van de gemeente Westerveld bestaan uit bouwgronden in exploitatie en gereed product en handelsgoederen. Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Voorraden	Boekwaard e 31-12- 2021	Vermeerderin g	Verminderin g	Winstnemin g	Voorzienin g	Boekwaard e 31-12- 2022
Bouwgronden in exploitatie	-355	1.980	2.167	-411	760	-1.713
Gereed product en	2	2	-	-	-	4

handelsgoedere
n

Totaal Vorraden	-353	1.982	2.167	-411	760	1.709
----------------------------	-------------	--------------	--------------	-------------	------------	--------------

Bouwgronden in exploitatie

In 2022 zijn er een zevental lopende bouwgrondexploitaties. Dit betreffen Meenteweg – Oeveraseweg (Havelte), Zorgvlied Noord-Oost II (Zorgvlied), Kalterbroeken (Diever), Moersberger Erven, Vledder Noord fase 1B, Complex Aldi Dwingeloo en Complex Vledderveen. De voorziening Meenteweg-Oeveraseweg neemt toe met € 100.336 en de voorziening voor Vledder Noord 1B neemt toe met € 601.453 . Omdat Kalterbroeken thans een negatieve netto contante waarde heeft wordt in 2022 daarvoor een voorziening opgenomen van € 57.671. Van de bouwgronden in exploitatie wordt het volgende overzicht weergegeven:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Winstneming	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2022
Zorgvlied Noord-Oost II	-68	26	-	-19		-61
Kalterbroeken Diever	-483	508	162	-215	58	-410
Meenteweg / Oeveraseweg Havelte	122	7	-	-17	137	-25
Vledder Noord fase 1B	460	573	792	-285	998	-1.042
Moersberger Erven	80	10	173	28		-56
Complex Aldi Dwingeloo	-57	662	869	62		-200
Complex Vledderveen	22	195	172	36		81

Totaal bouwgronden in expl.	78	1.980	2.167	-410	1.192	-1.713
<u>Voorzieningen t/m 2022</u>						
Meenteweg / Oeveraseweg Havelte	-37	-100	-	-	-137	-
Vledder Noord fase 1B	-396	-601	-	-	-998	-
Kalterbroeken Diever	-	-58			-58	-
Totaal bouwgronden in expl.	-355	1.221	2.167	-410	0	-1.713

De bouwgronden in exploitatie, alsmede de toelichting op de winstneming en de prognose van de nog te verwachten resultaten, zijn nader toegelicht in de paragraaf G: grondbeleid.

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31- 12-2022	Prognose lasten	Prognose baten	Geraamd resultaat (EW)	Geraamd resultaat (NCW)
Zorgvlied Noord-Oost II	-41	28	-	13	13
Kalterbroeken Diever	-137	539	525	123	-58
Meenteweg / Oeveraseweg Havelte	129	721	782	-69	-137
Vledder Noord fase 1B	242	1.234	517	-959	-998

Moersberger Erven	-84	51	6	39	38
Complex Aldi Dwingeloo	-264	181	0	82	78
Complex Vledderveen	45	272	880	563	539
Totaal bouwgronden in expl.	-110	3.026	2.710	-300	-519

Voorzieningen t/m
2022 -1.192

**Totaal bouwgronden
in expl. -1.176**

Omdat de Netto Contante Waarde (NCW) van de grondexploitatie Meenteweg / Oeveraseweg, Vledder Noord fase 1B en Kalterbroeken negatief is, wordt een voorziening opgenomen welke onder de voorraad bouwgronden wordt gepresenteerd.

Gereed product en handelsgoederen

Dit betreft in zijn volledigheid de voorraad gezondheidsverklaringen (CBR).

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	Boekwaarde 31- 12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31- 12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	4.324	8.426	8.780	3.971
Rekeningcourantverhouding met het Rijk	1.931	3.854	-	5.786
Overige vorderingen	614	66.917	66.303	1.228

Totaal Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	6.869	79.197	75.083	10.985
---	--------------	---------------	---------------	---------------

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit een openstaande debiteurenpositie bij openbare lichamen (€ 837.000), overige vorderingen (dividendbelasting € 95.000) en te verrekenen btw (€ 3.038.000). De debiteurenpositie bij openbare lichamen betreft de eindafrekening algemene uitkering over 2022 (€ 450.000 en een openstaand bedrag voor permanente verkeerseducatie bij de provincie Drenthe (€ 184.000).

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen: debiteuren	813	837	813	837
Vorderingen op openbare lichamen: overige	111	95	111	95
Vorderingen op openbare lichamen: BTW	3.400	7.494	7.856	3.038
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	4.324	8.426	8.780	3.971

Rekening-courantverhouding met het Rijk

De rekening-courantverhouding met het Rijk betreft het bedrag dat is gestald in 's Rijks schatkist (schatkistbankieren). Voor de verantwoording over het schatkistbankieren conform wettelijke bepalingen wordt verwezen naar paragraaf D: Financiering. Omdat dit jaar een langlopende lening van € 6 miljoen is aangetrokken en de besteding voor investeringen achterblijft bij de verwachtingen neemt dit saldo toe naar € 5,8 miljoen.

Overige vorderingen

Bij de debiteurenpositie is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid. In 2022 is voor een bedrag van € 16.000 aan vorderingen oninbaar verklaard. Deze oninbare vorderingen zijn ten laste gekomen van de voorziening. Daarnaast is aan de hand van de debiteurenanalyse bepaald dat een bedrag van € 67.000 aanvullend voorzien moet worden. Voor de gehanteerde systematiek wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen. De voorziening voor debiteuren werk en inkomen bedraagt € 633.479. De overige vorderingen bestaan uit de Kruisposten (€ 1.000) en de afgedragen loonbelasting voor ex-WSW-ers. Het debiteurensaldo is inclusief de debiteuren werk en inkomen (€ 754.000). Een gedetailleerde specificatie van de debiteurenpositie volgt hieronder:

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Debiteuren (regulier)	903	54.702	54.218	1.387
Debiteuren (belastingen)	526	11.970	11.906	590
AF: Voorzieningen voor oninbaarheid	-815	67	-	-747
Totaal debiteuren	614	66.739	66.123	1.230
Overige vorderingen	-	177	180	-3
Totaal Overige vorderingen	614	66.917	66.303	1.228

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de bank- en kassaldi. Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022
Legeskas	1	1
Kas Oekraïne	-	1
Totaal Kassaldi	1	2
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	-168	230
BNG (participatie)	361	20
Rabobank Havelte	34	18
Totaal Banksaldi	227	269

Totaal Liquide middelen**227****271****Overlopende activa**

Voor sommige projecten is een subsidiebeschikking ontvangen van overheidsorganen. Voor zover er al subsidiabele kosten zijn gemaakt, is een deel van de toegezegde subsidie als opbrengst verantwoord in 2022. Het deel van die opbrengst wat hoger is dan een eventueel voorschot wat daadwerkelijk is ontvangen, is opgenomen onder de nog te ontvangen bijdragen. De overige overlopende activa bestaan uit overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Overige overlopende activa	162	826	162	826
Overige nog te ontvangen bedragen	2.166	2.180	2.166	2.180
Nog te ontvangen van het Rijk	-	791	-	791
Nog te ontvangen van andere overheden	68	82	-	150
Totaal Overlopende activa	2.396	3.879	2.328	3.947

Overige overlopende activa

Deze hebben betrekking op reeds ontvangen facturen in 2022 die betrekking hebben op 2023. onder overige nog te ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die bestaan uit afrekening beschermd wonen (€526.000) en de afrekening toeristenbelasting € 797.000, afrekening ONS € 147.000.

B.4.3. Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten. De aard van de reserve en de individuele mutaties op iedere reserve is hieronder afzonderlijk toegelicht.

Algemene reserve

De algemene, ook wel vrije reserve genoemd, is de reserve waar door de gemeenteraad geen bestemming aan is gegeven. Gevolg hiervan is dat deze reserve in beginsel vrij besteedbaar is. Deze reserve ontstaat door overschotten en tekorten in de exploitatie, welke niet in de resultaatbestemming specifiek worden bestemd. De reserves weerstandsvermogen en reserve rekeningsaldo zijn opgeheven en het saldo is bij het besluit over de jaarrekening 2021 toegevoegd aan de algemene reserve.

Het doel van de algemene reserve is het afdekken van algemene risico's en onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdelijke uitgaven, voor zover daarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen de exploitatie.

Algemene Reserve	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering i.v.m. afshr. op activa	Bestemming resultaat voorgaand jaar	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene Reserve	2.282	-	-	-	995	3.277

Algemene reserve

Deze reserve ontstaat door overschotten en tekorten in de exploitatie, die in de resultaatbestemming niet specifiek worden bestemd. In 2022 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Mutaties algemene reserve	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Mutatie resultaat rekening 2021	2022-P	-	-	1.485
Totaal mutatie algemene reserve		-	-	1.485

Bestemmingsreserves

De reserve rekeningsaldo De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de gemeenteraad een specifieke bestemming gegeven is. De gemeenteraad is bevoegd deze bestemming te wijzigen.

Bestemmingsreserves	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering i.v.m. afschr. op activa	Bestemming resultaat voorgaand jaar	Boekwaarde de 31-12- 2022
---------------------	--------------------------	------------	-------------	---	--	---------------------------------

Overhevelingsreserve	984	1.166	984	-	-	1.166
Bouw gemeentehuis	6.326	-	-	266	-	6.060
MFA Havelte	879	-	-	112	-	766
Co-Financieringsfonds	31	-	31	-	-	-
Huishoudelijk afval	50	-	-	-	162	212
Sociale structuurvisie	52	-	52	-	-	-
Fonds dorpshuizen	298	25	-	-	-	323
Zonnelingen	438	-	-	-	-	438
Versterken fysieke aantrekkelijkheid	1.503	-	300	-	-	1.203
Fonds maatschappelijke initiatieven	200	-	-	-	-	200
Invoering omgevingswet	594	480	529	-	-	545
Duurzaamheid	-	-	-	-	-	-
Stad en Esch	1.834	-	-	39	-	1.794
Parkeerterrein Fredriksoord	-	300	-	-	-	300
Regiodeal	188	-	83	-	-	105
Woonimpuls	-	-	-	-	270	270

Klimaatakkoord	-	279	71	-	-	208
Totaal bestemmingsreserves	13.375	2.250	2.050	418	432	13.590

Overhevelingsreserve

Het BBV gaat uit van het stelsel van baten en lasten. Dit houdt in dat ten laste van een boekjaar de baten en lasten die op het boekjaar betrekking hebben moeten worden verantwoord. Hierdoor komen de budgetten die in 2022 nog niet (volledig) zijn uitgeput te vervallen. Er kunnen situaties zijn die het wenselijk maken dat enkele activiteiten in het volgende dienstjaar worden voortgezet of alsnog worden opgestart. In deze reserve worden, ter dekking van deze uitgaven in het volgend dienstjaar, de over te hevelen budgetten gestort. Bij het vaststellen van de Budgetoverhevelingen 2022 heeft de raad ingestemd met de overheveling naar het volgende boekjaar. Eventuele bijstelling van de overheveling naar 2022 gebeurt aan de hand van de daadwerkelijke realisatie in 2022.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Budgetoverheveling 2021 naar 2022	2021-19	-	984	-
Budgetoverheveling 2022 naar 2023	2022-30	1.166	-	-
Totaal mutaties		1.166	984	-

Bouw gemeentehuis

Vanaf 1998 heeft de vorming van deze reserve plaatsgevonden. Naast een deel van de voordelige exploitatiesaldi, vond ook een jaarlijkse dotatie plaats ter hoogte van de gewenningsraming. Nu het gemeentehuis er staat worden hieruit de kapitaallasten op basis van een plan(ning) gedurende de afschrijving(stermijn) van het gemeentehuis gedekt. Dat wil zeggen de vrijval is gelijk aan de verhouding van de afschrijving in het boekjaar tot de totale afschrijvingen gedurende de looptijd in relatie tot de beschikbare bestemmingsreserve aan het begin van het boekjaar. Dat zorgt dat de jaarlijkse onttrekking in evenwicht is met de jaarlijkse afschrijvingen.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Kapitaallasten gemeentehuis	2022-P	-	266	-
Totaal mutaties		-	266	-

Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA)

De reserve is in 2015 gevormd. De reserve is bestemd voor de dekking van een deel van de kapitaallasten van vervanging van de openbare basisschool, het gymnastieklokaal en enkele andere ruimtes in Havelte.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Kapitaallasten MFA Havelte	2022-P	-	112	-
Totaal mutaties		-	112	-

Cofinanciering Fonds

In 2003 is deze reserve gevormd met als doel de economische ontwikkeling van de gemeente Westerveld te stimuleren. Hiermee kunnen subsidie aanvragen worden ondersteund. Hiervoor geldt de 1/3, 1/3, 1/3-regel. LEADER Zuidwest-Drenthe richt zich op het versterken van de economie en daarmee de leefbaarheid. Deze mutatie betreft de eigen bijdrage (cofinanciering) van de gemeente. In 2022 is geen factuur ontvangen van de provincie Drenthe.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Leader ter versterking vrijetijdseconomie	2022-P	-	31	-
Totaal mutaties		-	31	-

Huishoudelijk afval

Het betreft een gesloten (dekking)systeem. Indien er sprake is van overtollige inkomsten kunnen tarieven in de toekomst lager worden vastgesteld dan de kosten die moeten worden gemaakt. Wettelijk is vastgesteld dat de opbrengsten voor afval niet hoger mogen zijn dan de lasten en dat deze meeropbrengst ten gunste moet komen van de inwoners. Voor 2022 zijn de kosten voor de afvalstoffenheffing lager dan begroot. Het begrote bedrag aan onttrekking wordt daarom niet ingezet als dekkingsmiddel. Omdat er sprake is van een onderbesteding, wordt voorgesteld om via de resultaatbestemming een extra dotatie te doen aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	2022-P	-	-	162
Totaal mutaties		-	-	162

Sociale structuurvisie

Dekking van de sociale structuurvisie. Onttrekking conform begroting. Met deze vrijval is het saldo van deze bestemmingsreserve eind 2022 nihil en kan daarom worden opgeheven.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Vrijval	2022-P	-	52	-
Totaal mutaties		-	52	-

Fonds dorpshuizen

Bij de tweede bestuursrapportage 2011 is besloten om het restant van het beschikbare budget voor dorpshuizen bij de jaarrekening 2011 in een reserve te storten. Deze reserve is beschikbaar voor de begeleiding van de dorpshuizen naar zelfstandige dorpshuizen, die geen gemeentelijke bijdrage meer nodig hebben. Toevoeging conform begroting.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Jaarlijkse dotatie fonds dorpshuizen	2022-P	25	-	-
Totaal mutaties		25	-	-

Zonnelingen

Ter stimulering voor het opwekken van duurzame energie. Er was geen mutatie in 2022.

Versterking fysieke aantrekkelijkheid

Dekking voor activiteiten die bijdragen aan kwaliteitsverbetering van de infrastructuur, bevordering van de cultuurhistorie en versterking van de lokale economie. In 2022 hebben geen mutaties plaatsgevonden. Deze bestemmingsreserve is beschikbaar ter dekking van kapitaallasten Ruimtelijk actieplan Havelte (nog niet gereed, zie investeringen programma 2) en de aanleg parkeerterrein Frederiksoord (nog niet gestart, zie investeringen programma 5). het beschikbare bedrag voor parkeerterrein Frederiksoord wordt in deze jaarrekening als afzonderlijke bestemmingsreserve gepresenteerd.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Overheveling naar bestemmingsreserve parkeerterrein Frederiksoord	2022-P	-	300	-
Totaal mutaties		-	300	-

Maatschappelijke voorzieningen

In het nieuwe coalitieakkoord 'Grensverleggend besturen 2.0' is voorgesteld de reserve met een omvang van € 200.000 in stand te houden voor het geval zich een situatie voordoet waarbij een dorpshuis, zwembad of andere maatschappelijke voorziening dringend financiële steun nodig heeft om de accommodatie veilig, schoon en functioneel te houden. Bij de bestemming van het resultaat over 2020 is in het kader van het versterken van de algemene reserve € 200.000 vrijgevallen. In 2022 zijn er geen mutaties.

Invoering Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet zal deze bestuursperiode van groot belang zijn. De wet kent niet alleen inhoudelijk vergaande veranderingen, maar zal ook een omslag in rol en houding van de gemeente betekenen. In 2021 is een projectbegroting gemaakt. Worden werkzaamheden doorgeschoven naar een volgend jaar, dan is de werkelijke onttrekking lager dan de begroting. Het bedrag blijft dan in deze bestemmingsreserve beschikbaar voor het doel waarvoor deze is ingesteld. In de algemene uitkering (meicirculaire 2022) is eenmalig € 480.000 ter beschikking gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Dat bedrag is in de tussentijdse rapportages niet toegekend aan deze reserve, maar opgenomen als budget in programma 8. Aangezien de invoering van de wet opnieuw is uitgesteld, zijn de beschikbare middelen in 2022 niet volledig besteed. Het bedrag uit de algemene uitkering is in deze jaarrekening alsnog toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. De werkelijke uitgaven voor de invoering van de Omgevingswet zullen dan worden onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Onttrekking omgevingswet bij primitieve begr. 2021	2022-P	-	529	-
Extra middelen algemene uitkering	2022-20	480	-	
Totaal mutaties		480	529	-

Stad & Esch

Ter dekking van de kapitaallasten van sportaccommodatie en ontmoetingsruimte Stad en Esch Diever. Deze bestemmingsreserve is gevormd in de plaats van de door de raad beoogde onttrekking uit de algemene reserve, welke methode door gewijzigde regels omtrent de verwerking van activa niet langer is toegestaan.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Kapitaallasten Stad en Esch	2022-P	-	39	-
Totaal mutaties		-	39	-

Parkeerterrein Frederiksoord

Ter dekking van de kapitaallasten van parkeerterrein Fredriksoord. Bij begroting 2021 is een krediet ter beschikking gesteld. De dekking van de kapitaallasten komt uit de bestemmingsreserve versterken fysieke aantrekkelijkheid. In dit jaarverslag wordt dat daar zichtbaar door een onttrekking en in deze bestemmingsreserve een toevoeging voor hetzelfde bedrag.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Kapitaallasten Parkeerterrein Frederiksoord	2022-P	300	-	-
Totaal mutaties		300	-	-

Regiodeal

De Bedrijvenregeling heeft in de periode 2017 tot en met 2020 gelopen en wij als gemeente hebben een bedrag van € 300.000 daarvoor beschikbaar gesteld. Het aantal aanvragen vanuit onze gemeente voor deze regeling is beperkt geweest. Na aftrek van de kosten en de beschikbaar gestelde subsidies hebben wij in 2020 een bedrag van € 206.750 van de provincie terug ontvangen. Dit bedrag is, conform het voorstel bij de Najaarsrapportage 2020, toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. In 2021 is bij de definitieve afrekening door de provincie van de bedrijvenregeling een bedrag van € 50.750 extra is ontvangen en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. De looptijd van deze reserve is tot en met 31 december 2023. Dit jaar zal € 83.778 worden onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Mutatie Regio deal	2022-P	-	83	-
Totaal mutaties		-	83	-

Woonimpuls

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 is een bestemmingsreserve Impuls Wonen ingesteld. Uit het resultaat over 2021 is daarvoor € 270.000 vrijgemaakt. Het kunnen realiseren van (betaalbare) woningen is een belangrijk speerpunt in de komende jaren waarvoor voldoende capaciteit moet kunnen worden ingezet in de aanloopfase. Kosten voor verschillende typen onderzoek (o.a. juridisch, natuurwetgeving, milieu), stedenbouwkundige verkenningen en mogelijke experimenten kunnen worden betaald uit deze bestemmingsreserve zolang een grondexploitatie nog niet is gestart en/of wanneer niet duidelijk is of dat ooit zal gebeuren.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Woonimpuls	2021-J	-	-	270
Totaal mutaties		-	-	270

Klimaatakkoord

Bij de Najaarsrapportage 2022 is een bestemmingsreserve Klimaatakkoord ingesteld. In de algemene uitkering (meicirculaire 2022) is eenmalig € 181.301 ter beschikking gesteld voor de invoering van de omgevingswet. Er is een projectbegroting opgesteld voor zowel de Transitievisie Warmte als voor activiteiten rondom klimaat, zoals de RES. Daarnaast heeft het college besloten € 50.000 te besteden aan de duurzaamheidsbonnen ten laste van deze klimaatmiddelen. Uit de budgetoverheveling 2021 is budget beschikbaar dat voor de inzichtelijkheid voortaan ook onder deze bestemmingsreserve wordt gebracht. Zo blijven de middelen beschikbaar voor het doel waarvoor ze kunnen worden ingezet. Het bedrag uit de algemene uitkering is in deze jaarrekening alsnog toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. De werkelijke uitgaven zullen worden onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

Mutaties	Besluit	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021
Algemene uitkering klimaatakkoord	2022-30	-	71	-
Restant middelen uit vorig jaar	2022-30	97	-	-
Besteding van middelen in het boekjaar	2022-30	181	71	-
Totaal mutaties		279	71	-

Resultaat van de rekening van baten en lasten

Dit betreft het gerealiseerde rekeningresultaat 2022 dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. Het gerealiseerde rekeningresultaat in 2022 bedraagt € 3.686.177 voordelig.

Voorzieningen

Toelichting vindt plaats voor die voorzieningen die ultimo 2022 aanwezig zijn. Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Het verloop van het totaal van de voorzieningen gedurende het verslagjaar is als volgt:

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Aanwending	Vrijgefallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2022
---------------	--------------------------	------------	------------	--------------------------	--------------------------

Voorziening ten behoeve van toekomstige verplichtingen en/of verliezen

Voormalige bestuurders en personeel	1.910	262	176	171	1.825
Voorziening Spaarverlof	-	80	-	-	80
Voorziening Verlof (alleen WSW)	-	109	-	-	109
Subtotaal	1.910	451	176	171	2.014

Voorziening ter egalisatie van kosten

Meerjaren onderhoud gebouwen	1.985	310	-	120	2.176
Meerjaren onderhoud kunstwerken	385	130	-	33	482
Meerjaren grootonderhoud wegen	1.870	895	-	270	2.495
Subtotaal	4.241	1.336	-	424	5.153

Voorziening ten behoeve van gelden van derden met een gebonden bestemming

Meerjaren vervangingsinvestering riolering	4.259	1.212	-	259	5.212
Subtotaal	4.259	1.212	-	259	5.212

Voorziening ten behoeve van gelden van derden met een gebonden bestemming

Rioleringen egalisatie tarief	871	-	419	-	452
Subtotaal	871	-	419	-	452

Totaal Voorzieningen	11.281	2.964	590	824	12.831
-----------------------------	---------------	--------------	------------	------------	---------------

Voorziening(en) ten behoeve van toekomstige verplichtingen

Dit betreffen de voorzieningen voor de toekomstige verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.

Voorziening (voormalig) bestuurders en personeel

Deze voorziening is gevormd ter dekking van het wachtgeld en pensioenen van voormalig bestuurders. In 2022 is de voorziening voor een bedrag van € 176.000 aangewend voor de betaling van wachtgeld en pensioengelden. Per einde van het jaar vindt een herrekening plaats van toekomstige verplichtingen. Op basis daarvan moet € 262.000 worden toegevoegd. Per einde 2022 bedraagt de voorziening nog bijna € 1.825.000.

Voorziening Spaarverlof

Deze voorziening is gevormd ter dekking van het door werknemers gespaarde verlof. De voorziening wordt bij deze Jaarrekening ingesteld. De toevoeging voor 2022 bedraagt € 80.000. Per einde 2022 bedraagt de voorziening € 80.000.

Voorziening Verlof (alleen WSW)

De voorziening is gevormd ter dekking van de aanspraken op uitbetaling van verlofuren door ex-WSW die nu in dienst zijn bij de gemeente Westerveld. De voorziening wordt bij deze Jaarrekening ingesteld. De toevoeging voor 2022 bedraagt € 109.000. Per einde 2022 bedraagt de voorziening € 109.000.

Voorziening(en) ter egalisatie van kosten

Dit betreffen de voorzieningen die betrekking hebben op kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar (of in een voorafgaand begrotingsjaar) en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Meerjarenonderhoud gebouwen

Deze voorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten voor het (groot)onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De totale kosten zijn gebaseerd op een plan voor de komende 10 jaar. Conform het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is een bedrag van € 310.000 toegevoegd aan de voorziening. In december 2022 is een nieuw beheersplan (DMJOP) gebouwen vastgesteld dat rekening houdt met het verduurzamen van gebouwen.

Er is op basis van het plan een bedrag van € 120.000 aangewend voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Per einde 2022 bedraagt de voorziening nog € 2.176.000.

Het toereikend zijn van de voorziening voor de looptijd van het DMJOP is per ultimo van het boekjaar beoordeeld. Het saldo en de toekomstige dotaties zijn voldoende dekkend voor het nog te onttrekken toekomstige onderhoud gedurende de looptijd van het onderhoudsplan

Voorziening onderhoud kunstwerken

Deze voorziening is gevormd bij de voorjaarsrapportage 2020 en dient ter egalisatie van de kosten voor het (groot)onderhoud van de kunstwerken (bruggen, vlonder, beschoeiingen en dergelijke). De totale kosten zijn gebaseerd op een beheerplan voor de komende 10 jaar. Conform het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is een bedrag van € 130.000 toegevoegd aan de voorziening.

Er is op basis van het plan een bedrag van € 33.000 aangewend voor het onderhoud. Per einde 2022 bedraagt de voorziening nog € 482.000.

Het toereikend zijn van de voorziening voor de looptijd van het meer jaren onderhoudsplan is per ultimo van het boekjaar beoordeeld. Het saldo en de toekomstige dotaties zijn voldoende dekkend voor het nog te onttrekken toekomstige onderhoud gedurende de looptijd van het onderhoudsplan

Groot onderhoud wegen

Deze voorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten voor het (groot)onderhoud en achterstallig onderhoud van de wegen binnen het gebied van de gemeente. Voor het onderhoud is een plan opgesteld dat eens in de twee jaar wordt herzien. Conform begroting 2022 is een bedrag van € 895.000 aan de voorziening toegevoegd. In totaliteit is een bedrag van € 270.000 aangewend voor het groot onderhoud wegen. Per einde 2022 bedraagt de voorziening nog ruim € 2.495.000.

Het toereikend zijn van de voorziening voor de looptijd van het MJOP is per ultimo van het boekjaar beoordeeld. Het saldo en de toekomstige dotaties zijn voldoende dekkend voor het nog te onttrekken toekomstige onderhoud gedurende de looptijd van het vigerende onderhoudsplan

Voorziening(en) ten behoeve van de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen

Dit zijn voorzieningen ten behoeve van bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Vervangingsinvesteringen riolering

Deze voorziening is gevormd voor de dekking van kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen voor de riolering. Conform het GRP is een bedrag van € 700.000 toegevoegd aan de voorziening. Het verschil in de kapitaallasten is tevens toegevoegd aan de voorziening en bedraagt ruim € 512.000. In totaliteit is € 259.000 uit de voorziening aangewend ten gunste van de vervangingsinvesteringen 2022.

Het toereikend zijn van de voorziening voor de looptijd van het MJOP is per ultimo van het boekjaar beoordeeld. Ondanks dat bij begroting 2022 is besloten de dotatie met € 100.000 te verlagen blijkt deze voorziening kostendekkend. Het saldo en de toekomstige dotaties zijn voldoende dekkend voor het nog te onttrekken toekomstige onderhoud gedurende de looptijd van het vigerende onderhoudsplan Ultimo 2022 bedraagt de voorziening nog € 5.212.000.

Voorziening(en) ten behoeve van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Dit zijn voorzieningen ten behoeve van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Egalisatievoorziening riolering

Via deze voorziening wordt het saldo van de baten en lasten met betrekking tot de rioolheffing geëgaliseerd. De kostendekkendheid wordt beoordeeld in paragraaf A. Per einde 2022 bedraagt de voorziening € 452.000.

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

De vaste schulden van de gemeente Westerveld bestaan ultimo 2022 enkel uit onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bestaan volledig uit onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. De totale vaste schulden bedragen circa € 15,7 miljoen. Het verloop van de vaste schulden is hieronder opgenomen.

Lening	Boekwaarde 31-12-2021	Opgenomen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2022	Rente Boekjaar
BNG 86900	18		18	0	1
BNG 87141	18		18	0	1
BNG 95306	150		150	0	4
BNG 87895	109		54	55	3
BNG 88185	145		73	73	6
BNG 89538	272		91	181	9
BNG 90058	272		91	181	11
BNG 98177	1.400		200	1.200	64
BNG 112544	2.760		120	2.640	35
BNG 113821	3.200		800	2.400	4
BNG 115758	0	6.000	0	6.000	72
BNG 116153	0	3.000	0	3.000	4

Totaal leningen	8.345	9.000	1.615	15.730	214
------------------------	--------------	--------------	--------------	---------------	------------

Een nadere toelichting op de opgenomen geldleningen en de betaalde rente is opgenomen in de paragraaf D: financiering.

B.4.4. Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar

De netto-vlottende schulden bestaan uit kasgeldleningen aangaan bij openbare lichamen, overige kasgeldleningen, banksaldi en overige schulden.

Vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Kasgeldleningen BNG	7.000	-	7.000	-
Banksaldi BNG	-	-	-	-
Crediteuren	2.747	35.849	36.183	2.414
Totaal Vlottende schulden	9.747	35.849	43.183	2.414

Overige kasgeldleningen

De overige kasgeldleningen heeft betrekking op een kasgeldlening bij de BNG bank. Eind 2022 bedraagt deze kasgeldlening nog € 7,0 miljoen.

Banksaldi

Betreft de rekeningcourantverhouding bij de BNG voor afgerond € 155 (roodstand).

Overige schulden / Crediteuren

De overige vlottende schulden bestaan uit de crediteurenpositie van de gemeente Westerveld. De vermeerdering betreft de som van de facturen in het boekjaar. Onder verminderingen staan de betalingen aan crediteuren in het boekjaar. Alle openstaande posten uit het vorige boekjaar zijn betaald. Eind 2022 bedraagt het openstaande crediteurensaldo nog € 2,4 miljoen.

Crediteuren	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Crediteuren	3.482	35.849	36.917	2.414

Crediteuren vooruit ontvangen facturen	-735	-	-735	-
Totaal Crediteuren	2.747	35.849	36.183	2.414

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan vooral uit de verplichtingen die zijn opgebouwd in het begrotingsjaar maar pas in latere boekjaren tot een betaling zullen leiden.

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar	2.154	2.521	2.539	2.136
Ontvangen voorschot met specifiek doel	814	1.899	805	1.907
Totaal Overlopende passiva	2.968	4.420	3.344	4.043

Specificatie verplichtingen

Hieronder vallen de transitorische posten als nog te betalen bedragen (€ 1.195.000) en de transitorische rente (€ 146.000).

Specificatie verplichtingen	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te betalen bedragen	1.082	1.195	1.082	1.195
Transitorische rente	89	57	0	146
Af te dragen premies	23	280	270	33
Overige verplichtingen	960	989	1.187	762
Totaal	2.154	2.521	2.539	2.136

Ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel	Boekwaarde 31-12-2021	Mutatie credit	Mutatie debet	Saldo
Opvang Oekraïners	0	615	0	-615
BZK aanpak energiearmoede	0	431	0	-431
Spuk inburgering	0	113	0	-113
DRE subsidies	0	207	0	-207
Subsidie provincie Drenthe	-140	0	138	-3
TOZO middelen	-487	0	487	0
Verkeersveiligheid	-86	0	81	-6
Subsidie bibliotheek	-100	0	100	0
Overige ontvangen voorschotten	0	532	0	-532
	-814	1.899	805	-1.907

B.4.5. Waarborgsommen en garanties

Waarborgsommen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Gewaarborgde leningen (bedragen x € 1.000)	Hoofdsom	Boekwaarde 31-12-2021	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2022	Dekking
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen					
Stichting Actium BNG 84764	3.392	897	-	897	76%
Stichting Actium BNG 86225	12.132	4.383	626	3.757	59%

Stichting sporthal Vledder BNG 89572	210	70	-	70	100%
Stichting sporthal Vledder BNG 90704	208	76	11	65	100%
Stichting Biblionet Drenthe BNG 85810	228	76	14	62	100%
VWV Vledder/Frederiksoord BNG 86231.01	46	29	5	24	100%
VWV Vledder/Frederiksoord BNG 86231.02	24	-	-	24	100%
Stichting De Menning E1234750	1.134	227	28	199	100%
St. Nat. Restauratiefonds 804544026/804544034	242	58	8	50	100%
Voetbalvereniging Dwingeloo 10029939	110	95	6	89	50%

Subtotaal	17.727	5.911	698	5.238	
------------------	---------------	--------------	------------	--------------	--

In mindering brengen het aandeel dekkingspercentage

Af: 24% Stichting Actium BNG 84764	-818	-216	-	-216	
Af: 41% Stichting Actium BNG 86225	-4.948	-1.787	-255	-1.532	
Af: 50% Voetbalvereniging Dwingeloo 10029939	-55	-47	-3	-45	
Subtotaal	-5.821	-2.051	-258	-1.793	

Totaal gewaarborgde leningen	11.906	3.860	440	3.445
-------------------------------------	---------------	--------------	------------	--------------

Garantiestellingen (bedragen x € 1.000)	Hoofdsom	Boekwaarde 31- 12-2021	Aflossingen	Boekwaarde 31- 12-2022	Dekking
WSW achtervang	58.715	26.864	361	29.501	100%
Totaal garantiestellingen	58.715	26.864	361	29.501	

De gewaarborgde leningen WSW betreffen de garantstellingen voor de woningbouwverenigingen die sociale woningen verhuren in onze gemeente. Wanneer een woningbouwvereniging niet aan de aflossingsverplichting van de afgesloten leningen kan voldoen, zal in eerste instantie de niet nagekomen verplichting worden gedekt uit het WSW-fonds. Als hier onvoldoende financiële middelen in zijn, zal de gemeente hiervoor worden aangesproken.

B.4.6. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen. Hierna volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Wij hebben voor de uitvoering van de Wmo met diverse zorgaanbieders langdurige contracten afgesloten. De contracten hebben onder meer betrekking op huishoudelijke verzorging, hulpmiddelen en collectief vraagafhankelijk vervoer. Daarnaast hebben wij overeenkomsten die meerdere jaren lopen voor softwarelicenties en onderhoudscontracten.

B.4.7. EMU-saldo

EMU saldo 2022 -2025

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de collectieve sector (Rijk, mede-overheden en sociale fondsen). Het EMU-saldo wijkt af van het begrip exploitatiesaldo waarmee gemeenten en provincies werken. Het verschil zit onder meer in een andere behandeling van investeringen, afschrijvingen en voorzieningen. Voor de berekening van het EMU-saldo wordt mede gebruik gemaakt van de balans. Over de hoogte van het EMU-tekort zijn binnen Europa afspraken gemaakt. De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) is de Nederlandse uitwerking van de Europese afspraken ten aanzien van de overheidsfinanciën. Deze wet moet de begrotingsdiscipline op nationaal en decentraal niveau waarborgen.

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden.

Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeenten.

Referentiewaarde EMU-saldo

Europa let op de schuld van gemeenten, dat gebeurt via het EMU-tekort. Dit is de begrenzing van het bedrag waarmee de totale netto schuld van alle gemeenten in een jaar mag groeien. De bedoeling is dat het gezamenlijke tekort van de gemeenten onder het plafond voor het EMU-tekort blijft. Iedere gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde, die is afgeleid van dat plafond. Voor Westerveld bedraagt deze € 2.016.000. De individuele referentiewaarde voor jaar t wordt opgenomen in de septembercirculaire van jaar t-1. Deze bedraagt 0,4% van € 53.975.000 totaal lasten na bestemming. Zie septembercirculaire 2021.

Alle plussen en minnen van gemeenten opgeteld geeft normaal geen probleem met het EMU-tekort. Pas als nationaal blijkt dat gemeenten het plafond van het EMU-tekort gaan overschrijden, kan van gemeenten worden gevraagd het individuele EMU-tekort van de lopende begroting te verminderen. Het kijken naar de individuele referentiewaarde voor gemeenten heeft in dat perspectief weinig zin. Mede omdat tekorten of overschotten vooral worden bepaald door schommelingen in de hoogte van investeringen en het aan- en verkopen van bouwgronden. Wat ook uit onderstaande berekening blijkt.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van de gemeente Westerveld komt voor het boekjaar 2022 uit op positief € 5.890.000. Dit betekent dat in EMU-termen de inkomsten €5.890.000 hoger zijn dan de uitgaven. Het EMU-saldo van de gemeente Westerveld is dus tekort verlagend aan het EMU-saldo van Nederland. De eerder genoemde referentiewaarde wordt niet overschreden. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.00)	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Periode	T-1	T
A. Geraamd exploitatiesaldo voor mutatie reserves	1.039	3.106
B. Mutatie (im)materiele vaste activa	-3	-3
C. Mutaties voorzieningen	555	1.339
D. Mutatie voorraden	1.082	-1.356
E. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiele vaste activa	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)	515	5.804
G. EMU-saldo referentiewaarde 2022	-1.901	-2.016
H. Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)	-2.416	7.820

B.5. Toelichting op overzicht van baten en lasten

B.5.1. Toelichting financiële afwijking programma's

Toelichting op de programma's

De gemeente Westerveld heeft in de jaarrekening gekozen om een toelichting, op het overzicht van baten en lasten, per programma te verantwoorden in hoofdstuk Deel A.1 Programmaverantwoording. Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen gepresenteerd.

Het resultaat wijkt af van de laatste bijstelling van budgetten in 2022 Een globale analyse van dat verschil is als volgt:

Omschrijving	Progr.	Bedrag x € 1.000	V / N	I / S
Bijstelling voorzieningen voormalige bestuurders	0.1	255	V	I
Burgerzaken	0.2	53	V	I
Beheer overige gebouwen en gronden	0.3	68	V	I
Economische promotie	3.4	269	V	I
Onderwijshuisvesting	4.2	63	N	I
Cultuur	5.3	59	V	I
Groenonderhoud	5.7	191	V	I
Samenkracht en burgerparticipatie	6.1	123	V	I
Inkomensregelingen	6.3	196	V	I
Maatwerkvoorzieningen	6.6	189	V	I
Maatwerkdienstverlening 18+	6.71	94	V	S/I
Maatwerkdienstverlening 18-	6.72	386	V	S/I
Geëscaleerde zorg 18+	6.81	370	V	S/I

Riolering	7.2	123	N	I
Afval: lagere afrekening verwerking afvalstoffen	7.3	378	V	I
Milieubeheer	7.4	179	V	I
Begraaf plaatsen: hogere ontvangsten leges	7.5	82	V	I
Grondexploitaties: winst en verlies 2022	8.2	410	N	I
Grondexploitaties: aanvulling voorzieningen	8.2	759	N	I
Wonen en Bouwen	8.3	185	V	I
Overhead	0.4	1.555	V	I
Treasury: lagere dividend ontvangsten	0.5	272	N	I
Algemene uitkering	0.7	664	V	I
Overige baten en lasten: voorziening debiteuren en afrekeningen	0.8	120	N	I
VpB op winsten uit grondexploitaties	0.10	237	V	I
Saldo overige niet nader verklaarde baten en lasten		108	N	I
Totaal		3.682	V	
Waarvan incidenteel		2.832	V	I

Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar Deel A.1: Programmaverantwoording.

Overhead

Voor een toelichting op de overhead wordt verwezen naar de overige programma onderdelen en naar de paragraaf E bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevendende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het alleen om de grondexploitaties. Tot en met 2020 is de aangifte vennootschapsbelasting ingediend en afgerond. De aangifte over 2021 bedraagt € 25.949 te betalen. Er is een voorlopige aanslag over 2021 ontvangen van € 262.813 te betalen, welke als last is meegenomen in de jaarrekening 2021. De teruggaaf over 2021 van € 236.964 is als bate in het resultaat van 2022 verwerkt.

Op basis van de door onze fiscalist opgestelde voorlopige berekening is er voor 2022 geen sprake van fiscale winst op de grondexploitaties en zijn er derhalve geen lasten voor vennootschapsbelasting opgenomen.

De belastingdienst is in overleg getreden met de branche organisatie voor afvalbedrijven (NVRD) aangaande de belastingplicht vennootschapsbelasting in collectief verband. De gemeente neemt met de activiteit 'het zich ontdoen van huishoudelijk afval tegen een positieve opbrengst' deel aan het economisch verkeer. Gelet op het gegeven dat met deze activiteit ook aan de overige voorwaarden van het drijven van een onderneming wordt voldaan - is er sprake van een voor de vennootschapsbelasting belaste activiteit.

Onvoorzien

In de begroting 2022 is een post voor onvoorzien van € 20.000 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is bestemd om eventuele tegenvallers op te vangen en nog niet te kwantificeren uitgaven die zich in de loop van het verslagjaar voor doen. Er is geen beroep gedaan op dit budget.

Algemene dekkingsmiddelen

Voor het inzicht in de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen dient onderstaand overzicht. Algemene dekkingsmiddelen.

In de paragraaf A lokale heffingen wordt nader ingegaan op de lokale heffingen. De algemene uitkeringen zijn gebaseerd op de decembercirculaire van 2022. Het dividend is lager dan 2018 als gevolg van de verkoop van de aandelen van Enexis. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de overige programma onderdelen. Er zijn extra middelen beschikbaar gekomen bij de decembercirculaire 2022, die door het late tijdstip waarop deze informatie beschikbaar is gekomen (positief) doorwerken in het resultaat over 2022. Het betreft € 71.000 voor het derde coronapakket. Daarnaast is de uitkering over 2022 € 447.000 hoger dan werd geraamd bij de septembercirculaire. Dit betreft voornamelijk aanpassingen in de maatstaven (rekeneenheden AU) van inwoners, jongeren, langdurig psychisch medicijngebruik (€ 68.000), lage inkomens, bedden en de waarde niet-woningen (€ 27.000). Er is sprake van een prijsverschil van € 216.000 en een hoeveelheidsverschil van € 181.000. Daarnaast is de decentralisatie uitkering voor het versterken aan bod dementie van € 50.000 verwerkt in de decembercirculaire. De dividenduitkeringen zijn lager als gevolg van tegenvallende algehele economische ontwikkelingen, dan wel de investeringen waar bedrijven voor staan en/of worden meer eigen middelen vastgehouden vanwege toegenomen risico's voor bedrijven.

De gemeente Westerveld heeft bestemmingsreserves gevormd in het verleden voor een specifiek doel. Jaarlijks vinden stortingen en onttrekkingen plaats. Naast een presentatie in baten en lasten wordt onderstaande onttrekkingen en stortingen getoond per programma.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022
0.5 Treasury					
Lasten	27	25	64	27	-38
Baten	942	951	949	678	-272
Totaal 0.5 Treasury	914	926	885	651	-234
0.61 OZB woningen					
Lasten	315	251	266	281	15
Baten	2.858	3.084	3.084	3.198	114
Totaal 0.61 OZB woningen	2.543	2.834	2.819	2.917	98
0.62 OZB niet-woningen					
Baten	1.164	1.135	1.135	1.104	-30
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.164	1.135	1.135	1.104	-30
0.64 Belastingen overig					
Lasten	132	127	127	115	-12
Baten	22	31	31	13	-17
Totaal 0.64 Belastingen overig	-110	-96	-96	-101	-5
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds					
Baten	35.634	36.084	39.646	40.310	665
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	35.634	36.084	39.646	40.310	665
0.8 Overige baten en lasten					
Lasten	191	20	20	122	102
Baten	257	0	0	2	2
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	66	-20	-20	-120	-100
Gerealiseerd resultaat	40.212	40.863	44.368	44.762	394

B.5.2. Overzicht mutaties reserves

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

De gemeente Westerveld heeft bestemmingsreserves gevormd in het verleden voor een specifiek doel. Jaarlijks vinden stortingen en onttrekkingen plaats

Ten behoeve van het inzicht is onderstaand overzicht opgenomen van de mutaties reserves per programma. Per mutaties is de begrote mutatie gepresenteerd. In de toelichting op de geprognosticeerde balans is een overzicht opgenomen van het toekomstige verloop van de reserves.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
Onttrekkingen					
0. Bestuur en ondersteuning	582	376	470	466	-4
1. Veiligheid	0	0	490	490	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	0	48	48	0	-48
3. Economie	184	82	445	426	-19
4. Onderwijs	39	39	39	39	0
5. Sport, cultuur en recreatie	164	0	140	140	0
6. Sociaal domein	227	52	399	399	0
7. Volksgezondheid en milieu	470	0	120	169	49
8. VHROSV	269	79	624	529	-95
Totaal Onttrekkingen	1.936	677	2.774	2.657	-117
Stortingen					
0. Bestuur en ondersteuning	87	0	10	10	0
3. Economie	363	0	65	65	0
4. Onderwijs	0	0	35	35	0
5. Sport, cultuur en recreatie	140	0	324	324	0
6. Sociaal domein	372	25	749	749	0
7. Volksgezondheid en milieu	98	0	165	288	123
8. VHROSV	0	0	0	480	480
Totaal Stortingen	1.059	25	1.347	1.950	603
Totaal mutatie reserves	876	652	1.427	707	-720

Toelichting op reserves

Voor een nadere toelichting op de reserves wordt verwezen naar paragraaf B.4.3. Vaste passiva.

Structurele mutatie reserves

Een storting en/of onttrekking aan een reserve is per definitie incidenteel, tenzij er redenen zijn deze structureel te ramen (bijvoorbeeld ter dekking van rente- en/of afschrijvingslasten). In de tabel hieronder worden de ramingen van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves weergegeven.

Structurele mutatie reserves

Een storting en/of onttrekking aan een reserve is per definitie incidenteel, tenzij er redenen zijn deze structureel te ramen (bijvoorbeeld ter dekking van rente- en/of afschrijvingslasten). In de tabel hieronder worden de ramingen van structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de reserves weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022
7910112 Reserve bouw gemeentehuis	-261	-266	-273	-266	7
7910117 Reserve multifunctionele accomm Havelte MFA	-118	-110	-110	-112	-2
7910140 Reserve Fonds Dorpshuizen	25	25	25	25	0
7910145 Reserve Versterking fysieke aantrekkelijkheid	0	-48	-48	0	48
7910152 Bestemmingsreserve Stad Esch	-39	-39	-39	-39	0
Totaal structurele mutaties	-393	-439	-445	-393	52

B.5.3. Incidentele baten en lasten

Achtergrond

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van baten en lasten door de gemeenteraad. Daarnaast is het noodzakelijk voor het financiële toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Het is daarmee ook een van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2022
--	--------------------------	------------------------	-----------------

A. Incidentele baten:

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	-	-	-
------------------------------------	---	---	---

Programma 1. Veiligheid

Totaal 1. Veiligheid	-	-	-
----------------------	---	---	---

Programma 2. Verkeer en vervoer

Totaal 2. Verkeer en vervoer	-	-	-
Programma 3. Economie			
Regio Deal 2021-2023	139	139	26
Toeristisch platform	100	-	-
Totaal 3. Economie	239	139	26
Programma 4. Onderwijs			
Kansen voor kinderen	-	21	21
NPO middelen	-	120	120
Totaal 4. Onderwijs	-	141	141
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie			
Subsidie provincie Bibliotheek	100	100	100
Frisse start na corona	-	50	19
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	100	150	119
Programma 6. Sociaal domein			
Bijdrage COA	-	300	381
Ontheemden uit Oekraïne GOO/POO	-	958	496

Beschermd wonen	156	156	526
ESF subsidie aan het werk	-	66	66
Subsidie dorpshuizen/vitaal platteland	-	65	64
Totaal 6. Sociaal domein	156	1.545	1.533
Programma 7. Volksgezondheid en milieu			
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	-	-	-
Programma 8. VHROSV			
Leges Wabo vergunningen	75	-	-
Totaal 8. VHROSV	75	-	-
Overhead			
Totaal Overhead	-	-	-
Algemene Dekkingsmiddelen			
Bijdragen Algemene uitkering: klimaatakkoord	-	181	181
Bijdragen Algemene uitkering: verkiezingen COVID-19	-	43	42
Bijdragen Algemene uitkering: 5e coronapakket	58	-	-

Bijdragen Algemene uitkering: inburgering/beg. statush.	65	108	74
	-	-	79
Bijdragen Algemene uitkering: WKB	-	933	933
Bijdragen Algemene uitkering: energietoeslag	-	-	237
VpB 2021			
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	123	1.084	1.364

Onttrekkingen reserves

	70		
Regio Deal 2021-2023		121	83
	52		
Subsidie structuur visie		52	52
	79		
Dekking lasten omgevingswet		594	529
	-		
Uitvoering klimaatakkoord		-	71
	-		
Impuls Wonen		30	-
	-		
Overhevelingen 2021 -> 2022		984	984
Totaal Onttrekkingen reserves	201	1.780	1.719
Subtotaal incidentele baten (A)	1.118	6.255	6.565

B. Incidentele lasten:

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Dotatie voorziening (voormalig) bestuurders	-	0	95
Verkiezingen (decembercirculaire)	10	42	32

Amendement bestuursagenda	-	20	20
Reïntegratietraject wethouders	-	23	25
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	10	84	173
Programma 1. Veiligheid			
Totaal 1. Veiligheid	-	-	-
Programma 2. Verkeer en vervoer			
Totaal 2. Verkeer en vervoer	-	-	-
Programma 3. Economie			
Snel internet	-	60	-
Regio Deal 2021-2023	130	139	26
Toeristisch platform	100	-	-
Totaal 3. Economie	230	139	26
Programma 4. Onderwijs			
Totaal 4. Onderwijs			

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	-	-	-
Subsidie Bibliotheek	100	100	100
Subsidie Cultuurbeleid	25	25	25
Bestrijden eikenprocessierups	10	20	20
Museumvisie	-	13	-
Frisse start na corona	-	50	50
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	135	208	195
Programma 6. Sociaal domein			
Bijdrage COA	-	300	348
Ontheemden uit Oekraïne GOO/POO	-	958	605
ESF subsidie aan het werk	-	66	66
Inburgering SPUK	-	7	7
Energietoeslag	-	933	1.039
Bijdrage dorpshuizen	25	25	25
Frictiekosten Sociaal domein (amendement)	100	-	-
Totaal 6. Sociaal domein	125	2.289	2.091
Programma 7. Volksgezondheid en milieu			

Transitievisie warmte	71	125	37
Duurzaamheidsbonnen	-	50	15
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	71	175	52
Programma 8. VHROSV			
Invoering omgevingswet	274	1.074	529
Vorming voorziening grondexploitaties	-	-	759
Impuls wonen	-	30	4
Toezicht Bouwen en wonen	75	75	75
Omgevingswet	79	79	79
Totaal 8. VHROSV	428	1.258	1.447
Overhead			
ICT Projecten	-	165	100
Totaal Overhead	-	165	100
Algemene Dekkingsmiddelen			
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Toevoegingen reserves			

Overige (toevallige) baten en lasten	-	-	120
Overhevelingen 2022>2023	-	1.166	1.166
Totaal toevoegingen reserves	-	1.166	1.202
Subtotaal incidentele lasten (B)	999	5.483	5.369
Saldo incidentele baten en lasten (B_A)	-199	-772	-1.196

Criteria

De incidentele baten en lasten zijn opgesteld met in achtneming van de door de commissie BBV daarvoor opgestelde richtlijnen in haar notitie 'structurele en incidentele lasten en baten'. Baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar of minder voordoen kunnen beoordeeld worden als 'incidenteel', waarbij rekening wordt gehouden met de soort of de eigenschap van de begrotingspost.

Ter invulling is in de inventarisatie van incidentele baten en lasten hierna uitgegaan van de volgende criteria:

- lasten/baten die alleen in het jaar 2022, 2023 of 2024 voorkomen;
- lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2022-2024);
- lasten/baten waarvan de eindigheid vast ligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar;
- onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Toelichting

Het saldo incidentele baten en lasten is € 2.781.000 negatief. Het aandeel lasten is groter dan het aandeel baten. Het evenwicht tussen structurele baten en lasten neemt daardoor toe. Het rekeningresultaat 2022 gecorrigeerd voor dit negatieve saldo blijft structureel positief. Reden waarom het kengetal in de paragraaf B weerstandsvermogen positief wordt weergegeven. Een overzicht (het saldo) van de afwijkingen op incidentele baten en lasten wordt gegeven onder paragraaf B.5.1.

B.5.4. Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT)

WNT

Het BBV schrijft voor dat de salarissen van de griffier en gemeentesecretaris inzichtelijk behoren te zijn in verband met de Wet Normering Topinkomens. Onderstaande tabellen geven het overzicht weer. De salarissen komen niet boven de normering van het topinkomen uit. Dat geldt ook voor de inhuur van de griffiefunctie.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022	R. Weernekers	D.B. Bruijn
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01-01 / 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	90,74%	100,00%
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	79.041	96.084
Beloningen betaalbaar op termijn	12.862	16.582
Subtotaal	91.903	112.666
Af: onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	-	-
Totaal bezoldiging in het kader van de WNT	91.903	112.666
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.002	216.000
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	-	-
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2021		
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/10 - 31/12

Omvang van het dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	88,89%	100,00%
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	73.483	22.765
Beloningen betaalbaar op termijn	12.688	4.172
Totaal bezoldiging in het kader van de WNT	85.171	26.937
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	185.780	52.689

B.5.5 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Kaders begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole door de accountant vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Binnen het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn in 2022 een aantal begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen ten minste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:

#	Beschrijving soort rechtmatigheid	Telt mee voor het oordeel?
1	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	Nee
2	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen	Nee
3	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn	Ja
4	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd	Ja
5	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend	Ja

6	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt	
6a	Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar	Ja
6b	Geconstateerd na verantwoordingsjaar	Nee
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren	
7a	Jaar van investeren	Ja
7b	Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	Nee

Bij enkele (programma)onderdelen en kredieten is sprake van een overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting of het toegekende investeringskrediet. Ten behoeve van de controle op de begrotingsrechtmatigheid is voor enkele overschrijdingen achteraf alsnog instemming vereist van de raad. Deze overschrijdingen zijn in de toelichting te herkennen aan een ?. De overschrijdingen die onrechtmatig zijn, maar niet meetellen voor het accountantsoordeel, zijn te herkennen aan een ?. Door het vaststellen van de jaarrekening 2022 worden de uitgaven alsnog geautoriseerd door de raad.

Overzicht begrotingsoverschrijdingen

De overschrijdingen zijn beoordeeld met inachtneming van voorgaande tabel.

Omschrijving	Rechtmatig, telt niet mee voor het oordeel				Ter goedkeuring voorgelegd aan de raad				
#	1	2	6b	7b	3	4	5	6a	7a

Programma's

Programma 2: Verkeer en vervoer (onderhoud lichtmasten)								100	
Programma 4: Onderwijs (onderwijshuisvesting)		60							

Programma 6: Sociaal domein (Inkomensregelingen)	55	35
Programma 6: Sociaal domein (Begeleide participatie)		63
Totaal overschrijdingen programma's	115	198
<u>Investeringskredieten</u>		
N.v.t.		
Totaal overschrijdingen kredieten		
Totaal overschrijdingen	115	198

Toelichting overschrijding programma's en overige onderdelen

Een lastenoverschrijding is een saldo van meerdere onderdelen binnen een (programma)onderdeel, hierdoor is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen kan leiden tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo van overschrijdingen zoals gepresenteerd binnen het betreffende (programma)onderdeel. Op bepaalde (programma)onderdelen zijn namelijk ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze zijn binnen de context van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing gelaten. In onderstaande toelichting is een ondergrens gehanteerd van minimaal €10.000 ten opzichte van de begroting na wijziging.

Programma 2: Verkeer en vervoer (onderhoud lichtmasten) (x) € 100.000

De overschrijding betreft de lasten voor elektra en onderhoud. Door de stijging van de prijzen voor de levering van elektra en elektrische componenten is deze overschrijding ontstaan.

Programma 4: Onderwijs (onderwijshuisvesting) (√) € 60.000

De overschrijding betreft de lasten voor o.a. OZB belasting en voorzieningen. Deze worden door de OZB baten opgevangen. De doorbelasting van voorzieningen heeft niet plaatsgevonden waardoor er een nadeel ontstaat.

Programma 6: Sociaal domein (Inkomensregelingen) (√) € 55.000

Deze post heeft betrekking op de verstrekking van Algemene bijstand en kan worden gedekt uit de uitkering uit het gemeentefonds.

Programma 6: Sociaal domein (Inkomensregelingen) (√) € 35.000

Deze post heeft betrekking op externe inhuur voor het Sociaal domein.

Programma 6: Sociaal domein (Begeleide participatie) (x) € 63.000

De overschrijding betreft een hogere afrekening van de bijdrage aan werkvoorzieningsschap Reestmond.

Toelichting overschrijding investeringen

Dit betreffen de kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende begrotingsjaren.

Op grond van de financiële verordening gemeente Westerveld 2020, artikel 5, lid 4, is het college bevoegd een geautoriseerd investeringskrediet met ten hoogste 10% te overschrijden tot een maximum van € 50.000. In onderstaande toelichting is daarom ook een ondergrens gehanteerd van overschrijdingen groter dan 10% en/of groter dan € 50.000 ten opzichte van het vastgestelde investeringskrediet..

Er zijn geen andere overschrijdingen die vallen binnen dit criterium. Alle bestedingen op kredieten zijn daarmee rechtmatig.

Deel C: Bijlagen

Bijlage 1. Gedetailleerd overzicht reserves

Mutatie van de reserves in het boekjaar

Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de reserves.

Bedragen x €1.000

Mutatie bestemmingsreserve	Realisatie 2021			Realisatie 2022		
	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
7910010 Overhevelingsreserve	984	913	70	1.166	984	182
7910112 Reserve bouw gemeentehuis	0	261	261	0	266	266
7910117 Reserve multifunctionele accomm Havelte MFA	0	118	118	0	112	112
7910121 Reserve Cofinanciering	0	0	0	0	31	31
7910138 Reserve structuur visie	0	55	55	0	52	52
7910140 Reserve Fonds Dorpshuizen	25	0	25	25	0	25
7910145 Reserve Versterking fysieke aantrekkelijkheid	0	0	0	0	0	0
7910150 Reserve Invoering Omgevingswet	0	269	269	480	529	-48
7910151 Bestemmingsreserve Duurzaamheid	0	210	210	0	0	0
7910152 Bestemmingsreserve Stad Esch	0	39	39	0	39	39
7910155 Bestemmingsreserve Regiodeal	51	70	-19	0	83	83
7910157 Bestemmingsreserve Uitvoering klimaatakkoord	0	0	0	279	71	208
Totaal Reserves	1.059	1.936	-876	1.950	2.167	-217

Stand van de reserves per 31 december

Hieronder volgt de stand van de reserves per 31 december 2021 en 31 december 2022.

Bedragen x €1.000

Bestemmingsreserve	Totaal Balans Passiva 2021	Totaal Balans Passiva 2021
300001 Algemene reserve vrij beschikbaar	-2.283	-3.277
300250 Saldo van de rekening van baten en lasten	0	-3.813
305010 Bestemmingsreserve overhevelingsreserve	-984	-1.166
305112 Bestemmingsreserve bouw gemeentehuis	-6.326	-6.060
305117 Bestemmingsreserve multifunctioneleaccom Havelte	-879	-766
305121 Bestemmingsreserve cofinanciering Fonds	-31	0
305135 Bestemmingsreserve huishoudelijk afval	-50	-212
305138 Bestemmingsreserve Sociale Structuurvisie	-52	0
305140 Bestemmingsreserve fonds dorpsuizen	-298	-323
305143 Bestemmingsreserve zonnelingen	-438	-438
305145 Bestemreserve Versterk Fysieke Aantrekkelijkheid	-1.503	-1.203
305149 Bestemmingsreserve maatschappelijke voorzieningen	-200	-200
305150 Bestemmingsreserve invoering omgevingswet	-594	-545
305151 Bestemmingsreserve duurzaamheid	0	0
305152 Bestemmingsreserve Stad Esch	-1.834	-1.794
305154 Bestemmingsreserve Parkeerterrein Frederiksoord	0	-300
305155 Bestemmingsreserve Regiodeal	-188	-105
305156 Bestemmingsreserve Impuls Wonen	0	-270
Totaal bestemmingsreserve	-15.658	-20.472

Bijlage 2. Gedetailleerd overzicht voorzieningen

Mutatie van de voorzieningen in het boekjaar

Bedragen x €1.000

Mutatie voorzieningen	Realisatie 2021			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7910309 Voorziening meerjarenonderhoud gebouwen	100	335	236	120	311	190
7910320 Voorziening groot onderhoud wegen	1.359	895	-464	270	895	625
7910321 Voorziening vervangingsinvesteringen rioleringen	477	703	226	259	1.212	953
7910322 Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	182	548	366	559	262	-297
7910323 Voorziening onderh civiele kunstwerken bruggen	20	130	110	33	130	97
7910324 Egalisatievoorziening riolering	0	81	81	419	0	-419
7910326 Voorziening spaarverlof	0	0	0	0	80	80
7910328 Voorziening verlof WSW	0	0	0	0	109	109
Totaal mutatie voorzieningen	2.137	2.692	556	1.661	2.999	1.339

Stand van de voorzieningen per 31 december

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Totaal Balans Passiva 2021	Totaal Balans 2022
400322 Voorziening voormalig bestuurders en personeel	-1.910	-1.613
400326 Voorziening spaarverlof	0	-80
400328 Voorziening verlof WSW	0	-109
404309 Meerjarenonderhoud gebouwen	-1.986	-2.176
404310 Voorziening onderh civiele kunstwerken bruggen	-385	-482
404320 Groot onderhoud wegen	-1.871	-2.495
406321 Vervangingsinvesteringen riolering	-4.259	-5.212
408324 Egalisatievoorziening riolering	-872	-453
Totaal Voorzieningen	-11.282	-12.620

Bijlage 3. Gedetailleerd investeringsoverzicht

Overzicht nieuwe kredieten in 2022

Activa nummer	Omschrijving	Krediet 2022	Besteed in 2022	Ontvangen in 2022	Restant krediet	Naar 2023
<u>Investerings Economisch nut</u>						
40023	Zonnepanelen Afval Breng Station	43.300	28.279	-	15.021	15.021
40024	Gebouw Groningerweg	12.000	11.714	-	286	-
40025	Gebouw Drift 15	15.000	15.000	-	-	-
40026	Gebouw Middenweg	10.000	10.000	-	-	-
31068	Laptops, tablets raadsleden	45.000	27.847	-	17.154	17.154
490380	Hulpstukken kraan	20.000	-	-	20.000	20.000
530120	Sportvelden	33.615	-	-	33.615	-
830056	Aankoop camping Hesselte	3.000.000	2.300.000	-	700.000	700.000
722126	Riolering vrijverval	125.863	126.960	-	-1.097	-
722529	Riolering drukriolering mech/elektr	432.000	-	-	432.000	432.000
722603	Riolering gemalen bouwkundig	17.000	-	-	17.000	17.000
722819	Riolering milieumaatregelen	150.000	-	-	150.000	150.000

722916	Riolering onderhoud stedelijk watersysteem	46.600	40.154	-	6.446	-
Totaal Investerings economisch nut		3.950.378	2.559.954	-	1.390.424	1.351.175
<u>Investerings maatschappelijk nut</u>						
210332	Vervanging en reconstructie wegen	830.000	296.640	-	533.360	533.360
210345	GVVP Markering fietspaden	50.000	807	-	49.193	49.193
210341	GVVP veilige bermen fietspaden	50.000	-	-	50.000	50.000
210351	Fietspad Startbaan	23.165	41.886	41.886	23.165	23.165
210415	Vervangen amaturen en verouderde lichtmasten	150.000	100.590	-	49.410	49.410
210418	Parkeerplaats trailer Uffelte	16.000	25.000	25.000	16.000	-
210419	Verlichting Trambaan	100.000	-	-	100.000	100.000
210424	Parkeerplaats trailer Boschoord	18.479	24.273	6.271	477	-
210352	Vervanging brug Lheebroek	400.000	30.186	-	369.814	369.814
210511	Uitvoering beheersplan Brinken	15.000	14.133	-	867	-

	Totaal Investerings maatschappelijk nut	1.652.644	533.515	72.157	1.192.286	1.174.942
	Totaal Investerings 2022	5.603.022	3.093.469	73.157	2.582.710	2.526.117

Overzicht bestaande kredieten

Activa numm er	Omschrijving	Krediet totaal	Restant Krediet 2021	Krediet 2022	Bestee d t/m 2021	Bestee d in 2022	Ontvang en in 2022	Restan t krediet	Naar 2023
<u>Investerings</u> <u>Economisch</u> <u>nut</u>									
49037 9	Bedrijfsauto	145.000	145.000	-73.436	-	36.032	-	35.532	-
49038 9	Bedrijfsauto	-	-	36.718	-	36.718	-	-	-
49039 0	Bedrijfsauto	-	-	36.718	-	36.718	-	-	-
40013	Vervanging telefooncentral e gemeentehuis	80.000	80.000	-	-	-	-	80.000	-
53011 9	Sportvelden	33.615	33.615	-	-	-	-	33.615	-
72212 5	Riolering vrijverval	222.784	163.107	-	-	55.424	-	107.68 3	107.68 3
72252 8	Riolering milieumaatreg elen	33.000	33.000	-	-	-	-	33.000	33.000

72281 7	Riolering milieumaatregelen	150.000	82.580	-	-	36.672	-	45.908	-
72402 4	Verwijderen gedenkstenen begraafplaatsen	90.000	39.792	45.000	5.208	24.838	-	59.954	59.954
Totaal Investerings economisch nut		754.399	577.094	45.000	5.208	226.403	-	246.545	200.637
<u>Investerings Maatregelen k nut</u>									
21032 9	Vervanging Naamen Van Eemneslaan	460.000		-	460.000	46.837	30.000	-16.837	-
21033 0	Ruimtelijk actieplan Havelte	2.200.000	652.273	-	1.547.727	13.259	-	639.014	639.014
21032 5	Vervanging en reconstructie wegen	299.000	260.325	-	36.675	20.822	-	239.503	239.503
21033 3	Herontwikkeling locatie Dinspilhuus	820.000	502.628	-	317.372	11.860	-	490.768	490.768
21033 7	Bermverharding	125.000	-	-	125.000	-	-	-	-
21033 8	Fietspaden	205.000	205.000	-	-	-	-	205.000	205.000

210340	GVVP fiestpad Doldersumerweg	275.000	261.039	-	13.961	24.741	13.935	250.233	250.233
210344	GVVP markering fietspaden	25.000	14.892	-	10.108	-	10.108	25.000	25.000
210414	Vervangen armaturen en verouderde lichtmasten	150.000	150.000	-	-	-	-	150.000	150.000
210509	Evenementen terrein Uffelte	80.000	78.818	-	1.182	4.461	-	74.357	74.357
210150	Uitvoering beheersplan Brinken	15.000	15.000	-	-	14.432	-	568	-
560009	Parkeerterrein Frederiksoord	300.000	300.000	-	-	-	-	300.000	300.000
Totaal Investeringsmaatschappelijk nut		4.954.000	2.439.975	-	2.514.025	136.412	50.043	2.357.606	2.373.875
Totaal Investeringsbestaande kredieten		5.708.399	3.017.069	45.000	2.519.233	362.815	54.043	2.753.297	2.574.512
Algemeen totaal Investerings		11.311.421	3.017.069	5.648.022	2.519.233	3.456.284	127.000	5.336.007	5.100.629

Bijlage 4. Taakveldenoverzicht

Realisatie 2022 naar taakvelden

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is voorgeschreven dat er een indeling gemaakt moet worden van de lasten en baten per taakveld. Het doel van deze indeling is de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te vergroten. De provincie, het Rijk en het centraal bureau voor de statistiek maken gebruik van de gegevens volgens deze indeling.

Taakveldenoverzicht programma's

Bedragen x € 1.000

Exploitatie / Realisatie 2022	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.1 Bestuur	1.321	2	0	0	-1.318
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	3.813	-3.813
0.2 Burgerzaken	440	235	0	0	-205
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	283	139	0	0	-144
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.291	4	0	0	-1.286
1.2 Openbare orde en veiligheid	293	9	0	0	-284
2.1 Verkeer en vervoer	3.594	368	0	0	-3.227
3.1 Economische ontwikkeling	447	26	0	0	-421
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9	0	0	0	-9

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	51	15	0	0	-36
3.4 Economische promotie	1.061	2.092	0	0	1.031
4.1 Openbaar basisonderwijs	24	0	0	0	-24
4.2 Onderwijshuisvesting	769	75	0	0	-694
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	926	289	0	0	-541
5.1 Sportbeleid en activering	257	50	0	0	-207
5.2 Sportaccommodaties	892	123	0	0	-769
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	414	19	0	0	-395
5.4 Musea	17	0	0	0	-17
5.5 Cultureel erfgoed	244	0	0	0	-244
5.6 Media	499	100	0	0	-399
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.974	35	0	0	-1.939

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.012	1.069	0	0	-2.943
6.2 Wijkteams	298	0	0	0	-298
6.3 Inkomensregelingen	5.798	3.884	0	0	-1.914
6.4 Begeleide participatie	3.747	6	0	0	-3.741
6.5 Arbeidsparticipatie	1.154	66	0	0	-1.088
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.238	109	0	0	-4.129
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	308	0	0	0	-308
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.039	0	0	0	-4.039
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	526	0	0	526
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	337	0	0	0	-337
7.1 Volksgezondheid	643	0	0	0	-643
7.2 Riolering	2.410	2.165	0	0	-245
7.3 Afval	1.744	2.617	0	0	873

7.4 Milieubeheer	311	0	0	0	-311
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	416	318	0	0	-99
8.1 Ruimte en leefomgeving	847	21	0	0	-825
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.926	1.757	0	0	-1.169
8.3 Wonen en bouwen	1.545	773	0	0	-772
Gerealiseerd resultaat	49.579	16.892	0	3.813	36.500

Bedragen x €1.000

Taakveldenoverzicht Overige programma onderdeel: Overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.4 Overhead	9.348	141	0	0	-9.206
Gerealiseerd resultaat	9.348	141	0	0	-9.206

Taakveldenoverzicht Overige programma onderdelen: Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.5 Treasury	27	678	0	0	651
0.61 OZB woningen	281	3.198	0	0	2.917
0.62 OZB niet-woningen	0	1.104	0	0	1.104
0.64 Belastingen overig	115	13	0	0	-101
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	40.310	0	0	40.310
0.8 Overige baten en lasten	122	2	0	0	-120
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-237	0	0	0	237
Gerealiseerd resultaat	307	45.306	0	0	44.999

Taakveldenoverzicht: Mutatie reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	2.657	1.950	707
Gerealiseerd resultaat	0	0	2.657	1.950	707

Taakveldenoverzicht: Resultaat boekjaar

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Gerealiseerd resultaat	69.425	73.238	4.607	8.420	0

Tabel Taakveldenoverzicht programma's

Begroting 2022 naar taakvelden

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is voorgeschreven dat er een indeling gemaakt moet worden van de lasten en baten per taakveld. Het doel van deze indeling is de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te vergroten. De provincie, het rijk en het centraal bureau voor de statistiek maken gebruik van de gegevens volgens deze indeling.

Taakveldenoverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.1 Bestuur	1.463	0	0	0	-1.463
0.2 Burgerzaken	439	283	0	0	-156
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	239	71	0	0	-168
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.303	4	0	0	-1.298
1.2 Openbare orde en veiligheid	285	11	0	0	-274
2.1 Verkeer en vervoer	3.681	334	0	0	-3.347
3.1 Economische ontwikkeling	528	139	0	0	-389
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	46	14	0	0	-32
3.4 Economische promotie	1.256	2.359	0	0	1.103
4.1 Openbaar basisonderwijs	24	0	0	0	-24
4.2 Onderwijshuisvesting	711	63	0	0	-649
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	781	131	0	0	-649
5.1 Sportbeleid en activering	202	0	0	0	-202
5.2 Sportaccommodaties	843	150	0	0	-692
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	342	0	0	0	-342
5.4 Musea	43	0	0	0	-43
5.5 Cultureel erfgoed	218	0	0	0	-218
5.6 Media	488	100	0	0	-388
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.159	19	0	0	-2.140
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.927	25	0	0	-2.903
6.2 Wijkteams	139	0	0	0	-139
6.3 Inkomensregelingen	4.701	3.606	0	0	-1.095
6.4 Begeleide participatie	3.552	0	0	0	-3.552
6.5 Arbeidsparticipatie	1.174	0	0	0	-1.174
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.008	165	0	0	-3.843
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	444	0	0	0	-444
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.334	0	0	0	-4.334
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	285	0	0	0	-285
7.1 Volksgezondheid	753	0	0	0	-753
7.2 Riolering	2.175	2.150	0	0	-25
7.3 Afval	2.166	2.710	0	0	543

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
7.4 Milieubeheer	285	0	0	0	-285
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	387	236	0	0	-151
8.1 Ruimte en leefomgeving	631	20	0	0	-611
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.289	2.289	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.395	504	0	0	-891
Totaal programma's	46.693	15.384	0	0	-31.309

Overige programma onderdelen: Overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.4 Overhead	9.914	66	0	0	-9.848
Totaal Overhead	9.914	66	0	0	-9.848

Overige programma onderdelen: Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.5 Treasury	25	951	0	0	926
0.61 OZB woningen	251	3.084	0	0	2.834
0.62 OZB niet-woningen	0	1.135	0	0	1.135
0.64 Belastingen overig	127	31	0	0	-96
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	36.084	0	0	36.084
0.8 Overige baten en lasten	20	0	0	0	-20
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	422	41.285	0	0	40.863

Mutatie in reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	677	25	652
Totaal mutatie reserves	0	0	677	25	652

Resultaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Stortingen	0	0	0	357	-357
Saldo na mutatie reserves	0	0	0	357	-357

Subsidies per programma

Onderstaand een overzicht van totaal te verstrekken subsidies per programma. De raad stelt het subsidieplafond vast.

Programma en soort	Geraamd subsidiebedrag 2022
3. Economie	498.750
3. Toerisme	582.582
4. Onderwijs	220.230
5. Sport, cultuur en recreatie	959.952
6. Sociaal domein	1.332.170
7. Volksgezondheid en milieu	6.345
Subsidieplafond	3.600.029

Vaststellingsblad

Vaststellingsblad

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 4 juli 2023.

de voorzitter,

de griffier,

H. Jager

R. Weernekens

